

RASEBORG
RAASEPORI

RASEBORG.FI

BOKSLUT 2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Översikt och organisation	1
1.1. Allmän översikt	1
1.2. Allmän ekonomisk översikt	5
1.3. Raseborgs stads strategi 2018-2021 och förankran det i stadens verksamhet	9
1.4. Tjänsteinnehavarorganisation	11
1.5. Antal anställda	12
2. Resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl, inklusive affärsverk	13
2.1. Resultaträkning (1 000 €)	13
2.2. Sammandrag av driftsekonomi och resultat	14
2.3. Balansräkning 31.12.2019	15
2.4. Finansieringsanalys	17
2.5. Finansieringsdelens utfall	18
2.6. Totala inkomster och utgifter	19
3. Raseborgs koncern	20
3.1. Koncernens uppbyggnad	20
3.2. Koncernresultaträkning	21
3.3. Koncernbalansräkning	22
3.4. Koncernens finansieringsanalys	23
4. Nyckeltal inklusive affärsverk	24
5. Intern tillsyn och förslag till behandling av resultat	25
5.1. Riskhantering och intern kontroll	25
5.2. Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat	31
6. Budgetens utfall	32
6.1. Resultaträkningens utfall	32
6.2. Tablå över budgetens utfall	33
6.3. Avdelningarnas verksamhet och budgetutfall	35
Sektor: Koncerntjänster	38
Revision	42
Stadskansli	44
Ekonomi	47
Personal	50
Stadsutveckling	53
Kollektivtrafik	58
Sektor: Social- och hälsovård	60
Administration och stödtjänster	66
Vård i hemmet och stödtjänster	68
Dygnet runt boende	72
Hälsovårdstjänster	75
Mental- och missbrukarvård	79
Tandvård	81
Barn- och familjetjänster	83
Vuxensocialarbete, handikappservice och invandrarbyrå	86
Sysselsättningstjänster	91
Specialsjukvård / Bet.andel	95
Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård	99
Sektor: Bildning	101
Övrig utbildning	105
Småbarnspedagogik	109
Utbildning	112
Gymnasier	116
Muséer	119
Bibliotek	122
Fritid	125

Sektor: Tekniska sektorn	129
Administration	138
Samhällsteknik	142
Mätning- och fastighetsbildning	151
Utrymmesförvaltning	154
Lokalvård och kosthåll	161
Planläggning	167
Bygg och miljö / Miljöenheten	171
Avfallsnämnden	175
6.4. Tablå över Investeringsprojektens förverkligande	187
6.5. Finansiering, skatteinkomster, stadsandelar, lånestock	184
6.6. Resultaträkning 31.12.2019	185
6.7. Balansräkning 31.12.2019	186
7. Noter	188
7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	188
7.2. Verksamhetens intäkter	189
7.3. Extraordinära poster samt försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva	190
7.4. Avskrivningsplaner	191
7.5. Bestående aktiva	192
7.6. Aktier och andelar	194
7.7. Rörliga aktiva, fordringar	196
7.8. Förändringar i eget kapital	197
7.9. Avsättningar	199
7.10. Främmande kapital	200
7.11. Passiva resultatregleringar	201
7.12. Ansvarsförbindelser, leasingansvar och övriga ekonomiska ansvar	202
7.13. Löneutgifternas utveckling	205
7.14. Personalkostnader	206
7.15. Arvoden till revisorer	207
7.16. Övriga noter	208
7.17. Förteckning över använda bokföringsböcker	210
8. Noter till koncernen	211
9. Underskrifter och revisionsanteckningar	216

1. Översikt och organisation

1.1 Allmän översikt

Stadsdirektörens översikt 2019

Osäkerheten fortsätter i kommunernas ekonomi och så också för Raseborg

Raseborgs stads bokslut för år 2019 visar ett negativt resultat på 6,2 miljoner euro inklusive affärsverket Raseborgs Vatten. Budgeten uppvisade ett positivt resultat på 1,4 miljoner euro. De främsta orsakerna var åter igen skatteintäkterna och specialistsjukvården. För skatteinkomsternas del berodde bortfallet främst på skattekontorsreformen men också till en del på problem med ibruktagandet av inkomstregistret. Bortfallet var så stort som 5,0 miljoner som till en del kompensades med ökade statsandelar på 1,1 miljoner euro. Specialistsjukvården överskreds med 4,6 miljoner euro vilket är en mycket oroande trend. Lyckligtvis kompensades denna kostnadsökning till en del av andra avdelningar inom social- och hälsovården och andra sektorer. Inom hela kommunfältet är oron stor gällande osäkerheten i skatteinkomster och specialistsjukvårdens allt stigande kostnader.

Verksamhetsbidraget för året blev -168,9 miljoner euro och överskred därmed den ursprungliga budgeten med 4,0 miljoner euro, vilket till största delen beror på specialistsjukvården. Glädjande för verksamheten är att verksamhetsbidraget på bildningssektorn hållits inom budgeten., koncerntjänster uppvisar att verksamhetsbidrag som är 0,5 miljoner bättre än budgeterat och tekniska sektorn 130 000 euro bättre än budgeterat. Inom alla sektors avdelningar finns en del diskrepans mellan budgeten och utfallet och detta bör grundligare utredas och noga följas upp i fortsättningen. Det är dock inte enbart kostnadsöverskridningar inom specialistsjukvården som staden inte kan kontrollera utan också avdelningar såsom barn- och familjetjänsters och småbarnspedagogikens kostnader beror på yttre faktorer. Det är dock viktigt att staden ser till att servicen fungerar när den behövs. Raseborgs Vattens resultat var 615 000 euro vilket var 180 000 euro lägre än budgeterat.

Personalkostnaderna var 83,4 miljoner, vilket var drygt 900 000 euro lägre än budgeterat. Antalet årsverken minskade med 7 årsverken till 1506 årsverken. Om man räknar i antal personer i heltid, deltid, ordinarie och tidsbundna har personalstyrkan minskat till 1850 personer från 1913 personer år 2018. Det är en trend att ta fasta på eftersom det har en stor inverkan på ekonomin. Denna minskning i personalkostnader bör dock alltid jämföras med köptjänsternas utveckling eftersom en del av den egna verksamheten kan ha ersatts med köptjänster.

Fastighetsförsäljningen under 2019 nådde nästan upp till det budgeterade målet. Under året uppgick bruttoförsäljningen av stadens fastigheter till 1,7 miljoner euro mot budgeterat 1,9 miljoner euro. Försäljningsvinsten var 1,2 miljoner mot budgeterat 1,4 miljoner euro. Vissa försäljningsobjekt i avyttringsportföljen flyttades över till år 2020 och kommer att säljas under våren 2020. Det blir allt svårare att sälja objekten i portföljen eftersom de bästa objekten går åt först. Då landskapsreformen åter igen inte blev av komplicerar det bestämmandet om vilka byggnader som skall bibehållas och vilka som skall avyttras. Denna problematik följer med ännu år 2020 och 2021. Beslutet att flytta från Hagahemmet till hyresutrymmen i Gammelboda väckte diskussion men har förverkligats. Då besvär i förvaltningsdomstolen ännu föreligger kan Hagahemmets byggnader inte ännu åtgärdas.

I och med det negativa resultatet uppgår det kumulativa underskottet till 11,2 miljoner euro. Det betyder i praktiken att staden är nära att få kriskommunstatus efter år 2021 eftersom det är närmelsevis omöjligt att uppnå ett överskott på 2 år. Ifall strukturella förändringar görs under 2020 och 2021 som påvisar att man tar tag i det ekonomiska trångmålet kan man eventuellt få respit och således undvika status som kriskommun. Staden bör de följande åren fortsätta med den strama hushållningen gällande allt från köptjänster till personal- och materialkostnader. Det betyder beklagligtvis att man inte har råd att utveckla staden i den mån som man borde. På grund av investeringarna ökade stadens skuldbörda med 8,6 miljoner euro till 115,1 miljoner euro. Man bör stävja denna utveckling och eftersträva minskning de kommande åren eftersom risk för förhöjd räntenivå föreligger. Lånebördan per invånare ligger nu vid 4 177 euro.

Corona-viruset som härjar kommer också att inverka på stadens ekonomi år 2020 och kanske ännu längre. Det är sannolikt att det blir ett bortfall i skatteinkomster både i kommunal- och samfundsskatt. Om regeringen bestämmer att förlänga beredskapslagen och pandemin fortsätter ännu under sommaren kommer detta att ytterligare förvärra situationen. Företagens omsättning kommer att minska, permitteringar och uppsägningar att ske, vilket direkt inverkar på skatteinkomsterna samtidigt som kommunens verksamhet och funktioner bör fortsätta. Staten kommer eventuellt att kompensera bortfallet med ökade statsandelar men troligtvis inte till fullo. Om stängningarna bli utdragna bör staden även skrida till åtgärder gällande den personal som arbetar på verksamhetspunkter som stängts och det inte

finns arbetsuppgifter för personalen. Pandemins sjuk- och hälsovårdskostnader kommer även att stiga. Det är alldeles omöjligt i detta skede att kvantifiera corona-virusets inverkan på ekonomin för år 2020.

Serviceutredningen påvisade att strukturella åtgärder är nödvändiga

En omfattande serviceutredning gjordes under året. Den omfattade främst social- och hälsovården, småbarnspedagogiken och skolorna men utredningen gällde även kollektivtrafiken och kulturtjänsterna. Resultatet av utredningen påvisade att det råder en viss ineffektivitet i stadens verksamhet främst när det gäller skolorna. Beläggningsgraden i skolorna är ca 68 % och sjunker till 63 % inom fem år. Situationen gällande småbarnspedagogiken är bättre men geografiska skillnader föreligger så att Ekenäsområdet har lägre beläggningsgrad än Karisområdet. Baserat på denna utredning är det uppenbart att strukturella förändringar är nödvändiga, vilket också påverkar ekonomin på ett positivt sätt. De åtgärder som förutsatts i åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 bör ses över och effektiviseringsåtgärderna behandlas ånyo.

Till skillnad från tidigare utredningar presenterades tre olika alternativ, nämligen att allting fortsätter som tidigare, ett gallrande alternativ och ett förnyande alternativ. I det förnyande alternativet föreslås att skolor och daghem stängs och verksamheten inom social- och hälsovården centraliseras så att man investerar i mångfunktionella byggnader eller koncentrerar verksamheten till egna byggnader. Som ett gott exempel kan nämnas det påbörjade projektet i Svartå där man kommer att inrymma de svenska och finska skolorna, daghemsverksamheten, biblioteket och rådgivningen i samma byggnad. Samma filosofi föreslås i andra delar av Raseborg. Emellertid har staden inte råd med alla föreslagna nya investeringar, men till en del kan de förverkligas om man ser på ett tioårsperspektiv. Vid centralisering frigörs utrymmen och vissa byggnader kan avyttras, vilket medför inbesparingar. Förslag till förändringar har utarbetats under hösten 2019 och nu fordras beslut under våren 2020.

Stadens organisation och dess verksamhet blir bättre

Viktiga tyngdpunkter, som listats för åren 2019 – 2021, är i stort sätt desamma som utstakats tidigare. Stadens personal har utbildats i att beskriva och dokumentera processbeskrivningar. Detta är ett kontinuerligt arbete att först dokumentera processerna och sedan utveckla dem så att effektiviteten ökar, kundbetjäningen blir bättre och onödiga arbetsmoment elimineras. Satsningar på nya, moderna IT-lösningar har påbörjats och under år 2019 har den nya Tweb-applikationen tagits i bruk och ersatt det gamla programmet Kommunoffice. Det är ett steg i rätt riktning för att åstadkomma en papperslös administration.

Stadsutvecklingsavdelningens roll har accentuerats och samarbetet med stadens näringsliv har intensifierats. Möten har hållits med ett antal företag i staden, vilket har uppskattats av företagen. Upphandlingsprocedurer har varit ett centralt tema. Tvärtom vad som påstås generellt så finns det arbetsplatser i Raseborg för personer på olika utbildningsnivåer.

Stadens administration finns nu på Ekåsenområdet i det renoverade stadshuset. Samarbetet sektorer emellan har blivit lättare och också bättre. Det är mycket praktiskt att alla nu finns i samma byggnad, vilket också sparar tid. Mera tidsenliga arbetsmetoder och till dem kopplade IT-lösningar bör utvecklas vidare. Ledarskapsutbildningen har fortsatt med två utbildningar under år 2019 där teman har varit processbeskrivningar, företagshälsovården och ledarens roll i förändringar. Tidigare utbildningar har berört utvecklingssamtal och personalboks slutet visar att antalet hållna utvecklingssamtal har ökat. Ledarskapsutbildningarna bör fortsätta. Man har också satsat på personalens kunnskap och motivation genom fortbildningar. Här bör statistiken om hållna fortbildningar förbättras eftersom det också betyder inkomster när dessa rapporteras.

Investeringarna år 2019 var rätt stora

Bruttoinvesteringarna inklusive affärsverket Raseborgs Vatten år 2019 var 13,4 miljoner euro, vilket var 700 000 euro mindre än den ursprungliga budgeten. Det betyder dock att investeringsprojekten nästan kunde fullföljas i enlighet med planerna. De största investeringarna var Karis nya daghem Karusellen, 1,5 miljoner, renovering av Österby skolas kök 1,1 miljoner, grundrenoveringar 1,2 miljoner, trafikleder 2,0 miljoner, Västra Nylands Centralstation med järnvägsbron, 2,3 miljoner, Svartå-åns fiskevägar 1,0 miljoner och Vattentornet i Karis 810 000 euro.

Nya projekt som påbörjades med planering år 2019 och som kommer att vara stora projekt är Svartå skolcentrum och Nya Fokus. Det förstnämnda projektet kommer att kosta 5,3 miljoner euro totalt och det senare som är ett samprojekt med en privat stiftelse kostar ca 5,0 miljoner euro. Samprojektet i sin helhet kommer att kosta mera än 10 miljoner euro och blir ett kulturcentrum inkluderande en teatersal, en studio, ett bibliotek, en aula för samkväm och verksamhetsutrymmen för stadens kulturinstitut.

Investeringsnivån år 2019 var egentligen en aning större än vad staden har råd med i detta läge. Nivån borde vara några miljoner lägre, men å andra sidan behövs en viss nivå i framtiden för upprätthållande av infrastrukturen och för att förverkliga nya projekt. Investeringsnivån medförde också att låneupptagningen ökade och skuldbördan blev en aning större.

Stadens strategi 2018-2021

Strategiarbetet påbörjades försenat under år 2017 och blev färdigt under våren 2018 samt godkändes av stadsfullmäktige i juni 2018. Under hösten 2018 har hela personalen engagerats för att lista konkreta handlingar för att förverkliga strategin. Eftersom hela personalen var engagerad var materialet som framställdes mycket digert och man var tvungen att komprimera det till ett hanterbart format och det gjordes under våren 2019. Det oaktat pågick handlingar under hela året för att förverkliga strategin. Exempel på handlingar är servicenätsutredningen som gjordes och godkändes av stadsstyrelsen. Andra handlingar som utfördes var anordnande av företagarräffar, utbildning för förmän om utvecklingssamtalens betydelse, utökad digitalisering, förstärkande av den interna och externa kommunikationen, utvecklande av elevvården och förverkligande av byabussen, Västra Nylands Centralstation samt utvecklande av Läpp-området. En handling som påbörjades var uppgörande av processbeskrivningar av verksamheten och detta arbete kommer att fortsätta med målsättningen att utveckla stadens processer. Handlingsprogrammet har också en betydande roll under året 2020.

Befolkningsutvecklingen ändrade en aning

Befolkningsutvecklingen i Raseborgs stad har varit negativ under flera år med en minskning på 200 - 250 personer årligen. År 2019 var minskningen 38 personer trots den låga nativiteten på mindre än 200 nyfödda barn. Nettoinflyttningen var 59 personer och denna siffra har tidigare varit negativ. Prognosen för de kommande decennierna är dock starkt negativ och staden och företagen bör göra sitt yttersta för att bibehålla den befolkningsmängd man har och också sträva efter tillväxt. Det finns redan en brist på arbetskraft i vissa branscher och staden bör hjälpa till att locka nya invånare. En marknadsföringskampanj tillsammans med företagen och bostadsförmedlarna planeras för våren 2020.

Landskapsreformen blev inte av

Landskapsreformen var tänkt att fastställas under år 2019. I och med regeringens fall och nya valet blev det inte av. Den nya regeringen beslöt att landskapsreformen inte genomförs i sin helhet utan enbart gällande social- och hälsovården och räddningsverken. För Nylands del beslöts att man utreder om en särlösning är möjlig på grund av den stora befolkningsmängd som finns i landskapet. Kommunerna i Nyland hade förespråkade en kommunbaserad administrationslösning i 5 olika områden. Social- och hälsovårdsministeriet utnämnde en utredningsman och en styrgrupp för att utreda möjligheten till en särlösning och hur den skulle administreras. Utredningen påvisade att en kommunbaserad lösning inte är möjlig på grund av grundlagen utan lösningen bör vara 5 landskap inom Nyland. Raseborg skulle höra till den så kallade C10 gruppen med en geografisk uppdelning från Esbo västerut. Denna lösning är nu under behandling.

Eftersom landskapsreformen inte blev av utan arbetet påbörjades på nytt har det under år 2019 krävt en hel del tid av tjänstemännen i staden och detta kommer att fortsätta de närmaste åren eftersom reformen träder i kraft tidigast år 2023. Det betyder att social- och hälsovården, dess verksamhet och kostnader ännu bör utvecklas respektive stävjas de närmaste åren.

Man bör ännu kämpa på för att få ekonomin i balans

År 2019 var ett exceptionellt år eftersom prognosen för skatteinkomster inte alls höll streck. Osäkerhet gäller till en viss del också för år 2020 och de nya kollektivavtalens inverkan på ekonomin medför också en viss osäkerhet. Resultatet för år 2019 medför att det kumulativa underskottet ökar till 11,2 miljoner euro. Det fordras mycket arbete och strukturella förändringar och beslut för att anpassa verksamheten så att den negativa trenden bryts och att man uppnår ett överskott. De strukturella förändringarna är nödvändiga men kan inte på kort sikt resultera i ett överskott så man bör överväga snabbare sätt att få ett överskott.

Utmaningarna som nu föreligger i den globala ekonomin på grund av coronaviruset kommer också att påverka stadens ekonomi. Detta är också omöjligt att kvantifiera eftersom olika länders åtgärder för att stimulera ekonomin varierar och åtgärdernas inverkan är osäkra. En nedgång i bruttonationalprodukten på 5 %-enheter har förutspåtts och det gör det ytterligare mera utmanande att få ekonomin i balans. Dessa yttre faktorer kan staden inte påverka. Trots det gäller det att jobba hårt och att se framåt. Vår personal jobbar för det här och hoppas att man är villig att jobba vidare och att orken inte tryter. Jag vill uttrycka mitt tack till personalen för den insats man gett och vi skall kämpa vidare tillsammans.

Raseborg den 24 mars 2020

Ragnar Lundqvist
Stadsdirektör

1.2 Allmän ekonomisk översikt

Budgeten 2019 godkändes med ett överskott om 1,4 miljoner euro. Stadsfullmäktige beviljade under året budgetändringar sammanlagt 9,1 miljoner euro, netto. Bokslutet uppvisar ett underskott på 6,2 miljoner euro vilket är 7,6 miljoner euro sämre än det ursprungligen budgeterade men dock bättre än vad prognoserna under hösten förutspådde och bättre än vad budgeten efter ändringar, som visade på ett underskott om 7,7 miljoner euro, gav vid handen. Orsakerna till det försämrade resultatet beskrivs nedan samt i de områdesvisa redogörelserna i bokslutsboken.

Raseborgs stads officiella bokslut består av stadens och affärsverket Raseborgs Vattens räkenskaper. I vidstående verksamhetsberättelse finns dock även uppgifter som behandlar dessa enheter separat för att ge en klar och mångsidig bild av stadens verksamhet och ekonomi.

Ändringar i budgeten ska enligt förvaltningsstadgan § 21 föreläggas fullmäktige under budgetåret. Utgiftsoverskridningar och inkomstunderskott bör motiveras i samband med analysen om hur målsättningar och prestationer uppnåtts i bokslutet för respektive år.

De enskilt största budgetändringarna gjordes i specialistsjukvården där utgifterna höjdes med 4 miljoner euro och i skatteinkomsterna där inkomsterna minskades med 5,6 miljoner euro.

Årsbidraget för år 2019 uppgick till 0,5 miljoner euro, vilket är 3,2 miljoner euro mindre än år 2018. Jämfört med budgeten 2019 efter ändringar blev det slutliga årsbidraget 1,5 miljoner euro mer än budgeterat. Enbart stadens årsbidrag var -1,6 miljoner euro mot 1,7 miljoner euro 2018.

Verksamhetens intäkter uppgick till 58,6 miljoner euro vilket överskred det ursprungligen budgeterade beloppet med 0,1 miljoner euro. Försäljningsvinsterna för såld egendom uppgick år 2019 till 1,2 miljoner euro mot 1,3 miljoner euro år 2018. Försäljningsvinsterna budgeterades till 1,4 miljoner euro. Raseborgs Vattens omsättning var 5,9 miljoner euro, på samma nivå jämfört med föregående år. Verkets rörelseöverskott uppgick till 1,3 miljoner euro och låg likaså på samma nivå som år 2018.

Verksamhetens kostnader var 227,5 miljoner euro mot ursprungligen budgeterade 223,4 miljoner euro. Efter godkända budgetändringar var det budgeterade utgiftsanslaget 228,2 miljoner euro. Verksamhetsbidraget -168,9 miljoner euro blev 4,1 miljoner euro sämre än det ursprungligen budgeterade och 0,6 miljoner euro bättre än budgeterat då man beaktar budgetändringarna.

De bokförda personalkostnaderna uppgår efter periodisering till 83,4 miljoner euro mot 81,6 miljoner euro år 2018, vilket innebär en ökning om 2,2 %. 2018 var det andra året sedan år 2013 som personalkostnaderna steg jämfört med föregående år. I budgeten för år 2019 beräknades personalutgifterna uppgå till 84,3 miljoner euro. Lönebidragerna var år 2019 17,3 miljoner euro mot 17,5 miljoner euro året innan. Den proportionella minskningen jämfört med övriga lönekostnader berodde på sänkta pensionskostnader.

Köp av tjänster ökade med 2,8 miljoner euro mellan 2018 och 2019 och uppgick till 100,6 miljoner euro. Föregående år var ökningen 5,4 miljoner euro. I jämförelse med budgeten efter ändringar blev kostnaderna för köptjänsterna 1,2 miljoner euro högre. Höjningen förorsakades av ökade utgifter för köptjänster från samkommuner.

De totala skatteinkomsterna uppgick till 114,1 euro mot budgeterade 119,1 miljoner euro. Två budgetändringar gjordes i fullmäktige och skatteinkomsterna minskades sammanlagt med 5,6 miljoner euro till 113,5 miljoner euro. Jämfört med år 2018 ökade skatteinkomsterna med 1,2 miljoner euro, 1,1 %.

Förskottsinnehållningarna har inte vuxit som väntat under 2019. Enligt Kommunförbundets uppskattning borde det före utgången av augusti ha flutit in över 450 miljoner euro mer i förskott till kommunerna än vad som varit fallet.

Enligt Skatteförvaltningens beror underskottet i motsats till tidigare utredningar till största delen på skattekontsreformen medan problemen med inkomstregistret bara står för en bråkdel (13 %) av underskottet. Skattekontsreformen innebär att man i det nya förskottsinnehållningssystemet frångått inkomstgränserna enligt löneperioder och skattekonten för bisyssla, och därför har förskottsinnehållningen i början av året verkställts till betydligt lägre belopp än tidigare.

Underskottet i förskottsinnehållningarna år 2019 uppskattas till 600 miljoner euro på grund av skattekontsreformen.

Reformen är en bestående ändring. Även om underskottet i kommunalskatteredovisningarna för 2019 korrigeras år 2020, så kommer förskottsskatterna för skatteåret 2020 att släpa efter på samma sätt, och förskotten stannar på en lägre nivå också år 2020.

Inkomstskattesatsen var oförändrad 22,00 %. Kommunalskatteinkomsterna var 98,6 miljoner euro (97,1 miljoner euro 2018, ökning 1,5 %) och underskred det ursprungligen budgeterade beloppet med 4,1 miljoner euro.

Fastighetsskatt inflöt 11,4 miljoner euro, 52 000 euro mindre än budgeterat medan samfundsskatteinkomsterna uppgick till 4,1 miljoner euro, 0,8 miljoner euro mindre än budgeterat.

Jämfört med år 2018 steg fastighetsskatteinkomsterna med 0,1 miljoner euro (0,7 %). Skattesatserna var oförändrade, allmän skattesats 1,35 %, för stadigvarande bostad 0,41 % och för övriga bostadsbyggnader 1,80 % samt för kraftverk 3,10 %. Samfundsskatteinkomsterna sjönk med 0,3 miljoner euro (7,1 %) jämfört med år 2018.

Beträffande skatteinkomsterna se närmare *punkt 6.5 "Specifikation av skatteinkomsterna"*.

Statsandelarna uppgick till 54,5 miljoner euro, en ökning från föregående år med 0,6 miljoner euro (1,1 %) och var 1,1 miljoner euro högre än det budgeterade beloppet. Landets regering beslöt i september 2019 om tidigareläggande av en statsandelsutbetalning av engångsnatur vilket innebar 1,1 miljoner mer i statsandelar för Raseborgs stad 2019, utbetalningen skulle utan beslutet ha skett först år 2020. Beslutet gjordes för att underlätta kommunernas ekonomiska situation år 2019 som ytterligare försvårades ovanrelaterade skatteinkomstbörfall.

Räntekostnaderna var 1,4 miljoner euro, en minskning med 0,2 miljoner euro jämfört med föregående år och 0,2 miljoner euro lägre än budgeterat, främst tack vare en fortsatt låg räntenivå och utnyttjande av kortfristiga krediter i form av kommuncertifikat. Kortfristiga krediter utnyttjades i planerad utsträckning. Övriga finansiella kostnader uppgick till 4 400 euro och övriga finansiella intäkter till 1,1 miljoner euro, mot budgeterade 1,0 miljoner euro.

Staden hade vid årsskiftet externa kortfristiga krediter om 43 miljoner euro vilket är 3 miljoner euro mer än vid motsvarande tidpunkt föregående år (en koncernlimit med ett saldo om 0,7 miljoner euro för stadens hyreshusbolag, där staden står som kontoinnehavare inkluderas inte). De långfristiga främmande krediterna uppgick 31.12.2019 till 69,6 miljoner euro mot 66,5 miljoner euro ett år tidigare.

Raseborgs Vatten hade interna krediter från staden om 2,8 miljoner euro (3,1 miljoner euro 2018), varav inga kortfristiga kassakrediter.

Totalt uppgick skuldbördan 31.12.2019 till 115,1 miljoner euro (106,5 miljoner euro 2018) eller 4 177 euro per invånare (3 855 euro 2018) varav affärsverkets andel av skuldbördan var 4,8 miljoner euro det vill säga 4,1 % (5,7 miljoner euro och 5,3 % 2018).

Kassamedlen uppgick vid årsskiftet till 3,4 miljoner euro jämfört med 6,3 miljoner euro föregående år. Av medlen tillhörde 1,1 miljoner euro Raseborgs stad och 2,3 miljoner euro Raseborgs Vatten.

Raseborgs Vattens avkastning på insatt grundkapital, 598 533 euro, redovisas på skild rad i resultaträkningen. Enligt stadsfullmäktiges beslut år 2014 är avkastningen för Raseborgs Vatten 6 %. Affärsverkets bokslut presenteras separat i slutet av verksamhetsberättelsen.

Resultatet belastas av planmässiga avskrivningar 6,7 miljoner euro (6,4 miljoner euro 2018). Stadens avskrivningar uppgick till 5,2 miljoner euro (4,9 miljoner euro 2018) och Raseborgs Vattens till 1,5 miljoner euro (1,5 miljoner euro 2018).

Räkenskapsperiodens underskott är enligt resultaträkningen 6,2 miljoner euro (underskott 2,7 miljoner euro 2018). Med affärsverket frånräknat har staden ett underskott om 6,8 miljoner euro jämfört med ett underskott om 3,3 miljoner euro 2018.

Stadens egna investeringsutgifter 2019 uppgick till 11,7 miljoner euro jämfört med 10,1 miljoner euro år 2018 (ursprunglig budget 2019 11,9 miljoner euro). De största enskilda investeringsposterna var Karis järnvägsbro 2,3 miljoner euro (totalinvestering 5,1 miljoner euro), byggande och grundförbättringar av trafikleder, 2,0 miljoner euro, Karis nya daghem Karusellen 1,5 miljoner euro (totalinvestering 3,1 miljoner euro) investeringar i kosthåll i enlighet med kosthållsutredningen (2019 Österby skola och Österby daghem) 1,1 miljoner euro och Svartåns fiskevägar, nettokostnader 2019 1,0 miljoner euro (totala kostnader tillsvidare 1,7 miljoner euro).

Raseborgs Vattens investeringar var totalt 1,7 miljoner euro (0,9 miljoner euro 2018), varav den största delen utgjordes av saneringen av Karis vattentorn, 0,8 miljoner euro och sanering av ledningar 0,7 miljoner euro.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde var negativt, -11,7 miljoner euro (negativt 6,0 miljoner euro 2018) medan kassaflödet för finansieringens del var positivt, 8,9 miljoner euro (positivt 5,8 miljoner euro 2018). Förändringen av de likvida medlen var sålunda -2,8 miljoner euro och de likvida medlen uppgick 31.12.2019 till 3,4 miljoner euro.

Staden upptog nya lån 14,8 miljoner euro medan Raseborgs Vatten inte upptog krediter under året. Amorteringarna på långfristiga lån uppgick år 2019 till 11,7 miljoner euro, 0,1 miljoner euro mer än föregående år. De kortfristiga krediterna ökade med 3 miljoner euro.

Balansräkningen uppvisade vid årets början ett kumulativt underskott om 5,0 miljoner euro. I och med resultatet om -6,2 miljoner euro 2019 är det kumulativa underskottet per 31.12.2019 11,2 miljoner euro vilket innebär 407 euro per invånare (182 euro 31.12.2018). Balansomslutningen var 209,0 miljoner euro (208,3 miljoner euro 2018).

Koncernen Raseborgs stad

Resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys för koncernen har uppgjorts. Koncernens resultat för år 2019 utmynnade i ett underskott om 4,8 miljoner euro.

I koncernen ingår Raseborgs stad, affärsverket Raseborgs Vatten, 6 samkommuner i vilka staden är delägare, 4 aktiebolag och 5 fastighetsaktiebolag i vilka stadens ägarandel är mellan 51 och 100 %. Därtill ingår i koncernbokslutet 1 intressebolag (ägarandel 20-50 %). Intressebolaget är dock medtaget endast till den del det skiljer mellan stadens ägarandel av det egna kapitalet och bokföringsvärdet på bolagets aktier i stadens balansräkning.

En likvidationsprocess beträffande Bostads Ab Panorama i Karis har slutförts under året och bolaget är likviderat.

Beslut om försäljning av stadens aktieinnehav i intressebolaget Fab Jägarbackens har fattats. Ägoandelen är 30 % medan HUS som majoritetsägare innehar 70 % av aktierna. Bolaget säljs i sin helhet till KAS-asunnot under våren 2020.

Hyreshusbolagens ekonomi är i det stora hela stabil. Fastighets Ab Pojovägen har dock, främst i och med en låg uthyrningsgrad ett ansträngt ekonomiskt läge. Stadens interna lånefordringar i Fab Dönsby uppgick till 751 811 euro per 31.12.2019.

Aktiestocken för Raseborgs Elnät och Entreprenad, som varit ett dotterbolag till Ekenäs Energi Ab, löstes in av staden för 2 500 euro (aktiekapitalet) år 2017 och samtidigt har namnbyte skett så att bolaget nu heter Raseborgs Utveckling Ab. Staden deltar via dotterbolagen Ekenäs Energi Ab och Raseborgs Utveckling Ab i havskabelprojektet Helsingfors-Rostock, C-Lion 1. Som ett delprojekt görs en förgrening med en kabel till Hangö. Raseborgs Utveckling Ab:s enda uppgift är att placera ett kapital om 500 000 euro i bolaget C-Fiber Hanko, vilket skedde i december 2016. Staden lyfte 500 000 euro i utdelning från fonden för fritt eget kapital från Ekenäs Energi Ab vilket finansierades ur bolagets kassamedel. Ekenäs Energi Ab:s aktieinnehav i C-Fiber Hanko är likaså 500 000 euro.

Ekenäs Energi Ab:s vinst innan skatt och bokslutsdispositioner var 0,4 miljoner euro (0,5 miljoner euro 2018). Bokslutet för året visar en vinst om 210 531 euro (248 562 euro år 2018). Bolaget betalade 1,7 miljoner euro i räntor på de långfristiga krediter som bolaget har till modersamfundet Raseborgs stad. Saldot på krediterna per 31.12.2019 var 27 miljoner euro och amorteringarna under året var drygt 1 miljon euro. Dividend utdelas inte för år 2019.

Koncernens resultaträkning 31.12.2019 visar ett underskott om 4,8 miljoner euro mot ett underskott om 0,9 miljoner euro året innan. Det kumulativa underskottet per 31.12.2019 var 14,5 miljoner euro, 527 euro per invånare (9,6 miljoner euro och 349 euro per invånare 31.12.2018).

Staden är även huvudägare i Pojo Servicebostadsstiftelse som besitter servicebostäder för äldre och vilka drivs av staden, ägarandelen är 66,6 %, vilken dock inte ingår i koncernbokslutet. Staden har ett borgensansvar för bolagets krediter till ett belopp som vid årsskiftet uppgick till 742 767 euro (799 053 euro 31.12.2018).

Staden äger vidare Fastighets Ab Pojovägen till 100 procent och har borgat för bolagets externa krediter till ett belopp om 1 780 197 euro (1 929 727 euro 31.12.2018). Staden har också beviljat bolaget interna krediter vilkas sammanlagda saldo per 31.12.2019 var 696 779 euro. Staden har med tjänsteinnehavarbeslut beslutat att inte

uppbära räntor för kapitallånen på grund av fastighetsbolagets svaga ekonomi. Således har de upplupna räntorna för kapitallånen inte kostnadsförts till bokslutet.

Karaktären för ägandet i såväl Pojo Servicebostadsstiftelse som i Fab Pojovägen är bedrivande av verksamhet av social karaktär och man fungerar således inte marknadsmässigt.

Fastighets Ab Knipnäs ägs till 84,6 % av staden som iklätt sig ett borgensansvar som vid årsskiftet 2019-2020, uppgick till 4 026 750 euro (4 181 625 euro 31.12.2018). Som motsäkerhet till förbindelsen ligger ett hyresavtal med Axxell utbildning som sträcker sig fram till år 2035. Bolaget har varit till försäljning under år 2019. Stadsstyrelsen beslöt 27.1.2020 § 24 att acceptera ett köpeanbud. Stadsfullmäktige beslöt 10.2.2020 § 5 att anslaget för inköp av aktier och andelar i investeringsbudgeten 2020 höjs med 1 215 000 euro till 4 015 000 euro. Motsvarande belopp erläggs till FAB Knipnäs som använder beloppet för amortering av bolagets lån. Försäljningsinkomsterna ökar med stadens andel av köpeskillingen, 1,1 miljoner euro. Transaktionen leder till att av en borgensförbindelse på 4,0 milj. euro förfaller till betalning ca. 1,1 milj. euro. Transaktionen medför en försäljningsförlust om 1 239 000 euro (amortering av bolagets lån 1 215 000 euro + bolagets värde i stadens balansräkning 24 891 euro), vilket belastar driftsbudgeten 2020. Utgiftsanslaget under avdelningen Stadskansliet i 2020 års budget höjs med 1 239 000 euro till 7 027 000 euro.

Stadsfullmäktige godkände 6.6.2011 § 63 koncerndirektiv för Raseborgs stad i vilken koncernen, dess syfte och bindande karaktär definieras. Vidare beskrivs de olika organens roller, befogenheter och arbetsfördelning i styrningen, hur rapportering, val av representanter sker och hur revision, finansiering, riskhantering och personalpolitik sköts. Koncerndirektiven uppdaterades i stadsfullmäktige 7.4.2014. De interna kontroldirektiven godkändes under året och som en följd härav revideras koncerndirektiven under år 2020 efter att den nya förvaltningsstadgan godkänts.

Övervakningen av koncernen har fungerat så att dottersamfundet rapporterat till ägaren halvårsvis om samfundets huvudsakliga verksamhet och ekonomiska resultat. Ekenäs Energi Ab har rapporterat kvartalsvis och rapporten har framlagts fullmäktige för kännedom tillsammans med stadens egen kvartalsrapportering. Samfundet ska också rapportera om väsentliga avvikelser från den ordinära verksamheten. För fastighetsbolagets del gäller det specifikt hyresgästbeläggningen och fastigheternas tekniska skick, reparations- och investeringsbehov. Under redovisningsperioden har inte uppdragats brister i den interna kontrollen och övervakningen.

Uppbyggnaden av koncernen framgår av separata scheman i kapitel 3.1 "Koncernens uppbyggnad".

Skuldbördan för hela koncernen Raseborgs stad uppgår till 5 192 euro per invånare (4 642 euro 2018) och lånestocken till 143,0 miljoner euro (128,2 miljoner euro 2018). Balansomslutningen för koncernen var 256,5 miljoner euro (248,2 miljoner euro 2018).

1.3 Raseborgs stads strategi 2018 – 2021 och förankrandet i stadens verksamhet

Enligt § 37 i kommunallagen skall fullmäktige, gällande kommunsstrategin, besluta om de långsiktiga målen för verksamheten och ekonomin så att nuläget och framtida förändringar beaktas i budgetarbetet. Raseborgs stads strategi för åren 2018 – 2021 har godkänts av stadsfullmäktige i juni 2018 varefter bearbetandet av en handlingsplan för åtgärder påbörjades. I detta arbete deltog hela personalen med målsättningen att få personalens syn på vad som bör göras och för att säkerställa att strategin får betydelse i hela organisationen. Detta medförde att materialet som producerades blev mycket omfattande och måste komprimeras till en hanterbar nivå, vilket fördröjde godkännandet av handlingsplanen. Den har sedan godkänts i stadsstyrelsen 27.5.2019 § 212. Implementeringen av strategin har däremot påbörjats redan tidigare vid budgetarbetet för år 2019 och finns återgivna i sektorvisa beskrivningar i budgeten.

Exempelvis följande sektorövergripande handlingar och åtgärder har förverkligats under år 2019:

Handling	Strategisk åtgärd
Stärkande av den interna kommunikationen genom utnämning av ansvariga inom varje sektor för meddelanden på intranätet och stadens nätsidor	Stärker en positiv och mångsidig kommunikation om Raseborg på alla sätt
Anordnande av företagarträffar gällande upphandling och anordnande av byatréffar	Aktiverar invånarna till dialog och positivt tänkande Förbättrar dialogen och samarbetet med företagarna
Betona utvecklingssamtalens betydelse och förbättrar statistiken över utförda samtal. Utbildning för förmännen.	Satsar på personalens välmående
Motionskampanjer och Muuvit för personalen samt e-passi kultursedlar	Satsar på personalens välmående
Utökad användande av olika programapplikationer och utvecklande av digitalisering genom TWEB-applikationen (t.ex. Dora i bruk)	Utvecklar digitala tjänster och funktioner för invånarna, personalen och de förtroendevalda
Utförd servicenätutredning	Låter göra en servicenätutredning för att avgöra vilka tjänster som kan ordnas centraliserat, ambulerande, digitalt eller med hjälp av lokala aktörer

Handling	Strategisk åtgärd
Inskaffande av elbilar för personalen, beslut att bygga en solpanelspark, solpaneler på en byggnad, Raseborgs å-projektet	Arbetar för att vara kolneutralt före år 2035
Påbörjande av processbeskrivning genom inskaffande av mjukvara för dokumentering och utbildning av personalen	Satsar på personalens välmående Stärker kundorienteringen inom alla sektorer Sköter tillståndsförfaranden smidigt

Utvärdering av verksamhetsbehovet, stärkande av klient-/patient-orienteringen och vårdprocesserna	Främjar hälsa och välfärd och aktiverar den äldre befolkningen. Det förebyggande arbetet koncentreras till barn och unga
Utvecklande av elev- och studerandevården genom samarbete över sektor- och avdelningsgränserna	Satsar på förbättrade inlärningsresultat och stöder utbildning på alla stadier
Förverkligande av projekt såsom Västra Nylands Centralstation, utvecklande av trafikarrangemang i Läpp – området, byabussens användning	Söker kreativa lösningar för en fungerande kollektivtrafik

De sektorspecifika handlingarna redogörs i texten för varje sektor.

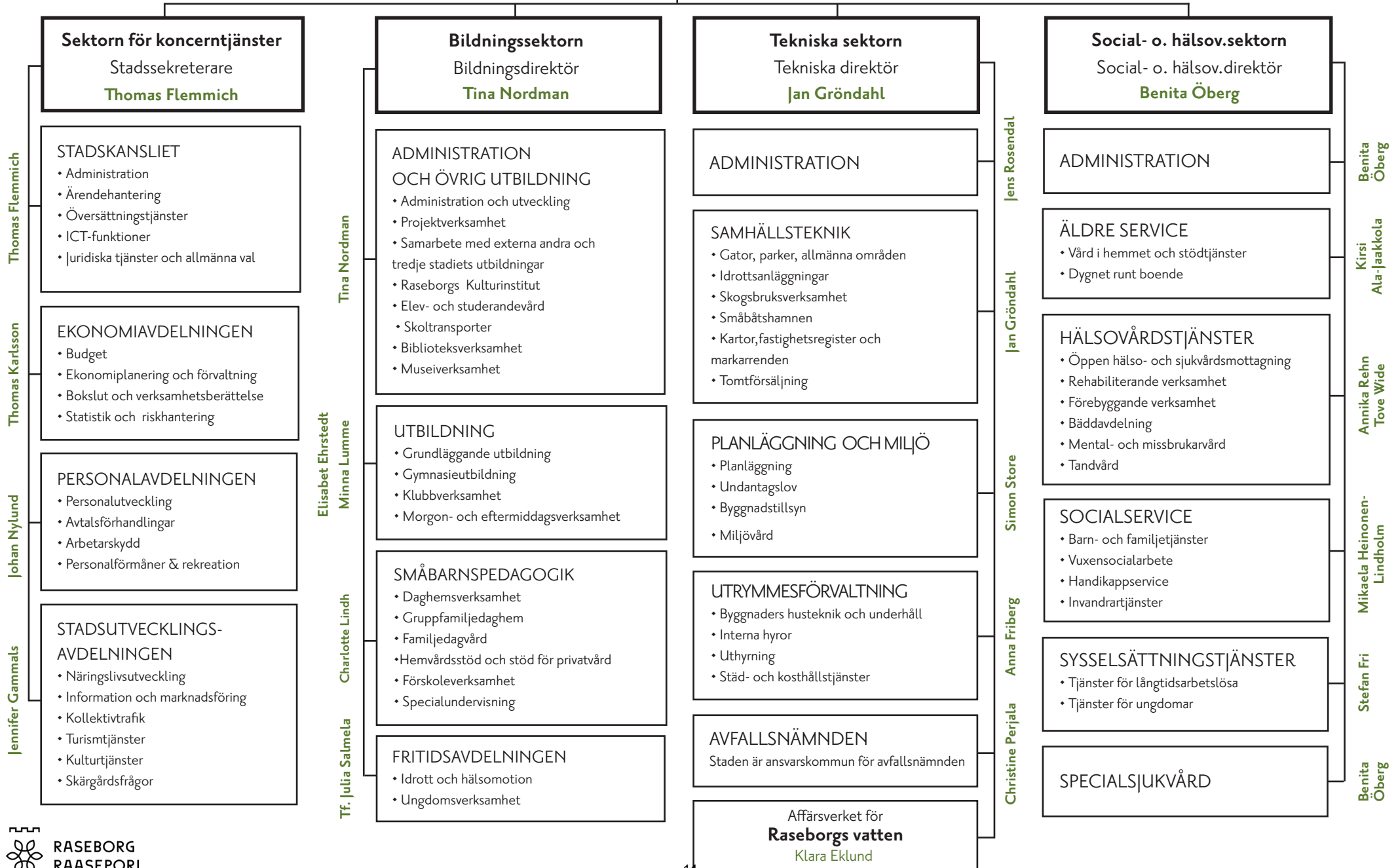
Generellt sett skall all verksamhet i en organisation ha en koppling till dess strategi. I många organisationer har strategier utarbetats, men betydelsen och inverkan på arbetet och organisationens utveckling har varit ringa. Genom att inkludera personalen i arbetet gällande handlingsplaner kan man säkerställa att medvetenheten om strategin ökar och att de handlingsplaner som utarbetats får betydelse och främjar utvecklingen. Målsättningen har varit att denna medvetenhet och de utarbetade handlingarna skall synas i hela stadens verksamhet och ännu starkare i framtiden.

En strategi och dess förverkligande gäller inte enbart stadens operativa verksamhet utan även det politiska beslutsfattandet. Detta bör även stärkas i framtiden.

TJÄNSTEINNEHAVARORGANISATIONEN

Stadsdirektör
Ragnar Lundqvist

Stadens organisation består av fyra sektorer som indelas i avdelningar som har underliggande enheter.

1.5 Anställda (antal)

Antal anställda i huvudtjänst	december 2019	december 2018
Koncerttjänster	65	75
Social- och hälsovård	658	664
Bildning	821	867
Teknik	283	285
Raseborgs Vatten	23	22
Totalt	1 850	1 913

Antal anställda enligt anställningsform		
Heltid ordinarie	1 275	1 230
Heltid tidsbundna	257	250
Deltid ordinarie	160	256
Deltid tidsbundna	158	177
Totalt	1 850	1 913

Antal årsarbeten/årsverken sektorvis 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Allmän och koncernförvaltning						
Koncerttjänster	170,5	170,4	163,3	55,0	63,4	63,5
Allmän och ekonomiförvaltning	56,9	52,6	52,6			
Social- och hälsovård	545,7	539,4	516,9	498,1	496,5	501,1
Bildning	712,7	708,5	720,9	690,1	709,8	695,8
Teknik	53,1	61,7	67,3	226,2	223,3	224,9
Ekenäs Energi						
Raseborgs Vatten	22,1	21,1	20,8	20,5	19,9	20,3
Totalt	1 561,0	1 553,7	1 541,8	1 489,9	1 512,9	1 505,6

2. Resultaträkning, balansräkning och finansieringskalkyl, inklusive affärsverk

2.1 Resultaträkning (1 000 €)

extern

	BS 2019	BS 2018
Verksamhetens intäkter	28 748	28 744
Försäljningsintäkter	9 830	9 824
Avgiftsintäkter	9 538	9 629
Understöd och bidrag	2 091	2 257
Övriga verksamhetsintäkter	7 289	7 034
Tillverkning för eget bruk	316	267
Verksamhetens kostnader	-197 936	-192 678
Personalkostnader	-83 411	-81 554
Löner och arvoden	-66 119	-64 031
Lönebikostnader	-17 292	-17 523
Pensionskostnader	-15 290	-15 255
Övriga lönebikostnader	-2 002	-2 268
Köp av kundtjänster	-69 758	-67 336
Köp av övriga tjänster	-19 349	-18 740
Köp av tjänster totalt	-89 107	-86 076
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	-10 773	-10 715
Understöd	-8 762	-8 694
Övriga verksamhetskostnader	-5 883	-5 639
Verksamhetsbidrag	-168 872	-163 667
Skatteinkomster	114 095	112 871
Statsandelar	54 500	53 893
Finansiella intäkter och kostnader	783	642
Ränteintäkter	1 687	1 738
Övriga finansiella intäkter	458	445
Räntekostnader	-1 358	-1 534
Övriga finansiella kostnader	-4	-7
Årsbidrag	506	3 739
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 680	-6 429
Avskrivningar enligt plan	-6 680	-6 415
Nedskrivningar		-14
Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-6 174	-2 690

2.2 Sammandrag av driftsekonomi och resultat

SAMMANDRAG €	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Koncerttjänster						
Intäkter	4 320 502	4 075 580	-74 000	4 172 860	171 280	104,3 %
Kostnader	-12 355 510	-12 629 000	0	-12 231 215	397 785	96,9 %
Netto	-8 035 009	-8 553 420	-74 000	-8 058 354	569 066	93,4 %
Social- och hälsovård						
Intäkter	10 589 468	9 864 030	209 000	10 177 447	104 417	101,0 %
Kostnader	-113 420 282	-111 811 500	-4 209 000	-116 644 990	-624 490	100,5 %
Netto	-102 830 814	-101 947 470	-4 000 000	-106 467 543	-520 073	100,5 %
Bildning						
Intäkter	4 996 172	4 664 860		5 059 578	394 717	108,5 %
Kostnader	-62 236 653	-64 074 700		-64 504 209	-79 509	100,1 %
Netto	-57 240 481	-59 409 840	-350 000	-59 444 631	315 209	99,5 %
Tekniska sektorn						
Intäkter	31 006 907	33 766 830	25 000	33 726 477	-65 353	99,8 %
Kostnader	-29 405 071	-31 647 610	-225 000	-31 474 411	398 199	98,8 %
Netto	1 601 837	2 119 220	-200 000	2 252 066	332 846	117,3 %
Raseborgs Vatten						
Intäkter	5 990 938	6 174 180		6 028 873	-145 307	97,6 %
Kostnader	-3 153 361	-3 223 980		-3 181 900	42 080	101,1 %
Netto	2 837 577	2 950 200	0	2 846 973	-103 227	96,5 %
Raseborgs stad						
Intäkter	50 913 049	52 371 300	160 000	53 136 362	605 062	101,2 %
Kostnader	-217 417 514	-220 162 810	-4 784 000	-224 854 824	91 986	100,0 %
Netto	-166 504 466	-167 791 510	-4 624 000	-171 718 462	697 048	99,6 %
STADEN + AFFÄRSVERKEN TOTALT						
Intäkter	56 903 987	58 545 480	160 000	59 165 235	459 755	100,8 %
Kostnader	-220 570 875	-223 386 790	-4 784 000	-228 036 724	134 066	99,9 %
Netto	-163 666 889	-164 841 310	-4 624 000	-168 871 489	593 821	99,6 %
Räkenskapsperiodens överskott/underskott						
Raseborgs stad	-3 273 958	564 990	-9 106 000	-6 789 113	1 751 897	
Raseborgs vatten	583 863	791 900		615 377	-176 523	
Totalt	-2 690 094	1 356 890	-9 106 000	-6 173 736	1 575 374	
Kumulativt underskott						
		IB 2019		31.12.2019	Förändring	
		5 032 614		11 206 350	6 173 736	

2.3 Balansräkning

INKL.AFFÄRSVERK

AKTIVA	31.12.2019	31.12.2018
BESTÄENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	83	148
Immateriella rättigheter	83	148
Materiella tillgångar	133 198	127 567
Mark- och vattenområden	17 715	17 572
Byggnader	61 877	59 414
Fasta konststruktioner och anordningar	49 542	43 138
Maskiner och inventarier	325	384
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	3 739	7 059
Placeringar	38 279	38 333
Aktier och andelar	36 390	36 440
Övriga lånefordringar	1 222	1 222
Övriga fordringar	667	671
FÖRVALTADE MEDEL	1 255	1 178
Statens uppdrag	0	0
Donationsfondernas särskilda täckning	1 255	1 178
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	97	97
Material och förnödenheter	97	97
Fordringar	32 623	34 674
Långfristiga fordringar	26 304	27 331
Lånefordringar	26 304	27 172
Övriga fordringar	0	159
Kortfristiga fordringar	6 319	7 343
Kundfordringar	2 984	3 128
Lånefordringar	1 017	1 167
Övriga fordringar	2 218	3 041
Resultatregleringar	100	7
Finansiella värdepapper	11	11
Aktier och andelar	11	11
Kassa och bank	3 417	6 258
AKTIVA TOTALT	208 963	208 266

PASSIVA	31.12.2019	31.12.2018
EGET KAPITAL	61 758	67 938
Grundkapital	71 556	71 556
Uppskrivningsfond	802	809
Övriga egna fonder	606	606
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-5 032	-2 343
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-6 174	-2 690
AVSÄTTNINGAR	225	261
Avsättningar för pensioner	67	103
Övriga avsättningar	158	158
FÖRVALTAT KAPITAL	1 255	1 178
Statens uppdrag		0
Donationsfondernas kapital	1 255	1 178
Övrigt förvaltad kapital		0
FRÄMMANDE KAPITAL	145 725	138 889
Långfristigt	62 844	59 201
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	57 949	54 495
Lån från offentliga samfund	228	299
Lån av övriga kreditgivare		
Erhållna förskott	73	65
Övriga skulder	4 594	4 342
Kortfristigt	82 881	79 688
Masskuldebrevslån	43 000	40 000
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	13 855	11 631
Lån från offentliga samfund	73	74
Lån av övriga kreditgivare	687	798
Erhållna förskott	217	251
Skulder till leverantörer	10 985	8 268
Övriga skulder	2 917	3 106
Resultatregleringar	11 147	15 560
PASSIVA TOTALT	208 963	208 266

2.4 Finansieringsanalys

(1 000 €)

	INKL. AFFÄRSVERK	
	2019	2018
Kassaflödet i verksamheten		
Årsbidrag	506	3 739
Extraordinära poster		
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 252	-1 268
	<u>-746</u>	<u>2 471</u>
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-13 389	-11 011
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	701	963
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	1 702	1 603
	<u>-10 986</u>	<u>-8 445</u>
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-11 732	-5 974
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen		-4
Minskning av utlåningen	4	18
Minskning/Ökning av övriga fordringar/anslutningsavgifter		
	<u>4</u>	<u>14</u>
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån	14 800	13 000
Minskning av långfristiga lån	-11 683	-11 641
Förändring av kortfristiga lån	5 378	-2 928
	<u>8 495</u>	<u>-1 569</u>
Förändringar i eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital		
Förändring av omsättningstillgångar	0	2
Förändring av fordringar	2 050	559
Förändring av räntefria skulder	-1 659	6 780
	<u>391</u>	<u>7 341</u>
Kassaflödet för finansieringens del	8 890	5 786
Förändring av likvida medel	-2 842	-188
Förändring av likvida medel		
Likvida medel 31.12.	3 428	6 270
Likvida medel 1.1.	-6 270	-6 458
	<u>-2 842</u>	<u>-188</u>

2.5 Finansieringsdelens utfall
INKL. AFFÄRSVERK

	Budget 2019	Budget- ändringar	Budget efter ändringar	Utfall 2019	Avvikelse
Ordinarie verksamhet och investeringar					
Internt tillförda medel					
Årsbidrag +/-	8 119 190	-9 106 000	-986 810	506 180	1 492 990
Extraordinära poster +/-					
Rättelseposter till internt tillförda medel +/-	-1 370 000		-1 370 000	-1 252 054	117 946
Investeringar					
Investeringar i bestående aktiva -	-14 080 000	-800 000	-14 880 000	-13 389 363	1 490 637
Finansieringsandelar för investeringsutg. +				700 513	700 513
Försäljningsintäkter av anläggningstillg. +	1 870 000		1 870 000	1 701 987	-168 013
Ordinarie verksamhet och investeringar, netto	-5 460 810	-9 906 000	-15 366 810	-11 732 737	3 634 073
Finansieringsverksamhet					
Förändringar av utlåningen					
Ökning av utlåningen till övriga -					0
Minskning av utlåningen till övriga +	1 327 250		1 327 250	4 200	-1 323 050
Förändringar i lånestocken					
Ökning av långfristiga lån +	14 885 260		14 885 260	14 800 000	-85 260
Minskning av långfristiga lån -	-11 958 700		-11 958 700	-11 786 859	171 841
Förändring av kortfristiga lån +/-				5 481 943	5 481 943
Förändringar av eget kapital					
Inverkan på likviditeten	-1 207 000	-9 906 000	-11 113 000	-3 233 453	7 879 547

2.6 Totala inkomster och utgifter ^{x)}

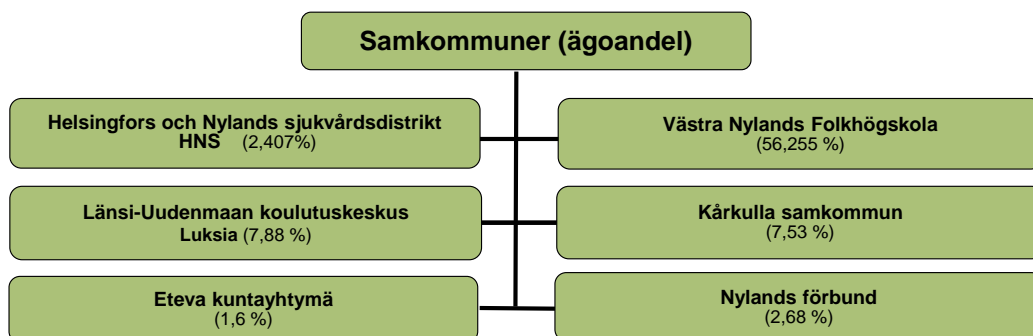
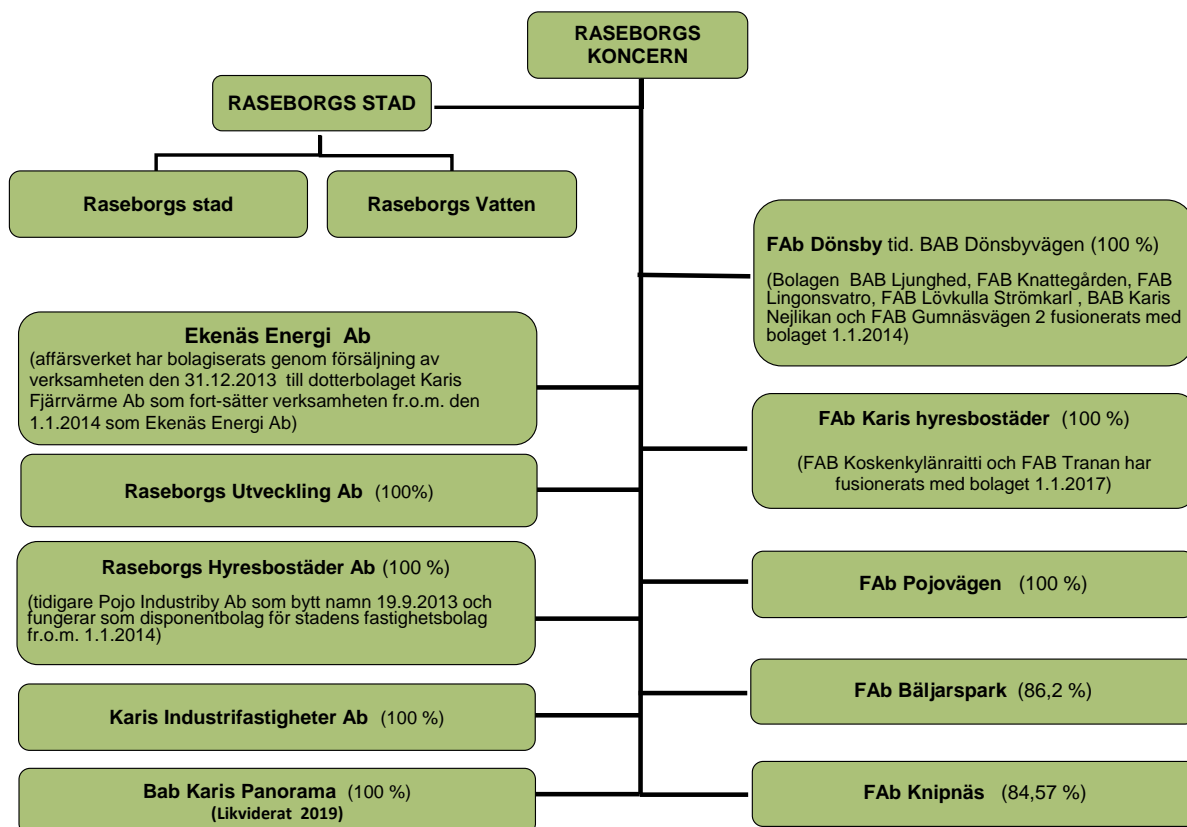
INKL. AFFÄRSVERK

INKOMSTER	m €	%	UTGIFTER	m €	%
Ordinarie verksamhet			Ordinarie verksamhet		
Verksamhetsintäkter	28,8	12,9	Verksamhetskostnader	-197,9	88,4
Skatteinkomster	114,0	51,1	- Tillverkning för eget bruk	0,3	-0,1
Statsandelar	54,5	24,4	Räntekostnader	-1,3	0,6
Ränteintäkter	1,6	0,7	Övriga finansiella kostnader		
Övriga finansiella intäkter	0,4	0,2	Extraordinära kostnader		
Extraordinära intäkter		0,0	Rättelseposter till internt tillförda medel		
Rättelseposter till internt tillförda medel			+/- Förändring av avsättningar		
- Vinst på försäljning av tillgångar bl bestående aktiva	1,2	0,5	- Förluster av försäljning av tillgångar bl bestående aktiva		0,0
Investeringar			Investeringar		
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	0,7	0,0	Investeringar i bestående aktiva	-13,3	5,9
Försäljningsinkomster av tillgångar bl bestående aktiva	1,7	0,8			
Finansieringsverksamhet			Finansieringsverksamhet		
Minskning av utlåningen	0,0		Ökning av utlåningen		
Ökning av långfristiga lån	14,8	6,6	Minskning av långfristiga lån	-11,6	5,2
Ökning av kortfristiga lån	5,3	2,4	Minskning av kortfristiga lån	0,0	0,0
Ökning av eget kapital			Minskning av eget kapital		
Totala inkomster, sammanlagt	223,0	100,0	Totala utgifter, sammanlagt	-223,8	100,0

X) Exklusive transaktioner utan finansieringsmässig inverkan på stadens ekonomi. Se not 7.16

3. Raseborgs koncern

3.1. Koncernens uppbyggnad 31.12.2019

Intressebolag (ägoandel 20-50 %)

FAB Jägarbacken

30,00 %

3.2 Koncernresultaträkning

RESULTATRÄKNING (tusen euro)	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Verksamhetens intäkter	116 060	110 089
Verksamhetens kostnader	-275 076	-263 215
Andel av intressesamfundens vinst (förlust)	18	-15
Verksamhetsbidrag	-158 998	-153 141
Skatteinkomster	114 031	112 871
Statsandelar	54 500	53 893
Finansiella intäkter och kostnader	-1 226	-1 556
Ränteintäkter	53	28
Övriga finansiella intäkter	525	481
Räntekostnader	-1 493	-1 746
Övriga finansiella kostnader	-311	-319
Årsbidrag	8 307	12 067
Avskrivningar och nedskrivningar	-12 963	-12 794
Avskrivningar enligt plan	-12 963	-12 780
Räkenskapsperiodens över- och underparivärden		
Nedskrivningar		-14
Extraordinära poster		
Räkenskapsperiodens resultat	-4 656	-727
Bokslutsdispositioner	10	
Räkenskapsperiodens skatter	-108	-45
Latenta skatter	-55	-105
Minoritetsandelar	-1	-2
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-4 810	-879
Nyckeltal		
Verksamhetsink./-utgifter, %	42,2	41,8
Årsbidrag, / Avskrivningar, %	64,1	94,3
Årsbidrag, euro/invånare	301,5	436,8
Antal invånare vid årets slut	27 554	27 626

3.3. Koncernbalansräkning

AKTIVA	31.12.2019	31.12.2018
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	2 341	2 240
Immateriella rättigheter	454	574
Övriga utgifter med lång verkningstid	1 887	1 666
Förskottsbetalningar		
Materiella tillgångar	217 366	207 957
Mark- och vattenområden	20 173	20 158
Byggnader	99 249	95 457
Fasta konstruktioner och anordningar	52 980	46 799
Maskiner och inventarier	24 022	23 979
Övriga materiella tillgångar	11 118	10 944
Förskottsbetalningar och pågående nyanskaffningar	9 824	10 620
Placeringar	7 544	7 426
Andelar i intressesamfund	669	573
Övriga aktier och andelar	6 412	6 315
Övriga lånefordringar	450	480
Övriga fordringar	13	58
FÖRVALTADE MEDEL	1 510	1 553
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	1 714	1 449
Fordringar	13 948	12 903
Långfristiga fordringar	456	653
Kortfristiga fordringar	13 492	12 250
Finansiella värdepapper	997	1 024
Kassa och bank	11 048	13 602
AKTIVA TOTALT	256 468	248 154
PASSIVA		
EGET KAPITAL	59 513	64 339
Grundkapital	71 556	71 556
Uppskrivningsfond	802	809
Övriga egna fonder	1 617	1 617
Överskott (underskott) från tidigare perioder	-9 652	-8 764
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-4 810	-879
MINORITETSANDELAR	877	876
AVSÄTTNINGAR	1 253	1 524
Avsättningar för pensioner	88	127
Övriga avsättningar	1 165	1 397
FÖRVALTAT KAPITAL	1 519	1 562
FRÄMMANDE KAPITAL	193 306	179 853
Långfristigt	93 776	85 885
Kortfristigt	99 530	93 968
PASSIVA TOTALT	256 468	248 154
Nyckeltal		
Soliditetsgrad, %	24,0	26,9
Relativ skulsättningsgrad, %	67,8	65,0
Akkumulerat överskott/underskott, 1 000 €	-14 462	-9 643
Akkumulerat överskott/underskott, €/invånare	-525	-349
Koncernens lån, €/invånare	5 192	4 642
Koncernens lånestock 31.12, 1 000 €	143 047	128 230
Lån och hyresansvar, 31.12	162 549	154 827
Lån och hyresansvar, €/invånare	5 899	5 604
Koncernens lånefordringar 31.12, 1 000 €	450	480
Kommunens invånarantal	27 554	27 626

3.4. Koncernens finansieringsanalys

Finansieringskalkyl (1 000 euro)	2019	2018
Kassaflöde av egentlig verksamhet		
Årsbidrag	8 307	12 067
Extraordinära poster		
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 552	-2 254
	6 755	9 813
Kassaflöde av investeringar		
Investeringsutgifter	-24 003	-18 821
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	731	1 051
Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	1 753	2 949
	-21 519	-14 821
Kassaflöde av egentlig verksamhet och investeringar	-14 764	-5 008
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i utlåningen		
Ökning av utlåningen (inkl. ansl.avg.)	28	-6
Minskning av utlåning	4	19
	32	13
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning av långfristiga lån	19 904	14 225
Minskning av långfristiga lån	-12 160	-12 969
Förändring av kortfristiga lån	5 220	-4 609
	12 964	-3 353
Förändring i eget kapital		
Övriga förändringar i likviditeten		
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital		
Förändring av omsättningstillgångar	-265	-4
Förändring av fordringar	921	1 022
Förändring av räntefria skulder	-1 469	7 823
	-813	8 841
Finansieringens kassaflöde	12 183	5 501
Förändring av likvida medel	-2 581	493
Förändring av likvida medel	-2 581	493
Likvida medel 31.12	12 045	14 626
Likvida medel 1.1.	14 626	14 133
Nyckeltal		
Verksamhetens o investeringarnas kassaflöde, €	-9 049	-2 306
Intern Finansiering av investeringar, %	35,7	67,9
Låneskötselbidrag	0,7	0,9
Likviditet, kassadagar	14,0	18,0

4. Nyckeltal inklusive affärsverk

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
INVÄNARE	27 554	27 626
RESULTATRÄKNINGENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 10)		
Verksamh.intäkternas %-andel av verksamh.kostn. verksamhetsintäkter / (verksamhetskostnader - tillverkning för eget bruk)	14,5	14,9
Årsbidrag i procent av avskrivningarna årsbidrag / avskrivningar	7,6	58,3
Årsbidrag, €/invånare	18	135
FINANSIERINGSANALYSENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 14)		
Intern finansiering av investeringar % årsbidrag / egen anskaffningsutgift för investeringar	4,0	37,2
Låneskötselbidrag (årsbidrag+räntekostnader)/(räntekostnader+amorteringar på lån)	0,1	0,4
Länestock 31.12, 1 000 €	115 105	106 499
Lån, €/invånare	4 177	3 855
Lånefordringar 31.12, 1 000 € msb-lånefordringar och övr. lånefordr.som bokförts som placeringar	1 222	1 222
Kassautbetalningar/år, 1 000 €	224 054	216 608
Kassamedel 31.12, 1 000 €	3 417	6 258
Likviditet (kassadagar) 365 dagar x kassamedel 31.12 / Kassautbetalningar under räkenskapsperioden	5,6	10,6
BALANSRÄKNINGENS NYCKELTAL (hänvisning till sid 12-13)		
Soliditetsgrad % (eget kapital + avskrivn.differens och reserver) / (hela kapitalet - erhållna förskott)	29,7	32,7
Relativ skuldsättningsgrad, % (främmande kapital - erhållna förskott) / driftsinkomster	73,7	70,9
Skulder och ansvar i procent av driftsinkomsterna (främmande kapital - erhållna förskott + hyresansvar) / driftsinkomster	72,1	67,7
Accumulerat över-/underskott, €/invånare	-407	-182

5. Intern tillsyn och förslag till behandling av resultat

5.1. Riskhantering och intern kontroll

Enligt gällande anvisningar och rekommendationer ska en bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens utveckling göras.

Kommunens verksamhet är beroende av operativa risker, finansieringsrisker och skaderisker.

Nämnderna har behandlat separata ärenden gällande riskhantering och intern kontroll inom respektive sektor.

lakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Koncernförvaltning: Stadens organisation är definierad i förvaltningsstadgan och budgeten och ekonomiplanen är uppställd i enlighet med denna. Separata direktiv har getts om uppgörande och justeringar av dispositionsplaner, förverkligande av budgeten, budgetens bindande nivåer och kontoplan samt rapportering. Förvaltningsstadgan uppdaterades av stadsfullmäktige 6.6.2016 och 19.9.2016. Förvaltningsstadgans revidering är under arbete och behandlas av fullmäktige under våren 2020. Nuvarande budgetbindningsnivåer gäller från och med år 2017.

Stadsfullmäktige fastställde 12.2.2018 § 5 grunderna för intern kontroll och riskhantering

Direktivet för intern kontroll har förnyats och godkändes i stadsstyrelsen 19.3.2018 § 98. Regelverket gäller hela organisationen och all verksamhet - men framförallt alla förmän och sektorchefer som är redovisningsskyldiga och ansvarar för att direktiven följs. Stadsstyrelsen övervakar att direktiven följs. Under hösten 2018 ordnades interna heldagsutbildningar för samtliga sektorer. Cirka 150 anställda genomgick utbildningen.

Sektorerna har utsett ansvarspersoner (attesterare) och kontrollörer för utbetalningar, samt ansvarsorgan och -personer för investeringsprojekten.

I budgeten har stadsfullmäktige fastställt bindande målsättningar som uppföljts kvartalsvis i rapporter vilka även distribuerats till sektorerna/enheterna och till fullmäktige. Stadsstyrelsen har erhållit månatliga uppföljningar om väsentliga nyckeltals förverkligande.

Om beslutanderätten stipuleras i förvaltningsstadgan. Tjänstemannabesluten i delegerade ärenden har registrerats i stadens ärendehanteringssystem och förelagts vederbörande nämnder och stadsstyrelsen.

Riktigheten i konteringen av inköpsfakturorna samt redovisningen av mervärdesskatt har undersökts och genomgått och restitutioner har erhållits från skatteverket. Enheterna har anvisats om vikten av att tillse att konteringen görs omsorgsfullt. En särskild granskning av att konteringen av att mervärdesskatt för inköp gällande räkenskapsperioden 2019 har gjorts på ett korrekt sätt har utförts. Granskningen upprepas med regelbundna mellanrum.

Beträffande löneutbetalningar finns en rutin där personalchefen signerar provberäkningarna inför varje lönekörning. Vidare har anvisningar till enheterna getts om att alla beslut i personalfrågor skall inkomma undertecknade från rätt enhet/förman till personalavdelningen.

Inga brister beträffande den interna kontrollen inom koncerttjänster har uppdagats under år 2019.

Social- och hälsovård: Inom social- och hälsovårdssektorn har inte uppdagats brister i den interna kontrollen år 2019.

Social- och hälsovårdssektorn arbetar i enlighet med stadens förvaltningsstadga. En uppdatering av förvaltningsstadgan har varit aktuell under året. Uppdateringen föranledde genomgång av organisationsstrukturen och beslutsnivåerna. Man har kunnat konstatera att vissa beslutsnivåer inte är klart definierade i rådande förvaltningsstadga, vilket korrigeras genom uppdateringen. Den uppdaterade förvaltningsstadgan torde godkännas under våren/sommaren 2020.

Ett verktyg för att uppgöra processbeskrivningar togs i bruk i början av året. Tydliga processbeskrivningar underlättar kontrollen av att verksamheten sköts i enlighet med förvaltningsstadga och verksamhetsdirektiv. Arbetet med att beskriva processer är ett fortlöpande och kontinuerligt arbete som har påbörjats och fortgått under året. Ännu saknas en tydlig beskrivning av hur beskrivna processer uppdateras och implementeras samt hur man kontrollerar att verksamheten sköts i enlighet med processbeskrivningen.

Bildning: Den av fullmäktige fastställda förvaltningsstadgan styr arbetet inom bildningssektorn. Sektorns ledningsgrupp sammankommer månatligen och följer upp förverkligandet av uppsatta verksamhetsmål. Listan över ansvarspersoner (attesterare och kontrollörer uppdateras vid behov av nämnderna.

Tjänsteinnehavarna följer aktivt med förändringar i gällande lagstiftning och andra rekommendationer. Vid behov ordnas fortbildning för personalen och gemensamma direktiv för tolkningen/implementeringen av de nya lagarna och föreskrifterna skrivs.

Uppgörandet av bildningssektorns centralaste processbeskrivningar tydliggör processerna för bildningssektorns hela personal vilket underlättar kontrollen av verksamheten.

Tekniska sektorn: Tekniska sektorn arbetar i enlighet med stadens förvaltningsstadga. En uppdatering av förvaltningsstadgan har varit aktuell under året. Den uppdaterade förvaltningsstadgan torde godkännas under våren/sommaren 2020. Tjänsteinnehavarna följer aktivt med förändringar i gällande lagstiftning och andra rekommendationer och under året har inte framkommit att tjänsteinnehavare inom tekniska sektorn skulle ha fattat beslut på felaktiga grunder eller fattat beslut som strider mot gällande lagstiftning.

Verksamheten 2019 har verkställts i enlighet med den av stadsfullmäktige godkända budgeten och dess bindningsnivåer. I budgeten har stadsfullmäktige fastställt bindande målsättningar som följts upp kvartalsvis. Rapporterna har distribuerats till ansvarig nämnd, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige. Ansvarspersoner på respektive nivå har ansvarat för budgetuppföljningen. Avvikelser i verksamheten har rapporterats genast då behovet uppdragats och nödvändiga budgetändringar har verkställts.

Tekniska nämnden utsåg ansvarspersoner (attesterare) och kontrollörer för utbetalningar. Varje investeringsprojekt har också haft ansvarsperson(er). För investeringsprojekten har i likhet med driftsbudgeten framställts kvartalsvisa rapporter som distribuerats tekniska nämnden, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige. Nödvändiga budgetändringar har verkställts genast då behovet har uppstått.

Ett verktyg för att uppgöra processbeskrivningar togs i bruk i början av året. Tydliga processbeskrivningar underlättar kontrollen av att verksamheten sköts i enlighet med förvaltningsstadga och verksamhetsdirektiv. Arbetet med att beskriva processer är ett fortlöpande och kontinuerligt arbete som har påbörjats och fortgått under året. Ännu saknas en tydlig beskrivning av hur beskrivna processer uppdateras och implementeras samt hur man kontrollerar att verksamheten sköts i enlighet med processbeskrivningen.

Övervakning av anskaffningar, överlåtelse och förvaltning

Koncernförvaltning: Stadens fastigheter är grupperade i portföljer, vilket gör stadens arbete med fastigheterna mera strukturerat. Samtidigt medför portföljindelningen en bättre förvaltning och övervakning av stadens egendom och optimering av anskaffningar och avyttringar. Förvaltningsstadgan reglerar hur anskaffning och avyttrande av fastigheter sker.

Social- och hälsovård: Raseborg deltog i C10-kommunernas gemensamma upphandling av resurserat serviceboende. Upphandlingen gjordes som anmälningsförfarande. Antalet serviceproducenter som inom Raseborg visade intresse för att delta i anmälningsförfarandet visade sig vara lågt. Risken föreligger att det uppstår brist på serviceboendeplatser om ärendet inte får en lösning.

Bildning: Anskaffningar görs i enlighet med stadens direktiv och de av nämnderna fastställda principerna. Processerna utvärderas och uppdateras vid behov. Under år 2019 har extra tyngdpunkt lagts på att implementera ikraftvarande direktiv och principer så att samtliga tjänsteinnehavare inom bildningssektorn är medvetna om dem.

Under år 2019 har en upphandling av ramavtal för daghems- och skolfotografering och upphandling av köp av persontrafik (skoltransporter) gjorts.

Tekniska sektorn: Arbetet med fastighetsstrategin har fortsatt. Portföljindelningen har gjort arbetet med fastigheterna mera strukturerat och förbättrar möjligheterna till en optimal användning av fastigheterna. Överflödiga fastighetsmassa har avyttrats, vilket medför inbesparingar i fastigheternas driftskostnader. På motsvarande sätt införskaffar staden behövlig egendom och målsättningen är att hålla egendomen på en optimal nivå. Markarrenden har införts som en tredje och sista del av stadens interna hyra.

Upphandling sker inom ramen för stadens upphandlingsdirektiv. Anskaffningar har inte gjorts på felaktiga grunder. Under året utfördes en revisionsgranskning gällande byggandet av Karis nya daghem och Karis järnvägsbro. I slutrapporten konstaterades att kostnadsuppföljningen har arrangerats sakenligt samt att tilläggs- och förändringsarbeten har godkänts på ett korrekt sätt. Även tekniska sektorns upphandlingsrutiner granskades under året. Dokumentationen för sex olika leverantörer och projekt gick igenom och i samband med granskningen konstaterades att tjänste- och varuanskaffningarna upphandlats i enlighet med gällande upphandlingsdirektiv.

Avtal

Koncernförvaltning: Under räkenskapsåret har inga avtal ingåtts som fått negativa följder för verksamheten. Staden kommer att ta i bruk en avtalsmodul som ingår i ärendehanteringsprogrammet. Detta sker troligtvis under 2020.

Social- och hälsovård: En förhandling fördes under året med en privat serviceproducent gällande avvikelse i den i avtal definierade personaldimensioneringen på serviceboende. Förhandlingen resulterade i att en ersättning utbetalades åt staden. Uppföljning av att kriterierna i ifrågavarande avtal uppfylls görs kontinuerligt och fortlöpande. Också i fråga om smärre avvikelser görs omedelbart en reklamation.

Bildning: Upphandlingen av köp av persontransport (skoltransporter) genomfördes på våren 2019 och i juli skrevs nya avtal. Avtalsperioden är 2+1+1 år. Särskild vikt har vid avtalsuppföljningen och reklamationer har gjorts vid behov i enlighet med stadens gemensamma reklamationsprocess.

Tekniska sektorn: Under 2019 har inga avtal ingåtts som har fått negativa följder för verksamheten. Ikraftvarande avtal följs och övervakas av den ansvarige tjänsteinnehavaren. Reklamationer görs alltid om behov uppstår. En revisionsgranskning av utrymmesförvaltningens och samhällsteknikens avtal gjordes under året. Granskningens målsättning var att säkerställa att avtalshandlingen och övervakning är sakenligt ordnad och att avtalen följs. I slutrapporten rekommenderas att ett avtalsregister med behövliga uppgifter skulle tas i bruk.

Bedömning av största risker och osäkerhetsfaktorer

Kommunens verksamhet är beroende av operativa risker, finansieringsrisker, skaderisker och miljöfaktorer.

Operativa risker och finansieringsrisker:

Koncernförvaltning: Skaderiskerna har minskats genom försäkringar. Staden har, förutom lagstadgade försäkringar, haft försäkringar för fastigheter och inventarier, till största delen till fullvärde, ansvarsförsäkringar för verksamhet och administrationsansvar, frivillig olycksfallsförsäkring och skogsförsäkring. Stadens försäkringsskydd konkurrensutsattes år 2017 och med den valda samarbetspartnern, Fennia, har tecknats försäkringsavtal som sträcker sig fullmäktigeperioden ut. Staden utnyttjar dessutom en försäkringsmäklare som har relevant sakkunskap beträffande försäkringsskyddet. Självrisiknivån har i vissa fall höjts som i sin tur medfört sänkta försäkringspremier.

Övriga risker för verksamheten och för finansieringen bärs av staden. För minskande av finansieringsrisker har staden ingått avtal med kreditinrättningar för säkerställande av kortfristig finansiering. Stadsutvecklingssektionen har godkänt limiter för dessa. Ränteriskerna har förebyggts genom att fördela den långfristiga låneportföljen mellan budgetlån med rörlig och fast ränta samt genom skilda ränteskyddsavtal. Dessa är specificerade bland noterna punkt 7.12. Staden har ett avtal med en oberoende samarbetspartner gällande ränterisksamarbete i syfte att uppfölja räntemarknaderna i realtid, reagera på kursförändringar och göra säkringsåtgärder i enlighet med vald strategi och optimera prissättningen vid ingående av derivatavtal.

En tvist gällande hyresoption för café/restaurangs verksamhet vid Ekenäs trafikcenter är pågående.

Ett verktyg för processer, IMS, togs i bruk under året med kontrollern som ansvarsperson. Arbetet med stadens processer fortgår.

Social- och hälsovård: Raseborgs stad har en pågående interkommunal tvist gällande klientavgifter för serviceboende. Per 30.11 2019 uppgår stadens fordran till ca 50 000 euro. Vårdbehovet är kontinuerligt vilket betyder att fordran efter hand stiger. Den del av fordran som intäktsförts i resultatet 2018 + 2019 uppgår till drygt 35 000 euro.

Den största organisatoriska risken uppstår i och med svårigheten att rekrytera personal. Speciellt utmanande under år 2019 har varit läkarsituationen, socialarbetare till barnskyddet samt vikarier till vård i hemmet.

Största osäkerhetsfaktorer vid planering av verksamheten på längre sikt utgör den planerade social- och hälsovårdsreformen, fortsatt samarbete med C10-kommunerna samt Raseborgs sjukhus profil.

Kostnadsutvecklingen inom ramen för specialistsjukvårdens tjänster samt inom specialomsorgen föranleder stor ekonomisk osäkerhet. Under året har diskussioner förts och samarbetsmöten hållits med representanter för såväl specialistsjukvården som specialomsorgen med mål att komma till konkreta lösningar för att stävja kostnadsökningen.

Bildning: Ett verktyg för uppgörandet av processbeskrivningar togs i bruk i början av året. Från bildningskansliet deltog fyra personer i utbildningen och ansvarar för att arbetet fortskrider inom bildningssektorn. I samband med beskrivningen av de centralaste processerna granskas dessa och vid behov görs nödvändiga förändringar.

Inomhusluftens kvalitet i en del av stadens daghem och skolor har utretts och åtgärder för förbättrandet av kvaliteten har vidtagits i samarbete med utrymmesförvaltningen, Sydspetsens miljöhälsa och arbetarskyddet.

Tekniska sektorn: Tillgången på yrkeskunnig personal är en av sektorns största osäkerhetsfaktorer. En stor andel av personalen närmar sig pensionsåldern och vid personalbyten uppstår risker då den s.k. tysta informationen och erfarenheten minskar. Detta kan också ses som en möjlighet då nya personer bidrar med nytänkande.

Den ökade mängden investeringsprojekt har lett till att den nuvarande personalstyrkan inte hinner övervaka alla projekt så noga som är önskvärt. Det kan leda till oönskade kostnader och brister i det utförda arbetet. För att underlätta arbetet och minska på riskerna anställdes en projektchef till investeringsplaneringsenheten. Till projektchefens arbetsuppgifter hör bl.a. projektledning på byggplatserna. Rekryteringen minskar också behovet av externa köptjänster.

Bristen på balanskontinuitet i arbetet med investeringsprojekt som pågår i flera år leder till svårigheter med ekonomistyrningen. Det nuvarande systemet är styvt och lämpar sig inte för byggande. Systemet borde vara mera flexibelt så att man vid behov lättare kunde överföra anslag till följande år i enlighet med arbetets framskridande.

Inom sektorns arbetsområde ingår många arbetsområden som innebär obekväma arbetstider och dejourering. Inom flera enheter är kunnandet koncentrerat och det uppstår risker gällande vikarier och ersättare, samt resurseringen av egen personal. Vissa av arbetsuppgifterna blir ogjorda vid sjukdomsfall på grund av bristen på resurser och ersättare. Ett förbättrat samarbete mellan samhällstekniska avdelningen och utrymmesförvaltningen har minskat på riskerna.

En stor del av sektorns service utförs som köptjänster, t.ex. vinterunderhåll, teknisk planering, upphandlingsprocesser m.m. Det betyder att en fungerande, lokal marknad är ytterst viktig för att täcka stadens behov av service. Konjunkturväxlingar spelar in och den nuvarande makroekonomiska situationen minskar marknadsriskerna. Även tillgången på råvaror är viktig, bl.a. för kosthålls- och byggnadsverksamheten. Upphandlingen av råvaror måste ske vid rätt tidpunkt och till rätta mängder.

Läget på fastighetsmarknaden påverkar tekniska sektorn. Fastighets- och tomtförsäljningen påverkas av konjunkturer och marknadens dragningskraft. Den lokala prisbildningen i förhållande till övriga delar av landet påverkar försäljningen. Tillräckliga inkomster behövs också för att täcka kommunaltekniska kostnader. Planläggningen kräver rätt styrning och medvetenhet om marknadens behov.

Finansieringsrisker uppstår i och med den stora mängden egendom som tekniska sektorn leasar. En förändring i marknadsräntorna leder till högre leasinghyror, vilket kan försvåra arbetet med att hållas inom givna budgetramar. Speciellt inom utrymmesförvaltningen där en betydande andel av fastighetsmassan leasas kan en höjning av räntorna leda till märkbara kostnadsökningar. Detta leder i förlängningen till högre interna hyror för användarna.

Skaderisker

För alla sektorer föreligger skaderisker i form av skador som uppstår som följd av eldsvåda, vattenskador, inneluftsproblem etc. liksom skador som förorsakas av yttre faktorer som inbrott och ofog vilka kan leda till avbrott i verksamheten.

Problem med inomhusluften i fastigheterna kan leda till att personalen och kunder/barn/elever mår dåligt och får symptom. Problem med inomhusluften kan också leda till ekonomiska förluster. Därför är det mycket viktigt med förebyggande åtgärder och inom tekniska sektorn koncentreras en hel del resurser på det förebyggande arbetet. Det förebyggande arbetet ägnas allt större uppmärksamhet.

Elektroniska räddningsplaner har införts för del av fastighetsmassan i samarbete med användarna. Under år 2019 har 20 planer uppgjorts, i första hand för skolor, daghem och vårdinrättningar. Arbetet fortsätter 2020, då målsättningen är att uppdatera ytterligare 20 planer till elektroniskt format. Tillgängligheten för användarna förbättras avsevärt då planerna finns elektroniskt på nätet. Utbildning och infotillfällen ordnas för berörda. Säkerhetsvandringar och granskningar arrangeras i fastigheterna i samråd med räddningsmyndigheterna.

Dataskydd

Dataskydd är ett kontinuerligt arbete i Raseborgs stad. Dataskyddsgruppen träffas en gång i månaden och leds av dataskyddsombudet. Dataskyddsgruppen rapporterar kontinuerligt till stadens ledning. Personalens och invånarnas medvetenhet om dataskyddsfrågor har år 2019 ökat, vilket tydligt kommer fram i ökningen av antalet frågor som kommit in till dataskyddsombudet.

Under år 2019 har fokus legat på dokumentering och processer. Staden deltar i det nationella digisäkerhetsprojektet JUDO, vilket dataskyddet är en del av. I projektet har staden fått möjligheten att öva sin beredskap och kunskap i Taisto-övningen. Projektet pågår mellan 2019 och 2021. Dessutom har personalen utbildats i dataskydd och datasäkerhet.

När behandlingen av personuppgifter sannolikt involverar en hög risk ska personuppgiftsansvariga göra en konsekvensbedömning gällande dataskyddet. Staden uppdaterar och ingår avtal med de underleverantörer som hanterar stadens personuppgifter så att de motsvarar dataskyddsförordningens krav. Staden är ansvarig för uppgifter som underleverantörer hanterar.

Dataskyddet har en egen plan och bokslut som uppdateras årligen. Dataskyddsplanen och bokslutet godkänns av stadsstyrelsen.

Miljöfaktorer

Problem med inomhusluften i fastigheterna kan leda till att personalen och kunder/barn/elever mår dåligt och får symptom. Problem med inomhusluften kan också leda till ekonomiska förluster. Inom tekniska sektorn koncentreras därför en hel del resurser på det förebyggande arbetet.

Staden har skyldighet att verkställa marksaneringar antingen som följd av tidigare egen verksamhet eller då oklarheter råder om vem som förorsakat nedsmutsningen. Rengöringen av nedsmutsad marksubstans är ofta kostsam och medför betydande ekonomiska risker. Därför borde anslaget i reserveringsfonden för marksanering granskas.

Förändringar i klimatet, snörika- eller snöfattiga vintrar, högt (havs)vattenstånd, stormar, torka m.m., kan leda till högre kostnader för bl.a. vinterunderhållet. Detta märktes tydligt under 2019 då kostnaderna för vinterunderhållet blev betydligt högre än under en normal vinter. Å andra sidan kan också ett mildare klimat bidra till lägre uppvärmningskostnader för fastigheterna, vilket märktes under den milda hösten.

Koncernen

Stadsfullmäktige godkände 6.6.2011 § 63 koncerndirektiv för Raseborgs stad i vilken koncernen, dess syfte och bindande karaktär definieras. Direktivet har uppdaterats av stadsfullmäktige 7.4.2014. I direktivet beskrivs de olika

organens roller, befogenheter och arbetsfördelning i styrningen, hur rapportering, val av representanter sker och hur revision, finansiering, riskhantering och personalpolitik sköts. Direktivet förnyas under år 2020 efter att den nya förvaltningsstadgan godkänts.

Redan innan direktiven godkändes vidtogs åtgärder för att förbättra styrningen av stadens bolag. Man har via bolagsstämmobeslut förenhetligat beslutsstrukturen så att 3 personer företräder staden i styrelserna för fastighetsaktiebolagen och bostadsaktiebolaget.

Vidare har en tjänsteman utsetts till disponent/verkställande direktör i dessa bolag. Även revisionen av bolagen har förenhetligats genom att det OFR-samfund som staden anlitar också handhar den externa revisionen av bolagen. Personerna som sitter i styrelserna har dessutom separat för stadsstyrelsen rapporterat och redogjort för verksamheten och det ekonomiska läget i bolagen. Vid dessa tillfällen har också framförts förslag och förberetts målsättningar för hur koncernstrukturen till denna del skall utvecklas och konsolideras. Vid årsskiftet 2019-2020 fanns i koncernen 9 aktiebolag (10 vid föregående årsskifte) av olika karaktär mot att man då Raseborg grundades år 2009 hade 25 bolag. Konsolideringen av bolag förenklar och förbättrar koncernstrukturen och gör administrationen av dessa lättare.

5.2 Stadsstyrelsens förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat

Stadsstyrelsen föreslår att underskottet om 6 173 735,62 euro kvarstår på kontot för räkenskapsperiodens över-/underskott. Stadsstyrelsen antecknar dessutom att det kumulativa underskottet i balansräkningen, eget kapital uppgår till 11 206 350,41 euro.

Kommunallagen stipulerar att ett underskott i kommunens balansräkning ska täckas inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Kommunen ska i ekonomiplanen besluta om specificerade åtgärder genom vilka underskottet täcks under den nämnda tidsperioden. Processen "Raseborg 2020" har pågått sedan år 2016 och omfattat hela stadens verksamhet. Arbetet med omstruktureringen omfattar följande helheter, stadens organisation, stadens servicestruktur och stadens fastigheter. Åtgärdsprogrammet inklusive Raseborg 2020, kompletterat år 2018 med Raseborg 2020/II, utgör en del av stadens budget och ekonomiplan för åren 2020-2022. Sektorerna har separat i bokslutet 2019 rapporterat om förverkligandet av programmet.

Under år 2019 har staden låtit göra en omfattande servicenätsutredning. Baserat på denna utredning är det uppenbart att strukturella förändringar är nödvändiga, vilket också påverkar ekonomin på ett positivt sätt. De åtgärder som förutsatts i åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 bör ses över och effektiviseringsåtgärderna behandlas på nytt.

För år 2020 har budgeterats ett överskott om 212 280 euro och i ekonomiplanen för åren 2021-2022 ett överskott om sammanlagt 6,6 miljoner euro, vilket innebär att staden skulle ha ett kumulativt underskott om 4,3 miljoner euro år 2022 och därmed krävs ytterligare åtgärder för att uppfylla kommunallagens stadganden.

6. Budgetens utfall

6.1 Resultaträkningens utfall

INKL. AFFÄRSVERK

intern/extern

RESULTATRÄKNING	Budget 2019	Budget- ändringar	Budget efter ändringar	Bokslut 2019	Avvikelse
Verksamhetens inkomster	58 545 480	160 000	58 380 480	58 611 347	230 867
Försäljningsinkomster	21 645 240	56 000	21 701 240	21 310 061	-391 179
Avgiftsinkomster	9 644 830	154 000	9 798 830	9 537 893	-260 937
Understöd och bidrag	1 918 530	-64 000	1 854 530	2 090 780	236 250
Övriga verksamhetsinkomster	25 011 880	14 000	25 025 880	25 356 693	330 813
Tillverkning för eget bruk	325 000			315 920	315 920
Verksamhetsutgifter	-223 386 790	-4 784 000	-228 170 790	-227 482 836	687 954
Personalutgifter	-84 323 350	-376 490	-84 699 840	-83 410 473	1 289 367
Köp av tjänster	-94 541 370	-4 862 650	-99 404 020	-100 586 171	-1 182 151
Material, förnödenheter och varor	-11 199 620	61 140	-11 138 480	-10 785 593	352 887
Understöd till övriga	-9 068 520	380 000	-8 688 520	-8 762 355	-73 835
Övriga verksamhetsutgifter	-24 253 930	14 000	-24 239 930	-23 938 245	301 685
Verksamhetsbidrag	-164 841 310	-4 624 000	-169 465 310	-168 871 490	593 820
Skatteinkomster	119 071 000	-5 587 000	113 484 000	114 095 487	611 487
Statsandelar	53 415 000	1 105 000	54 520 000	54 500 118	-19 882
Finansiella inkomster och utgifter	474 500		474 500	782 065	307 565
Ränteinkomster, externa	1 665 000		1 665 000	1 686 810	21 810
Ränteinkomster, interna	46 000		46 000	38 685	-7 315
Övriga finansiella inkomster	975 000		975 000	457 924	-517 076
Avkastning på grundkapital	0		0	598 533	598 533
Ränteutgifter, externa	-1 560 500		-1 560 500	-1 358 298	202 202
Ränteutgifter, interna	-46 000		-46 000	-38 685	7 315
Ersättn. på grundkapital av affärsverk	-599 000		-599 000	-598 533	467
Övriga finansiella utgifter	-6 000		-6 000	-4 371	1 629
Årsbidrag	8 119 190	-9 106 000	-986 810	506 180	1 492 990
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 762 300		-6 762 300	-6 679 916	82 384
Avskrivningar enligt plan	-6 762 300		-6 762 300	-6 679 916	82 384
Nedskrivningar				0	0
Extraordinära poster					
Extraordinära intäkter					
Extraordinära kostnader					
Räkenskapsperiodens överskott (+) / underskott (-)	1 356 890	-9 106 000	-7 749 110	-6 173 736	1 575 374

6.2 Taulukko talousarvion toteutumasta

(1 000 €)	MYÖNTÖ					ARVIODUT TULOT				
	Budjetti 2019	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero	Budjetti 2019	Budjetti- muutokset	Budjetti muut.jälkeen	Budjetti- toteuma	Ero
TOIMINTATALOUS										
Konsernihallinto										
Tilintarkastus	-61		-61	-57	4					
Kaupunginkanslia	-5 952	0	-5 952	-5 741	211	3 018		3 018	3 163	145
Talous	-1 325	0	-1 325	-1 361	-36	92		92	108	16
Henkilöstöosasto	-2 952	0	-2 952	-2 883	69	792	-74	718	633	-85
Kaupunkikehitys	-1 640	0	-1 640	-1 548	92	74		74	99	25
Joukkoliikenne	-699		-699	-641	58	100		100	169	69
Konsernihallinto, yhteensä	-12 629	0	-12 629	-12 231	398	4 076	-74	4 002	4 172	170
Sosiaali- ja terveystalous										
Hallinto ja tukipalvelut	-2 073	98	-1 975	-2 001	-26	49	22	71	123	52
Kotihoido ja tukipalvelut	-10 370	280	-10 090	-9 661	429	1 885		1 885	1 493	-392
Ympäri vuorokautinen asuminen	-17 135	135	-17 000	-17 098	-98	4 237	145	4 382	4 508	126
Terveyspalvelut	-10 210	-270	-10 480	-10 397	83	872		872	926	54
Mielenterveyshoito ja päihdehoito	-3 563	258	-3 305	-3 374	-69	418	32	450	457	7
Hammashoito	-3 250	90	-3 160	-3 153	7	1 125		1 125	1 108	-17
Lapsi- ja perhepalvelut	-5 239	-590	-5 829	-6 119	-290	37		37	348	311
Aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja maahanmuuttajatoimisto	-14 179	0	-14 179	-14 336	-157	518		518	647	129
Työllisyyspalvelut	-4 113	-10	-4 123	-3 915	208	573	10	583	385	-198
Erikoissairaanhoito / Maksuosuus	-37 120	-4 000	-41 120	-41 785	-665	150		150	182	32
Erikoissairaanhoito / Muu erikoissairaanhoito	-4 560	-200	-4 760	-4 805	-45	0				
Sosiaali- ja terveystalous, yhteensä	-111 812	-4 209	-116 021	-116 644	-623	9 864	209	10 073	10 177	104
Sivistys										
Muu sivistys	-8 844		-8 844	-8 977	-133	1 518		1 518	1 686	168
Varhaiskasvatus	-17 096	-350	-17 446	-17 304	142	1 501		1 501	1 523	22
Opetus	-28 564		-28 564	-28 586	-22	663		663	719	56
Lukiot	-3 943		-3 943	-3 890	53	6		6	59	53
Museot	-995		-995	-1 073	-78	70		70	139	69
Kirjasto	-1 574		-1 574	-1 587	-13	28		28	52	24
Vapaa-aika	-3 059		-3 059	-3 087	-28	879		879	882	3
Sivistys, yhteensä	-64 075	-350	-64 425	-64 504	-79	4 665	0	4 665	5 060	395
Tekniikka										
Hallinto	-2 536		-2 536	-2 501	35	304		304	258	-46
Yhdyskuntatekniikka	-4 785	-200	-4 985	-4 873	112	1 274		1 274	1 293	19
Mittaus- ja kiinteistömuodostus	-633		-633	-604	29	2 897	0	2 897	2 809	-88
Tilahallinta	-12 775		-12 775	-12 461	314	20 063		20 063	20 169	106
Toimitilahuolto ja ruokahuolto	-8 183		-8 183	-8 301	-118	8 099		8 099	8 019	-80
Kaavoitus	-717		-717	-711	6	73		73	84	11
Rakentaminen ja ympäristö / Ympäristöyksikkö	-1 626	-25	-1 651	-1 615	36	606	25	631	613	-18
Jätelautakunta	-392		-392	-409	-17	451		451	480	29
Tekniikka, yhteensä	-31 647	-225	-31 872	-31 475	397	33 767	25	33 792	33 725	-67
Toimintatalous kaupunki yhteensä	-220 163	-4 784	-224 947	-224 854	93	52 372	160	52 532	53 134	602
Raaseporin Vesi	-3 224		-3 224	-3 182	42	6 174		6 174	6 029	-145
TOIMINTATALOUS YHTEENSÄ	-223 387	-4 784	-228 171	-228 036	135	58 546	160	58 706	59 163	457
TULOSLASKELMAOSUUS										
Kunnallisvero						102 679	-5 587	97 092	98 558	1 466
Kiinteistövero						11 470		11 470	11 418	-52
Osuus yhteisöverosta						4 922		4 922	4 120	-802
Verotulot yhteensä						119 071	-5 587	113 484	114 096	612
Valtionosuudet						53 415	1 105	54 520	54 500	-20
Korkotulot						1 711		1 711	1 725	14
Muut rahoitustulot						971		971	1 051	80
Korkomenot	-1 456		-1 456	-1 264	192					
Muut rahoitusmenot	-6		-6	-4	2					
Satunnaiset tuotot ja kulut										
Rahoituskulut yhteensä	-1 462		-1 462	-1 268	194	2 682	0	2 682	2 776	94
Raaseporin Vesi	-750		-750	-731	19	4	0	4	5	1
TULOSLASKELMAOSUUS YHTEENSÄ	-2 212	0	-2 212	-1 999	213	175 172	-4 482	170 690	171 377	687

6.2 Taulukko talousarvion toteutumasta

(1 000 €)	MYÖNTÖ					ARVIODUT TULOT				
	Budjetti	Budjetti-	Budjetti	Budjetti-	Ero	Budjetti	Budjetti-	Budjetti	Budjetti-	Ero
	2019	muutokset	muut.jälkeen	toteuma		2019	muutokset	muut.jälkeen	toteuma	
	Budjetti	Budjetti-	Budjetti	Budjetti-	Ero	Budjetti	Budjetti-	Budjetti	Budjetti-	Ero
2018	muutokset	muut.jälkeen	toteuma		2018	muutokset	muut.jälkeen	toteuma		
INVESTOINTIOSUUS										
Maa- ja vesialueet	-500		-500	-373	127	500		500	249	-251
Rakennukset									197	0
Kiinteistöjen osto ja myynti										
Peruskorjaukset, Sisäiset palvelut	-1 300		-1 300	-1 159	141					
Karjaan keskuskeittiö, aurinkopaneelit			0	0	0					
Sprinklerit, Tenholan palvelukoti	0		0	-10	-10					
Karjaan uusi päiväkot	-1 150	-500	-1 650	-1 517	133					
Svartá/Mustio hanke	-150		-150	-80	70					
Katarina skola	-150		-150	-67	83					
Fokus	-200		-200	-50	150					
Tammiharjun alue	0		0	0	0					
Koulupihat	-100		-100	-120	-20					
Ruokahuoltouudistus (Keskuskeittiö)	-1 730		-1 730	-1 090	640					
Liittymismaksut				0					0	
Rakennukset, yhteensä	-4 780	-500	-5 280	-4 093	1 187	0	0	0	197	0
Kiinteät rakenteet ja rakennelmat										
Puistolaitteet, leikki puistot	-130		-130	-145	-15				16	16
Vieras- ja pienvenesatamat	-250	0	-250	-219	31					
Liikenneväylät	-2 000		-2 000	-2 001	-1					
Matonpesupaikka Tenholassa	-800		-800	-92	708					
Vapaa-aika kohteet	-220		-220	-126	94					
Karjaan rautatiesilta	-2 000	-300	-2 300	-2 308	-8					
Maankäytösopimukset	-200		-200	-203	-3					
Asuinalueiden ja teollisuusalueiden kunnallistekninen suunnittelu ja laajennus	-200		-200	-166	34					
Mustion kalatiet	-495		-495	-1 651	-1 156				685	685
Bromarvin saaristosatama	-90	0	-90	-90	0				0	0
Tammisaaren keskusenttä	-200		-200	-220	-20				0	0
Kiinteät rakenteet ja rakennelmat, yhteensä	-6 585	-300	-6 885	-7 221	-336	0		0	701	701
Projektit / suunnitelmat										
Pohjoissatama, T:saari, suunnittelu										
Mustion kalatiet										
Bromarvin saaristosatama										
Projektit / suunnitelmat, yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muuta										
Uusi osoitekartta ja numeerinen pohjakartta	-30		-30	0	30					
Muuta, yhteensä	-30		-30	0	30					
Osakkeet ja sijoitukset										
Muut osakkeet ja sijoitukset				0	0				50	50
Osakkeet ja sijoitukset, yhteensä				0	0				50	50
Investointiosuus kaupunki yhteensä :	-11 895	-800	-12 695	-11 687	1 008	500		500	1 197	500
Raaseporin Vesi	-2 185	0	-2 185	-1 710	475				0	0
INVESTOINTIOSUUS YHTEENSÄ	-14 080	-800	-14 880	-13 397	1 483	500	0	500	1 197	500
RAHOITUSOSUUS										
Antolainauksen muutokset										
Antolainauksen lisäys				0	0					
Antolainauksen väheneminen						1 017		1 017	4	-1 013
Antolainauksen vähentyminen liikelaitoksille						310		310	310	0
Lainapääoman muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-11 959		-11 959	-11 683	276					
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset						14 885		14 885	14 800	-85
Lyhytaikaisten lainojen muutokset (kaupungin)				0	0				2 890	2 890
Oman pääoman muutokset										
RAASEPORIN VESI										
YHTEENSÄ:	-251 638	-5 584	-257 222	-255 115	2 107	250 430	-4 322	246 108	249 741	3 436

6.3 Avdelningarnas verksamhet och budgetutfall

SAMMANDRAG €	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Revision						
Intäkter						
Kostnader	-62 804	-61 480		-56 901	4 579	92,6 %
Netto	-62 804	-61 480	0	-56 901	4 579	92,6 %
Stadskansliet						
Intäkter	3 233 561	3 018 080		3 163 204	145 124	104,8 %
Kostnader	-5 963 027	-5 951 730	0	-5 741 474	210 256	96,5 %
Netto	-2 729 466	-2 933 650	0	-2 578 270	355 380	87,9 %
Ekonomi						
Intäkter	102 509	91 500		108 303	16 803	118,4 %
Kostnader	-1 225 623	-1 324 950		-1 361 075	-36 125	102,7 %
Netto	-1 123 114	-1 233 450	0	-1 252 771	-19 321	101,6 %
Personal						
Intäkter	718 619	792 000	-74 000	633 006	-84 994	88,2 %
Kostnader	-2 989 172	-2 951 950	0	-2 883 388	68 562	97,7 %
Netto	-2 270 553	-2 159 950	-74 000	-2 250 382	-16 432	100,7 %
Stadsutveckling						
Intäkter	92 835	74 000		99 484	25 484	134,4 %
Kostnader	-1 615 950	-1 640 200	0	-1 547 860	92 340	94,4 %
Netto	-1 523 115	-1 566 200	0	-1 448 376	117 824	92,5 %
Kollektivtrafik						
Intäkter	172 978	100 000		168 862	68 862	168,9 %
Kostnader	-498 935	-698 690		-640 517	58 173	91,7 %
Netto	-325 957	-598 690	0	-471 654	127 036	78,8 %
KONCERTJÄNSTER TOTALT						
Intäkter	4 320 502	4 075 580	-74 000	4 172 860	171 280	104,3 %
Kostnader	-12 355 510	-12 629 000	0	-12 231 215	397 785	96,9 %
Netto	-8 035 009	-8 553 420	-74 000	-8 058 354	569 066	93,4 %
Administration och stödtjänster						
Intäkter	87 169	49 170		122 514	51 344	172,1 %
Kostnader	-2 176 185	-2 073 190	98 000	-2 000 765	-25 575	101,3 %
Netto	-2 089 016	-2 024 020	98 000	-1 878 251	47 769	97,5 %
Vård i hemmet och stödtjänster						
Intäkter	1 740 158	1 885 130		1 493 096	-392 035	79,2 %
Kostnader	-9 314 239	-10 369 890		-9 661 047	428 843	95,7 %
Netto	-7 574 081	-8 484 760	0	-8 167 951	316 809	96,3 %
Dygnet runt boende						
Intäkter	4 273 643	4 236 650		4 508 603	126 953	102,9 %
Kostnader	-16 790 582	-17 134 930	135 000	-17 098 401	-98 471	100,6 %
Netto	-12 516 939	-12 898 280	135 000	-12 589 798	173 482	98,6 %
Hälsovårdstjänster						
Intäkter	902 601	871 700		926 028	54 328	106,2 %
Kostnader	-10 066 672	-10 210 210	-270 000	-10 397 246	82 964	99,2 %
Netto	-9 164 071	-9 338 510	-270 000	-9 471 219	137 291	98,6 %
Mental- och missbrukarvård						
Intäkter	461 897	418 600	32 000	456 667	6 067	101,3 %
Kostnader	-3 314 057	-3 562 580	258 000	-3 374 320	-69 740	102,1 %
Netto	-2 852 160	-3 143 980	290 000	-2 917 652	-63 672	102,2 %
Tandvård						
Intäkter	1 083 103	1 125 000		1 108 540	-16 460	98,5 %
Kostnader	-3 066 967	-3 250 050	90 000	-3 152 927	7 123	99,8 %
Netto	-1 983 864	-2 125 050	90 000	-2 044 386	-9 336	100,5 %
Barn- och familjetjänster						
Intäkter	320 871	37 050		348 300	311 250	940,1 %
Kostnader	-5 216 466	-5 238 770	-590 000	-6 119 370	-290 600	105,0 %
Netto	-4 895 595	-5 201 720	-590 000	-5 771 070	20 650	99,6 %

SAMMANDRAG €	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Vuxensocialarbetare, handikappservice och invandrarbyrå						
Intäkter	582 604	517 600		647 337	129 737	125,1 %
Kostnader	-13 871 742	-14 178 730	0	-14 335 703	-156 973	101,1 %
Netto	-13 289 139	-13 661 130	0	-13 688 366	-27 236	100,2 %
Sysselsättningstjänster						
Intäkter	494 094	573 130		384 579	-198 551	66,0 %
Kostnader	-3 973 652	-4 113 150	-10 000	-3 915 387	207 763	95,0 %
Netto	-3 479 558	-3 540 020	-10 000	-3 530 807	19 213	99,5 %
Specialsjukvård / Bet.andel						
Intäkter	643 328	150 000		181 782	31 782	121,2 %
Kostnader	-40 802 472	-37 120 000	-4 000 000	-41 785 293	-665 293	101,6 %
Netto	-40 159 144	-36 970 000	-4 000 000	-41 603 511	-633 511	101,5 %
Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård						
Intäkter						
Kostnader	-4 827 249	-4 560 000	-200 000	-4 804 531	-44 531	100,9 %
Netto	-4 827 249	-4 560 000	-200 000	-4 804 531	-44 531	100,9 %
SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRD TOTALT						
Intäkter	10 589 468	9 864 030	209 000	10 177 447	104 417	101,0 %
Kostnader	-113 420 282	-111 811 500	-4 209 000	-116 644 990	-624 490	100,5 %
Netto	-102 830 814	-101 947 470	-4 000 000	-106 467 543	-520 073	100,5 %
Övrig utbildning						
Intäkter	1 501 384	1 518 210		1 685 896	0	0,0 %
Kostnader	-8 428 205	-8 844 210		-8 977 185	-132 975	101,5 %
Netto	-6 926 821	-7 326 000	0	-7 291 289	34 711	99,5 %
Småbarnspedagogik						
Intäkter	1 547 411	1 500 750		1 523 153	22 403	101,5 %
Kostnader	-16 901 522	-17 096 170	-350 000	-17 304 301	141 869	99,2 %
Netto	-15 354 111	-15 595 420	-350 000	-15 781 148	164 272	99,0 %
Utbildning						
Intäkter	717 363	662 800		719 153	56 353	108,5 %
Kostnader	-27 606 520	-28 563 780		-28 585 466	-21 686	100,1 %
Netto	-26 889 157	-27 900 980	0	-27 866 313	34 667	99,9 %
Gymnasier						
Intäkter	65 351	6 500		58 843	52 343	905,3 %
Kostnader	-3 755 373	-3 942 630		-3 890 215	52 415	98,7 %
Netto	-3 690 022	-3 936 130	0	-3 831 372	104 758	97,3 %
Muséer						
Intäkter	295 654	70 000		139 151	69 151	198,8 %
Kostnader	-1 171 857	-994 570		-1 072 883	-78 313	107,9 %
Netto	-876 203	-924 570	0	-933 732	-9 162	101,0 %
Bibliotek						
Intäkter	46 331	28 000		51 594	23 594	184,3 %
Kostnader	-1 598 929	-1 574 550		-1 587 367	-12 817	100,8 %
Netto	-1 552 598	-1 546 550	0	-1 535 773	10 777	99,3 %
Fritid						
Intäkter	822 678	878 600		881 787	3 187	100,4 %
Kostnader	-2 774 247	-3 058 790		-3 086 790	-28 000	100,9 %
Netto	-1 951 569	-2 180 190	0	-2 205 003	-24 813	101,1 %
BILDNING TOTALT						
Intäkter	4 996 172	4 664 860		5 059 578	394 717	108,5 %
Kostnader	-62 236 653	-64 074 700	-350 000	-64 504 209	-79 509	100,1 %
Netto	-57 240 481	-59 409 840	-350 000	-59 444 631	315 209	99,5 %

SAMMANDRAG €	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Administration						
Intäkter	199 244	303 500		258 265	-45 236	85,1 %
Kostnader	-2 434 259	-2 536 280		-2 500 941	35 339	98,6 %
Netto	-2 235 015	-2 232 780	0	-2 242 676	-9 896	100,4 %
Samhällsteknik						
Intäkter	1 284 799	1 274 230		1 293 399	19 169	101,5 %
Kostnader	-4 626 596	-4 785 440	-200 000	-4 873 003	112 437	97,7 %
Netto	-3 341 797	-3 511 210	-200 000	-3 579 603	131 607	96,5 %
Mätning- och fastighetsbildning						
Intäkter	2 056 942	2 897 000	0	2 808 821	-88 179	97,0 %
Kostnader	-596 668	-633 690		-604 471	29 219	95,4 %
Netto	1 460 275	2 263 310	0	2 204 350	-58 960	97,4 %
Utrymmesförvaltning						
Intäkter	18 558 648	20 063 330		20 168 962	105 632	100,5 %
Kostnader	-11 400 475	-12 775 330		-12 460 786	314 544	97,5 %
Netto	7 158 173	7 288 000	0	7 708 176	420 176	105,8 %
Lokalvård och kosthåll						
Intäkter	8 016 892	8 098 770		8 019 245	-79 525	99,0 %
Kostnader	-7 923 624	-8 182 960		-8 300 641	-117 681	101,4 %
Netto	93 268	-84 190	0	-281 396	-197 206	334,2 %
Planläggning						
Intäkter	85 329	73 000		84 279	11 279	115,5 %
Kostnader	-761 675	-716 860	0	-710 592	6 268	99,1 %
Netto	-676 346	-643 860	0	-626 313	17 547	97,3 %
Bygg och miljö / Miljöenheten						
Intäkter	612 404	606 000		613 271	-17 729	97,2 %
Kostnader	-1 493 558	-1 625 520	25 000	-1 615 458	35 062	97,9 %
Netto	-881 155	-1 019 520	25 000	-1 002 187	-7 667	100,8 %
Avfallsnämnden						
Intäkter	195 649	451 000		480 236	29 236	106,5 %
Kostnader	-168 216	-391 530		-408 519	-16 989	104,3 %
Netto	27 432	59 470	0	71 717	12 247	120,6 %
TEKNISKA SEKTORN TOTALT						
Intäkter	31 006 907	33 766 830	25 000	33 726 477	-65 353	99,8 %
Kostnader	-29 405 071	-31 647 610	-225 000	-31 474 411	398 199	98,8 %
Netto	1 601 837	2 119 220	-200 000	2 252 066	332 846	117,3 %
Raseborgs stad						
Intäkter	50 913 049	52 371 300	160 000	53 136 362	605 062	101,2 %
Kostnader	-217 417 514	-220 162 810	-4 784 000	-224 854 824	91 986	100,0 %
Netto	-166 504 466	-167 791 510	-4 624 000	-171 718 462	697 048	99,6 %
Raseborgs Vatten						
Intäkter	5 990 938	6 174 180		6 028 873	-145 307	97,6 %
Kostnader	-3 153 361	-3 223 980		-3 181 900	42 080	101,1 %
Netto	2 837 577	2 950 200	0	2 846 973	-103 227	96,5 %
STADEN + AFFÄRSVERKEN TOTALT						
Intäkter	56 903 987	58 545 480	160 000	59 165 235	459 755	100,8 %
Kostnader	-220 570 875	-223 386 790	-4 784 000	-228 036 724	134 066	99,9 %
Netto	-163 666 889	-164 841 310	-4 624 000	-168 871 489	593 821	99,6 %
Räkenskapsperiodens överskott/underskott						
Raseborgs stad	-3 273 958	564 990	-9 106 000	-6 789 113	1 751 897	
Raseborgs vatten	583 863	791 900		615 377	-176 523	
Totalt	-2 690 094	1 356 890	-9 106 000	-6 173 736	1 575 374	
Kumulativt underskott						
31.12.		IB 2019		31.12.2019	Förändring	
		5 032 614		11 206 350	6 173 736	

Sektor: Koncerntjänster

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Grundläggande information om sektorn

Sektorn ansvarar för tvärsektorieella stödfunktioner för förvaltningarna. Inom sektorn finns följande avdelningar: stadskansliet, ekonomiavdelningen, personalavdelningen och stadsutvecklingsavdelningen. Varje avdelning leds av en avdelningschef.

Stadskansliet är stadsstyrelsens beredande och verkställande organ. Avdelningen fungerar som stadsdirektörens kansli och bistår stadsdirektören i dennes arbetsuppgifter. Verksamhetsområdet är allmän förvaltning och stadskansliet handhar uppgifter relaterade till allmänna val, juridiska tjänster, translatortjänster, intern postgång och vaktmästartjänsten samt arkivfunktionen. Till avdelningen hör IKT-enheten som handhar IT-funktioner, IT-stöd, stadens telefonväxel och kundbetjäning.

Staden är värdkommun för socialombudsmannen i Västra Nyland och säljer patientombudsmannatjänster till Hangö stad och till Ingå och Kyrkslätt kommuner.

Ekonomiavdelningen ansvarar för den övergripande ekonomiförvaltningen och –planeringen, budget, bokslut och verksamhetsberättelse, prognoser och statistik, rapportering, upphandling och riskhantering.

Personalavdelningen ansvarar för stadens personalutveckling, avtalsförhandlingar, löneräkning, pensionsärenden, arbetarskydd, läroavtal, sommarjobb, personalundersökningar, personalstatistik, ledarskapsutbildning, personalförmåner och rekreation, företagshälsovård för personalen, samt stöder de övriga sektorerna vid rekrytering. Avdelningens köpta tjänster består i huvudsak av; medlemsavgifter till kommunala arbetsmarknadsverket, lönespecifikationer, olika arbetshälsoprojekt, företagshälsovård, utbildningstjänster i ledarskap, språk och första hjälpen, kultursedlar och lunchsedlar.

Stadsutvecklingsavdelningen har till uppgift att befärma näringslivsfrågor i staden tillsammans med stadsdirektören. Avdelningen ansvarar för marknadsföring och information, kollektivtrafik, kultur- och turismtjänster, skärgårdsfrågor och projekthantering. Utvecklingsavdelningen finns i första hand till för stadens invånare men i enlighet med strategiska linjedragningar satsar avdelningen även på att främja stadens image och att staden är attraktiv för såväl inflyttare som besökare och turister.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Förvaltningsstadgan uppdatering och implementering.

Nationella val 2019.

Förverkligande av strategins handlingsprogram.

Åtgärder för ökad datasäkerhet och tillgänglighet av stadens tjänster.

Utbildning av personalen i användningen av stadens verktyg och tjänster.

Förnyelse och effektivisering av administrativa processer samt uppdatering av och ibruktagande av ny programvara.

Papperslöst mötesförfarandet.

Uppgörande av digital strategi.

Implementering av interna kontrolldirektivet.

Byte av elektronisk plattform för faktureringen.

Konsekvent personalpolitik och satsning på arbetshälsa.

Aktivt näringslivsutvecklande och marknadsföring av staden som inflyttningsort, för etablering av företagsverksamhet och för turister.

Förnyande av kommunikationsplanen.

Ett aktivt och rikt kulturutbud till invånare och besökare.

Skärgårdsforum ordnas för att behandla aktuella skärgårdsrelaterade frågor.

Utveckling och optimering av kollektivtrafiken och skoltransporterna

Byabuss-projektet

Sektor: Koncerntjänster

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Förankrande av strategin i koncerntjänsters målsättningar

Verkställandet av den strategi som stadsfullmäktige fastställde 4.6.2018 § 45 beaktas i målsättningarna för sektorns avdelningar. De åtgärder som presenteras i strategin implementeras som konkreta delar av sektorns verksamhet. Tyngdpunkterna är:

- kontakten till företagare och utveckling av näringslivet
- satsningar inom kultur- och turismtjänsterna
- utveckling av digitala tjänster och funktioner
- stärkt medarbetarskap och kundservice
- kvalitativ företagshälsovård

Åtgärder

- en omfattande besökstour till företagen har genomförts under året.
- rekrytationsmässor, företagardag och företagarräffor har ordnats
- Cultural Planning har tagits i bruk och flera olika kulturprogram har arrangerats i egen regi eller tillsammans med samarbetspartners
- turismens huvudinfopunkt i Naturum 2019 och flera satellitinfopunkter tillsammans med lokala företagare fanns på olika håll i staden
- flera digitala verktyg har tagits i bruk 2019 eller är under planering att tas i bruk
- planeringen av utbildning inom medarbetarskap och kundservice påbörjades
- uppföljningen av företagshälsovården görs kontinuerligt

Analys över åtgärder

Arbetet med förvaltningsstadgans uppdatering fortsätter under våren 2020. Såväl riksdags- som EU-val förflöt klanderfritt i Raseborg. Strategins handlingsprogram godkändes i stadsfullmäktige och implementerades under året. Övergången till papperslöst mötesförfarande har inte helt förverkligats.

Arbetet med att höja personalens kompetens gällande dataskyddsfrågor har fortsatt under 2019 och staden har deltagit i nationella beredskapsövningar gällande datasäkerhet. Brandväggen har förnyats, vilket bl.a. innebär smidigare distansarbete samt ökad datasäkerhet och flera digitala verktyg har tagits i bruk under 2019. Hela datasäkerheten har förstärkts och planeringen av en ny servermiljö har inletts.

Integreringen av den elektroniska faktureringsplattformen har fördröjts på grund av programtekniska problem. Meningen är att den nya faktureringsplattformen tas i bruk under 2020.

Controllerteamet har fortsatt jobbet med att samordna rutiner och vidareutveckla processer och verktyg för ekonomistyrning. Digitaliseringen av processer har fortsatt. Under året har tagits i bruk elektronisk arkivering från kassahanteringsprogrammet.

Företagshälsovårdens hälsogranskningar är frivilliga för personalen såvida det inte gäller riskarbete. Under året kallades 672 anställda på företagshälsofrågor och 533 deltog.

Tillsammans med samarbetspartners arrangerades rekrytationsmässan för andra gången och en företagardag arrangerades tillsammans med Raseborgs företagare i september. Två företagarräffor med temat upphandling ordnades tillsammans med upphandlingssektionen, Företagarna i Raseborg och Novago. En omfattande besökstour till företagen har genomförts under året. Ekenäs höstmärnad ordnades för andra gången som en tredagarsmärnad, besökantalet på märnaden nådde över 30.000.

Sektor: Koncerntjänster

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

BOKSLUT 2019

**DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

För att lyfta fram stadens förmågor och frivilligarbetare arrangerades även Raseborgs prisceremoni där invånarna fått föreslå och rösta fram årets Raseborgare, årets idrottspris, årets kulturpristagare, årets ungdomspris och årets miljöpris.

Arbetet med stadens strategi- och handlingsplan har pågått liksom förnyandet av stadens visuella linje och stadens nya hemsida. Handlingsplanen är godkänd i fullmäktige och bearbetad inom alla sektorer och avdelningar. Kommunikationsplanen har uppdaterats.

Information om och marknadsföring av Raseborgs som besöksmål följer handlingsplanen för turismen. Flera satellitinfopunkter för turister har öppnats i samarbete med lokala företag. Turisttjänsternas huvudinformationspunkt 2019 var placerad i Naturrum i Norra hamnen under sommaren. Största delen av informationen sker digitalt via visitraseborg.com, Facebook och Instagram och de nya sidorna har tagits i bruk under första kvartalet.

Arbetet för att förbättra trivseln i det offentliga rummet genom Cultural Planning har framskridit och fortsätter bl.a. genom planering av konst till stadens nya byggnadsprojekt. Galleriverksamheten hade ett rekordår med över 10 000 besökare. Kulturföstran inom skolväsendet har 2019 fokuserat på musik, teater, film och dans. Musikupplevelser har arrangerats inom äldrevården.

Kulturtjänsterna arrangerade tillsammans med olika samarbetsparter flera större evenemang för allmänheten. Självständighetsdagen firades genom en turné på åldringshem samt genom tre, för allmänheten öppna konserter på servicehem i Pojo, Karis och Ekenäs. Den beräknade mängden evenemangsbesökare överskreds 2019 med nästan 10.000 besökare.

Sektor: Koncerntjänster

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	3 173 154	3 192 080	0	3 224 490	32 410	101,0%
Avgiftsintäkter	23 892	22 000	0	23 312	1 312	106,0%
Understöd och bidrag	735 139	727 000	-74 000	685 471	32 471	105,0%
Övriga intäkter	388 316	134 500		239 587	105 087	178,1%
Intäkter totalt	4 320 502	4 075 580	-74 000	4 172 860	171 280	104,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-3,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-4 306 315	-4 255 520	0	-4 141 050	114 470	97,3%
Köp av tjänster	-5 254 956	-5 374 120	0	-5 256 179	117 941	97,8%
Material och varor	-136 396	-139 100	0	-138 223	877	99,4%
Understöd	-1 219 290	-1 284 500	0	-1 237 206	47 294	96,3%
Övriga kostnader	-1 438 552	-1 575 760	0	-1 458 557	117 203	92,6%
Kostnader totalt	-12 355 510	-12 629 000	0	-12 231 215	397 785	96,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-1,0 %		
Verksamhetsbidrag	-8 035 009	-8 553 420	-74 000	-8 058 354	569 066	93,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,3 %		
Därav:						
Interna intäkter	2 789 879	2 830 160		2 866 734		
Interna kostnader	-701 520	-767 830		-726 814		

Analys av det ekonomiska utfallet

Det ekonomiska utfallet inom sektorn koncerntjänster var gott. Verksamhetsbidraget var 570 000 € bättre än budgeterat beroende på större intäkter och överlag minskade kostnader. Inom sektorn har en god budgetdisciplin efterlevts. En budgetändring på 74 000 € pga minskade intäkter inom personalavdelningen gjordes under budgetåret.

Revision

Förtroendeorgan: Revisionsnämnd

Ansvarsperson: Revisionsnämndens ordförande Ann-Katrin Bender

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Lagstadgad revision (revisor) och ändamålsenlighetsrevision (revisionsnämnden).

Stadens förvaltning och ekonomi granskas i enlighet med kommunallagen, stadens revisionsstadga och godkänt revisions- och utvärderingsprogram. Antalet lagstadgade revisionsdagar uppgår till 75 dagar enligt av fullmäktige godkänd offert. Revisionsnämnden består av 9 medlemmar. Revisionsnämnden sammankommer årligen till ca 9 möten. Som sekreterare för revisionsnämnden fungerar revisorn i enlighet med den av stadsfullmäktige godkända revisionsofferten. Därtill har uppskattats åtgå 10 dagar totalt. Till mötena inkallas ledande tjänstemän för förvaltningsenheterna i enlighet med godkänt utvärderingsprogram.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Revisionen utgörs i enlighet med godkänt revisionsprogram. Revisionsnämndens arbete utförs enligt godkänt utvärderingsprogram och plan för utvärdering 2019-2021. Revisionsnämnden bedömer huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Därtill bedömer nämnden hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt ser till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas. Revisionsnämnden övervakar att skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas och tillkännager redogörelserna för fullmäktige.

Revisorerna rapporterar utförda revisioner till revisionsnämnden 2-3 gånger per år skriftligen samt muntligen vid behov. Vid behov rapporteras även till stadsstyrelsen. Revisorernas arbete resulterar i en revisionsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad. Revisionsnämndens arbete resulterar i en utvärderingsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad.

Bindande mål 2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Utvärderingsberättelse för 2018.	Utvärderingsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad.
		Revisionsnämnden har avgett utvärderingsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad.	
		Revisionsberättelse för 2018.	Revisionsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad.
		Revisorn har avgett revisionsberättelse till stadsfullmäktige inom maj månad.	
		Revisors rapportering till revisionsnämnden.	2-3 skriftliga rapporter inom verksamhetsåret samt därtill revisionsberättelse inom maj månad.
		Revisorn har rapporterat två gånger skriftligen till revisionsnämnden.	

Revision

Förtroendeorgan: Revisionsnämnd

Ansvarsperson: Revisionsnämndens ordförande Ann-Katrin Bender

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		Revisionsnämnden tillkänna ger redogörelser för bindningar till stadsfullmäktige.	Årliga tillkännagivanden av redogörelse för bindningar till stadsfullmäktige.
		Revisionsnämnden har tillkännagett den årliga redogörelsen av bindningar till stadsfullmäktige.	

Analys över åtgärder

Revisionsberättelse och utvärderingsberättelse för år 2018 tillställdes stadsfullmäktige enligt plan. Revisionsnämnden har sammankommit regelbundet under året och i enlighet med kommunallagen uppgjort en utvärderingsplan för år 2019. Under året har revisionsnämnden prövat på olika arbetssätt och utvärderat de egna arbetssätten.

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter						
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	0	0	0	0	0	0,0%
Förändring (BS 2018 vs BS 2017)						
Kostnader						
Personalkostnader	-16 150	-15 620		-14 582		
Köp av tjänster	-44 936	-41 870		-38 344		
Material och varor		-800		-786		
Understöd						
Övriga kostnader	-1 718	-3 190		-3 189		
Kostnader totalt	-62 804	-61 480	0	-56 901	4 579	92,6%
Förändring (BS 2018 vs BS 2017)		-2,1 %		-9,4 %		
Verksamhetsbidrag	-62 804	-61 480	0	-56 901	4 579	92,6%
Förändring (BS 2018 vs BS 2017)				-9,4 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-2 408	-3 760		-3 814		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Revisionsnämnden har hållit sig inom budgetens ramar och uppnått de bindande målen för år 2019. Avvikelsen mellan budget och utfall 2019 beror på att nämnden under året prövat på nya arbetssätt vars ekonomiska påverkan inte kunde förutses i budgeteringskedet.

Verksamhetsbeskrivning

Stadskansliet är stadsstyrelsens beredande och verkställande organ. Avdelningen fungerar som stadsdirektörens kansli och bistår stadsdirektören i dennes arbetsuppgifter. Verksamhetsområdet är allmän förvaltning och stadskansliet handhar uppgifter relaterade till allmänna val, juridiska tjänster, translatortjänster, intern postgång och arkivering. Till avdelningen hör IKT-enheten som handhar IT-funktioner, IT-stöd, stadens telefonväxel och front-officeverksamheten.

Staden fungerar som värdkommun för socialombudsmannen i Västra Nyland och säljer patientombudsmannatjänster till Hangö stad och Ingå och Kyrkslätt kommuner.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Förvaltningsstadgan uppdateras i enlighet med Kommunförbundets modell och implementeras.

Riksdagsval ordnas i Finland i april 2019.

EU-val och enligt planerna samtidigt även landskapsval ordnas i maj 2019

Staden deltar fortsättningsvis inom nätverket Öppen förvaltning.

Tvåspråkigheten ska synas i stadens verksamhet. Staden är med i Nationalspråknätverket.

Förverkligande av strategins handlingsprogram.

Utveckling av det papperslösa mötesförfarandet.

Skapande av nya rutiner i de nya förvaltningsutrymmena i stadshuset.

Tekniska mål

Tekniska åtgärder för ökad datasäkerhet och tillgänglighet av stadens tjänster.

Utbildning av personalen i användningen av stadens verktyg och tjänster.

Smidigare och utökade elektroniska tjänster för invånarna.

Förnyelse och effektivisering av administrativa processer (dokumentationsverktyg, information management system, m.m.).

Uppdatering av ärendehanteringssystem, möteshantering och utökade elektroniska tjänster för förtroendevalda.

Förnyelse och optimering av mobila anslutningar i enlighet med KL-avtal.

Uppgörande av en digital strategi för de kommande åren.

Sociala mål

Förbättra kommunikationen och sprida och dela den interna kunskapen.

Uppmuntra till fortbildning, fördjupning av kunskaper och personlig utveckling.

Bindande mål 2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Nationella val: Riksdagsval Landskapsval EU val	Klanderfri valprocess
		Riksdagsvalet och EU-valet genomfördes klanderfritt i Raseborg. Inget landskapsval hölls 2019.	
		Uppdatering av förvaltningsstadgan	Godkänns i fullmäktige 2019
		Beredningen av förvaltningsstadgan pågår och per 31.12.2019 inbegärdes förtroendeorganens utlåtanden.	
		Uppdatering av ärendehanteringsprogrammet	I bruk 2019
		Ärendehanteringsprogrammet DoRa tagits i bruk gällande diarie- samt berednings- och protokollfunktionen. Till övriga delar tas programmet i bruk 2020.	
		Papperslöst mötesförfarande	Andel digitala möten
		Andelen papperslösa sammanträden var 95/166 eller 57,23% under 2019	
		Antal avslutade Helpdesk-uppdrag	2000 / år
		2 800 st avslutade Helpdesk-uppdrag 1.1.2019-31.12.2019	

Analys över åtgärder

Arbetet med förvaltningsstadgans uppdatering pågick hela året med målsättning att få förvaltningsstadgan godkänd i stadsfullmäktige våren 2020. Under verksamhetsåret hölls såväl riksdags- som EU-val under våren 2019. Bägge valen förlöt klanderfritt i Raseborg. Röstningsaktiviteten i riksdagsvalet var 71,8 % i Raseborg, medan den i EU-valet var 40,9 %. Strategins handlingsprogram godkändes i stadsfullmäktige och implementerades under året. Övergången till papperslöst mötesförfarande har inte helt förverkligats delvis beroende på ibruktagnandet av ärendehanteringsprogrammet DoRa och kraven på den tekniska utrustningen.

Digital dataskyddsutbildning för personalen har fortsatt under 2019. Brandväggen har förnyats, vilket bl.a. innebär smidigare distansarbete samt ökad datasäkerhet. Följande digitala verktyg har tagits i bruk under 2019: IMS-processhanteringsverktyg, arbetstidsuppföljningssystem, system för digital hantering av arbetstidslistor, uppdatering och övergång till nytt tandvårdssystem, rekryteringsprogrammet Kuntarekry, enkät- och anmälningsverktyg, system för digitala underskrifter och elektroniska blanketter samt ett infoscärmssystem.

Vidare har tekniska sektorns kartprogram och karttjänster överförs till molnet och stadens faktureringsprogram har uppdaterats. Hemsidan www.raseborg.fi har förberetts för ökad tillgänglighet.

Ibruktagningen av nytt helpdesk-, beställnings- och incidenthanteringssystem har inletts. Hela datasäkerheten har förstärkts och planeringen av en ny servermiljö har inletts.

Staden har deltagit i befolkningsregistercentralens JUDO-projekt och Taisto-övningar gällande dataskydd och datasäkerhet.

Stadskansli
Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen
Ansvarsperson: Stadssekreterare Thomas Flemmich
BOKSLUT 2019
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Stadsfullmäktige			
antal möten	8	8	6
antal behandlade paragrafer	123	125	144
Stadsstyrelsen			
antal möten	24	22	20
antal behandlade paragrafer	514	500	479
Antal servrar	93	105	82
Antal arbetsstationer	1 269	1 100	1 462
Mobila enheter, admin	64	80	68
Mobila enheter, edu	3 122	3 000	3 160
Användare	5 748	6 000	5 976
Avslutade HelpDesk uppdrag	2 311		2 400
Besvarade samtal i växeln	36 185	42 000	35 033

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	2 888 352	2 873 080		2 931 599	58 519	102,0%
Avgiftsintäkter				97 395	2 395	102,5%
Understöd och bidrag	57 444	95 000		134 210	84 210	268,4%
Övriga intäkter	287 765	50 000				
Intäkter totalt	3 233 561	3 018 080	0	3 163 204	145 124	104,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-2,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 996 421	-1 882 900		-1 812 782		
Köp av tjänster	-2 377 839	-2 385 290		-2 398 183		
Material och varor	-30 717	-43 900		-26 117		
Understöd	-311 548	-294 500		-315 055		
Övriga kostnader	-1 246 502	-1 345 140		-1 189 336		
Kostnader totalt	-5 963 027	-5 951 730	0	-5 741 474	210 256	96,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-3,7 %		
Verksamhetsbidrag	-2 729 466	-2 933 650	0	-2 578 270	355 380	87,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-5,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	2 787 544	2 830 160		2 861 160		
Interna kostnader	-335 582	-405 430		-371 042		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Avdelningens totala verksamhetsbidrag ligger under det budgeterade med 355 380 €. Intäkterna under budgetåret var 145 000 € högre än budgeterat och kostnaderna var under det budgeterade med 210 000 €. Bland minskade kostnader sticker köp av tjänster gällande stadsstyrelsen ut med drygt 100 000 € mindre användning än budgeterat. Det här beror bl. a. på att de stora kartellrättsprocesserna är avslutade. Andra märkbara kostnadsinbesparingar jämfört med budgeten är personalkostnaderna främst inom stadskansliet pga minskade personalresurser och avgångar under året. De nationella valen och statsunderstödet gav ett ekonomiskt överskott om 57 000 € tack vare mindre utgifter än budgeterat.

ITC-enhetens verksamhetsbidrag var 51 000 € under budgeterat. Försäljningsintäkterna för ICT var 72 000 € högre än budgeterat främst tack vare sektorernas IT-användning.

Ekonomi

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Controller Jeanette Bäckström

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomiavdelningen ansvarar för den övergripande ekonomiförvaltningen och –planeringen, budget, bokslut och verksamhetsberättelse, prognoser och statistik, rapportering, upphandling och riskhantering.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

- Implementeringen av stadens interna kontroldirektiv fortsätter i form av kartläggning av processer och uppgörande och dokumentering av processbeskrivningar.
- Ibruktagande av ny rapporterings- och uppföljningsprogramvara under våren 2019.
- Integrering av den elektroniska faktureringsplattformen i ekonomisystemet.
- Controllerteamet fortsätter jobba med att samordna rutiner och vidareutveckla system för ekonomistyrning.
- Digitalisering av processer.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Ökning av de elektroniska transaktionernas andel vid inköp från nuvarande nivå (2018 = 64 %)	Andel elektroniska transaktioner = 70 %
	De elektroniska inköpsfakturornas andel per 31.12.2019 uppgick till 68 %. Andelen elektroniska inköpsfakturer har ökat stadigt. Arbetet för att ytterligare öka andelen elektroniska inköpsfakturer fortsätter. Ett nytt verktyg för ökandet av andelen elektroniska inköpsfakturer tas i bruk.	
	Ökning av de elektroniska fakturornas andel vid försäljning från nuvarande nivå (2018 = 19 %)	Andel elektroniska transaktioner = 30 %
	De elektroniska försäljningsfakturornas andel per 31.12.2019 uppgår till 16 %. Gäller till stora delar privatkundsegmentet som i varierande grad är benägna att motta fakturer elektroniskt. Arbetet med att höja andelen elektroniska försäljningsfakturer fortsätter.	
	Rapportering och prognostisering av verksamhet och ekonomi per kvartal till stadsstyrelsen och stadsfullmäktige.	Övergripande rapport kvartalsvis + bokslut. Månatliga uppföljningskriterier till stadsstyrelsen
	Uppföljning samt prognos för hela året rapporterades kvartalsvis. Månatliga uppföljningskriterier rapporterades fortlöpande till stadsstyrelsen.	
	Samordning av tvärsektoriella processer genom att ordna utbildningstillfällen för stadens anställda inom ramen för bokföring, fakturering, Rondo och Pro Economica.	Minst 4 utbildningstillfällen / år.
	Under året har hållits två utbildningstillfällen i Rondo, ett i Pro Economica Premium och ett i Pro Economica Premium Laskutus.	

Analys över åtgärder

Kartläggningen av verksamhetens processer och dokumenteringen av processbeskrivningar har pågått under året. Arbetet fortsätter under år 2020.

Ibrukttagandet av en ny programvara för rapportering och uppföljning har inte framskridit enligt planerad tidtabell. Det har under året skett förändringar i programleverantörens ägarstruktur och även programvaran har utvecklats. Målsättningen är att under 2020 ta i bruk den BI-programlösning som leverantören nu erbjuder.

Integreringen av den elektroniska faktureringsplattformen har fördröjts på grund av programtekniska problem. De här problemen är nu lösta från leverantörens sida och den nya faktureringsplattformen kommer att tas i bruk under våren 2020.

Controllerteamet har fortsatt jobbet med att samordna rutiner och vidareutveckla processer och verktyg för ekonomistyrning.

Digitaliseringen av processer har fortsatt. Under året har tagits i bruk elektronisk arkivering från kassahanteringsprogrammet.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Inköpsverifikat Rondo	46 355	48 000	49 534
Beskattningskostnader till staten	571 717	631 000	619 850

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	75 747	70 500		84 729	14 229	120,2%
Avgiftsintäkter	23 892	21 000		23 312	2 312	111,0%
Understöd och bidrag	1 004			0	0	0,0%
Övriga intäkter	1 865			262	262	0,0%
Intäkter totalt	102 509	91 500	0	108 303	16 803	118,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				5,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-503 559	-531 930		-559 651	-27 721	105,2%
Köp av tjänster	-682 581	-742 370		-743 527	-1 157	100,2%
Material och varor	-4 815	-5 100		-4 787	313	93,9%
Understöd	-20			0	0	0,0%
Övriga kostnader	-34 647	-45 550		-53 109	-7 559	116,6%
Kostnader totalt	-1 225 623	-1 324 950	0	-1 361 075	-36 125	102,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				11,1 %		
Verksamhetsbidrag	-1 123 114	-1 233 450	0	-1 252 771	-19 321	101,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				11,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	1 360					
Interna kostnader	-64 963	-80 420		-84 394		

Ekonomi

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Controller Jeanette Bäckström

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Personalkostnaderna överskrider budgeten på grund av överlappande resurser i samband med en pensionering. Därtill har vikarie under en långtidssjukledighet medfört tilläggskostnader. Även konkurrenskraftsavtalets upphörande har påverkat personalkostnaderna i form av semesterlönereservering. I övrigt följer verksamheten i stort sett budgeten.

Personal

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Personalchef Johan Nylund

**BOKSLUT 2019
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

Verksamhetsbeskrivning

Personalavdelningen ansvarar för stadens personalutveckling, avtalsförhandlingar, löneräkning, pensionsärenden, arbetarskydd, läroavtal, sommarjobb, personalundersökningar, personalstatistik, ledarskapsutbildning, personalförmåner och rekreation, företagshälsovård för personalen, samt stöder de övriga sektorerna vid rekrytering. Avdelningens köpta tjänster består i huvudsak av; medlemsavgifter till kommunala arbetsmarknadsverket, lönespecifikationer, olika arbetshälsoprojekt, företagshälsovård, utbildningstjänster i ledarskap, språk och första hjälpen, kultursedlar och lunchsedlar.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

- Övervakningen av den köpta företagshälsovården systematiseras.
- En konsekvent personalpolitik som stärker arbetsgivarens anseende bäddar för lyckade rekryteringar.
- Vi satsar på arbetshälsa som ger välmående och minskad sjukfrånvaro.
- Att stöda verksamheterna gällande förverkligande av samarbetsförfarandets resultat.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Kvalitativ företagshälsovård	600 hälsogranskningar
	Under året utfördes 533 hälsogranskningar.	
	Första Hjälpen kurser	100 personer
	Under året deltog 111 anställda i första hjälpen kurser	
	Sommarjobbare	100 månader
	Under året anställdes sommarjobbare för 100 månader	
	Läroavtalselever	10 personer
	Under året ingicks 9 nya läroavtal.	
	Stärka medarbetarskap och kundservice	20 utbildningstillfällen
	Under året ordnades inga utbildningstillfällen i medarbetarskap och kundservice.	

Personal

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Personalchef Johan Nylund

**BOKSLUT 2019
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

Åtgärdsprogram 2019-2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Minskning av personal genom naturlig avgång	2017 = 30 000 € 2018 = 20 000 € 2019 = 20 000 € 2020 = 0 €
	De planerade minskningarna av personal genom naturlig avgång verkställdes redan 2017	

Analys över åtgärder

Företagshälsovårdens hälsogranskningar är frivilliga för personalen såvida det inte gäller riskarbete. Under året kallades 672 anställda på hälsogranskning och 533 deltog.

Läroavtal ingås i sådana yrken där staden har en utmanande rekryteringssituation. Merparten av de nya läroavtalen är närvårdare inom äldreomsorgen.

Utbildningar i medarbetarskap och kundservice hölls inte 2019 utan de påbörjas i februari 2020.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Antal löneutbetalningar per år	41 391	35 000	42 613
Antal utdelade kultursedlar	19 800		10 691
Hälsoundersökning av personal	463	600	533
Antalet arbetsolyckor	136	0	142

Personal
Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen
Ansvarsperson: Personalchef Johan Nylund

**BOKSLUT 2019
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag**

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	205 268	245 000		202 292	-42 708	82,6%
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag	498 005	532 000	-74 000	420 707	-37 293	91,9%
Övriga intäkter	15 346	15 000		10 007	-4 993	66,7%
Intäkter totalt	718 619	792 000	-74 000	633 006	-84 994	88,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-11,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 227 431	-1 253 920		-1 190 329	63 591	94,9%
Köp av tjänster	-1 616 676	-1 570 460		-1 473 773	96 687	93,8%
Material och varor	-92 112	-60 200		-88 678	-28 478	147,3%
Understöd						
Övriga kostnader	-52 953	-67 370		-130 609	-63 239	193,9%
Kostnader totalt	-2 989 172	-2 951 950	0	-2 883 388	68 562	97,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-3,5 %		
Verksamhetsbidrag	-2 270 553	-2 159 950	-74 000	-2 250 382	-16 432	100,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-0,9 %		
Därav:						
Interna intäkter	975			2 159		
Interna kostnader	-138 116	-124 830		-133 997		

Analys av ekonomi och nyckeltal

I början av 2019 övergick staden från kultur- och motionssedlar i pappersformat till en elektronisk sedel i applikationen E-passi. Från och med 2019 betalar staden endast för sådana motions- och kulturförmåner som faktiskt används av personalen. Därav minskningen i kostnader mellan bokslut 2018 och 2019.

Under året gjordes en budgetförändring när den budgeterade inkomsten för FPA's ersättning för företagshälsovård sänktes med 74 000 €. Ändringen gjordes eftersom FPA's ersättningar sjunkit till följd av ett nytt sätt att räkna antal anställda som omfattas av företagshälsovården. FPA återkrävde dessutom ersättningar för företagshälsovård från 2017 på 56 657,13 € vilket belastar 2019 års resultat.

I övrigt har avdelningen i stort sett följt budgeten.

Verksamhetsbeskrivning

Stadsutvecklingsavdelningen har till uppgift att befrämja näringslivsfrågor i staden tillsammans med stadsdirektören. Avdelningen ansvarar för marknadsföring och information, kollektivtrafik, kultur- och turismtjänster, skärgårdsfrågor och projekthantering. Utvecklingsavdelningen finns i första hand till för stadens invånare men i enlighet med strategiska linjedragningar satsar avdelningen även på att främja stadens image och att staden är attraktiv för såväl inflyttare som besökare och turister.

Näringslivsfrågor – avdelningen samarbetar med företagarföreningarna, Västra Nylands handelskammare och Novago. Staden marknadsförs framgångsrikt på flera olika sätt i flera olika kanaler, både inom Raseborg, i grannkommuner, i huvudstadsregionen och nationellt. Stadsutvecklingsavdelningen är bl.a. aktiv i två grupper inom staden; näringslivsteamet och marknadsföringsgruppen, som är tvärssektoriella nätverk. I grupperna arbetar man systematiskt med gemensamma näringslivs- och marknadsföringsfrågor. Målsättningarna är ett enhetligt marknadsföringssamarbete och synlighet för staden i olika medier och kanaler samt att centralisera och kanalisera näringslivsfrågorna via ett forum, vilket skapar större förtröende för staden och förbättrar relationerna till företagen. Avdelningen har också ansvar för den interna och externa informationsspridningen, och informationsprinciper och målsättningar för stadens kommunikationsverksamhet stipuleras i Raseborgs stads kommunikationsplan.

Kulturtjänster utgör en långsiktig investering i kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Kulturväsendets uppgift är att erbjuda stadens invånare likvärdiga förutsättningar för kulturverksamhet samt en aktiv och meningsfull fritid. Kulturverksamheten söker aktivt möjligheter till samarbete och fungerande samarbetslösningar med föreningar och kulturaktörer. Genom understödsverksamheten stöder man även föreningarnas och invånarnas egna engagemang.

Turismtjänster verkar för att på olika sätt, i synnerhet genom information och marknadsföring, utveckla turismen som en av de viktigaste näringsgrenarna i staden. Turismen har potential att genom kontinuerlig utveckling skapa nya arbetsplatser samt utveckla och öka antalet företag inom besöksnäringar. En målmedveten insats för att förlänga turistsäsongen är ett viktigt mål som också ökar den ekonomiska och sysselsättande effekten av turismen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Stadsutvecklingsavdelningen sammanfattar de verksamhetsförslag sektorerna utvecklar till ett handlingsprogram för strategin 2018-2021.

Dialogen och samarbetet med företagen i staden utvecklas och möjligheterna för nyetableringar stärks. Stadsutvecklingsavdelningen agerar aktivt för att locka företagare till Raseborg. Arbetet för att öka antalet arbetsplatser i regionen fortsätter och stadens dragningskraft som inflyttningsort förbättras. Samarbetet med företagarföreningarna, Västra Nylands handelskammare och Novago förstärks liksom dialogen med utbildningsanordnare.

Marknadsföringsstrategin som utarbetats parallellt med den nya visuella linjen och de nya hemsidorna tas i bruk vid årsskiftet. Marknadsföringskampanjer utförs i samarbete med företagen och marknadsföringen i digitala kanaler utvecklas. För att stärka en positiv och mångsidig kommunikation görs även en ny kommunikationsplan och anvisningar för användning av sociala medier utarbetas för stadens personal och förtroendevalda. De digitala kanalerna fokuserar på att aktivera invånarna till dialog och positivt tänkande.

Information om och marknadsföring av Raseborgs som besöksmål följer den nya handlingsplanen för turismen. För att tillgängligheten till information skall fungera bättre på hela området öppnas fler satellitinfopunkter för turister i samarbete med lokala företag. Turisttjänsternas huvudinformativpunkt flyttar till EKTA museum. Största delen av informationen sker digitalt via visitraseborg.com, Facebook och Instagram. Samarbetet med medier, bloggare och kanaler som Retkipaikka och Discovering Finland fördjupas och planeras på längre sikt. Turisttjänsterna producerar även kartor och skapar synlighet för området på mässor.

Stadsutveckling

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Utvecklingschef Jennifer Gammals

BOKLSUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Nätverkssamarbetet kring turismnäringen förstärks genom kontakten till företagare inom besöksnäringar, grannkommunerna, Forststyrelsen, Fiskars, HelsinkiWest och VisitFinland. Turismtjänsterna ordnar och koordinerar kurser för företagen för att stöda deras produktifiering och samarbete. Fokuseringen är på dynamiska turismtjänster året om.

I samarbete med Forststyrelsen och lokala aktörer utvecklas Läppträsket till ett tillgängligt och attraktivt naturområde för invånare och turister. Arbetet utförs som en del av firandet av Raseborg 10 år.

Trivseln i det offentliga rummet förbättras genom kulturplanering med den expertgrupp som tillsatts. Kulturtjänsterna upprätthåller stadens konstregister och köper in konst till samlingen. Genom kulturfostran inom småbarnspedagogiken och skolväsendet skapas jämlika förutsättningar för att öka barnens och de ungas välbefinnande. Ett av de största skolevenemangen, Raseborg Offspring arrangeras för årskurserna sex och åtta. Genom hälsofrämjande verksamhet inom vården når kulturtjänsterna även den äldre befolkningen. Kulturtjänsterna arrangerar eller bidrar till arrangerandet av följande större evenemang för allmänheten: Kirjakekerit, Ekenäs Sommarkonserter, Bokkalaset och firandet av självständighetsdagen. Kulturtjänsterna samarbetar med och handleder föreningar och kulturaktörer för att stöda dem i bl.a. projektplanering och medelanskaffning.

Aktuella skärgårds- och landbygdsfrågor lyfts upp inom avdelningen bl.a. genom ett årligen återkommande skärgårdsforum.

Raseborgs prisceremoni ordnas i februari, Ekenäs höstmarknad ordnas som tredagarsmarknad i september.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Företags- turism och kulturträffar	12 ggr/året
	5 st kulturträffar har hållits under året 5 st turismträffar har hållits under året 5 st näringslivsträffar har hållits under året	
	Skärgårdsforum ordnas för att höra skärgårdsbefolkningen	1 gg/året
	1 st bya/ skärgårdsforum har hållits under året	
	Utformandet av handlingsplan för stadens strategi för perioden 2018-2021	Godkänd handlingsplan i fullmäktige
	Handlingsplanen godkänd i fullmäktige	
	Öka mängden arbetsplatser och företag	Sänkt arbetslöshetsprocent Ökad mängd företag Ökat antal nygrundade företag
	Arbetslöshetsprocent: 8,7% (2018 8,6%) Nya företag: 159 st nygrundade företag, med en ökning med 91st fungerande nya företag. (2018, 124 nya fungerande nya företag)	

Stadsutveckling

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Utvecklingschef Jennifer Gammals

BOKLSUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Förnyelse av stadens visuella linje samt ny hemsida	Ny visuell linje samt ny hemsida tas i bruk i januari 2019
	Visuella linjen är klar och nya hemsidan ibruktagen.	
	<p>Ökning av antalet besökare/följare :</p> <p>Hemsidan raseborg.fi, Facebook, Instagram och Twitter</p> <p>Hemsidan visitraseborg.fi, Facebook, Instagram</p> <p>Kulturtjänsternas Facebooksidor (Raseborgs stads kulturtjänster, Kirjakekkerit, Ekenäs Sommarkonserter, Bokkalaset)</p>	<p>Raseborg.fi genomsnitt 90 000 unika besökare/kvartal Facebook, följare 7 000 personer Instagram, 2 000 följare Twitter, 1 000 följare</p> <p>visitraseborg.com.: 46 000 unika besökare/kvartal Facebook, följare 5 000 personer Instagram, 2 000 följare</p> <p>Kulturtjänsternas Facebooksidor 3000 följare</p>
	<p>Besökare på raseborg.fi 303 072 unika besökare Följare Facebook: 5 874 Följare Instagram: 1 553 Följare Twitter: 870</p> <p>Visitraseborg.com 2019 157 300 unika besökare. Facebook, följare 5 703 personer Instagram, 2 500 följare</p> <p>Kulturtjänsternas Facebooksidor 3 080 följare</p>	
	Ökning av bokade övernattningar	40% fler inkvarteringar i stugor och privata bostäder 7% fler övernattningar inalles
	Jan-december 2019: 73 890 övernattningar på inkvarteringsställen med över 20 bäddar = + 4,8 %. (70 479 år 2018).	
	1 ny naturrutt vid Läpträsket är planerad, skyltad, kartlagd och marknadsförs aktivt	Naturruten vid Läpträsket är färdigt skyltad och nödvändiga förbättringar är färdiga i maj 2019
	Pågrund av tidsbrist har naturruten vid Läpträsket inte blivit färdig. Målsättningen är att slutföra projektet i maj-juni 2020.	
	3 nya turismprodukter för perioden september-maj utvecklas	3 nya turismprodukter är färdiga för försäljning i augusti 2019
	3 nya turismprodukter är färdiga.	

Stadsutveckling

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Utvecklingschef Jennifer Gammals

BOKLSUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Genom kulturplanering utveckla stadsbilden på lång sikt för att öka trivsel och engagemang bland invånare	Genomförande av konstprojekt vid Läppträsket
	Procentprincipen har godkänts i stadsutvecklingssektionen 26.8. På grund av nya planer för trafikarrangemangen i Läpp har konstprojektet vid Läppträsket lagts på is. I stället ordnades en tävling gällande muralmålningar vid nya brobygget i Karis tillsammans med tekniska sektorn, Trafikledsverket och NRC Group Finland Oy. Planeringen av konst till nya skolcentret i Svartå samt till det "nya Fokus"-huset har påbörjats	
	Erbjuda kulturupplevelser till daghem och skolor, inklusive andra stadiet. Erbjuda kulturupplevelser inom vården i samarbete med social- och hälsovårdssektorn.	100 programpunkter inom vård och skola
	66 programpunkter inom småbarnspedagogik, skola och vård ordnades under året.	
	Utställningsverksamhet i Galleri Perspektivet och i Galleri Fokus.	20 utställningar
	31 utställningar ordnades i stadens gallerier. Utställningarna besöktes av 10 717 personer	
	Egna evenemang eller evenemang i samarbete med andra	50 000 besökare
	250 programpunkter ordnades för allmänheten. Dessa besöktes av 59 607 personer	

Analys över åtgärder

Tillsammans med Novia, Novago och TE-centralen arrangerades rekryrmässan för andra gången, en mässa där arbetsplatserna och arbetssökande kan mötas. Ett forum för utbyte av information och idéer har tillsatts, Företagsriddarna, som består av utvecklingschefen och medlemmar från de olika företagarföreningar, Novago, TE-centralen, Novia, Axxell, Pomoväst, företagsmentorer och handelskammaren, denna grupp träffades 2 gånger under året. Företagardagen arrangerades tillsammans med Raseborgs företagare 5.9 innefattande ett heldagsprogram. Två företagarträffar med temat upphandling ordnades tillsammans med Upphandlingssektionen, Företagarna i Raseborg och Novago. Utöver dessa har Novago haft ett flertal företags speed datetillställningar varav en i Karis. Novagos rekryteringsprojekt avslutades 2019 med ett gott resultat. En omfattande besökstour till företagen har genomförts av stadsdirektören och utvecklingschefen under året. Ekenäs höstmärnad ordnades för andra gången som en tredagarsmarknad, besökarantalet på marknaden nådde över 30.000.

För att lyfta fram stadens förmågor och frivilligarbetare arrangerades även Raseborgs prisceremoni där invånarna fått föreslå och rösta fram årets Raseborgare, årets idrottspris, årets kulturpristagare, årets ungdomspris och årets miljöpris.

Arbetet med stadens strategi- och handlingsplan har varit arbetsdrygt liksom förnyandet av stadens visuella linje och nya hemsida. Handlingsplanen är godkänd i fullmäktige och bearbetad på alla sektorer och avdelningar. Hemsidorna är nu tagna i bruk och visuella linjen är klar. 75 infoansvariga har fått utbildning och inloggningar. 5 webbkliniker har ordnats till de som redan gått grundkursen. Hemsidans utveckling fortsätter. Kommunikationsplanen är uppdaterad och en ny uppdatering kommer att ske 2020, då en del förnyelser gällande kommunikation införs i staden.

Stadsutveckling

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Utvecklingschef Jennifer Gammals

BOKLSUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Information om och marknadsföring av Raseborgs som besöksmål följer den nya handlingsplanen för turismen. För att tillgängligheten till information skall fungera bättre på hela området öppnades flera satellitinfopunkter för turister i samarbete med lokala företag. Turisttjänsternas huvudinformationspunkt flyttade till EKTA museum, men pga. renovering var denna placerad i Naturrum under sommaren. Största delen av informationen sker digitalt via visitraseborg.com, Facebook och Instagram och de nya sidorna har tagits i bruk under första kvartalet.

Arbetet för att förbättra trivseln i det offentliga rummet genom Cultural Planning har framskridit och fortsätter bl.a. genom planering av konst till Svartå skolcentrum och "nya Fokus"-bygget i Karis. Galleriverksamheten hade ett rekordår med över 10.000 besökare. Kulturfostran inom skolväsendet har 2019 fokuserat på musik, teater, film och dans. Minskningen av evenemang beror på att det externt finansierade samarbetsprojektet Musikglädje -Iloa musiikista tagit slut. Musikglädjeverksamheten fortsätter ändå i en mindre skala, men nu inom ramen för Kulturstiftelsen (Musikinstitutet) Musikupplevelser har även arrangerats inom äldrevården.

Kulturtjänsterna arrangerade tillsammans med olika samarbetsparter följande större evenemang för allmänheten: Kirjakekkerit, Ekenäs Sommarkonserter, Bokkalaset. Självtändighetsdagen firades genom en turné med åtta konserter på åldringshem samt genom tre, för allmänheten öppna konserter på servicehem i Pojo, Karis och Ekenäs. Kulturtjänsterna var även medarrangör för Mozarts Requiem som uppfördes genom ett samarbete med Lojo stadsorkester i Ekenäs kyrka. Den beräknade mängden evenemangsbesökare överskreds i år igen med nästan 10.000 besökare.

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	3 787	3 500		5 871	2 371	167,7%
Avgiftsintäkter		1 000			-1 000	0,0%
Understöd och bidrag	5 708				0	0,0%
Övriga intäkter	83 340	69 500		93 614	24 114	134,7%
Intäkter totalt	92 835	74 000	0	99 484	25 484	134,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				7,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-562 754	-527 460		-512 427	15 033	97,2%
Köp av tjänster	-514 598	-519 130		-522 427	-3 297	100,6%
Material och varor	-8 752	-29 100		-17 724	11 376	60,9%
Understöd	-427 113	-450 000		-413 059	36 941	91,8%
Övriga kostnader	-102 733	-114 510		-82 222	32 288	71,8%
Kostnader totalt	-1 615 950	-1 640 200	0	-1 547 860	92 340	94,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-4,2 %		
Verksamhetsbidrag	-1 523 115	-1 566 200	0	-1 448 376	117 824	92,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-4,9 %		
Därav:						
Interna intäkter				3 415		
Interna kostnader	-160 450	-153 390		-133 474		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Intäkterna gällande Ekenäs Höstmarknad, Resemässan samt Bokkalaset var högre än beräknat.

Den förverkligade personalkostnaden är mindre än den budgeterade för extra resursen ämnad för hemsidoprojektet. Understödet till Novago är mindre än budgeterat och även en kreditering på ett projekt har medfört mindre kostnader på understöd.

Dessutom har det gjorts inbesparingar på material, varor och övriga kostnader på hela avdelningen.

Kollektivtrafik

Förtroendeorgan: Stadsstyrelsen

Ansvarsperson: Utvecklingschef Jennifer Gammals

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Att bevaka Raseborgs intressen beträffande kollektivtrafik inom staden och regionen samt pendlartrafik mot Helsingfors och Åbo. Staden deltar i regionalt samarbete för frågor gällande kollektivtrafik. Stadsutvecklingsavdelningen har en logistiker som tillsammans med bildningssektorn utvecklar skoltransporterna.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Verksamhetens målsättning är att utveckla kollektivtrafiken så att staden är en attraktiv boendeort även för den som inte har en egen bil. I enlighet med stadsstyrelsens beslut har en arbetsgrupp tillsatts för att koordinera och utveckla sektoröverskridande lösningar och fungerande arbetssätt. Under våren kommer en upphandling av skolskjutsarna med sikte på hösten 2019 att göras. I samband med den planeras en optimering av transporter för Raseborgs stad som helhet. Ett pilotprojekt för en byabuss inleds. Staden arbetar genom regionalt samarbete för fungerande helheter i västra Nyland.

Bindande mål 2019

<i>BS</i>	<i>Verksamhetsmål</i>	<i>Eftersträvd nivå / Mätare</i>
	Sammanföra linjetrafik och skolskjutsar så att skolskjutsarna använder sig maximalt av linjetrafik	x antal slutna skolrutter ersätts med linjetrafik
	17 skolrutter har öppnats för allmänt bruk.	
	Starta pilotprojekt för byabussen	Minst en tur och retur i veckan för glesbygdsområden som saknar kollektivtrafik
	Pilotprojektet med byabussen startade i augusti och den betjänar 5 olika områden i Raseborg med en tur och retur i veckan för ärendehantering i Ekenäs eller Karis centrum.	
	Stadsbiljetten förnyas	Ny stadsbiljett i bruk i september 2019
	Från 15.8.2019 har den tidigare stadsbiljetten ersatts med en ny servicesedelbaserad biljett vars värde är 125 euro. Resenären betalar 60 euro och servicesedelns andel är 65 euro.	

Analys över åtgärder

Kollektivtrafikens verksamhetsmål har förverkligats.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Regionbiljetter	325	220	189
Stadsbiljetter	2 319	2 330	1 938
Arbetsresor	11	15	4
HRT	579	870	623
VR (Easybreak)	1 045	1 380	985

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter						
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag	172 978	100 000		167 368	67 368	167,4%
Övriga intäkter				1 494	1 494	0,0%
Intäkter totalt	172 978	100 000	0	168 862	68 862	168,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-2,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader		-43 690		-51 279	-7 589	117,4%
Köp av tjänster	-18 326	-115 000		-79 924	35 076	69,5%
Material och varor				-129		
Understöd	-480 609	-540 000		-509 092	30 908	94,3%
Övriga kostnader				-92		
Kostnader totalt	-498 935	-698 690	0	-640 517	58 173	91,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				28,4 %		
Verksamhetsbidrag	-325 957	-598 690	0	-471 654	127 036	78,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				44,7 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader				-92		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Stadsutvecklingsavdelningen har fått in mer statsunderstöd än budgeterat, varav bidrag för byabussen är en del som ger ett högre bidrag då det är ett utvecklingsprojekt. Byabussens hade lägre kostnader än beräknat pga. att testperiodens uppstart var senare än tänkt. Färre personer har anhållit om understöd för pendlarbiljetterna är budgeterat vilket resulterat i en inbesparing.

Grundläggande information om sektorn

Social- och hälsovårdssektorn är som organisation indelad i fem avdelningar samt en avdelning för administration och stödtjänster. Varje avdelning leds av en avdelningschef förutom specialistsjukvården som social- och hälsovårdsdirektören ansvarar för. Social- och hälsovårdsdirektören ansvarar ytterligare för verksamheten inom administration och stödtjänster.

Sektorns grundläggande uppgift är att säkerställa att kommuninvånarna erhåller en kvalitativt god och tillräcklig vård och service inom social- och hälsovård. Tjänsterna produceras i egen regi eller som köptjänster.

Äldreservice

Äldreservicen erbjuder de äldre i Raseborg individuellt stöd och service. Målsättningen är att de äldre tryggt kan bo i sina hem eller hemlika förhållanden så länge som möjligt. De centrala verksamhetsformerna är förebyggande verksamhet, hemvårdstjänster samt stödtjänster och dygnet runt-boendeservice.

Hälsovårdstjänster

Hälsovårdstjänsternas service innefattar öppna hälso- och sjukvårdsmottagningen på hälsostationerna, rehabiliterande verksamhet (fysioterapi, talterapi och ergoterapi) förebyggande verksamhet (barn- och mödrarådgivning, skol- och elevhälsovård, familjecenter), HVC bäddavdelning, mental- och missbrukarvård samt tandvård.

Social service

Social service präglas starkt av myndighetsuppgifter. Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom barn- och familjetjänster (förebyggande barnskydd (socialjourens verksamhet), öppen vård och eftervård, placerade barn och unga samt barnatillsyningsmannauppgifter). Till social service hör även vuxensocialarbete samt handikappservicen som är indelad i egen produktion och externa avtal (köptjänster inom specialomsorgen). Utöver detta hör invandrarbyrån till avdelningens verksamhetsområde.

Sysselsättningstjänster

Sysselsättningstjänsterna erbjuder tjänster åt långtidsarbetslösa i form av rehabiliterande arbetsverksamhet, hälsogranskningar, bedömning av arbets- och funktionsförmågan samt arbetsträning. För unga utanför arbets- och studielivet erbjuds tjänster i form av verkstadsverksamhet, uppsökande ungdomsarbete samt arbetsträning. Arbetsträning i verkstadsform erbjuds även för personer inom mentalvården.

Specialsjukvård

Till verksamhetsområdet hör all specialistsjukvård köpt av HNS samt övriga producenter av specialistsjukvård. Annan verksamhet som följs upp under specialistsjukvården är stödtjänster producerade av specialistsjukvårdens affärsverk så som röntgen och laboratorietjänster. Även den prehospital akutsjukvården, hjälpmedelscentralen samt anslag för pensioner för tidigare anställda inom specialistsjukvårdens samkommuner och kommunalförbund hör till verksamhetsområdet.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Sektorns målsättningar styrs bland annat av de åtgärdsprogram som fullmäktige fastställt. Stor del av åtgärdena är verkställda under år 2017–2018, men en del kvarstår år 2019–2020.

Arbetet kring den planerade lanskapsreformen har delvis stagnerat i kommunerna i och med att reformen skjuts upp med ett år. Inga beslut är dock ännu fastställda, vilket är en stor utmaning med tanke på fortsatt planering av verksamheten.

Inom äldreservice bör det göras en satsning på tjänster som stöder åldringen i sitt eget hem. Dagverksamheten, vårdkoordineringen, hemförlovingen och hemrehabiliteringen utvecklas så att rätt klient bor och vårdas på rätt plats. En utredning över servicenätet utarbetas så att lämpliga boendeplatser finns att tillgå.

Inom hälsovårdstjänster görs en satsning på att höja kompetensnivån hos personalen för att effektivisera vårdbedömningen. Genom att garantera en optimal kontinuitet och tillgänglighet i vården strävar man till att minska på

användningen av specialistsjukvården och övriga köptjänster. Digitala tjänster tas i bruk för att på så sätt öka utbudet bland befolkningen och för att effektivisera verksamheten. Vårdkedjorna och vårdprocesserna genomgås och effektiviseras. En satsning på rehabilitering och förebyggande vård är en länk i vårdprocessen vars mål är att minska på antalet vårddygn och kostnader inom både primär- och specialistsjukvården. Inom mental- och missbrukarvården utökas samarbetet med övriga sektorer, avdelningar och aktörer samt en satsning på förebyggande, lågröskelverksamhet prioriteras.

Inom barn- och familjetjänster utvecklas den egna verksamheten för att på så sätt minska behovet av köptjänster. Lågröskelverksamheten och det tvärprofessionella samarbetet effektiviseras.

Inom vuxensocialarbete handikappservice och invandrarbyrån görs en satsning på utvecklande av processer som stöder bedömning av vårdbehov och utgår från den enskilda klientens helhetsbehov.

Inom sysselsättningstjänster strävar man till att minska kostnaderna för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet via aktivering. Inom sysselsättningstjänster görs en stor förändring gällande verksamhetsutrymmena år 2019 då man flyttar från externt hyrda utrymmen till stadens egna vilket påverkar stadens externa hyror med en inbesparing på 150 000 €/år. Flytten ger också möjlighet till att sammanföra många tjänster för arbetslösa under samma tak och får en lågröskelverksamhet med en servicepunkt i Raseborg.

Med tanke på den höga beläggningsgraden i specialistsjukvården bör de olika aktörerna tillsammans komma överens om, vilka tjänster det är ändamålsenligt att producera inom primärvården och vilka inom specialistsjukvården. En kritisk granskning av verksamheten samt uppföljningen bör effektiviseras.

Förankrande av strategin i social- och hälsovårdssektorns målsättningar

Verkställandet av den strategi som stadsfullmäktige fastställde 4.6.2018 § 45 beaktas i målsättningarna för sektorns olika avdelningar. Man har strävat att behandla de åtgärder som presenteras i strategin som konkreta delar av hela sektorns verksamhet. Tyngdpunkterna är:

Serviceäntutredningar:

- Görs i samarbete med andra sektorer och avdelningar
- Utvärdering av verksamhetsbehovet

Processbeskrivningar:

- Stärker klient-/patientorienteringen och vårdprocesserna
- LEAN-metod
- Ett kvalitativt och kvantitativt tänkande

Utveckla digitala och elektroniska tjänster:

- Blanketter, program och tjänster

Åtgärder

Serviceäntutredningar:

Utredningen av servicebehovet har pågått kontinuerligt under hela hösten och planeras fastställas 2020. Planeringen utgår från olika verksamhetsbehov för alla åldrar i ändamålsenliga utrymmen.

- Satsning på förebyggande och lågröskelverksamhet för barn- och familjer: Integrerad familjecenterverksamhet (rådgivningar, barn- och ungdomsmottagning, familjearbete och barnrehabiliteringen).
- Rehabiliterande dagverksamhet för äldre och förebyggande åtgärder som stöder hemmaboendet och hemförloven.

- Effektivisering av utrymmes användningen.
- Ändrande från anstaltsvård till resurserat serviceboende för äldre.
- Integrering av verksamhet med bildningsavdelningen, s.k. mångfunktionella hus.
- Planerande av en fungerande SOTE-central inom Ekenäs området.

Processbeskrivningar:

- Har utarbetats kontinuerligt inom alla avdelningar och beskrivits i IMS-programmet. Detta arbete fortgår.

Utveckla digitala och elektroniska tjänster:

- Inom hälsovårdstjänster har det tagits i bruk videosamtal.
- Digitala dikeringen har inte kunnat verkställas på grund av att HUS har förnyat sitt nätverk.
- Ibrukttagande av digitala tjänster kräver en grundlig helhetsplanering. Målsättning 2020–2021.
- Ibrukttagande av elektroniska blanketter bör göras inom hela staden.

Analys över åtgärder

Arbetande med social- och hälsovårdsreformen tog en ny vändning i och med regeringsbyte. Planeringen av reformen har även synts i arbetet i kommunerna och förväntas effektivieras under 2020. Raseborgs stad har sedan 2018 deltagit i planerande av social- och hälsovårdsfrågor med det s.k. C10- området (Esbo, Grankulla, Kyrkslätt, Sjundeå, Lojo, Vihtis, Högfors, Ingå, Hangö och Raseborg). Det förslag om särlösning för Nyland gällande social- och hälsovårdsreformen skulle även utgå från detta område.

Det har även pågått ett intensivt arbete kring utarbetande av en rapport för Raseborgs sjukhusprofil där målsättningen var att utgå från klientperspektivet och behovet samt kartlägga behovet av närservice. Som en röd tråd genom arbetet med sjukhusprofilen har varit samjourens varande eller icke-varande. Samjouren har en stor betydelse för fortsatt verksamhet vid sjukhuset. Arbetsgruppen har bestått av HUS-ledning samt representanter från Hangö stad, Ingå kommun och Raseborgs stad. Rapporten är klar i januari 2020.

Servicenätutredningen har pågått under året och skall föras till beslutsfattande under början av år 2020. Målet med servicenätutredningen inom social- och hälsovården är att sammanföra verksamheter i ändamålsenliga utrymmen, nära kommuninvånarna så att det på bästa sätt är tillgängligt och kvalitativt ändamålsenligt.

Uppdaterande av förvaltningsstadgan har pågått inom hela staden 2019 och skall godkännas under våren 2020. I och med detta har man inom social- och hälsovårdssektorn sett över verksamheten så att den mera utgår från verksamheten och därmed har även behov av vissa organisationsförändringar lyfts fram.

Inom äldreservice har det lagts stor tyngdpunkt på att utveckla den förebyggande vården med mål att minska behovet av dygnet runt boende samt en snabb och trygg hemförloving. Hemförlovingsteamets arbete har kommit väl igång och de har samarbetet med både sjukhuset och stadens enheter. Fortsatt utveckling sker kontinuerligt.

Hemrehabiliteringsteamet startade sin verksamhet på våren 2019 och är en viktig del vid hemförlovingen. Dagverksamheten och seniorrådgivningen i Ekenäsområdet flyttade till nya utrymmen på Raseborgsvägen 5. Dagverksamheten har övergått till en mera rehabiliterande verksamhet. Inom vård i hemmet har man enhetliga vissa förfaringsättet inom alla hemvårdsområden. Hagahemmets flytt till mera ändamålsenliga utrymmen planerades under året. Flytten sker januari 2020.

Hälsovårdstjänster har haft stora utmaningar med att rekrytera läkare. För att tillgodose behovet har det förutom egna resurser även köpts läkartjänster av privata serviceproducenter. Inom bäddavdelningsvården har man haft ett pilotprojekt på 10 månader med Pihljalinna angående läkartjänsterna. Pilotprojektet gav ett positivt resultat och dessa upphandlades som en helhet med läkartjänsterna inom äldreservice. Pihljalinna producerar nu både bäddavdelningens, hemvårdens och dygnet-runt boendets läkartjänster. Den förebyggande och rehabiliterande verksamheten sammanfördes till en enhet för att optimera resurserna och skapa fungerande helheter. Kön till helhetsvård inom tandvården har inte kunnat förkortas på grund av svårigheter med rekrytering.

Inom mental- och missbrukarvården har det skett en ökad tillströmning av patienter från specialistsjukvården. Barn- och ungdomsmottagningen har utökat sitt samarbete med andra sektorer och avdelningar, vilket är viktigt med tanke på förebyggande arbete och tidigt ingripande. Rehabcenter har inlett en ny gruppverksamhet riktad till yngre i samarbete med sysselsättningsavdelningen. En grupp för utvidgad psykosocialt stöd har bildats i stadens egen regi.

Inom barn- och familjetjänster har klientantalet ökat drastiskt både inom familjecenterverksamheten och barnskyddet. Trots ökade kontakter inom förebyggande arbete har inte antalet inom barnskyddet minskat. Det har varit mycket svårt att rekrytera socialarbetare, speciellt inom barnskyddet. Detta har lett till att personalen har varit överbelastad och inte kunnat utföra arbetet optimalt. Ett sektor- och avdelningsövergripande arbete har planerats inom det så kallade LAPE-arbetet och utgående från stadens strategi. Utvecklande av verksamheten i förebyggande och lågtröskelverksamhet fortsätter kontinuerligt och kräver stora satsningar framöver.

Processerna kring bedömningar av servicebehovet inom vuxensocialarbete har inte framskridit planenligt. Trots överförande av grundläggande utkomststödet till FPA har inte arbetsmängden minskat i den utsträckning man förväntade sig. Stor del av handledning och stödåtgärder finns fortfarande kvar hos kommunen. Inom handikappservice har en gemensam färdtjänstcentral upphandlats inom C10-området. Verksamheten inleddes 2020. Diskussioner har förts med Kärkulla samkommun för att få mera öppenhet i verksamheten och målsättningarna. En stor utmaning för medlemskommunerna är ovissheten om kostnaderna och den fortsatta utvecklingen av verksamheten då kommunerna själva planerar att ta hem en del av verksamheten. Även Raseborgs stad har behov av synergier med annan verksamhet och har därmed startat Nåvis-boendestöd hösten 2019. I Nåvis-boendestödet arbetar man för att bygga upp ett stöd och socialt nätverk för personer främst inom specialomsorgen. Inom invandrarverksamheten godkändes det integrationsfrämjande programmet för Hangö och Raseborg i Raseborgs stadsfullmäktige den 20.5.2019.

Sysselsättningsverksamheten flyttade till nya utrymmen i Karis under våren 2019. Med anledning av detta har inte verksamheten kunnat organiseras optimalt. Arbetslöshetsgraden i Raseborg har varit nästan oförändrad (8,7 %), men antalet långtidsarbetslösa (över 300 dagar arbetslösa) ökade en aning.

Specialsjukvårdens kostnader 2019 var något lägre än 2018, men betydligt högre än medeltalet inom HUS-kommuner. Hälsocentralens läkare och skötare deltar i samjourverksamheten. I och med att staden haft läkarbrist har man inte kunnat erbjuda tillräckligt med brådskande tider vilket lett till en ökad användning av jousen. Diskussioner pågår med HUS gällande organiseringen av samjour. Det är möjligt att minska specialsjukvårdskostnader utan att kvaliteten blir lidande genom målmedvetet samarbete med specialsjukvården gällande vårdkedjor så att patienterna vårdas på rätt nivå. Stärkande av förebyggande arbete och långsiktiga vårdrelationer inom primärvården leder till mera effektiv användning av specialsjukvården. Arbetet med utarbetande av Raseborgs sjukhusprofil är en bra grund för utvecklande av verksamheten och fortsatt samarbete.

Sektor: Social- och hälsovård
Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019
DRIFTSHUSHÅLLNING
Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 936 169	1 317 300	56 000	1 539 152	165 852	112,1%
Avgiftsintäkter	6 562 589	6 682 980	129 000	6 702 801	-109 179	98,4%
Understöd och bidrag	715 557	536 130	10 000	373 370	-172 760	68,4%
Övriga intäkter	1 375 153	1 327 620	14 000	1 562 124	220 504	116,4%
Intäkter totalt	10 589 468	9 864 030	209 000	10 177 447	104 417	101,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-3,9 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-30 635 676	-32 452 010	-1 490	-31 376 477	1 077 023	96,7%
Köp av tjänster	-70 646 235	-66 598 600	-4 662 650	-72 817 120	-1 555 870	102,2%
Material och varor	-1 856 987	-2 098 680	61 140	-2 054 415	-16 875	100,8%
Understöd	-5 746 168	-5 944 500	380 000	-5 668 519	-104 019	101,9%
Övriga kostnader	-4 535 216	-4 717 710	14 000	-4 728 457	-24 747	100,5%
Kostnader totalt	-113 420 282	-111 811 500	-4 209 000	-116 644 990	-624 490	100,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,8 %		
Verksamhetsbidrag	-102 830 814	-101 947 470	-4 000 000	-106 467 543	-520 073	100,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	15 192			11 949		
Interna kostnader	-6 492 728	-6 575 890		-6 705 349		

Analys av det ekonomiska utfallet

Social- och hälsovårdens budgetanslag justerades medels beslut i fullmäktige med 4 000 000 euro. Behov av tilläggsanslag förelåg inom specialistsjukvården medan övriga anslag justerades genom omfördelning.

Bokslutet visar att verksamhetsbidraget inom ramen för sektorns egen verksamhet underskrider budgetanslaget, som justerades neråt med 200 000 euro, med 157 969 euro medan verksamhetsbidraget för specialistsjukvården överskrider budgetanslaget, som justerades uppåt med 4 200 000 euro, med 678 042 euro.

I budgeteringen för specialistsjukvårdens anslag beaktades fortsättningsvis den handlingsplan som HUS Raseborgs sjukhus uppgjorde på våren 2016 med målsättning att sänka kostnaderna för specialistsjukvården. Vid tidpunkten för budgeteringen var bokslutet för år 2018 inte färdigställt. Anslaget har år 2020 budgeterats mera realistiskt. Kostnaderna för specialistsjukvården/betalningsandelar var drygt en miljon lägre än år 2018 om man inte beaktar den återbetalning av betalningsandelar och den andel av försäljningsvinst, totalt 2,15 miljoner euro, som avdrogs från kostnaderna år 2018. År 2019 gjordes ingen återbetalning av betalningsandelar.

Intäkterna i social- och hälsovårdssektorns bokslut överskrider med 104 417 euro (101,0 %). Den största enskilda orsaken till att intäkterna överskrider den ursprungliga budgeten med drygt 300 000 euro hänför sig till obudgeterade ELY ersättningar inom barn- och familjetjänster.

Personalkostnaderna underskreds med 1 077 023 euro (96,7 %). Utfallet för personalkostnaderna påverkas av svårigheten med att rekrytera personal, vilket resulterat i att man i högre grad i stället anlitat köptjänster.

Budgetanslaget för köp av tjänster höjdes genom budgetändring och genom omfördelning av anslag med drygt 4,6 miljoner euro. Trots det överskreds anslaget med 1,55 miljoner euro (102,2 %). Specialsjukvårdens andel av överskridningen är 680 000 euro. Anslaget överskreds även inom hälsovårdstjänster/bäddavdelningen där man anlitat köpläkare, inom dygnet runt boende i och med kommunplaceringar, inom barn- och familjetjänster samt inom handikappservice/externa avtal.

Avdelningarnas bokslutssiffror presenteras i de avdelningsvisa bokslutsrapporterna.

Jämfört med 2018 är intäkterna 3,9 % lägre medan kostnaderna är 2,8 % högre år 2019. Verksamhetsbidraget 2019 är 3,64 miljoner sämre än föregående år.

Lägre försäljningsintäkter beror främst på att ersättningen för krigsinvalidier som år 2018 uppgick till 395 000 euro sjunkit till 84 000 euro år 2019. År 2018 bokades inom specialsjukvården en ersättning för kostnader föranledda av flyktingar som uppgick till 490 000 euro. Motsvarande ersättning ingår inte i intäkterna för år 2019. Personalkostnaderna har stigit med 2,4 % vilket delvis förklaras av löneförhöjningar och delvis av att konkurrenskraftsavtalets sänkning av semesterpengen med 30 % upphört vilket påverkar personalkostnaderna år 2019 i form av semesterlönereserveringar. Kostnaderna för köpta tjänster är 2,2 miljoner högre år 2019 än år 2018. Specialsjukvårdens andel utgör ca 1 miljon medan kostnaderna inom ramen för barn- och familjetjänster stigit med 700 000 euro och kostnaderna inom ramen för handikappservice/egen produktion stigit med 600 000 euro.

Administration och stödtjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen ansvarar för den övergripande administrationen och stödfunktionerna inom hela sektorn samt för den avdelningsvisa administrationen inom sektorns avdelningar. Avdelningen leder och koordinerar ekonomiplaneringen för sektorn samt ansvarar för sektorns totala ekonomiuppföljning. Avdelningen ansvarar dessutom för det sektoröverskridande samarbetet. Inom administrationen hanteras ytterligare de understöd till sammanslutningar som social- och hälsovården beviljar.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Processbeskrivningar och planer som stöder och ger riktlinjer för social- och hälsovårdsverksamhet uppdateras och uppgörs så att de fyller kvalitativa och lagstadgade riktlinjer. Det sätts uppmärksamhet på den ekonomiska uppföljningen så att verksamhet och ekonomi hålls inom givna gränser och utgår från de mål och strategier som ligger som grund för verksamheten.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Beskrivande av processer	Antal beskrivna processer/ LEAN-metod
	Flera för verksamheten styrande processer är uppgjorda och processbeskrivningen pågår kontinuerligt.	
	Uppgörande och uppdaterande av lagstadgade planer inom hela sektorn	Antal beskrivna och uppdaterade planer
	Under år 2019 uppdaterades och påbörjades arbetet med lagstadgade planer. Arbetet fortgår kontinuerligt.	

Analys över åtgärder

Arbetet med att beskriva processer har tagit en bra start och pågår fortlöpande. Även arbetet med att uppdatera lagstadgade planer pågår.

Den ekonomiska uppföljningen är strukturerad och beskriven i en processbeskrivning. Enligt processen rapporterar enhetschefer och andra ansvarspersoner månatligen avvikelser och förändringar i verksamheten till avdelningschef och sektorns controller. För ändamålet har uppgjorts rapporteringsunderlag. Avvikelse som har betydelse för budgetuppföljningen beaktas i kvartalsrapporteringen och vid uppgörande av prognos.

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	66 891	46 670	22 000	118 907	50 237	173,2%
Avgiftsintäkter					0	0,0%
Understöd och bidrag	16 364				0	0,0%
Övriga intäkter	3 914	2 500		3 607	1 107	144,3%
Intäkter totalt	87 169	49 170	22 000	122 514	51 344	172,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				40,5 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 215 718	-1 188 450	12 420	-1 111 127	64 903	94,5%
Köp av tjänster	-637 410	-551 900	63 000	-561 063	-72 163	114,8%
Material och varor	-10 142	-33 100	12 580	-11 951	8 569	58,2%
Understöd	-216 711	-200 000		-217 383	-17 383	108,7%
Övriga kostnader	-96 203	-99 740	10 000	-99 242	-9 502	110,6%
Kostnader totalt	-2 176 185	-2 073 190	98 000	-2 000 765	-25 575	101,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-8,1 %		
Verksamhetsbidrag	-2 089 016	-2 024 020	120 000	-1 878 251	25 769	98,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-10,1 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-129 956	-144 180		-154 851		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Intäkternas utfall påverkas av att gamla periodiseringar nu intäktsförts i bokslutet. Personalkostnaderna påverkas av att alla befattningar/tjänster inte varit besatta under hela året medan kostnaderna för köpta tjänster påverkas av att arbetstidsplaneringsprogrammet Titania utökades med elektronisk kommunikation och kostnaderna för sektorns del påfördes administrationen för äldre-service och administrationen för hälsovårdstjänster.

Vård i hemmet och stödtjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldreservice Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsområdet Vård i hemmet och stödtjänster omfattar förutom hemvård och hemsjukvård, trygghets- och måltidstjänster också hälsofrämjande och förebyggande verksamhet för äldre.

Seniorrådgivningen erbjuder de äldre samt deras närstående personlig rådgivning, information och stöd i frågor som gäller de äldres fysiska, psykiska och sociala hälsa och välfärd. Målet är att stödja de äldres funktionsförmåga och ett självständigt boende. I arbetet ingår bl.a. stöd för närståendevård, krigsinvalid- och krigsveteranärenden, bedömning av servicebehov, rådgivning i frågor gällande sociala förmåner, hälsorådgivning och -granskningar samt mottagning för personer med minnessjukdomar. Samarbetet med tredje sektorn och frivilliga är viktigt för att bekämpa ensamheten hos äldre.

Dagverksamheten betjänar de äldre som bor i sina hem men som har behov av en rehabiliterande verksamhet som stöder hemmaboendet så länge som möjligt. Dagverksamheten fungerar idag i Karis, Pojo, Ekenäs och Tenala.

Att möjliggöra ett tryggt boende i eget hem så länge som möjligt är den övergripande målsättningen för verksamheten.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Hemförlovningsteamets verksamhet har kommit igång under hösten 2018. Som ytterligare ett komplement till den service som erbjuds i hemmen startar ett hemrehabiliteringsteam sin verksamhet under våren 2019. Båda teamen har som målsättning att trygga hemmaboendet för äldre som tillfälligt eller varaktigt har en nedsatt funktionsförmåga. Arbetet sker i samarbete med alla hemvårdsteam i Raseborg.

Samarbetet mellan de olika hemvårdsområdena stärks. Hemvården i Raseborg ses som en helhet trots fyra områden. Resurser utnyttjas enligt behov alla stadsdelar.

Seniorrådgivningen kommer in på sitt sjätte verksamhetsår. Satsningar görs speciellt på närståendevårdsfamiljer i form av kurser för närståendevårdare. Hälsogranskningar erbjuds till alla vårdare. Möjligheter till utvidgning av Seniortelefonens verksamhet utreds.

Dagverksamhetens uppgift är att stöda de äldre hemmaboende och ta vara på och stärka deras egna resurser. Verksamhetens innehåll utvecklas mot ett rehabiliterande arbetssätt.

Inom hemvården testas fjärrbesök med hjälp av datakontakt.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Startandet av ett hemrehabiliteringsteam under våren 2019	Andelen hemmaboende äldre ökar
	Hemrehabiliteringsteamet startade sin verksamhet i maj	
	Utvecklandet av rehabiliterande dagverksamhet	Utöka antalet deltagare i dagverksamheten
	Projektet med att utveckla den rehabiliterande dagverksamheten genomfördes under vintern och våren 2019. De nya kriterierna har godkänts av social - och hälsovårdsnämnden.	

Åtgärdsprogram 2019-2020

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
		Bildande av Tenala-Bromarv hemvårdsenhet samt satsning på dagverksamhet i Tenala-Bromarvområdet	2017: 80 000 euro 2018: 60 000 euro 2019: 60 000 euro 2020: 50 000 euro
		Dagverksamheten har utvecklats som en del av verksamheten i Raseborg.	

Analys över åtgärder

Dagverksamheten i Raseborg har under år 2019 haft som målsättning att utvecklas till en rehabiliterande verksamhet, som stöder hemmaboendet så länge som möjligt. Workshopar (4 st) ordnades under våren för att utveckla arbetsprocesser samt kriterier för rehabiliterande dagverksamhet. De nya kriterierna för rehabiliterande dagverksamhet godkändes i social -och hälsovårdsnämnden 7.11.2019.

Dagverksamhet på Ekenäsområdet flyttade till Raseborgsvägen 5 i maj. Hela dagverksamheten i Ekenäs fick en väldigt bra start med att utveckla verksamheten i rehabiliterande syfte och för att främja och stöda hemmaboendet.

Hemförlovningsteamet har visat sig vara en satsning som på ett positivt sätt har stött de äldre så att de tryggt har kunnat återvända hem efter en sjukhusvistelse. Teamet har verkat i tätt samarbete med sjukhuset, bäddavdelningen, vård i hemmet, dagverksamheten, seniorrådgivningen, hemrehabiliteringsteamet och boendeservice. Tack vare samarbetet har klienternas hemförlovning fungerat planerligt och följande tjänsteproducent har en klarare bild av klientens behov efter hemförlovningen. För vissa klienters del har hemförlovningsteamets insats i början av hemförlovningen varit tillräcklig och inga andra tjänster har behövts i fortsättningen. Klienter, vars vårdbehov har varit väldigt litet efter hemförlovningen, har kunnat hänvisas till privata tjänsteproducenter i stället för till stadens hemvård. Klienter med fysiska begränsningar har kunnat hänvisas till hemrehabiliteringsteamet för fortsatt rehabilitering.

Inom vård i hemmet har det direkta klientarbetets andel av arbetstiden följts upp månatligen. Andelen direkt arbetstid har stigit under 2019. De viktigaste orsakerna till detta har varit det ökade antalet klienter vid de olika enheterna inom vård i hemmet, en bättre planering av köruttern samt en noggrannare och mer målinriktad uppföljning, bedömning och reaktion på personalresurserna och vikariebehoven. Arbetsfördelningen och cheferna har samarbetat mera intensivt än förut. Chefernas kompetens, förståelse och ansvar för att förbättra verksamhetens effektivitet har höjts.

Verksamhetssätten inom vård i hemmet har förenhetligats. Målet har varit att skapa en hemvård i Raseborg, där verksamhetssätten och de tjänster som erbjuds är de samma i hela kommunen. Man har kommit överens om gemensamma verksamhetssätt och gemensamma verksamhetsdirektiv har utarbetats; i utvecklingsarbetet har enhetschefen, de områdesansvariga samt arbetstagare från alla enheter inom vård i hemmet samt arbetsfördelningen deltagit.

Inom vård i hemmet i Pojo har man inlett hembesök som syftar till att stödja klientens vardagsaktivitet. Man har kunnat öka antalet vardagsaktivitetsbesök. Effekterna av vardagsaktivitetsbesöken har synts som en förbättring av klienternas funktionsförmåga och arbetstagarnas trivsel i arbetet. Målet är att förverkliga vardagsaktivitetsbesöken inom hela vård i hemmet år 2020. Att stödja klienternas funktionsförmåga är det viktigaste målet för vård i hemmet år 2020.

Man har satsat på att stöda förmännen inom vård i hemmet i deras arbete. Tack vare det fasta samarbetet mellan de områdesansvariga har man kunnat skapa ett gemensamt forum, där varje medlem uppskattas och där arbetsledningsfrågor kan behandlas och lösas effektivt. Man har ökat samarbetet med huvudförtroendemännen, arbetarskyddet och intervallavdelningen. Enhetschefen var närvarande på enheterna och deltog regelbundet i personalmötena.

Vård i hemmet och stödtjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldreservice Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Stråvan har varit att främja personalens trivsel och ork i arbetet genom att göra det möjligt att på ett mera omfattande sätt än förut delta i utvecklingen av det egna arbetet. Kortvariga vikarier har fått stöd genom att man satsat på inskolning och arbetsskiftsplanering. En positiv bild av vård i hemmet som arbetsplats har skapats till exempel genom att man har fört fram de förändringar som man har åstadkommit.

Inom äldreservice förverkligades fast anställning av vikarier då man i mars grundade 16 nya befattningar. Av dessa placerades sju inom vård i hemmet. Åtgärden gjorde det möjligt att erbjuda långvariga vikarier en permanent arbetsplats samtidigt som det underlättade vikarieanskaffningen.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Närståendevårdare, antal	1 466	230	248
Vård i hemmet, antal klienter (regelb.och tillf.)	626	1 400	1 422
Vård i hemmet, antal besök (regelb.och tillf.)	225 430	270 000	260 573
Vård i hemmet, tid för direkt klientarbete (%)	52	58	56
Vård i hemmet, pris per besök	26	24	23

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	415 344	335 000		152 136	-182 864	45,4%
Avgiftsintäkter	1 324 064	1 550 130		1 340 477	-209 653	86,5%
Understöd och bidrag	750			359	359	0,0%
Övriga intäkter				123	123	0,0%
Intäkter totalt	1 740 158	1 885 130	0	1 493 096	-392 035	79,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						-14,2 %
Kostnader						
Personalkostnader	-6 312 343	-6 806 220	119 440	-6 494 571	192 209	97,1%
Köp av tjänster	-1 082 004	-1 450 970	155 000	-1 104 677	191 293	85,2%
Material och varor	-485 099	-569 290	5 560	-511 338	52 392	90,7%
Understöd	-1 150 278	-1 240 000		-1 214 945	25 055	98,0%
Övriga kostnader	-284 515	-303 410		-335 516	-32 106	110,6%
Kostnader totalt	-9 314 239	-10 369 890	280 000	-9 661 047	428 843	95,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						3,7 %
Verksamhetsbidrag	-7 574 081	-8 484 760	280 000	-8 167 951	36 809	99,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						7,8 %
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-400 044	-410 960		-484 976		

Vård i hemmet och stödtjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldreservice Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Underskridningen av försäljningsintäkter beror främst på att ersättning för krigsinvalider budgeterades till 330 000 euro medan utfallet uppgick till 84 000 euro. Motsvarande syns på kostnadssidan där kostnaderna för köpta tjänster budgeterades till 250 000 medan bokade kostnader uppgår till 62 000 euro.

Avgiftsintäkterna budgeterades på högre sidan inom ramen för vård i hemmet vilket kompenseras av att personalkostnaderna underskridits. Att personalkostnaderna underskrids beror delvis på att personal till hemrehabiliteringsteamet som budgeterades inom vård i hemmet anställdes inom hälsovårdstjänster men underskridningen påvisar också problemet med att rekrytera personal och vikarier.

Dagverksamhetens flytt till Raseborgsvägen 5 föranledde högre kostnader för interna hyror.

Dygnet runt-boende

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldre-service Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Boendeservicen erbjuder omsorg och ett tryggt boende för dem som inte längre kan bo i sina egna hem trots maximal hemservice. Även inom boendeservicen ska klienterna ha möjlighet till ett självständigt liv med olika aktiviteter. Klienternas självbestämmanderätt respekteras i alla frågor som gäller hennes liv och vardag. På alla boende-enheter vårdas invånarna till livets slutskede.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Under året 2019 jobbar vi inom äldre-service för att trygga rätt service i rätt tid för klienten. Inom boendeservicen är målsättningen att förkorta kötiden till dygnet runt-boendet och att överbeläggningsdagar på sjukhuset inte uppstår. Målsättningen är också att bäddavdelningens vårdtider förkortas.

Satsningar på personalen behövs. Idag flyttas inte klienter från en enhet till annan om hälsotillståndet ändrar, man får bo kvar på en och samma enhet. Därför finns bl.a. minnessjuka personer på alla enheter. Personalens kunskande bör tryggas med tillräcklig och rätt riktad skolning. I skolningen är fokus på bl.a. bemötande av personer med minnessjukdomar och kinestetik i vårdarbete.

Möjligheten att starta en observations- och rehabiliteringsenhet i nuvarande utrymmen utreds. Målsättningen är att alla klienter som har ett behov av en dygnet runt-boendeplats går via enheten där deras befintliga resurser stöds och tränas. På detta sätt kan den tid då den äldre ännu kan bo hemma förlängas. Verksamheten skulle också minska på trycket till bäddavdelningen då dessa personer inte blir kvar på dessa platser.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Kötiden till dygnet runt-boende förkortas	Kötiden till dygnet runt-boende är högst tre månader. Antal överbeläggningsdagar på sjukhuset sjunker.
	Kötiden till dygnet runt-boende har inte märkbart förändrats. Kostnaderna för antal överbeläggningsdagar har däremot sjunkit med 421 800 euro jämfört med år 2018. Kostnaden år 2019 uppgick till 34 800 euro.	

Åtgärdsprogram 2019-2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
	Ändring av Tunahemmet till serviceboende	(2018) 2019–2020: -95 000 euro
	Ändring av Tunahemmet till serviceboende utgjorde en del av åtgärdsprogrammet Raseborg 2020. På denna punkt gjordes en ändring i åtgärdsprogrammet som behandlades i stadsfullmäktige 14.5.2018 § 35. Tas på nytt i beaktande vid utarbetande av servicenätutredningen inom äldre-service.	

Dygnet runt-boende

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldreservice Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys över åtgärder

Kötiderna till dygnet runt-boendet har inte förändrats märkbart under året, från bäddavdelningen har i december 2019 i medeltal 12 patienter köat till boendesidan. För att nå det målet behövs bl.a. en omstrukturering av SAS-processen. Under år 2019 har man preliminärt planerat en observations- och rehabiliteringsenhet på Villa Anemone, ärendet utreds vidare under våren 2020.

Personalskolningar har arrangerats lokalt i bl.a. kinestetik och bemötandet av människor med minnesjukdomar. Man har också satsat på att förbättra dokumenteringskunnandet. Närförmän och teamledare har haft möjlighet att delta i en utbildning kring ledarskap, en arrangerades av Socialkompetens.

Inom äldreservice förverkligades en utökning av ordinarie befattningar i mars. Totalt 16 befattningar grundades, nio av dem inom dygnet runt-boendet. Utökningen av befattningar möjliggjorde att ordinarie anställning kunde erbjudas åt flera långtidsvikarier. Detta underlättade också vikarieanskaffningen för enheterna.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019			
Antal köande från vård i hemmet		8	20			
Kötid, antal dgr i medeltal		max 90	124			
Antal köande från bäddavdelningen		5	12			
Kötid, antal dgr i medeltal		max 90	55			
Dygnet runt platser, egen prod. + köptjänster		274	274			
<hr/>						
Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
<hr/>						
Intäkter						
Försäljningsintäkter	51 253	70 000	25 000	127 917	32 917	134,6%
Avgiftsintäkter	3 046 764	3 016 130	120 000	3 109 274	-26 856	99,1%
Understöd och bidrag	17 574			20 074	20 074	0,0%
Övriga intäkter	1 158 053	1 150 520		1 251 339	100 819	108,8%
Intäkter totalt	4 273 643	4 236 650	145 000	4 508 603	126 953	102,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				5,5 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-8 151 108	-8 442 900	36 000	-8 373 754	33 146	99,6%
Köp av tjänster	-6 180 865	-6 078 070	99 000	-6 151 825	-172 755	102,9%
Material och varor	-217 287	-292 400		-241 028	51 372	82,4%
Understöd				0		
Övriga kostnader	-2 241 322	-2 321 560		-2 331 794	-10 234	100,4%
Kostnader totalt	-16 790 582	-17 134 930	135 000	-17 098 401	-98 471	100,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				1,8 %		
Verksamhetsbidrag	-12 516 939	-12 898 280	280 000	-12 589 798	28 482	99,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	1 586			1 080		
Interna kostnader	-3 137 431	-3 192 010		-3 198 762		

Dygnet runt-boende

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för äldreservice Kirsi Ala-Jaakkola

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Verksamheten i sin helhet har hållits inom budgetramarna. Eftersom kösituationen på bäddavdelningen och sjukhuset var alarmerande inför sommaren var man tvungen att köpa extra boendeplatser för att undvika överbeläggningsdagar.

Hälsovårdstjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Hälsovårdstjänsters service innefattar öppna hälso- och sjukvårdsmottagningen på hälsostationerna, rehabiliterande verksamhet (fysioterapi, talterapi och ergoterapi), förebyggande verksamhet (barn- och mödrarådgivning, skol- och studerandehälsovård) samt HVC bäddavdelningen. Målet är att främja invånarnas hälsa och funktionsförmåga genom både förebyggande åtgärder och sjukvård. Tjänsterna skall ordnas så att största möjliga hälsnytta nås med tillbudsstämmande resurser. För att nå målen eftersträvas ökad kontinuitet i vårdförhållanden, god tillgänglighet och hög kvalitet. Kvaliteten nås bland annat genom åtgärder som ökar personalens kompetens t ex vid rekrytering och genom fortbildning. Tillgänglighet och kostnadseffektivitet nås genom att se över vårdkedjor och därmed också minska belastningen på specialsjukvårdskostnader och köptjänster. Att effektivisera användningen av befintliga resurser är ett sätt att minska kötider och således öka tillgången till vård.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning

Den öppna hälso- och sjukvårdsmottagningen fungerar vi stadens tre hälsostationer så att läkarmottagningen finns på Karis och Ekenäs hälsostationer emedan det i Pojo erbjuds sjuksköttarmottagning tre dagar i veckan. Servicenäten bör ses över så att resurserna används effektivt och utgående från behov och befintliga resurser. Förlängda öppethållningstider för s.k. övrig brådskande vård togs i bruk på Ekenäs hälsostation i februari 2018 tre dagar i veckan. Behoven av en utvidgning av förlängda öppethållningstider kartläggs under våren 2019. Elektroniska tjänster togs i bruk under hösten 2018 och utvecklingen av dessa fortsätter under 2019. Ibruktage av digital diktering har flyttats fram till våren 2019. Kompetensnivån för vårdpersonalen på hälsostationen höjs, så att vårdbedömning kan göras vid första kontakten. Sjuksköttarresurserna ökas också med tanke på andra ökade vårdbehov.

Rehabiliterande verksamhet

Till den rehabiliterande verksamheten hör tal-, ergo- och fysioterapi.

För att hemrehabiliteringen ska kunna inleda sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt inrättas 1 ergo- och 1 fysioterapeutbefattning. En talterapeut i 60% anställs för att minska på köptjänster samt för att stöda hemrehabiliteringen.

Förebyggande verksamhet

Till förebyggande hälsovård hör mödra-, barn- och preventivrådgivning, skol- och studerandehälsovård samt uppbådsgranskningar.

Elektroniska tjänster togs i bruk under hösten 2018 och utvidgandet av digitala tjänster fortsätter under 2019. För att utnyttja resurserna på ett optimalt sätt tas nya arbetssätt i bruk.

HVC bäddavdelning

HVC-bäddavdelningen är en kortvårdsavdelning med 40 platser. Den största delen av patienterna kommer från Raseborgs sjukhus, via samjouren eller för eftervård från någon annan avdelning. Verksamhetens betoning är kortvård och målsättningen är att så snabbt som möjligt kartlägga patientens helhetssituation tillsammans med anhöriga och patienten själv för att planera utskrivning. Avdelningens samarbete med sjukhuset, dygnet runt boende, vård i hemmet, hemförlovningsteamet samt hemrehabiliteringen är avgörande för hur detta lyckas. Hvc-bäddavdelningen har inlett utvecklandet av effektivare vårdprocesser under 2018 och denna utveckling fortsätter 2019 med målsättningen att öka antalet inskrivningar samt minska medelvårdtiden på avdelningen.

Hälsovårdstjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Fortsatt utveckling av digitala tjänster	Stegvis ibruktagning under 2019
	Krävs en grundlig helhetsplanering, är en central målsättning 2020-2021	
	Förlängda öppethållningstider på hälsostationen/-stationerna utvärderas	Rätt patient hänvisas till rätt vård/ antalet besök inom samjour minskar.
	Förlängda öppethållningstider för övrig brådskande vård ser ut att täcka behovet. Möjlighet till andra former av service utanför tjänstetid borde utredas senare.	
	Medelvårdtiden på hvc-bäddavdelningen förkortas	Uppföljning av antalet inskrivningar och medelvårdtid på hvc-bäddavdelningen följs upp.
	Medelvårdtiden sjönk under 2019 från 29,4 dygn till 23 dygn	

Analys över åtgärder

Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning:

Efter utvärdering av behov av förlängda öppethållningstider för övrig brådskande vård har konstaterats att denna service inte behöver utvidgats i detta skede. Elektroniska blanketter finns till förfogande och möjlighet till videosamtal finns, trots utmaningar att få tekniken att fungera. Ibruktagande av digital diktering har igen flyttats framåt p.g.a. att HUS förnya sitt nätverk. Vårdpersonalen på hälsostationerna tog i bruk samma vårdbehovsbedömningskriterier som den av HUS upprätthållna Jourhjälpen (116 117). En astmaskötare anställdes för att utveckla astmavården i Karis-Pojo-området. Öppethållningstiderna på Pojo hälsostation minskades p.g.a. stort antal oanvända tider.

I Raseborg finns 19 ½ läkartjänster. Under året har det varit 13–18 läkare i arbete, vanligen 14–15. Läkarbristen har lett till att utbudet på elektiva tider varit för litet, vilket i slutet av vårterminen 2019 och på nytt under hösten 2019 lett till att det uppstått kö. Läkararbetet försvåras av att det inte finns uppföljningstider att ge. På bäddavdelningen sköts läkararbetet av Pihlajalinn, först som ett tio månader pilotprojekt och från december 2019 med ett tre-årigt konkurrensutsatt avtal. En köptjänstläkare har använts på hälsocentralen under de sista månaderna av 2019.

Rehabiliterande verksamhet

På våren startades ett hemrehabiliteringsteam för att effektivisera arbetssätten och stöda den åldrande befolkningen i Raseborg samt att minska medelvårdtiden på hvc- bäddavdelningen.

På våren anställdes också en talterapeut på deltid för att minska kostnader för köptjänster inom vuxentalterapi samt för att stöda hemrehabiliteringsteamet.

Förebyggande hälsovård:

En organisationsförändring genomfördes på hösten, där rehabiliterande verksamhet och förebyggande hälsovård sammanslogs till en enhet. Omfördelning av arbetsuppgifter har genomförts för att optimera resurserna och för att skapa fungerande servicehelheter och jämlik arbetsmängd för personalen. Planerad utveckling av digitala tjänster har inte genomförts men står som en viktig målsättning 2020-2021.

Hälsovårdstjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Hvc-bäddavdelningen:

Pihlajalinnä tog över läkarverksamheten fr.o.m. den 1.2.2019 vilket tillsammans med övriga insatser har betytt en effektivisering av vårdprocessen. Läkarna strävar efter att göra snabba vårdbeslut gällande vårdlinjer. Läkarna har dock bytt en del så kontinuiteten har tidvis blivit lidande. Samarbetet med hemrehabiliteringsteamet som startade sin verksamhet 29.4 och hemförlovningssteamet fortsätter utvecklas kontinuerligt.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019	
Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning/ antal sjukskötarbesök	22 152	23 800	18 350	
Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning/ antal läkarbesök	10 091	10 100	11 312	
Icke brädslande vård/kötider	15	15	22	
Medelvårdtid, bäddavdelningen		25	23	
Inskrivningar, bäddavd/antal		650	621	

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	165 720	110 600		165 885	55 285	150,0%
Avgiftsintäkter	729 063	756 500		749 108	-7 392	99,0%
Understöd och bidrag				0		
Övriga intäkter	7 819	4 600		11 035	6 435	239,9%
Intäkter totalt	902 601	871 700	0	926 028	54 328	106,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-6 381 269	-7 144 670		-6 685 215	459 455	93,6%
Köp av tjänster	-1 998 222	-1 407 140	-270 000	-1 895 030	-217 890	113,0%
Material och varor	-775 362	-717 820		-912 909	-195 089	127,2%
Understöd				0		
Övriga kostnader	-911 819	-940 580		-904 092	36 488	96,1%
Kostnader totalt	-10 066 672	-10 210 210	-270 000	-10 397 246	82 964	99,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,3 %		
Verksamhetsbidrag	-9 164 071	-9 338 510	-270 000	-9 471 219	137 291	98,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,4 %		
Därav:						
Interna intäkter	736			100		
Interna kostnader	-1 501 992	-1 497 040		-1 516 748		

Hälsovårdstjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Öppen hälso- och sjukvårdsmottagning

Efter uppdateringen av patientdataprogrammet Pegasos hösten 2018 har det varit utmanande att få pålitlig besöksstatistik. Detta avspeglar sig i att besöksstatistiken i bokslutet för 2018 har visat sig vara felaktiga. I bokslutet uppgavs med dåvarande tillgång till uppgifter 22 152 sjukskötarbesök och 10 091 läkarbesök. Enligt nya uppgifter har det visat sig att de rätta uppgifterna i bokslutet för 2018 var 18 377 sjukskötarbesök och 11 165 läkarbesök. Sjukskötarbesöken 2019 håller samma nivå som 2018 och uppgår till 18 350 besök. Läkarbesöken var 2019 11 312 stycken.

Budgetutfallet uppgår till 98,6 %. I budgeten ingick ett anslag för köpläkare som inte i sin helhet använts i och med att det inte funnits tillgången till köpläkare. Personalkostnaderna underskrider också i viss mån budgeterat anslag eftersom läkartjänster varit obesatta och rekrytering till vikariat inte lyckats.

Rehabiliterande verksamhet

Budgetutfall 87,2 %. Verksamhetsintäkterna är 27 300 euro högre än budgeterat. Personalkostnaderna underskrider budgeterat anslag, 86,9 %, på grund av arbetsledigheter som man inte lyckats fylla med vikarier. Nya befattningar som inrättades till hemrehabiliteringsteamet budgeterades från och med den 1.3 men besattes först i slutet av april.

Förebyggande hälsovård

Budgetutfall 91,7 %. Verksamhetsintäkterna är 15 400 euro högre än budgeterat. Personalkostnaderna underskrider budgeterat anslag, 93,3 %, eftersom man inte haft tillgång till läkartjänster i den omfattning som budgeterats för både rådgivningen och inom skolhälsovården.

Hvc-bäddavdelning

Medelvårdtiden på bäddavdelningen var 2019 23 dygn vilket är en förbättring jämfört med 2018 då medelvårdtiden var 29,4 dygn. Antalet inskrivningar var 621 jämfört med 2018 då antalet var 482.

Under 2019 har man dock varit tvungen att också köpa bäddavdelningsplatser, sammanlagt 950 vård dygn (70 patienter).

Budgetens utfall är 106,6 % inom den egna verksamheten. Personalkostnaderna uppgår till 91,2 % vilket motsvarar 229 290 euro underskridning medan man köpt läkartjänster från Pihlajalinna för drygt 400 000 euro. För köp av bäddavdelningsplatser gavs genom budgetändring ett anslag om 270 000 euro. Den slutliga kostnaden uppgår till 250 000 euro.

Mental- och missbrukarvård

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Mentalvården består av tre team; ett barn- och ungdomsteam, ett vuxenteam och rehabcenterverksamhet. Mottagningspunkter finns i Ekenäs, Karis och Pojo. Missbrukarvården består av tidsbeställningsmottagning och mobil verksamhet. Den mobila verksamheten utgår från Ekenäs men erbjuder service i klienternas hem i hela Raseborg. Tidsbeställningsmottagningen har verksamhetspunkter i Ekenäs, Karis och i Pojo.

Mental- och missbrukarvården erbjuder service till klienter med mental- och/eller beroendeproblematik samt till deras anhöriga.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Aktuella målsättningar för mental- och missbrukarvården är att vidareutveckla de egna vårdprocesserna och samarbetet med andra sektorer inom Raseborg. Samarbetet med specialistsjukvården och andra aktörer behöver ses över. Samarbetsformer med erfarenhetsexperter och tredje sektorn kartläggs. Vårdkedjorna ses över för att effektivera användningen av resurserna och för att undvika överlappningar. Tyngdpunkterna är på låg tröskel-verksamhet, tidigt ingripande och riktat stöd. Utvecklandet av tidigt stöd och mera avgränsade och målinriktade vårdprocesser påbörjas. Detta innebär ett ökat behov av utbildning och utveckling av nya vårdformer såsom gruppverksamhet. Processen kring psykosocialt stöd vid kriser tydliggörs.

Barn- och ungdomsteamet fortsätter utveckla sitt sektor- och avdelningsövergripande arbete och skapar tillsammans med andra aktörer en tydlig profilering i relation till andra verksamheter. För att stöda personalen inleds ett samarbete med barnpsykiater under hösten 2018 och förväntas fortsätta under 2019.

Rehabcenter fortsätter utveckla sin verksamhet för att möta invånarnas olika behov. Vid sidan av övrig verksamhet finns ett behov av att finna former för stödjande och rehabiliterande stöd till unga vuxna. Sektor- och avdelningsöverskridande samarbete är ett centralt utvecklingsområde.

Kriterier för beviljande av stöd- och serviceboende inom mental- och missbrukarvården uppgörs.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Effektivare användning av resurserna	Ökad tillgång till mental- och missbrukarvårdstjänster på basnivå/ Antal besök/klienter på mental- och missbrukarvårdens vuxenmottagningar
	Antalet besök har ökat totalt. Ny statistikföring gör det utmanande att få jämförbar statistik. Remisser från specialistsjukvården ökar.	

Analys över åtgärder

Personalen på vuxenmottagningarna har fått utbildning i korttidsterapeutiska metoder för att få verktyg att effektivera och öka tillgången till vård. Samtidigt är den samhälleliga utvecklingen en utmaning, t.ex. en ökad tillströmning av patienter från specialistsjukvården och Rinnekotis stängning syns som en effekt i det dagliga arbetet på vuxenmottagningarna. Detta är utmanande med tanke på lågtröskelverksamhet och vårdkedjor.

Samarbetet med HUS gällande en konsulterande psykiater har fortsatt under året. En hvc-läkare har varit öronmärkt för mentalvårdsenhetens behov.

Barn- och ungdomsmottagningen har haft möjlighet till köp av barnpsykiatertjänster, vilket varit ett stort stöd för verksamheten. Avdelnings- och sektorövergripande arbete och olika samarbetsformer utvecklas. Detta är ett arbete som kommer att fortgå och är en viktig central målsättning för 2020–2021.

Mental- och missbrukarvård

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Rehabcentercenter har inlett en ny gruppverksamhet riktad till yngre i samarbete med sysselsättningsavdelningen. Missbrukarvårdens samarbete med tredje sektorn har ytterligare förstärkts under 2019 bland annat genom olika samarbetsformer.

Gällande processen för psykosocialt stöd vid akuta kriser har avtalet med social- och krisjouren varit positiv. En grupp för utvidgad psykosocialt stöd har bildats i stadens egen regi och samarbetsformer fortsätter att utvecklas.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Missbrukarvård, antal klienter	401	400	310
Missbrukarvård, antal besök	4 622	4 500	4 129
Mentalvården, antal klienter		820	1 070
Mentalvården, antal besök		5 500	8 553

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	51 262	23 500	9 000	60 596	28 096	186,4%
Avgiftsintäkter	237 756	235 100	9 000	225 942	-18 158	92,6%
Understöd och bidrag	396			0	0	0,0%
Övriga intäkter	172 483	160 000	14 000	170 130	-3 870	97,8%
Intäkter totalt	461 897	418 600	32 000	456 667	6 067	101,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						-1,1 %
Kostnader						
Personalkostnader	-1 468 119	-1 548 570	18 650	-1 498 827	31 093	98,0%
Köp av tjänster	-1 636 499	-1 785 710	235 350	-1 652 837	-102 477	106,6%
Material och varor	-26 713	-31 800		-26 220	5 580	82,5%
Understöd				0		
Övriga kostnader	-182 726	-196 500	4 000	-196 436	-3 936	102,0%
Kostnader totalt	-3 314 057	-3 562 580	258 000	-3 374 320	-69 740	102,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						1,8 %
Verksamhetsbidrag	-2 852 160	-3 143 980	290 000	-2 917 652	-63 672	102,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						2,3 %
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-260 400	-266 860		-267 960		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Anslaget för köp av tjänster överskrider med 6,6 % beroende på köp av serviceboendeplatser. Behovet ökar då sjukhusplatser minskats drastiskt. Personalkostnader underskrider en aning på grund av obesatta vikariat.

På mentalvården har antalet klienter och besök ökat, vilket beror på effektiverade vårdprocesser och att behovet ökar hela tiden.

Missbrukarvårdens besök anges som de besök som skett på mottagning och i klientens hem enligt den statistik som fås från THL. Utöver detta bör nämnas 46 besök på annan anstalt och mobila teamets mottagna telefonsamtal ca 2300 stycken från klienter och anhöriga. Mobila teamet har mycket gruppverksamhet och denna statistik fås ej med nuvarande rapporteringssystem.

Tandvård

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Ordnandet av kommuninvånarnas munhälsovård i enlighet med lagstiftning, förordningar och direktiv. Verksamheten omfattar undersökning av mun och tanduppsättning, vård och förebyggande vård samt ordnande av brådskande vård dygnet runt. Basvård ska ordnas inom 3 månader, senast dock inom 6 månader och den brådskande vården enligt bedömning av vårdbehovet inom 24 timmar.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Patientdatasystemet uppdateras till KANTA- version. Patientkön till helhetsvård är 5 månader.

Vårdkedjorna med specialistsjukvården och den privata sektorn ses över.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Kortare kö till helhetsvård	Väntetiden högst 5 månader
	 Kön till helhetsvård har inte kunnat förkortas på grund av personalbrist.	

Analys över åtgärder

Antalet besök hos tandläkare har varit någon under budget på grund av att alla befattningar inte varit besatta. Besök hos tandhygienist har likaså varit under budgeterat på grund av frånvaro av vikarie. Tandskötarbesöken har varit över budget, vilket beror på att en del av munhygienistbesök har kunnat delegeras till tandskötare. Väntetiden har varit 6 månader och i synnerhet i Karis har det varit svårt att hålla sig inom denna tidsgräns. Detta har lett till att återbesök gått långt framåt och vårdtiden förlängts.

Patientdatasystemet är uppdaterat till en version som möjliggör överföring till det nationella patientdata-arkivet Kanta. Patientkön har inte kunnat förkortas enligt målsättningar, vilket beror på att nya patienter ständigt kommer till. Detta är en följd av att invånarna är mycket nöjda med tandvården enligt en enkät som gjordes i slutet av 2018. Tandskötarvikarier är svåra att få. En ny befattning har önskats men finns tillsvidare inte i planerna.

En del mindre uppdateringar av maskinerna gjordes och instrumentskåpen vid en mottagning förnyades i samband med årsservicen.

Nyckeltal			
	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Besök - tandläkare	24 050	25 600	23 052
Besök - tandhygienist	3 710	4 300	3 923
Besök - tandskötare	1 228	1 100	1 706
Kötid - månader	6	5	6

Tandvård

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chefläkare Tove Wide, överskötare Annika Rehn

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	59 240	71 000		28 455	-42 545	40,1%
Avgiftsintäkter	1 023 863	1 054 000		1 080 085	26 085	102,5%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter					0	0,0%
Intäkter totalt	1 083 103	1 125 000	0	1 108 540	-16 460	98,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,3 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-2 175 879	-2 284 970	12 000	-2 234 644	38 326	98,3%
Köp av tjänster	-368 510	-371 360	35 000	-355 448	-19 088	105,7%
Material och varor	-276 015	-335 500	43 000	-292 987	-487	100,2%
Understöd				0		
Övriga kostnader	-246 563	-258 220		-269 848	-11 628	104,5%
Kostnader totalt	-3 066 967	-3 250 050	90 000	-3 152 927	7 123	99,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,8 %		
Verksamhetsbidrag	-1 983 864	-2 125 050	90 000	-2 044 386	-9 336	100,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,1 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-342 433	-331 280		-333 358		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Köp av kundtjänster överskred det budgeterade anslaget med 19 100 euro på grund av att specialistvård måste köpas för tandregleringsvård och kirurgi. Personalkostnaderna däremot underskred budgeterat anslag med 38 326 euro på grund av att alla tjänster inte var besatta.

Specialtandläkaren inom ortodonti (tandreglering) slutade 31.8.2019 och tjänsten är fortsättningsvis obesatt. Köptandläkare behövs fortsättningsvis år 2020 speciellt för tandreglering eftersom det är brist på utbildade ortodonter i hela Finland och rekryteringen är mycket svår. Avsaknaden av specialtandläkare påverkar även försäljningsintäkterna.

Avskrivningar av gamla fordringar gjordes i slutet av året till ett belopp om 15 878 euro. Kostnaden var inte budgeterad.

Barn- och familjetjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för social service Mikaela Heinonen-Lindholm

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom barn- och familjetjänster. Verksamheten är indelad i förebyggande barn- och familjetjänster (socialjouren, familjecenterverksamheten), öppen vård och eftervård inom barnskyddet, placerade barn och unga samt barnatillsyningsmannauppgifter.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Från början av 2018 fungerar familjecentret som en del av Barn- och familjetjänster med målsättningen att nå utökade synergieffekter. Målsättningen är att familjecenterverksamheten fortsätter som permanent verksamhet från 1.1.2019 och att resurseringen utökas för att bättre svara mot de behov som finns och för att minska på köptjänsterna. Genom detta utvecklar vi ett multiprofessionellt arbetssätt och tjänsterna till familjerna produceras i samarbete med andra aktörer.

Det förebyggande barn- och familjearbetet utförs inom familjecenterverksamheten och inom ramen för kommunens andra tjänster (ex. rådgivning, dagvård, skola, ungdomsarbete) då barnet/den unga inte är klient inom barnskyddet. Utvecklingen styrs i riktning mot barn- och familjeorienterade tjänster och en förändrad verksamhetskultur som stärker barns, ungas och familjers välfärd och deras egna resurser. Lågtröskeltjänsterna och stödet för föräldraskapet stärks. Stöd som ges vid rätt tidpunkt gör att tjänsterna har större effekt.

Raseborg har aktivt deltagit i landskapets spetsprojekt med barn- och familjetjänster (LAPE). Det som eftersträvas är mera barn- och familjeorienterade, mera verkningsfulla, mera kostnadseffektiva och bättre samordnade tjänster. Barnets bästa och stöd i föräldraskapet är primära. Målsättningen är att alla som arbetar med barn och unga skall ha tillräckliga kunskaper, färdigheter och verktyg. Processerna fortsätter även om spetsprojektet avslutas 31.12.2018.

Barnskyddet omfattar barn- och familjeinriktat barnskydd, som styrs av barnskyddslagen. Barnskyddslagen har uppdaterats i och med att den förnyade socialvårdslagen trädde i kraft. Till det barn- och familjeinriktade barnskyddet hör förutom åtgärder inom det öppna barnskyddet också brådskande placeringar och omhändertagande av barn samt därtill ansluten vård utom hemmet och eftervård. Ett viktigt arbetsredskap är de klientplaner som upprättas och den dokumentering som görs. Till de centrala tyngdpunkterna inom barn- och familjetjänster, vars team består av både socialarbetare och familjearbetare, hör målinriktade satsningar inom det öppna barnskyddet. Ett effektiviserat familjearbete under flexibla arbetsformer gör det möjligt att i större utsträckning stöda barnskyddsfamiljer i det egna hemmet.

Inom teamet finns socialarbetare, som tillsammans med familjevårdare har rätt att ansvara för utbildningen av familjevårdare, stödfamiljer och stödpersoner. Den här satsningen leder till att det finns större placeringmöjligheter inom familjevården, vilket är en kostnadseffektivare lösning än institutions- eller familjehemsplaceringar.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Familjecentrets verksamhet blir permanent från 1.1.2019 och får utökade resurser	Förbättrad lågtröskelservice för barn och unga och deras familjer. Utökat tvärprofessionellt samarbete i enlighet med socialvårdslagens målsättningar.
	Familjecentrets verksamhet har varit permanent sedan 1.1.2019. Inom verksamheten emottas alla kontakttaganden samt barnskyddsanmälningar för barn, unga och familjer i Raseborg. Service ges till barn, unga och familjer i enlighet med socialvårdslagens bestämmelser.	

Barn- och familjetjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: **Chef för social service Mikaela Heinonen-Lindholm**

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Antalet klientärenden inom barn- och familjetjänster förväntas sjunka med hjälp av pågående satsningar inom familjecentret	Färre klientärenden/socialarbetare/familjearbetare
	Antalet klientärenden har ökat drastiskt både inom familjecenter och inom barnskyddet. Personalbristen inom barnskyddet och den ökade klientmängden gör att antalet klientärenden/socialarbetare/familjearbetare har ökat, inte minskat.	
	Fortsatt utbildning av familjevårdare, stödfamiljer och stödpersoner	Nya kurser genomförs
	En utbildning genomfördes i regional regi under hösten 2019 och kommer enligt plan att vara en årligen återkommande verksamhet.	
	Uppföljning/utvärdering av effekterna av de satsningar som gjorts inom familjecentret. Kan förverkligas som forsknings-samarbete med högskolor och universitet	Utvärderingen leder till en eventuell omfördelning av resurserna mellan familjecentrets lågtröskelverksamhet och det reparerande barnskydd från 1.1.2020
	Omfördelning av resurserna har inte kunnat utföras då personalresurserna varit bristfälliga under hela år 2019 och klientmängderna har ökat drastiskt på båda verksamhetsställena.	

Analys över åtgärder

Antalet kontakttaganden till den förebyggande verksamheten har ökat stadigt under år 2019 och uppgick i slutet av år 2019 till 615 stycken vilket är 145 mera än vad man i budgeten hade beräknat. Trots att antalet kontakttaganden till den förebyggande verksamheten ökat har man inte lyckat minska antalet klienter inom den reparerande verksamheten, dvs. barnskyddstjänsterna. Antalet barnskyddsklienter under år 2019 var 263 stycken vilket var 43 mera än beräknat och även 18 mera än under 2018. Det rekommenderade antalet klienter per socialarbetare inom barnskyddet är 20–30 klienter/socialarbetare. Även om vi i Raseborg skulle ha alla tjänster besatta skulle klientmängden uppgå till 43 klienter/socialarbetare vilket är allt för mycket med tanke på naturen av klientskapen. Under år 2019 och fortgående är det väldigt svårt att rekrytera personal till barn- och familjetjänsterna, speciellt socialarbetare, vilket har lett till att tjänster har varit obesatta längre tider. Det betyder ju även att socialarbetarna där arbetar med alltför många klienter per tjänsteinnehavare vilket utgör stora risker både för klienterna och tjänstemännen. I och med att antalet barnskyddsklienter ökat drastiskt och att behovet av stöd när man kommer till barnskyddet är stort har också antalet dygn på institution ökat långt mera än det beräknades då budgeten för 2019 uppgjordes. Även priset för institutionsvården är dyrare eftersom många av placeringarna har behövts göras till institutioner med specialkunskaper kring ungdomar i behov av särskilt stöd.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
	Barnskydd - institutionsplaceringar/antal dygn/år	9 837	8 400
Barnskydd - familjevård/antal dygn/år	6 306	5 900	5 809
Barnskydd - antal klientärenden	245	220	263
Institutionsplaceringar/€/dygn	206	266	316
Familjevård/€/dygn	82	86	96
Familjecenter/antalet kontakttagande		470	615

Barn- och familjetjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för social service Mikaela Heinonen-Lindholm

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter				191 675	191 675	0,0%
Avgiftsintäkter	121 611	37 050		170 507	133 457	460,2%
Understöd och bidrag	199 260			-13 882	-13 882	0,0%
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	320 871	37 050	0	348 300	311 250	940,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				8,5 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 219 897	-1 275 840		-1 321 750	-45 910	103,6%
Köp av tjänster	-3 730 193	-3 590 800	-590 000	-4 461 415	-280 615	106,7%
Material och varor	-15 523	-32 520		-9 979	22 541	30,7%
Understöd	-120 634	-185 000		-173 976	11 024	94,0%
Övriga kostnader	-130 219	-154 610		-152 250	2 360	98,5%
Kostnader totalt	-5 216 466	-5 238 770	-590 000	-6 119 370	-290 600	105,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				17,3 %		
Verksamhetsbidrag	-4 895 595	-5 201 720	-590 000	-5 771 070	20 650	99,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				17,9 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-173 939	-192 520		-194 016		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Kostnaderna (ca 240 000 euro) för en interkommunal tvist i förvaltningsdomstolen har utfallit till Raseborgs nackdel. Kostnaderna var inte beaktade vid uppgörande av budgeten för 2019. Under året har även nya familjerehabiliteringar och omhändertagningar behövt göras som inte ha kunnat beaktas i planeringen av budgeten för år 2019. Redan en klar ökning av antalet klienter och de bristfälliga resurserna har gjort att budgeten för 2019 inte hållit. I och med att personalresurserna under lång tid har varit reducerade har detta även lett till att mera köptjänster har behövt användas. Institutionsplaceringarna av barn blir allt vanligare eftersom barnens/ungas behov av stöd och hjälp är så mångfacetterat och stort att mera lättare stödåtgärder inte räcker till.

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör myndighetsuppgifter inom vuxensocialarbete och handikappservice. Handikappservicen är indelad i egen produktion och externa avtal (köptjänster inom specialomsorgen). Utöver detta hör invandrantjänsterna till avdelningens verksamhetsområde. Invandrarbyrån koordinerar även servicen för Hangös del genom avtal som är uppgjort mellan kommunerna.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Vuxensocialarbete

En målsättning och tyngdpunkt är att utveckla klientorienterade servicehelheter och att effektivera verksamheten med hjälp av utvecklingsarbete och processbeskrivningar. Vuxensocialarbete bör även omfatta socialarbete inom hälsovårdstjänster och äldreomsorg. Den nya socialvårdslagen är det viktiga styrinstrumentet inom vuxensocialarbete. Syftet med socialvårdslagen är att stärka basservicen och därigenom minska behovet av korrigerande åtgärder. Klientorienteringen är en av lagens viktigaste principer, likaså att servicen fungerar så väl som möjligt med tanke på klientens behov. Det är viktigt att i större utsträckning än i dag ta med klienterna i planeringen av verksamheten och att öka samarbetet med klienterna är nödvändigt om vi ska lyckas med att ta fram klientorienterade servicehelheter. Vid behov görs multiprofessionella bedömningar av servicebehovet. Utgående från bedömningen av servicebehovet uppgörs vid behov klientplaner, vilka är viktiga redskap för fortsatta processer. Det gränsöverskridande samarbetet är mycket viktigt för att servicen skall bli så optimal som möjligt. Utvecklingen av de elektroniska tjänsterna är också en viktig del av servicehelheten.

Handikappservice

Verksamheten inom handikappservicen styrs rätt långt av klienternas subjektiva rättigheter till olika serviceformer. Inom handikappservicen är klient- och serviceplanerna viktiga arbetsredskap. En av målsättningarna under det kommande budgetåret är att få rätt personaldimensionering inom teamet med tanke på den ökande gruppen klienter som är i behov av service.

Färdtjänsten konkurrensutsattes från 1.7.2018 i samarbete med en del andra kommuner. En ny konkurrensutsättning är aktuell under 2019 och då kommer det aktuella samarbetsområdet ytterligare att utvidgas. Målsättningen är att utarbeta gemensamma direktiv för hela samarbetsområdet.

Handikappteamet ansvarat för uppgörandet av omsorgsplanerna både då det gäller Kårkulla och Eteva. Detta ger kommunen en större möjlighet att tillsammans med den handikappade, hans personliga nätverk och andra aktörer göra upp de planer som styr servicens innehåll. I övrigt ligger tyngdpunkten på fortsatt utveckling och permanenta lösningar då det gäller klienter inom specialomsorgen som är i utlokaliserat arbete med hjälp av olika stödfunktioner. Sysselsättningsavdelningen är här en viktig samarbetspart för att åstadkomma nya kostnadseffektiva lösningar. Verksamheten påbörjades i maj 2017 och pågår som ett pilotprojekt fram till 31.12.2018. Målsättningen är att verksamheten blir permanent från 1.1.2019.

Inom specialomsorgen finns det närmare 20 klienter som väntar på en boendeplats. Av den här gruppen är närmare 10 personer ungdomar, av vilka största delen nu bor hemma. En del genomför nu andra stadets utbildningsskede. Från hösten 2017 har FDUV givit stöd till familjer som är intresserade av alternativa boendeformer. Detta har förverkligats genom gemensamma familjedagar där stadens tjänstemän har deltagit. Från hösten 2018 har Raseborg haft möjlighet att komma med i partnerskapsprojektet "På hemvägen". Detta ger oss möjlighet att under år 2019 sätta tyngdpunkten på klientorienterade alternativa boendelösningar tillsammans med ARA (finansierings- och utvecklingscentralen för boende), Kehitysvammaliitto, FDUV (Förbundet De utvecklingsstördas Väl), Autismi- ja Aspergerliitto, Nuorisosauntoliitto ry, miljöministeriet och social- och hälsovårdsministeriet.

Målsättningen med förändringsprojektet är att påverka ungdomarnas liv och ge dem större frihet över och ansvar för det egna boendet. Den grundläggande utgångspunkten i projektet är artikel 19 i FN:s funktionshinderkonvention, enligt vilken personer med funktionsnedsättning har rätt att välja var och med vem de bor.

Invandrarbyrån

Uppskattat antal kommuninvånare med flyktingstatus för vilka Raseborgs stad erhåller kalkylerade ersättningar för hela 2019 är 70 personer av vilka 12 personer är under 7 år. Stadsstyrelsen har godkänt ett förslag att Raseborg erbjuder 20 + 20 kommunplatser åren 2018 och 2020. Kommunplatserna kan både ges till flyktingar som kommer från en mottagningscentral, i huvudsak från Hangö och Raseborgs mottagningscentraler, men även till kvotflyktingar. Det är dock svårt att förutse behovet av kommunplatser, varför det är oviss om dessa kommunplatser kommer att fyllas.

Invandrarbyrån tar även emot och koordinerar servicen till papperslösa personer. I arbetet med denna grupp är samarbetet med tredje sektorn (Röda Korset, församlingarna och Emmaus) och med övriga berörda enheter inom kommunen av största vikt. I dagens läge svårt att uppskatta antalet papperslösa klienter för år 2019 samt vilka resurser som kommer att behövas. Invandrarbyrån inleder verksamhetsåret 2019 med en personalstyrka på invandrarkoordinator + handledare, fyra handledare och en sjuksköterska.

Åren 2018-2020 deltar invandrarbyrån tillsammans med kommunerna i Lojo, Vichtis och Högfors i ett AMIF-finansierat integrationsprojekt "Resursbanken". Projektets målsättningar är att förstärka tredje sektorns roll inom integrationsarbetet. Genom detta projekt hoppas vi även på att utveckla den tvåsidiga integrationen och invandrarnas delaktighet.

Målet är att få integrationsprogrammet för åren 2019-2022 godkänt av stadsstyrelsen under vintern 2019. Invandrarbyrån kommer sedan att satsa på implementeringen och förverkligande av de åtgärder och utvecklingsbehov som framkommer i integrationsprogrammet. Invandrarbyrån kommer att arbeta för att utveckla och intensifiera av samarbetet med övriga enheter inom staden, med andra myndigheter och med övriga integrationsaktörer i regionen. Målet är att tydliggöra och effektivisera integrationsprocessen för att säkerställa en smidig och omfattande integration av kommunens invandrare.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Uppföljning av genomförda bedömningar av servicebehovet inom vuxensocialarbete.	Antal bedömningar i förhållande till antal klienter som erhåller ekonomiskt understöd.
	Antalet bedömningar av servicebehovet har inte uppnått önskade antal. Utvecklingsarbetet kring arbetet om servicebedömningar kommer att fortsätta under år 2020 då bl.a. skolning om innehållet i servicebedömningarna ordnas under våren samt uppdatering av processbeskrivningar av inkomna ansökningar och anmälningar enligt socialvårdslagen.	
	Service som tidigare varit köptjänster sköts inom egen verksamhet (ex. stöd för klienter som har utlokaliserat arbete, köptjänster som baserar sig på socialvårdslagen). Servicen blir permanent i egen regi från 1.1.2019	Kostnadseffektivare lösningar.
	Verksamheten fungerar i enlighet med uppgjord plan. Socialhandledaren träffar regelbundet ca 30 personer och ger vid behov stöd och handledning till 30 personer. Detta betyder att resurserna för den anställda socialhandledaren är fyllda till 100 %.	

Åtgärdsprogram 2019-2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare/Euro
	Minskning av resurser inom vuxensocialarbete	Minskning med 5 årsverken under perioden 2017–2020.
	Resurserna har minskat med tre årsverken sedan år 2017. Trots flytt av det grundläggande utkomststödet till FPA kan man konstatera att den överflyttade arbetsmängden inte motsvarar den förväntade uppskattningen. All handledning och alla stödåtgärder finns fortfarande kvar hos kommunen. FPA utför endast den mekaniska uträkningen och utbetalningen av det grundläggande utkomststödet.	
	Handikappteamet börjar ge stöd i arbete och stödtjänster för hemmaboende (klienter inom specialomsorgslagen) från 1.3.2017 i samarbete med sysselsättningstjänster. Servicen har tidigare skötts som köptjänst.	2017: -30 000 € 2018: -20 000 € 2019: -20 000 €
	Verksamheten fungerar i enlighet med uppgjord plan.	

Analys över åtgärder

Vuxensocialarbete

Trots flytt av det grundläggande utkomststödet till FPA kan man konstatera att den minskade arbetsmängden inte motsvarar den förväntade uppskattningen då överföringen gjordes. I stort sätt all handledning och alla stödåtgärder finns fortfarande kvar hos kommunen. FPA utför endast den mekaniska uträkningen och utbetalningen av det grundläggande utkomststödet.

Mängden hushåll som har erhållit både kompletterande och förebyggande utkomststöd är rejält högre än förväntat för år 2019 och har även ökat från och med 2018 trots att man uppskattat en sänkning av antalet sökande. Förebyggande utkomststöd har till stor del beviljats för tryggheten av boende, dvs för hyresskulder, vräkningshot, avstängning av/hot om avstängning av el och vatten.

Processerna kring bedömningar av servicebehovet har inte framskridit planenligt. Utvecklingsarbetet kring arbetet om servicebedömningar kommer att fortsätta under år 2020 då bl.a. genom skolning om servicebedömningarna samt uppdatering av processbeskrivningar av inkomna ansökningar och anmälningar enligt socialvårdslagen.

Handikappservice

En ny färdcentral som sköter färdtjänsten inom kommunerna Esbo, Lojo, Kyrklätt, Karviainen, Raseborg, Grankulla, Hangö, Ingå och Sjundeå planeras. Arbetet har påbörjats redan år 2018. Nya direktiv för färdtjänst enligt socialvårdslagens och handikappservicelagens färdtjänst utarbetades i samarbete med ovanstående kommuner och tas i bruk då/ifall den nya färdcentralens verksamhet påbörjas.

Under hösten påbörjades också en upphandling angående dygnet runt - boendeservice för handikappade personer i samarbete med Lojo, Kyrklätt, Esbo, Ingå och Sjundeå.

Den egna verksamheten Nåvis-boendestöd startade hösten 2019. Nåvis-boendestöd har utvecklats från projektet #kotimatkalla – på hemvägen. I Nåvis-boendestödet arbetar man enligt principen grannskapsnätverk för att bygga upp ett stöd och socialt nätverk för att stöda ett självständigt boende för personer främst inom specialomsorgen.

Antalet barn vars anhöriga erhåller närståendevård har ökat med 15 personer.

Invandrartjänster

Tyngdpunkten i invandrartjänstens verksamhet under 2019 låg i arbetet med de personer som beviljats internationellt beskydd sedan 2016. I december 2019 fanns det 78 personer i Raseborg för vilka kommunen erhöll kalkylerade ersättningar. Under 2019 flyttade det 32 personer med flyktingstatus och integrationstid till kommunen. Av dessa beviljades 12 personer kommunplats och flyttade således från mottagningscentraler till Raseborg. De övriga 20 personerna flyttade självständigt från andra kommuner till Raseborg. Bort från Raseborg flyttade det åtta personer med flyktingstatus och integrationstid. Behovet av nödinkvartering och annan service i enlighet med socialvårdslagen för papperslösa personer minskade i och med stängningen av Medividas mottagningscentral i Mjölbolsta.

I enlighet med Raseborgs stads avtal med Hangö stad, skötte invandrartjänsten även delar av Hangös integrationsärenden och erbjöd service till personer med invandrabakgrund i Hangö.

Det integrationsfrämjande programmet för Hangö och Raseborg godkändes i Raseborgs stadsfullmäktige den 20.5.2019.

Det AMIF finansierade samarbetsprojektet för kommunerna Raseborg, Lojo, Vichtis och Högfors, "Resursbanken", fortsatte sin verksamhet under 2019. Inom ramarna för projektet har invandrartjänsten i samarbete med Röda Korset och med stöd av Emmaus, hyrt en lokal i Karis som går under namnet "Föreningshuset i Raseborg". Genom att erbjuda ett avgiftsfritt utrymme till föreningar, grupper och frivilliga har man breddat och aktiverat de integrationsfrämjande nätverken i Raseborg. Projektet "Resursbanken" och verksamheten i Föreningshuset fortsätter under år 2020.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Kompletterande utkomststöd antal hushåll/år	387	350	394
Förebyggande utkomststöd antal hushåll/år	120	120	156
Bedömning av servicebehovet enligt socialvårdslagen/% av aktuella hushåll	10	50	6

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	461 430	473 530		496 744	23 214	104,9%
Avgiftsintäkter	76 225	34 070		25 036	-9 034	73,5%
Understöd och bidrag	20 047			7 950	7 950	0,0%
Övriga intäkter	24 901	10 000		117 607	107 607	1176,1%
Intäkter totalt	582 604	517 600	0	647 337	129 737	125,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				11,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 181 874	-1 230 810		-1 171 118	59 692	95,2%
Köp av tjänster	-10 393 024	-10 486 140	-400 000	-11 143 737	-257 597	102,4%
Material och varor	-9 440	-19 600		-8 478	11 122	43,3%
Understöd	-2 155 348	-2 319 000	400 000	-1 876 537	42 463	97,8%
Övriga kostnader	-132 057	-123 180		-135 833	-12 653	110,3%
Kostnader totalt	-13 871 742	-14 178 730	0	-14 335 703	-156 973	101,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,3 %		
Verksamhetsbidrag	-13 289 139	-13 661 130	0	-13 688 366	-27 236	100,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,0 %		
Därav:						
Interna intäkter	5 448			2 784		
Interna kostnader	-190 998	-184 610		-196 591		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Verksamhetsintäkterna påverkas av ersättningar från försäkringsbolag som bokats inom ramen för handikappservice. En budgetändring gjordes genom vilken 400 000 euro överfördes från handikappservice/egen produktion till handikappservice/externa avtal. Överskridningen inom kostnadslaget köp av tjänster härleds till personlig assistans för gravt handikappade samt till handikappservice/externa avtal.

Vuxensocialarbete inklusive invandrarbyrå

Budgetutfall 89,9 %

Antalet hushåll som har erhållit kompletterande utkomststöd är betydligt flera än beräknat. Under år 2017 och 2018 gick utvecklingen mot ett sjunkande antal hushåll som erhöll kompletterande utkomststöd, emedan antalet under 2019 ökat. Även antalet hushåll som erhöll förebyggande utkomststöd är flere än år 2018 och vad som beräknades då budgeten för år 2019 uppgjordes.

Handikappservice/egen produktion

Budgetutfall 100,7%.

Kostnaderna för den nyligen startade egna verksamheten, Nåvis-boendestöd, har varit lite högre än förväntat, på grund av utgifter som uppkommer vid starten av verksamheten. Trots att kostnaderna för färdtjänst och personlig assistent i början av året såg ut att bli måttliga har kostnaderna överskridit budgeterade medel. Antalet barn vars föräldrar erhåller närståendevårdsstöd har ökat med 15 personer under år 2019.

Handikappservice/externa avtal

Budgetutfall 101,4 %

Specialomsorgens boendekostnader har varit högre än beräknat. kostnadsökningen beror delvis på ny volym men även på ett större behov av stöd.

Verksamhetsbeskrivning

Sysselsättningstjänsterna erbjuder tjänster åt långtidsarbetslösa i form av rehabiliterande arbetsverksamhet, hälsogranskningar, socialarbete, bedömning av arbets- och funktionsförmågan samt arbetsträning. För unga utanför arbets- och studielivet erbjuds tjänster i form av verkstadsverksamhet, uppsökande ungdomsarbete samt arbetsträning. Arbetsträning i verkstadsform erbjuds även för personer inom mentalvården.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Kommunens andel av arbetsmarknadsstödet

För att stävja kostnaderna för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet krävs aktiveringsåtgärder. Aktiveringsåtgärder är för kommunens del rehabiliterande arbetsverksamhet och arbetsprövning. Dessa åtgärder ordnas alltid i samarbete med TE-tjänsterna vid uppgörande av en aktiveringsplan. Det totala antalet personer vars arbetslöshet varat längre än 300 dagar uppgår till ca 640. Budget 2019 utgår kalkylmässigt ifrån att kommunen betalar arbetsmarknadsstödet för 390 personer och att 250 personer kan erbjudas aktivering. Stadens målsättning är att framöver öka andelen av de arbetslösa som kan erbjudas aktivering.

Aktiveringsåtgärder

Målsättningen är att varje månad kunna erbjuda sysselsättningsfrämjande åtgärder för 250 personer genom olika grupper, egna verkstäder, inom stadens organisation samt via köptjänster från tredje sektorn inom rehabiliterande arbetsverksamhet. Dessutom erbjuds kommuntillägg för arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa och staden söker lämpliga arbetsplatser för personer inom sysselsättningskyldigheten. Inom TYP-samservice för arbetslösa utgår man från att träffa alla långtidsarbetslösa och unga så fort som möjligt för att kartlägga deras behov av service tillsammans med TE-tjänsterna och FPA.

Bedömning av arbets- och funktionsförmågan

Bland långtidsarbetslösa finns många som inte klarar av en aktiveringsåtgärd p.g.a. nedsatt arbets- och funktionsförmåga. För denna grupp erbjuds utredningar och bedömningar av hälsovårdare, psykolog, läkare samt andra sakkunniga enligt behov. Dessa åtgärder ger ingen inbesparing i arbetsmarknadsstödet före man fått en slutlig lösning för personen.

Uppsökande ungdomsarbete

Från det uppsökande ungdomsarbete kontaktas de unga som blivit utan studieplats efter grundskolan och de som avbrutit sina studier, militärtjänst eller civiltjänstgöring. Arbetet formas utgående från varje individs livssituation och mående med målsättningen att hitta tillbaka till arbets- eller studielivet.

Övriga förändringar

Inom sysselsättningstjänster görs en stor förändring gällande verksamhetsutrymmena år 2019 då man flyttar från externt hyrda utrymmen till stadens egna vilket påverkar stadens externa hyror med en inbesparing på 150 000 €/år. Flytten ger också möjlighet till att sammanföra många tjänster för arbetslösa under samma tak och får en lågtröskelverksamhet med en servicepunkt i Raseborg. Ett nytt avtal för TYP-samservice startas från 1.1.2019 vilket ger riktlinjen över vad för service ges gemensamt med TE-tjänsterna och FPA de kommande åren. Viktigt för verksamhetsområdet är att följa med alla de förändringar som planeras gällande sysselsättningen i landet i vilken ingår bl.a. förslag att privata aktörer kan börja sköta delar av TE-tjänsternas arbetsuppgifter.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Stävja kostnaderna för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet	Stävja kostnaderna för arbetsmarknadsstödet via aktivering med 1 560 000 euro
	Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet har lyckats stävas med 1 152 921 euro under året vilket är 407 079 euro från målsättningen. Under året har 189 personer varit aktiverade i medeltal/månad. I medeltal har kommunen betalat andel av arbetsmarknadsstödet för 433 personer i medeltal/månad vilket är 43 fler än i beräkningen för budget 2019.	
	Unga under 30 år som kommit vidare från sysselsättningstjänsterna	90/år
	Under perioden har 91 unga kommit vidare från sysselsättningstjänsterna.	
	Vuxna som kommit vidare från sysselsättningstjänsterna	70/år
	Under perioden har 132 vuxna kommit vidare från sysselsättningstjänsterna.	

Åtgärdsprogram 2019-2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare/Euro
	Arbete med stöd i samarbete med handikappservice. Erbjuder individuellt stöd och lösningar med lämpliga arbetsuppgifter.	2019: - 20 000 euro
	Inom arbete med stöd finns 24 personer i slutet av perioden varav 15 är aktiverade och under året har kostnaderna för arbetsmarknadsstödet stävjats med 46 200 euro.	
	Mångsidig gruppverksamhet inom rehabiliterande arbetsverksamhet.	10 platser Beräknas stävja kostnadsökningen för kommunens andel av arbetsmarknadsstödet med 50 000 euro
	Gruppverksamheten har inte kunnat arrangeras optimalt under året pga. att sysselsättningstjänsterna flyttat till nya utrymmen under vintern-våren. Under hösten har gruppverksamheten förverkligats så att man kunnat erbjuda 9 platser i 4 månader och det har stävjat kostnaderna för arbetsmarknadsstödet med 17 420 euro.	
	Skapa flera rehabiliterande arbetsverksamhetsplatser inom stadens alla sektorer.	Ha minst 50 platser till förfogande med brett utbud. Beräknas stävja kostnadsökningen för kommunens andel av arbetsmarknadsstöd med 100 000 euro.
	Staden har ett mångsidigt utbud på rehabiliterande arbetsverksamhetsplatser inom alla sektorer (minst 50) och inom verksamheten har det varit sysselsatta på 15 platser i medeltal/månad vilket stävjat kostnaderna för arbetsmarknadsstödet med 76 860 euro.	

Sysselsättningstjänster

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Chef för sysselsättningstjänster Stefan Fri

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

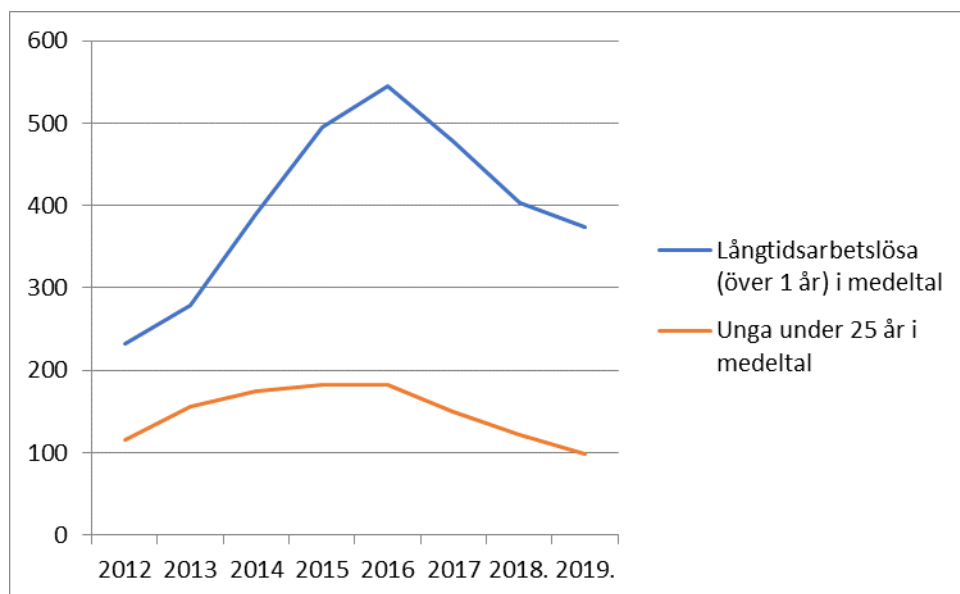
Analys över åtgärder

Under året har man lyckats väl när det gäller antal personer som kommit vidare från sysselsättningstjänster. En viss utmaning har varit att träffa nya kunder under våren på grund av resursbrister inom TE-tjänsterna men från hösten har läget blivit bättre.

Sommarjobbssedelns användning ökade något från 55 unga till 59 och totalt 45 arbetsgivare erbjöd arbete via dem. Inom uppsökande ungdomsarbete sjönk antalet anmälningar från 101 till 70 och närmare tidigare års medeltal.

Arbetslöshetsgraden i Raseborg har från december 2018 till december 2019 varit nästan oförändrad 8,6 % till 8,7 %. Under samma tidperiod hölls givetvis även antalet arbetslösa nästan oförändrat (1116 > 1109) medan antalet långtidsarbetslösa (över 300 dagar arbetslösa) ökade med 18 personer. Läget håller sakta på att vända till det sämre märker man då även antalet nya personer som uppnått 300 dagars arbetslöshet ökat från 83 personer 2018 till 141 personer 2019.

Nedan statistik (källa NTM-centralen)

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
	Arbetsmarknadsstödet €/år	2 029 218	1 950 000

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	21 701	37 000		15 056	-21 944	40,7%
Avgiftsintäkter	3 243			2 372	2 372	0,0%
Understöd och bidrag	461 166	536 130	10 000	358 868	-187 262	65,7%
Övriga intäkter	7 984			8 283	8 283	0,0%
Intäkter totalt	494 094	573 130	10 000	384 579	-198 551	66,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-22,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 247 012	-1 379 580		-1 113 040	266 540	80,7%
Köp av tjänster	-272 244	-346 510	10 000	-273 696	62 814	81,3%
Material och varor	-41 405	-66 650		-39 525	27 125	59,3%
Understöd	-2 103 198	-2 000 500	-20 000	-2 185 679	-165 179	108,2%
Övriga kostnader	-309 793	-319 910		-303 447	16 463	94,9%
Kostnader totalt	-3 973 652	-4 113 150	-10 000	-3 915 387	207 763	95,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-1,5 %		
Verksamhetsbidrag	-3 479 558	-3 540 020	0	-3 530 807	9 213	99,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				1,5 %		
Därav:						
Interna intäkter	7 422			7 985		
Interna kostnader	-355 535	-356 430		-358 089		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Kostnaderna för arbetsmarknadsstödet har stigit med 79 925 euro jämfört med bokslut 2018 på grund av att antalet nya långtidsarbetslösa har ökat mycket under året. Personalkostnaderna och inkomsterna är låga på grund av att antalet sysselsättningsskyldigheter (lönesubventioner) minskat från 10 i medeltal/månad 2018 till 4 i medeltal/månad 2019. Orsaken till detta är att färre antal personer uppfyllt kriterierna.

Specialsjukvård / Bet.andel

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör specialsjukvården (Nord DRG-produkter, antal vårddagar/psykiatri, antal besök/psykiatri och somatik). Till anslaget hör dessutom Raseborgs andel av jour- och uppföljningsavdelningen samt samjouren vid HNS Raseborgs sjukhus.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (34 §) ska kommunerna inom samma samkommun för ett sjukvårdsdistrikt göra upp en plan för ordnandet av hälso- och sjukvård utifrån uppföljningsuppgifter om invånarnas hälsa och servicebehov. Planen godkändes hösten 2018. Ett central mål i planen är arbetsfördelningen och dess utveckling. När det gäller arbetsfördelningen mellan primärvården och specialsjukvården är det viktigt att man kommer överens om en tydlig arbetsfördelning gällande service- och vårdkedjorna och om enhetliga vårdprinciper i enlighet med vårdrekommendationerna.

Med tanke på den höga beläggningsgraden i specialsjukvården bör de olika aktörerna tillsammans komma överens om, vilka tjänster det är ändamålsenligt att producera inom primärvården och vilka inom specialsjukvården. Kommunen och specialsjukvården bör förhandla om hälso- och sjukvården tjänstespecifikt och specialitetsvis. I förhandlingarna bör man precisera de nuvarande resurserna, behoven och problemen, bedöma hur man bäst och kostnadseffektivast svarar på befolkningens behov samt komma överens om genomförandet av nödvändiga förändringar.

Användningen inom specialsjukvården för Raseborgs stad har ökat markant år 2018. Den estimerade användningen för kostnaderna inom specialsjukvården beräknas stiga med ca 3 miljoner € jämfört med planen för år 2018, dvs till ca 39 miljoner €. Trots att den egna verksamheten inom kommunen ständigt utvecklas, stiger även specialsjukvårdskostnaderna.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Genomgång av de egna processerna och gemensamma vårdkedjor så att rätt patient vårdas på rätt plats och på så sätt minska på överlappande verksamhet.	Minskande av specialsjukvårdsanvändningen så att den motsvarar det nationella medeltalet euro/invånare för specialsjukvårdskostnader.
	 Kostnaderna har kunnat stävjas. Bland annat har många åtgärder gjorts för att äldre personer skall kunna klara sig bättre hemma. Arbetsgruppen kring sjukhusprofil har kommit med analys, de politiska besluten är i framtiden, arbetet fortsätter.	

Analys över åtgärder

Specialsjukvårdens kostnader 2019 var något lägre än 2018. Specialsjukvårdens kostnader i Raseborg är ca 46 % högre än i nyländska kommuner i medeltal och 30 % högre än andra nyländska kommuner efter att man räknat bort Helsingfors och Esbo, som har mycket egen specialsjukvård. De höga kostnaderna återspeglar att användningsgraden är hög, dvs 41 % av befolkningen har använt specialsjukvården under 2019 när medeltalet i nyländska kommuner är 32 %. Befolkningsstrukturen är en delförklaring.

Antalet remisser för invånare i Raseborg i förhållande till befolkningens mängd är 0,22, vilket ligger på högre sidan i jämförelse med andra nyländska kommuner. Skillnaderna är dock marginella. Endast 42 % av remisserna skrivs i primärvården, 32 % kommer från privata läkare och 27 % är interna.

Även jourbesökens antal i förhållande till befolkningen är i kommunjämförelse på högre sidan (0,20), vissa kommuner har betydligt lägre användning av jouren. Raseborgs primärvård deltar i produktionen av samjoursverksamheten, men

Specialsjukvård / Bet.andel

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

betalar samtidigt för besöken. I andra kommuner på HUS området deltar inte hälsocentralernas läkare i jourverksamheten utan kan i stället ta emot patienter inom ramen för brådskande vård. Raseborgs primärvård har haft läkarbrist och inte kunnat erbjuda elektiva tider i tillräcklig utsträckning och också tider för brådskande vård skulle behövas. Detta leder till ökad användning av jouren. Diskussioner pågår med HUS gällande organiseringen av samjour.

Jourhjälpen 116117 är en ny produkt, som kostat 49 000 euro. Servicen förbättrar samarbetet mellan olika organisationer och leder också till inbesparingar.

Arbetsgruppen som utrett Raseborgs sjukhusprofil har kunnat konstatera att samjourens vara eller icke-vara inte påverkar totalkostnader om användningsgraden förblir lika, eftersom man antar att transportkostnader ökar. Arbetsgruppen har kommit med förslag att en del bäddavdelningsplatser skulle övergå i stadens regi och dessa utredningar fortsätter 2020. Hemförlovningssteam, hemrehabilitering samt läkartjänster köpta från Pihljalinna med krav på geriatriskt kunnande stöder vård i hemmet och motverkar icke-ändamålsenlig sjukhusvård.

Det är möjligt att minska specialsjukvårdskostnader utan att kvaliteten blir lidande genom målmedvetet samarbete med specialsjukvården gällande vårdkedjor så att patienterna vårdas på rätt nivå. Stärkande av förebyggande arbete och långsiktiga vårdrelationer inom primärvården leder till mera effektiv användning av specialsjukvården. De högsta kostnaderna från specialsjukvård kommer från dialys, vård av hjärt- och kärlsjukdom, svåra infektioner, ledprotesoperationer och läkemedelsinjektioner i ögats glaskropp. Dessa sjukdomar måste skötas när de inträffar men med mycket långsiktigt arbete kan man minska behovet av denna typ av vård. Därtill förorsakar förlossningar, komplicerade och okomplicerade, kostnader. Att utnyttja begränsade resurser så att de ger den största hälsonyttan är långsiktigt arbete men redan nu ses att kostnadsökningen har kunnat stävjas även om kostnadsnivån fortfarande är hög.

Nvckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Antal vård dygn vid jour- och uppföljningsavdelningen	1 849	1 310	1 715
Euro/vård dygn	483	496	436
Antal besök på samjouren	8 308	7 300	8 130
Euro per besök (medeltal)	116	115	155

Specialsjukvård / Bet.andel

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	643 328	150 000		181 782	31 782	121,2%
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	643 328	150 000	0	181 782	31 782	121,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-71,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader						
Köp av tjänster	-40 802 472	-37 120 000	-4 000 000	-41 785 293	-665 293	101,6%
Material och varor						
Understöd						
Övriga kostnader					0	0,0%
Kostnader totalt	-40 802 472	-37 120 000	-4 000 000	-41 785 293	-665 293	101,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,4 %		
Verksamhetsbidrag	-40 159 144	-36 970 000	-4 000 000	-41 603 511	-633 511	101,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,6 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader						

Analys av ekonomi och nyckeltal

Trots att budgetanslaget genom budgetändring höjdes med 4 miljoner euro överskreds anslaget med drygt 600 000 euro. Årets sista månader var medeltalsmässigt dyra månader vilket man inte i tillräckligt hög grad kunde förutse då anhållan om budgetändring gjordes. Jämfört med år 2018 var specialsjukvårdskostnaderna år 2019 drygt en miljon lägre om man inte beaktar den återbetalning av betalningsandelar och inte heller den andel av en försäljningsvinst som avdrogs från kostnaderna år 2018. År 2019 gjordes ingen återbetalning på betalningsandelarna.

Nedan kostnadernas fördelning åren 2017–2019:

	2017	2018	2019	2019 jämfört med 2018
Vård dagar	1 471 716	1 716 380	1 493 620	-222 760
NordDRG	23 215 267	25 284 928	25 038 758	-246 170
Fonden för dyr vård	524 750	-383 635	169 834	553 469
Besök	11 662 692	11 999 770	10 964 167	-1 035 603
Samjour	815 233	962 097	1 257 007	294 910
Uppföljningsavdelning	753 582	917 104	747 700	-169 404
Överbeläggningsdygn	121 800	456 600	34 800	-421 800
Patientförsäkring	-21 761	200 883	184 958	-15 925

Specialsjukvård / Bet.andel

Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden

Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Övrigt	1 623 406	1 811 225	1 896 077	84 852
Återbetalning	-2 314 147	-1 206 466	0	1 206 466
Andel av försäljn.vinst		-941 330	0	941 330

Källa:HUS/Total

Verksamhetsbeskrivning

Till verksamhetsområdet hör specialsjukvården (NordDRG-produkter, antal vårddagar/psykiatri, antal besök/psykiatri och somatik). Till anslaget hör dessutom Raseborgs andel av jour- och uppföljningsavdelningen samt samjouren vid HNS Raseborgs sjukhus.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Genom att stärka den egna verksamheten och en kontinuitet av de egna läkarresurserna, beräknas kostnaderna för röntgen- och laboratorietjänsterna minska.

Den prehospitla akutsjukvården inom HUS verksamhetsområde är högst i de kommuner som hör till Raseborgs sjukvårdsområde, dvs 90 € per capita, men är subventionerade till 60 € per capita. Om fördelningen skulle vara lika inom hela HUS området så skulle kostnaderna för Raseborg sjunka med ca 1 miljon € på årsnivå, vilket är målet på sikt.

Kostnaderna inom hjälpmedelscentralen stiger med ca 50 000 € i jämförelse med budgeten 2018, vilket beror på ökat behov av hjälpmedel i hemmen.

Kostnaderna för övrig specialsjukvård budgeteras i enlighet med bokslut 2017 och prognos 2018. Pensionskostnaderna beräknas sjunka årligen.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Kontinuitet inom den egna läkarverksamheten	Minskade kostnader för stödtjänster/ mindre antal remisser
	 Kostnaderna är rätt långt på samma nivå som 2018.	

Analys över åtgärder

Den prehospitla akutsjukvården debiteras per capita. I Raseborg är avgiften högre än i andra delar av Nyland, vilket inte är jämlikt. Förhandlingar har förts och avgiften kommer att sjunka något.

Laboratorietjänster och bilddiagnostik köps av HUS lab och HUS röntgen. Denna typ av samarbete garanterar hög kvalitet och pålitlig service och är en nödvändig del av verksamheten. Kostnadsnivån är på samma nivå som tidigare.

Hjälpmedelscentralen är ett annat exempel på en verksamhet där specialsjukvårdens och primärvårdens tjänster är integrerade. Beviljande av hjälpmedel följer nationella kriterier, vilket gör det möjligt att på ett rättvist sätt fördela resurserna. I enskilda fall där kriterierna inte är entydiga tas ärendet upp i beviljargruppen med representanter från Ingå, Hangö, Raseborg och från specialsjukvården. I en situation där andelen åldringar stiger och där hemvård prioriteras framom anstaltsvård alltid när det är möjligt är det att vänta att hjälpmedelscentralens kostnader stiger.

Specialsjukvård / Övrig specialsjukvård
 Förtroendeorgan: Social- och hälsovårdsnämnden
 Ansvarsperson: Social- och hälsovårdsdirektör Benita Öberg

BOKSLUT 2019
DRIFTSHUSHÅLLNING
 Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter						
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	0	0	0	0	0	0,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						
Kostnader						
Personalkostnader	-1 282 457	-1 150 000	-200 000	-1 372 431	-22 431	101,7%
Köp av tjänster	-3 544 792	-3 410 000		-3 432 100	-22 100	100,6%
Material och varor						
Understöd						
Övriga kostnader						
Kostnader totalt	-4 827 249	-4 560 000	-200 000	-4 804 531	-44 531	100,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-0,5 %		
Verksamhetsbidrag	-4 827 250	-4 560 000	-200 000	-4 804 531	-44 531	100,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-0,5 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader						

Analys av ekonomi och nyckeltal

Kostnaderna för pensioner som beräknades ha en sjunkande trend steg med ca 90 000 euro jämfört med föregående år. Verksamhetskostnaderna är i stort sett på samma nivå som tidigare.

Grundläggande information om sektorn

Bildningssektorn ansvarar för utvecklandet, planerandet och anordnandet av småbarnspedagogisk verksamhet, utbildning och fritidssysselsättning för stadens invånare. Bildningssektorn består av fyra avdelningar; småbarnspedagogik, utbildning, fritidsverksamhet samt administration och övrig utbildning.

Inför budget 2019 och ekonomiplanepérioden 2020–2021 har bildningssektorn två övergripande tyngdpunktsområden som genomsyrar arbetet i all verksamhet.

Den ena av tyngdpunkterna är uppbyggandet av en enhetlig lärtig från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet. En enhetlig lärtig innebär en gemensam syn på vård, fostran, tillväxt och lärande i alla åldrar. Synliggörandet av lärandet syns kontinuerligt i verksamhetskulturen. Samtliga avdelningar inom bildningssektorn bidrar till att bygga upp den enhetliga lärtigen. En styrgrupp bestående av avdelningscheferna, enhetschefer och en representant för kulturen fungerar som styrgrupp för arbetet med uppbyggandet av den enhetliga lärtigen.

Den andra tyngdpunkten är utvecklandet av elev- och studerandevården. En välfungerande elev- och studerandevård är av stor betydelse för arbetet med stödjandet av barn och ungas välmående. Strukturen i elev- och studerandevårdsarbetet behöver ses över och de olika elevvårdsgruppernas uppgifter preciseras. Mångprofessionellt samarbete över sektor- och avdelningsgränserna tryggar tillgången på tillräckliga tjänster för arbetet.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Det nya daghemmet i Karis, Karusellen, tas i bruk hösten 2019. Verksamheten från Sandbo daghem, Lövkulla gruppfamiljedaghem och Nalle gruppfamiljedaghem flyttas till det nya daghemmet.

Arbetet med att bygga upp en gemensam lärtig fortgår och under 2019 läggs grunden för uppbyggandet av den gemensamma verksamhetskulturen genom att bl.a. ordna tillfällen för gemensamma reflektioner för personalen. Målet är att enhetliga inlärningsmiljöernas pedagogik och funktionalitet.

För att kunna utvärdera elev- och studerandevårdens verkningar utvecklas i samarbete med studerande från yrkeshögskolan Novia ett för ändamålet lämpligt mätinstrument.

Förankrande av strategin i bildningssektorns målsättningar

Verkställandet av den strategi som stadsfullmäktige fastställde 4.6.2018 § 45 beaktas i målsättningarna för sektorns olika avdelningar. Man har strävat att behandla de åtgärder som presenteras i strategin som konkreta delar av hela sektorns verksamhet.

Tyngdpunkterna är:

- Uppbyggandet av en enhetlig lärtig från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet: Samtliga avdelningar inom bildningssektorn bidrar till att bygga upp den enhetliga lärtigen och samarbetet med andra sektorer är viktigt under hela processen.
- Utvecklandet av elev- och studerandevården: En välfungerande elev- och studerandevård är av stor betydelse för arbetet med stödjandet av barn och ungas välmående. Mångprofessionellt samarbete över sektor- och avdelningsgränserna tryggar tillgången på tillräckliga tjänster för arbetet.

Åtgärder

Uppbyggandet av en enhetlig lärtig från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet har fortgått under budgetåret 2019. Styrgruppen för arbetet har sammankommit regelbundet och tagit del av den utbildning som Centret för livslångt lärande anordnat. Hösten 2019 påbörjades ett så kallat skuggningsprogram med mål att personalen inom bildningssektorn ska bekanta sig med olika skeden av barnets lärtig. Inom styrgruppen tillsattes en arbetsgrupp som utarbetat en modell för en så kallad kulturstig och kulturpalett; en plan för att samtliga elever ska erbjudas ett jämlikt kulturupplevelser

Elevvårdens styrgrupp har gått igenom och preciserat olika elevvårdsprocesser. En arbetsgrupp, VIP - Raseborg, tillsattes för att kartlägga kontaktytorna mellan bildningssektorn och social- och hälsovårdssektorn och deras funktionalitet. Resultatet används i utarbetandet av fungerande processer tillsammans med social- och hälsovårdssektorn. En styrgrupp för familjecenterarbetet har tillsatts och verksamheten utvärderas och utvecklas över sektorsgränserna.

Analys över åtgärder

Bildningssektorn har lyckats verkställa de målsättningar som ställts för budgetåret 2019 på ett tillfredsställande sätt. Personalbyten har gjort att utvecklingsarbetet inte kunnat genomföras i önskad takt.

Uppbyggandet av den enhetliga lärtigen från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet omfattar en stor helhet och arbetet fortgår även under budgetår 2020 och 2021.

Samarbetet mellan social- och hälsovårdssektorn och bildningssektorn fungerar mycket bra och utvecklingsarbetet pågår tillsammans mot gemensamma mål.

Sektor: Bildning

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	1 320 348	1 295 110	0	1 385 302	90 192	107,0%
Avgiftsintäkter	2 194 293	2 228 350	0	2 131 105	-97 245	95,6%
Understöd och bidrag	738 879	500 100	0	836 734	336 634	167,3%
Övriga intäkter	742 652	641 300	0	706 436	65 136	110,2%
Intäkter totalt	4 996 172	4 664 860	0	5 059 578	394 717	108,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				1,3 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-34 884 811	-35 559 740	-350 000	-35 742 255	167 485	99,5%
Köp av tjänster	-12 751 516	-12 782 770	0	-13 005 091	-222 321	101,7%
Material och varor	-1 752 157	-1 659 010	0	-1 614 386	44 624	97,3%
Understöd	-1 526 964	-1 611 000	0	-1 632 079	-21 079	101,3%
Övriga kostnader	-11 321 204	-12 462 180	0	-12 510 398	-48 218	100,4%
Kostnader totalt	-62 236 653	-64 074 700	-350 000	-64 504 209	-79 509	100,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,6 %		
Verksamhetsbidrag	-57 240 481	-59 409 840	-350 000	-59 444 631	315 208	99,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,9 %		
Därav:						
Interna intäkter	868 441	851 060		404 030		
Interna kostnader	-18 971 433	-20 170 070		-18 550 283		

Analys av det ekonomiska utfallet

Övrig utbildning

Övrig utbildning består av Administration, Transporter, Kuratorsverksamhet, Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt Kulturinstitut. Övrig utbildning uppvisar ett nettoresultat på -7 291 289 euro. Budgeten underskreds med 34 711 euro (0,5 %). Transporterna överskreds med 165 543 euro (8,4 %) beroende på att man gjorde en ny upphandling inför hösten. Detta kompenseras av att Administrationen underskred sin budget med 177 571 euro främst beroende på högre hemkommunersättningar och diverse övriga inkomster.

Småbarnspedagogik

Småbarnspedagogik består av Administration, Familjedagvård och Daghem. Småbarnspedagogiken har ett nettoresultat på -15 781 148 euro. Budgeten underskreds med 164 272 euro (1,0 %) efter budgetändring om 350 000 euro. Inkomsterna överskreds med 1,5 % eller 22 400 euro. Personalutgifterna underskreds med 180 000 euro, vilket är orsaken till att budgeten underskreds. Jämfört med den ursprungliga budgeten överskreds budgeten dock med nästan 186 000 euro.

Utbildning

Utbildning består av svensk- och finskspråkig grundläggande utbildning. Utbildningen har ett nettoresultat på -27 866 313 euro. Budgeten underskreds med 34 667 euro (0,1 %). Den svenskspråkiga utbildningen underskred sin budget med 159 257 euro, medan den finskspråkiga utbildningen överskred sin budget med 124 590 euro.

Sektor: Bildning

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

Gymnasier

Gymnasier består av svensk- och finskspråkig gymnasieutbildning. Gymnasierna uppvisar ett nettoresultat på -3 831 372 euro. Budgeten underskreds med 104 758 euro (2,7 %). Inkomsterna har överskridits med 52 343 euro, vilket främst beror på projektbidrag. Personalkostnaderna har underskridits med 57 824 euro. I övrigt beror inbesparingen på att måltidsservicen underskridits med 38 318 euro.

Museer

Museer uppvisar ett nettoresultat på -933 732 euro. Budgeten överskreds med 9 162 euro (1 %). Inkomsterna har överskridits med 69 151 euro. Dessa har kommit via understöd från Kulturfonden och Museiverket. Utgifterna har stigit i motsvarande mån (löner, köptjänster). Orsaken till överskridningen är semesterlöneperiodiseringarna, som man inte på förhand kan beräkna. De bokförs i början av januari och i museets fall utgjorde de en tilläggskostnad på ca 18 000 euro.

Bibliotek

Bibliotek uppvisar ett nettoresultat på -1 535 773 euro. Budgeten underskreds med 12 817 euro (0,7 %). Inkomsterna har överskridits med 23 594 euro medan utgifterna överskreds med 10 777 euro.

Fritid

Fritid består av Ungdomsverksamhet och Motion & idrott. Fritiden uppvisar ett nettoresultat på -2 205 003 euro. Budgeten överskreds med 24 813 euro (1,1 %). Ungdom underskred sin budget med 43 089 euro beroende på att flera befattningar var obesatta under sommaren och första halvan av hösten. Däremot överskred Motion och idrott sin budget med 67 903 euro. Den främsta orsaken till överskridningen är två motionsprojekt som erhållit 36 000 euro understöd från Regionförvaltningsverket. Stadens egen andel måste uppgå till 33 000 euro. Projekten var inte budgeterade. Den andra orsaken till överskridningen står att finna i bollhall/simhall, som överskred sin budget med 32 365 euro, främst personalkostnader.

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Bildningsdirektören ansvarar för avdelningen övrig utbildning. Avdelningen omfattar bildningssektorns administration vars uppgift är att stöda sektorns samtliga avdelningar. Avdelningen omfattar även Raseborgs Kulturinstitut (den fria bildningen, samt grundläggande utbildning i konst), morgon- och eftermiddagsverksamhet, förskolornas och skolornas sociala arbete (skolkuratorerna), samarbete med övriga utbildningsanordnare samt det övergripande ansvaret för sektorns projektverksamhet. Till avdelningen hör också utvecklingen och styrningen av sektorns personalfortbildning.

Avdelningen producerar administrativa tjänster, ansvarar för alla elevtransporter, leder och koordinerar ekonomiplaneringen och -uppföljningen samt stöder avdelningarna i alla avdelnings- och sektorövergripande frågor samt stöder avdelningarna i alla avdelnings- och sektorövergripande frågor.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Inför budget 2019 och ekonomiplaneperspektivet 2020–2021 har bildningssektorn två övergripande tyngdpunktsområden som genomsyrar arbetet i all verksamhet; uppbyggandet av en enhetlig lärtig från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet och utvecklandet av elev- och studerandevården.

Raseborgs Kulturinstitut har beviljats ett statsunderstöd på 15 000 euro av Utbildningsstyrelsen för förenhetligandet av institutets verksamhetskultur. Målet är att under år 2019 satsa på välbefinnande i arbetet och att utveckla en gemensam verksamhetskultur där samarbetet mellan förvaltningens och de olika verksamhetsställes ansvarspersoner utvidgas och kunnandet ökar. Gemensamma fortbildningar ordnas för hela personalen. I Raseborgs Kulturinstitut kommer att fungera i tillfälliga utrymmen under år 2019 och målsättningen är att ordna ändamålsenlig musikundervisning i dessa utrymmen.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten utvecklas så att elevernas dag blir mera enhetlig. Samarbetet med skolorna utvecklas.

Bindande mål 2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
		Anordnandet av musikundervisningen i de tillfälliga utrymmena	Undervisningstimmarantalet 222 h Elevantalet 163
		Musikundervisning har getts i enlighet med uppsatta mål; 222 h och 163 elever.	
		Satsning på välbefinnandet och förenhetligandet av verksamhetskulturen	Personalenkäten, antalet gemensamma fortbildningar
		Personalen inom Kulturinstitutet har inlett Feelit i september 2019 och uppföljningen sker i januari 2020. Personalen har deltagit i utbildningen verksamhetskulturen i förändring och fått två gånger fortbildning då hela gruppen deltagit och i mindre grupper flera gånger.	
		Utvecklandet av morgon- och eftermiddagsverksamheten med mål att förenhetliga elevens skoldag.	Den uppdaterade läroplanen för morgon- och eftermiddagsvården godkänns i bildningsnämnden
		Arbetet med utvecklandet av morgon- och eftermiddagsverksamheten har påbörjats. En gemensam fortbildningsdag för personalen ordnades i augusti 2019, i fortbildningen deltog också privata serviceproducenter. Som en led i utvecklandet av morgon- och eftermiddagsverksamheten godkände stadsfullmäktige 23.9.2019 en omorganisering av bildningssektorns organisationsmodell. Från och med 1.10.2019 hör morgon- och eftermiddagsverksamheten under den finska undervisningschefen.	

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Förutsättningarna för utvecklandet av verksamheten med mål att förenhetliga elevens skoldag förbättras då det hör under samma avdelning. På grund av rekrytering av ny finsk undervisningschef stannade utvecklingsarbetet upp en tid med fortsätter år 2020.
--	---

Åtgärdsprogram 2019–2021

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare/Euro
	Förbättra och effektivera skoltransporterna	Sänka kostnaderna för skoltransporterna. Detta görs genom en ny upphandling av alla skoltransporter, förslagsvis i samband med skapandet av en enhet som svarar för all logistik i staden.
	Skoltransporterna upphandlades våren 2019 och de nya avtalen trädde i kraft i augusti 2019. Kostnaderna sjönk inte. En enhet som svarar för all logistik skapades inte eftersom det ansågs inte bli en fungerande helhet i detta skede.	

Analys över åtgärder

Kulturinstitutet har satsat på förenhetligandet av verksamhetskulturen genom att påbörja Feelit i september 2019, ordnat gemensam fortbildning för hela personalen samt satsat på välbefinnandet. En ny vicerektor började i januari 2019. Stadens personalenkät genomförs i november 2019 och resultaten har förbättrats från år 2018 på ett positivt sätt. Kulturinstitutet har lyckats erbjuda musikundervisning enligt planerna i de tillfälliga utrymmena i Karis Fokus.

Skoltransportrutterna sågs över och 13 av 27 rutter öppnades för andra än skolelever. En inbesparing uppnåddes inte men kostnadsökningen var relativt rimlig med tanke på att den tidigare upphandlingen gjordes 2014. En av trafikidkarna som då vann nästan en tredjedel av rutterna har gått i konkurs och priserna var inte realistiska.

Utvecklandet av morgon- och eftermiddagsverksamheten har tagit ett stort steg i rätt riktning eftersom verksamheten efter 1.10.2019 hör under den finska undervisningschefen i stället för bildningsdirektören. På grund av pensionering rekryterades en ny undervisningschef och det var inte ändamålsenligt att fortsätta utvecklingsarbetet under rekryteringsperioden.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Skjutskostnad/skjutselev	2 105	2 241	2 458
Antal undervisningstimmar/Mbi	17 109	18 000	17 067
Antal deltagare/Mbi	7 580	8 000	6 848
Antal veckotimmar/Musikinst.	492	500	498

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	659 338	667 410		768 429	101 019	115,1%
Avgiftsintäkter	625 506	649 100		611 285	-37 815	94,2%
Understöd och bidrag	169 828	191 100		193 837	2 737	101,4%
Övriga intäkter	46 712	10 600		112 345	101 745	1059,9%
Intäkter totalt	1 501 384	1 518 210	0	1 685 896	167 686	111,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				12,3 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-3 355 221	-3 484 060		-3 521 116	-37 056	101,1%
Köp av tjänster	-4 100 298	-4 321 160		-4 418 367	-97 207	102,2%
Material och varor	-180 503	-156 530		-137 792	18 738	88,0%
Understöd	-174 950	-166 000		-166 720	-720	100,4%
Övriga kostnader	-617 233	-716 460		-733 190	-16 730	102,3%
Kostnader totalt	-8 428 205	-8 844 210	0	-8 977 185	-132 975	101,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				6,5 %		
Verksamhetsbidrag	-6 926 821	-7 326 000	0	-7 291 289	34 711	99,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				5,3 %		
Därav:						
Interna intäkter	301 337	298 160		248 790		
Interna kostnader	-1 015 750	-1 061 700		-1 037 533		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Administration

Budget: 2 324 030, budgetförverkligande: 2 146 459 = 92,4 % (-177 571). Inbesparingen beror främst på att inkomsterna varit högre än budgeterat, hemkommunersättningarna har varit 73 000 euro högre än budgeterat och diverse övriga inkomster har influtit 66 000 euro.

Transporter

Budget: 1 980 000, budgetförverkligande: 2 145 543 = 108,4 % (165 543). Överskridningen beror på att man gjorde en ny upphandling inför hösten. Kostnaderna blev avsevärt högre.

Kuratorsverksamhet

Budget: 382 280, budgetförverkligande: 370 470 = 96,9 % (-11 810). Underskridningen beror på att köp av tjänster underskridits.

Morgon- och eftermiddagsverksamhet

Budget: 920 930, budgetförverkligande: 969 896 = 105,3 % (48 966). Överskridningen beror på att personalkostnaderna överskreds med 68 245 euro, vilket beror på att man varit tvungen att anställa flera eftisledare p.g.a. många barn med specialbehov. Inkomsterna har å andra sidan överskridits med 16 243 euro, vilket beror på att flera barn deltagit i verksamheten.

Övrig utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Raseborgs Kulturinstitut

Budget: 1 718 760, budgetförverkligande: 1 658 921 = 96,5% (- 59 839). Elevantalet på den fria bildningen har sjunkit delvis efter uppdatering av elevregistret Hellewi, som gjorde att deltagarna i inhyrda kurser inte räknas. Fritidsavdelningens satsning på ledd verksamhet minskade deltagarantalet på mbi:s motionskurser med 300 deltagare. Korta kurser inhyrdes 19 flera än tidigare, vilket ledde till minskning med 237 personer, musikkursernas deltagarantal sjönk med 219 personer. Mbi uppvisar trots detta en nettoinbesparing om 43 786 euro. Musikinstitutets verksamhet har långt följt budget och uppvisar en nettoinbesparing om 16 053 euro.

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsområdet småbarnspedagogik består av småbarnspedagogisk verksamhet och förskoleundervisning.

Målet inom den småbarnspedagogiska verksamheten är att stöda barnets uppväxt, utveckling och lärande samt att främja barnets välbefinnande. Småbarnspedagogiken är en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas.

Målet inom förskoleundervisningen är att i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna främja barnens förutsättningar för utveckling och lärande samt att stärka barnens sociala färdigheter och sunda självkänsla med hjälp av lek och positiva upplevelser av lärande. Förskoleundervisningen har stor betydelse när det gäller att på ett tidigt stadium upptäcka behov av stöd för växande och lärande, att ge stöd och samtidigt förebygga svårigheter.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Målsättningen med verksamheten är att främja välmåendet hos barn inom småbarnspedagogik och förskola. En kvalitativ småbarnspedagogik och ett fungerande sektor- och stadieöverskridande arbete bildar en grund för ett långsiktigt förebyggande arbete för barns välmående.

Med ett målinriktat och medvetet stadieöverskridande arbete gynnas en enhetlig och trygg lärtig för barn från småbarnspedagogik till förskola och vidare till grundläggande utbildning

Den gemensamma och individuella elevvården för förskolan utvecklas genom att elevvården utvärderas och strukturerna granskas.

Stöd för barn inom småbarnspedagogiken verkställs enligt trestegsstödsmodell för att tillgodose ett jämlikt och rättnriktat stöd.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2020-2021

Målsättningen att främja barns välmående och arbetet med att skapa en enhetlig lärtig för barnen med hjälp av sektor- och stadieöverskridande arbete fortsätter och utvecklas ytterligare.

Utvecklingsarbetet baserar sig på utvärdering av den befintliga verksamheten.

Bindande mål 2019

<i>BS</i>	<i>Verksamhetsmål</i>	<i>Eftersträvad nivå / Mätare</i>
	Utveckla verksamhetskulturen inom småbarnspedagogik och förskola	Synliggörande av barns och vuxnas lärande med hjälp av pedagogisk dokumentation verkställs i alla barngrupper. Lärmiljöerna utvecklas så att de stöder barns lärande och intresseområden Utvärderingsverktyg för småbarnspedagogik och förskola utvecklas
	Pedagogisk dokumentation har verkställts i samtliga barngrupper på daghem och dokumenterats på för ändamålet gjord projektblankett. På en del av daghemmen har även annan dokumentation bland annat filmer gjorts. Utvärderingsverktyg för den pedagogiska verksamheten har skapats: Barngruppernas gruppvisa planer som inbegriper målen i planen för småbarnspedagogik utvärderas i oktober-november, mars och juni. I juni görs en utvärdering på hela verksamhetsåret som sammanställs daghemsvis. Barnens utvärdering av sin verksamhet görs med hjälp av "min kvart" ett diskussionsunderlag som genomförs månadsvis. Elektronisk enkät riktad till vårdnadshavare och personal har använts. Verksamheten utvecklas	

Småbarnspedagogik

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Chef för småbarnspedagogik Charlotte Lindh

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

		kontinuerligt på basen av utvärderingen och ligger som grund för följande verksamhetsårs planering. Dokumentation och utvärdering stöder utvecklande av lärmiljöerna inom småbarnspedagogiken.
	Utveckla elevvården inom förskolan	Elevvården inom förskolan utvärderas, elevvårdens strukturer granskas
		Förskolans elevvårdsplan har behandlats och ny struktur för planen fastställts av elevvårdens styrgrupp. Ökad kuratorresurs i förskolan budgeterat för år 2020.
	Utveckla en enhetlig lärtig för barn från småbarnspedagogik till förskola och grundläggande utbildning	Gemensamma reflektionstillfällen för personal inom småbarnspedagogik, förskola och grundläggande utbildning
		Speciallärare inom de olika stadierna har träffats och presenterat sina arbetssätt. Skuggning mellan olika stadier har påbörjats och fortsätter under år 2020. Inom det kommunöverskridande fortbildningsprojektet Framtidsdalen ordnades ett flertal träffar och reflektionstillfällen mellan bildningssektorns olika avdelningar.
	Trestegsstöd inom småbarnspedagogiken	Modell för trestegsstöd färdigställd, fortbildning för personalen har ordnats
		Modell för trestegsstöd färdigställd och godkänd av bildningsnämnden som en del av den lokala planen för småbarnspedagogik. Fortbildningstillfälle för lärare inom småbarnspedagogik ordnades 26.8.2019. Implementering av trestegsstödsmodellen på fältet fortsätter. Implementeringen genomförs med stöd av speciallärarna inom småbarnspedagogik och daghemsföreståndarna.

Analys över åtgärder

Samtliga verksamhetsmål för år 2019 har verkställts och utvecklingsarbetet inom småbarnspedagogik och förskola inom de olika målområdena fortsätter. Utvecklande av verksamhetkulturen med hjälp av systematisk utvärdering är nytt inom småbarnspedagogiken i Finland. Den första nationella utvärderingen färdigställdes i september 2019. En arbetsgrupp för utvärderings- och utvecklingsarbete inom småbarnspedagogiken i Raseborg bestående av daghemsföreståndare, speciallärare och familjedagvårdsledare ledd av chefen för småbarnspedagogik har grundats. Utvärderingsverktyg som grund för kontinuerlig utvärdering och utveckling av småbarnspedagogik och förskola inom kommunen har skapats. En god grund för fortsatt utvecklingsarbete inom förskolans elevvård och stadieövergripande arbete har påbörjats under 2019. Trestegsstödet inom småbarnspedagogiken bildar en grund för en enhetlig syn på stöd och jämlika förutsättningar för stöd inom småbarnspedagogiken i Raseborg.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
	Barn födda mellan åren 2013-2018		1 388
av vilka i kommunal dagvård	905	889	894
Barn födda 2012			
av vilka i kommunal förskola	282	279	274
Stöd för vård av barn (FPA)	312	320	312
Nettoutgift/dagvårdsbarn	11 692	11 643	12 151

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	6 550			1 695	1 695	0,0%
Avgiftsintäkter	1 508 192	1 500 750		1 455 936	-44 814	97,0%
Understöd och bidrag	28 446			62 834	62 834	0,0%
Övriga intäkter	4 223			2 688	2 688	0,0%
Intäkter totalt	1 547 411	1 500 750	0	1 523 153	22 403	101,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-1,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-10 871 322	-10 778 260	-350 000	-10 948 224	180 036	98,4%
Köp av tjänster	-2 217 102	-2 262 060		-2 254 995	7 065	99,7%
Material och varor	-204 903	-253 300		-201 096	52 204	79,4%
Understöd	-1 213 675	-1 285 000		-1 305 138	-20 138	101,6%
Övriga kostnader	-2 394 520	-2 517 550		-2 594 848	-77 298	103,1%
Kostnader totalt	-16 901 522	-17 096 170	-350 000	-17 304 301	141 869	99,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,4 %		
Verksamhetsbidrag	-15 354 111	-15 595 420	-350 000	-15 781 148	164 272	99,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,8 %		
Därav:						
Interna intäkter	2 740			1 720		
Interna kostnader	-4 332 218	-4 542 010		-4 448 950		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Administration

Budget: 1 623 510, budgetförverkligande 1 588 401 = 97,8 % (-35 108 euro). Inbesparingen beror främst på personalkostnader.

Familjedagvård

Budget: 1 191 010 (inkl. budgetändring 80 000), budgetförverkligande: 1 136 782 = 95,4 % (-54 228 euro).

Inbesparingen beror delvis på personalkostnaderna som underskreds med 32 496 euro efter budgetändring om 80 000 euro. Tjänster och material har underskridits med totalt 36 388 euro.

Daghem

Budget: 13 130 900 (inkl. budgetändring 270 000), budgetförverkligande: 13 055 964 = 99,4 % (-74 936 euro).

Personalkostnaderna underskreds med 71 172 euro efter budgetändring om 270 000 euro. Material underskreds med 33 586 euro, medan övriga kostnader överskreds med 63 725 euro, vilket beror på avskrivning av dagvårdsavgifter.

Utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt/Undervisningschef Jukka Hautaviita

Verksamhetsbeskrivning

Målet inom verksamhetsområdet är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö. I utbildningen främjas kontinuiteten i ett livslångt lärande. Verksamheten ska fostra barnen och de unga till sund självkänsla och medmänsklighet, samt ge dem goda kunskaper och färdigheter för fortsatta studier och ett kvalitativt liv.

Den grundläggande utbildningen i Raseborg genomförs i skolor med årskurserna 1-6 (14), 7-9 (3) samt i enhetsskola med årskurserna 1-9 (2).

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Bildningssektorn har två övergripande tyngdpunktsområden som genomsyrar arbetet i all verksamhet.

Den ena av tyngdpunkterna är uppbyggandet av en enhetlig lärtig från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet. En enhetlig lärtig innebär en gemensam syn på vård, fostran, tillväxt och lärande i alla åldrar. Synliggörandet av lärandet syns kontinuerligt i verksamhetskulturen.

Den andra tyngdpunkten är befrämjande av välmående. En välfungerande elev- och studerandevård är av stor betydelse för arbetet med stödjandet av barn och ungas välmående. Strukturen i elev- och studerandevårdsarbetet behöver ses över och de olika elevvårdsgruppernas uppgifter preciseras. Ett mångprofessionellt samarbete tryggar tillräckliga tjänster för arbetet.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Utvecklandet av verksamhetskulturen inom bildningen	Gemensamma diskussionstillfällen (småbarnspedagogik – förskola – grundskola – andra stadiet)
	En tidtabell och ett formulär, som stöd för skuggningstillfället har utarbetats under sommaren. Skuggningen genomförs i huvudsak under läsåret 2019–2020 så att pedagoger i åk 1–3 främst besöker småbarnspedagogiken och förskolorna och vice versa. Lärarna i åk 4–6 besöker i första hand åk 7-9 och lärarna i åk 7-9 endera åk 4-6 eller gymnasierna. Förmännen ansvarar för arrangemangen av skuggningen. Skuggningen har påbörjats och slutförs år 2020.	
	Utvecklande av verksamhetskulturen - synliggöra lärandet	Utvärdering i samband med läsårsplansarbetet.
	Ett material (kriteriekort) är utarbetat som underlag för pedagogiska diskussioner i de svenskspråkiga skolorna. PedaNet och Wilma som bedömningsverktyg prövas i några skolor. En gemensam fortbildningseftermiddag hölls i mars i Kiilan koulu samt i Karjaan yhteiskoulu i november (finskspråkiga lärarna) Gemensamma fortbildningar för de svenskspråkiga lärarna hölls i februari samt i september och november. Kriteriekorten har presenterats för rektorerna och kommer att användas vid gemensamma pedagogiska möten (svenskspråkiga skolorna). En kalender med pedagogiska tips har sammanställts av en arbetsgrupp bestående av stadens tutorer, en grupp lärare samt undervisningscheferna. Kalenderns målsättning är att synliggöra lärandet för såväl elever som lärare och vårdnadshavare. Kalendern har utdelats åt alla kommunens lärare och fungerar som inspiration och som mätare för synliggörande av verksamheten.	

Utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt/Undervisningschef Jukka Hautaviita

	Utvecklande av verksamhetskulturen - formativ bedömning	Skolorna använder kontinuerligt digitala verktyg för formativ bedömning. Eleven får fortlöpande framåtsyftande bedömning.
	<p>Alla stadens svenskspråkiga lärare har under två tillfällen (februari, mars) jobbat stadiövergripande med den formativa bedömningen. 3 skolor testar formativ bedömning digitalt med hjälp av Wilma-verktyget.</p> <p>Under perioden har nästa läsårs gemensamma tillfällen planerats i rektorsgruppen. Arbetet med att planera Raseborgs svenskspråkiga skolors gemensamma utvecklingsdagar (RUT) är klara och genomförs (30. 9 2019 positiv psykologi, 19.11 2019 och 6.2 2020 mångsidig bedömning samt välmående 27.4 2020</p> <p>I de finskspråkiga skolorna har lärarna deltagit i Käänteinen arviointi</p>	
	Utvecklande av verksamhetskulturen - lärmiljön och funktionell inläring	Den funktionella inläringen i skolorna ökar.
	Den funktionella inläringen är ett av tyngdpunktsområden i läroplanen och verksamheten utvecklas kontinuerligt i skolorna. Stadens tutorer har handlett lärarna i arbetet.	
	Utvecklande och effektivisering av elevvården	Skapa ett system för bedömning av elevvård
	Ett första mätinstrument för utvärderandet av elev- och studerandevården (goda modeller) har utarbetats i stadens VIP-grupp. Resultaten har insamlats och sammanställts.	

Analys över åtgärder

Verksamhetens tyngdpunkt är fortsättningsvis implementeringen av Läroplan 2016. De delområden som lyfts fram i budgeten 2019 är områden som är under utveckling under en lång tid framöver. I detta arbete är ett mångprofessionellt samarbete samt stadens egna tutorers insats av största betydelse. Under 2019 har ordnats många gemensamma fortbildningstillfällen med syfte att öka en jämlik undervisning i Raseborgs skolor.

Tyngdpunkten på barns och ungas välmående märks genom många konkreta åtgärder (bl.a. satsningar på att öka trivseln på skolgårdarna, möten mellan elevvårdspersonal och skolornas undervisningspersonal, uppdatering av läroplanen). Personalen som arbetar med barn och unga upplever att utmaningarna är svårare än tidigare och de berör allt yngre barn. Behovet av konkreta modeller och handledning har tydligt ökat. Digitaliseringen i skolorna (undervisning och inläring) börjar vara en naturlig del av skolornas vardag.

Utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt/Undervisningschef Jukka Hautaviita

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
elevantal totalt åk 1-9	2 632	2 655	2 629
nettoutgift/elev, totalt inkl. skjutsk.	10867*	11 083*	11258*
nettoutgift/elev för undervisning	6578*	6 617*	6749*
timresurs/elev	2,16*	2,14*	2,19*
placering i andra stadiets utb. %	100	100	99

* förberedande undervisning och sjukhusundervisning ingår inte

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	203 586	178 800		154 170	-24 630	86,2%
Avgiftsintäkter	238			379	379	0,0%
Understöd och bidrag	320 659	309 000		405 644	96 644	131,3%
Övriga intäkter	192 880	175 000		158 960	-16 040	90,8%
Intäkter totalt	717 363	662 800	0	719 153	56 353	108,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-15 963 090	-16 524 490		-16 507 570	16 920	99,9%
Köp av tjänster	-4 631 325	-4 551 320		-4 585 522	-34 202	100,8%
Material och varor	-779 461	-679 280		-701 228	-21 948	103,2%
Understöd						
Övriga kostnader	-6 232 644	-6 808 690		-6 791 146	17 544	99,7%
Kostnader totalt	-27 606 520	-28 563 780	0	-28 585 466	-21 686	100,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,5 %		
Verksamhetsbidrag	-26 889 157	-27 900 980	0	-27 866 313	34 667	99,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,6 %		
Därav:						
Interna intäkter	167 455	175 000		138 595		
Interna kostnader	-10 453 138	-11 021 800		-11 033 687		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Elevantalet har varit 1 % lägre än budgeterat, varför också nettoutgifterna per elev är något högre än budgeterat.

Grundläggande utbildning, svenska

Budget: 17 832 670, budgetförverkligande 17 673 413 = 99,1 % (-159 257). Understöds- och projektinkomster har överskridits med 58 966 euro, medan övriga inkomster (främst hyresinkomster) har underskridits med 21 499 euro. De utbetalda lönerna har underskridits med 162 359 euro

Utbildning

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt/Undervisningschef Jukka Hautaviita

---

Grundläggande utbildning, finska

Budget: 10 068 310, budgetförverkligande 10 192 900 = 101,2 % (124 590). Understöds- och projektinkomster har överskridits med 37 678 euro. De utbetalda lönerna har överskridits med 145 439euro, vilket till en del täcks av projektbidragen. Den största enskilda orsaken är dock att det tillkommit en specialklass i Karjaan Yhteiskoulu från höstterminens början, vilken inte var budgeterad.

Gymnasier

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt / Undervisningschef Jukka Hautaviita

Verksamhetsbeskrivning

Målet inom verksamhetsområdet är att erbjuda kvalitativ verksamhet och undervisning i en trygg och pedagogiskt relevant inlärningsmiljö. Gymnasieutbildningen ger allmänbildande utbildning av hög kvalitet som ger goda förutsättningar för fortsatta studier, och som utgör den viktigaste kanalen till universitets- och högskolestudier. Utbildningen ska fostra till sund självkänsla och medmänsklighet samt ge barn och unga goda kunskaper och färdigheter för ett kvalitativt liv.

Gymnasierna samarbetar med yrkeshögskolan, övriga läroinrättningar på andra stadiet samt med den fria bildningen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Bildningssektorn har två övergripande tyngdpunktsområden som genomsyrar arbetet i all verksamhet.

Den ena av tyngdpunkterna är uppbyggandet av en enhetlig lärtig från småbarnspedagogisk verksamhet till andra stadiet. En enhetlig lärtig innebär en gemensam syn på vård, fostran, tillväxt och lärande i alla åldrar. Synliggörandet av lärandet syns kontinuerligt i verksamhetskulturen.

Den andra tyngdpunkten är befrämjande av välmående. En välfungerande elev- och studerandevård är av stor betydelse för arbetet med stödjandet av barn och ungas välmående. Strukturen i elev- och studerandevårdsarbetet behöver ses över och de olika elevvårdsgruppernas uppgifter preciseras. Ett mångprofessionellt samarbete tryggar tillräckliga tjänster för arbetet.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Utveckla verksamhetskulturen inom bildningen.	Gemensamma diskussionstillfällen (småbarnspedagogik – förskola – grundskola – andra stadiet)
	Skuggning av lärare har planerats. Gymnasielärarna skuggar lärarna i högstadierna för att bekanta sig med högstadiernas verksamhet. Efterföljande diskussion kring erfarenheterna. En tidtabell och ett formulär, som stöd för skuggningstillfället, har utarbetats under sommaren och tas i bruk under höstterminen. Skuggningen genomförs i huvudsak under läsåret 2019–2020 så att pedagoger i åk 1–3 främst besöker småbarnspedagogiken och förskolorna och vice versa. Lärarna i åk 4–6 besöker i första hand åk 7–9 och lärarna i åk 7-9 endera åk 4-6 eller gymnasierna. Arrangemangen är gjorda och skuggningen har påbörjats	
	Utveckla kursutbudet i gymnasierna	Ökat intresse för gymnasiestudier.
	Karis-Billnäs gymnasium och Ekenäs gymnasium erbjuder kurser inom Gnet-nätverket. Karjaan lukio erbjuder kurser i GNet, på IsoVerstas-området samt via Länsi-Uudenmaan lukuverkosto. Uppmärksamhet fästs vid ämnesövergripande studier. Hållbar utveckling behöver bli en del skolornas verksamhetskultur för att öka intresset för gymnasiestudier. Elevkåren är aktivt med i planeringen av verksamhetskulturen och kursinnehållet.	
	Utveckla och effektivera elevvården.	Skapa ett system för bedömning av elevvård

Gymnasier

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt / Undervisningschef Jukka Hautaviita

	I Ekenäs gymnasium har erbjudits en ny kurs "Klar i sinnet" för elevernas välmående. I Karjaan lukio har man utarbetat en årsklocka för elevvårdsgruppens "tietoiskuille". Stadens elevvårdsteam arbetar med utvärderingen av elevvården. Föreläsningar om välmående har ordnats i alla stadens gymnasier. Ett första mätinstrument för utvärderandet av elev- och studerandevården (goda modeller) har utarbetats i stadens VIP-grupp och genomförts i daghemmen, skolorna och andra enheter inom staden som jobbar med barn och ungdomar.	
	Utveckla specialundervisningen i gymnasiet	Utbud av specialundervisningstjänster (h)
	Enligt den nya gymnasielagen (1.8 2019) har studerande rätt till specialundervisning i gymnasiet. En plan över genomförandet är uppgjord. Arbetet med att uppgöra en arbetsbeskrivning för speciallärare i gymnasiet har påbörjats.	Specialundervisningen vid Karjaan lukio handhas av en av de ordinarie lärarna vid skolan (specialundervisningstimmarna är en del av undervisningsskyldigheten). Specialundervisningen i Ekenäs gymnasium sköts av en speciallärare från EHS och i Karis-Billnäs gymnasium av KSH:s speciallärare.

Analys över åtgärder

Under 2019 har det ordnats gemensamma fortbildningstillfällen med syfte att öka en jämlik undervisning i Raseborgs gymnasier. En ny läroplan för gymnasiet träder i kraft 1.8 2021 och arbetet har påbörjats. En styrgrupp bestående av rektorer och koordinatörer samt undervisningschefer leder arbetet.

Åtgärder för att förbättra de ungas välmående i gymnasierna har vidtagits under året med bl.a. satsningar på att öka trivseln och delaktigheten, ordna kurser om stresshantering och samt ett tätare samarbete mellan elevvårdspersonal och skolornas undervisningspersonal.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
antal studerande totalt	435	433	427
nettoutgift/stud.i gymnasiet	8 483	9 090	8 974
gymnasiebenägenhet totalt, %	55	53	55
gymnasiebenägenhet, andel av årskullen som			
inleder studier i egna gymnasier, %	43	47	46
stud.examen och avgångsbetyg			
inom 3 år, %	82	95	80

Gymnasier

Förtroendeorgan: Bildningsnämnd

Ansvarsperson: Undervisningschef Elisabet Ehrstedt / Undervisningschef Jukka Hautaviita

Ekonomi	BS 2017	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter						
Avgiftsintäkter	2 270	5 000		9 188	4 188	183,8%
Understöd och bidrag	26 927			34 092	34 092	0,0%
Övriga intäkter	36 154	1 500		15 563	14 063	1037,5%
Intäkter totalt	65 351	6 500	0	58 843	52 343	905,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-10,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-2 509 949	-2 620 200		-2 563 376	56 824	97,8%
Köp av tjänster	-548 796	-548 530		-543 495	5 035	99,1%
Material och varor	-58 067	-39 700		-50 597	-10 897	127,4%
Understöd	-29			-5	-5	0,0%
Övriga kostnader	-638 532	-734 200		-732 742	1 458	99,8%
Kostnader totalt	-3 755 373	-3 942 630	0	-3 890 215	52 415	98,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,6 %		
Verksamhetsbidrag	-3 690 022	-3 936 130	0	-3 831 372	104 758	97,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				3,8 %		
Därav:						
Interna intäkter	4 395	1 500		4 230		
Interna kostnader	-1 033 282	-1 168 620		-1 133 297		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Gymnasier, svenska

Budget: 2 639 110, budgetförverkligande: 2 566 268 = 97,2 % (-72 842). Understöds- och bidragsinkomsterna har överskridits med 34 283 euro. Här ingår också inkomster som influtit året efter att projektet avslutats, varför motsvarande kostnader inte finns. De utbetalda lönerna har underskridits med 26 599 euro. Den interna måltidsservicen har underskridits med 38 181 euro.

Gymnasier, finska

Budget: 1 297 020, budgetförverkligande: 1 265 104 (-31 916). Inkomsterna har varit 18 060 högre än budgeterat. De motsvaras dock av framför allt högre resekostnader – man har företagit utlandsresor inom olika projekt. De utbetalda lönerna har underskridits med 30 225 euro.

Muséer

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Museichef Dan Lindholm/Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Västra Nylands landskapsmuseum är en sakkunnigorganisation vars vision är att utgöra en kunskapsbank och ett kulturhistoriskt kunskapscentrum för västra Nyland i Raseborgs stad. Museet vill utgående från sina samlingar och sin verksamhet öka förståelsen och kunskapen om stadens och regionens historia och sålunda bidra till utvecklingen av samhället. Museet verkar som kunskapsförmedlare av det historiska kulturarvet sådant som det utformas i föremål, fotografier, arkivalier och muntlig tradition. Målsättningarna uppnås genom en aktiv forsknings-, utställnings-, publikations-, informations- och undervisningsverksamhet.

Museet utgör Raseborg stads museum samt landskapsmuseum för västra Nyland. Museet är enligt avtal med Museiverket den myndighet som tar ställning till frågor som berör kulturmiljön i västra Nyland. Denna verksamhet omfattar dels sakkunniguppgifter i anslutning till stadsplanering och markanvändning samt inspektioner, rådplågningar, skrivande av myndighetsutlåtanden samt rådgivande instans i fråga om sanering och reparation av kulturhistoriskt värdefulla byggnader dels koordinera museiverksamheten samt ge råd i museifrågor till de lokala museerna i regionen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Verksamheten har två tyngdpunkter under 2019. Målsättning nummer 1 är att i samarbete med de övriga professionella museerna samt övriga organisationer i regionen utveckla verksamheten den regionala kulturarvscentralen Samlingsmagasin Leira. Den regionala magasinutställningen som öppnades i Leira år 2018 utvecklas och finslipas. Samlingsutställningen som är den första av sitt slag i Finland, gör museisamlingarna tillgängliga för en bredare publik samt beskriver museets grunduppgift, vilket är att bevara museisamlingarna för kommande generationer. Målsättning nr 2 är att planera ett nytt konstmuseum i samband med EKTA samt verksamheten i denna.

Bindande mål 2019

BS		Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
		Fortsätta utvecklandet av den regionala kulturarvscentralen Samlingsmagasin Leira med särskilt tyngdpunkt på den regionala samlingsutställningen.	Grupper tas emot endast på beställning. Målsättning: 50 grupper under 2019.
		Utvecklandet av den regionala kulturarvscentralen och samlingsutställningen fortlöpte planenligt i samarbete med de övriga professionella museerna i regionen. Antalet grupper uppgick till 15 och antalet besökare till 521, vilket är något mindre än planerat. Samarbete med de auktoriserade guiderna påbörjades för att utvidga möjligheterna att ta emot besökare till utställningen.	
		Planera ett nytt konstmuseum i samband med EKTA.	Planerna för ett nytt konstmuseum färdiga under 2019.
		Planeringen av ett nytt konstmuseum i samband med EKTA i samarbete med representanter för Albert de la Chapelles stiftelse gick enligt planerna. En arkitektutävling ordnades med syftet att finna en planeringslösning som skulle erbjuda utrymmen för stiftelsens konstsamling och samtidigt både funktionellt och konstruktionsmässigt komplettera kvarteret som redan inhyser EKTA museum och Elverket, så att de i framtiden tillsammans bildar ett enhetligt "Kulturkvarter". Det vinnande förslaget offentliggjordes den 21.3 och arkitektbyrån som vann tävlingen fortsatte att planera utformningen av byggnaden. Stadsstyrelsen tillsatte vid sitt sammanträde den 15.4 en arbetsgrupp under ledning av stadsdirektören för projektet. En stadsplaneändring av området påbörjades vid sidan av byggnadsplaneringen. De slutliga planerna för det blivande konstmuseet torde dock bli färdiga under våren 2020.	

Muséer

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Museichef Dan Lindholm/Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys över åtgärder

Utvidgningen av entrén med café och museishop samt byte av golvmatta i den gamla utställningshallen i EKTA har i högsta grad påverkat verksamheten. Projektets tidtabell inföll under sommaren och byggprojektet blev klart först i oktober, vilket medförde att museets huvudsakliga utställning inte kunde öppnas planenligt i april utan måste skjutas upp till hösten, vilket givetvis påverkat antalet besökare. Det var även den första sommaren som EKTA fungerade som stadens turistinfo och det förlöpte förhållandevis väl trots den besvärliga situationen.

Museet utsågs den 1 november 2019 till regionalt ansvarsmuseum av Undervisnings- och kulturministeriet fr.o.m. 1.1.2020. Utnämningen anknyter till förnyandet av museilagen och reformen av museernas statsandelar. De regionala ansvarsmuseerna ersätter de tidigare landskapsmuseerna.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Utställningar: permanenta	7	7	7
Specialutställningar	6	6	6
Utställningsbesökare totalt	14 221	15 000	13 649
Utlåtanden totalt	219	150	154

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	67 515	30 000		26 720	-3 280	89,1%
Avgiftsintäkter	23 052	40 000		20 621	-19 379	51,6%
Understöd och bidrag	183 697			87 788	87 788	0,0%
Övriga intäkter	21 390			4 022	4 022	0,0%
Intäkter totalt	295 654	70 000	0	139 151	69 151	198,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						-52,9 %
Kostnader						
Personalkostnader	-576 334	-536 370		-582 438	-46 068	108,6%
Köp av tjänster	-285 953	-155 850		-185 105	-29 255	118,8%
Material och varor	-45 088	-28 450		-29 304	-854	103,0%
Understöd						
Övriga kostnader	-264 481	-273 900		-276 036	-2 136	100,8%
Kostnader totalt	-1 171 857	-994 570	0	-1 072 883	-78 313	107,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						-8,4 %
Verksamhetsbidrag	-876 203	-924 570	0	-933 732	-9 162	101,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)						6,6 %
Därav:						
Interna intäkter	31 556			0		
Interna kostnader	-294 279	-317 580		-310 156		

Muséer

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: **Museichef Dan Lindholm/Bildningsdirektör Tina Nordman**

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Inkomsterna har överskridits med 69 151 euro. Dessa har kommit via understöd från Kulturfonden och Museiverket. Utgifterna har stigit i motsvarande mån (löner, köptjänster). Orsaken till överskridningen är semesterlöneperiodiseringarna, som man inte på förhand kan beräkna. De bokförs i början av januari och i museets fall utgjorde de en tilläggskostnad på ca 18 000 euro.

Utvidgningen av entrén med café och museishop samt byte av golvmatta i den gamla utställningshallen i EKTA har i högsta grad påverkat verksamheten. Antalet specialutställningar ordnades enligt planerna men museets huvudutställning flyttades till hösten, vilket givetvis påverkat mängden besökare under högsäsongen. Antalet besökare är dock på en försvarlig nivå trots undantagssituationen.

Bibliotek

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bibliotekschef Heidi Enberg/Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Biblioteket utformar sin verksamhet enligt bibliotekslagen, vars syfte är att främja befolkningens likvärdiga möjligheter till bildning och kultur, tillgång till och användning av information, läskulturen och en mångsidig läskunnighet, möjligheter till livslångt lärande och utveckling av kompetensen, ett aktivt medborgarskap, demokrati och yttrandefrihet.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Det utvidgade samarbetet med de allmänna biblioteken i Östnyland implementeras genom aktivt deltagande i utvecklingsarbetet, d.v.s. personal från Raseborgs bibliotek deltar i gemensamma arbetsgrupper där utvecklingsarbetet planeras. Ett av målen är att effektivisera verksamheten så att mera resurser kan sättas till synliggörandet av verksamheten, bl.a. genom ett nytt webbibliotek och ett mångsidigare marknadsföringsmaterial. En gemensam marknadsföringsstrategi för hela biblioteks nätverket utarbetas.

Den gemensamma e-resurssamlingen inom Helle-samarbetsområdet blir mångsidigare och betydligt större än det tidigare utbudet av e-resurser. Målet är att öka användningen av e-resurser.

En målsättning för biblioteket har redan i flera år varit att träffa alla elever i åk 1, 4 och 7. Detta arbete fortsätter och utvecklas inom bildningens styrgrupp för utvecklandet av en enhetlig lärtig, vilket är det ena av bildningssektorns två övergripande tyngdpunktsområden inför budget 2019 och ekonomiplanepreioden 2020–2021. En enhetlig lärtig innebär en gemensam syn på vård, fostran, tillväxt och lärande i alla åldrar.

Som en del av detta arbete förbättras bokbussens service genom omfördelning av personalresurser, så att extra hjälp finns vid de hållplatser som har mest behov av det, i praktiken hållplatser vid daghem och skolor.

Bindande mål 2019

<i>BS</i>	<i>Verksamhetsmål</i>	<i>Eftersträvd nivå / Mätare</i>
	Samarbetet med de allmänna biblioteken i Östnyland är etablerat och välfungerande	Webb biblioteket blir mångsidigare
	Samarbetet med de östnyländska biblioteken är etablerat och ett nytt, mångsidigare webb bibliotek öppnade den 1.10.	
	Samlingarnas och tjänsternas bredare synlighet	10 evenemang som lyfter upp innehållet i verksamheten
	Biblioteken har ordnat över 10 evenemang som lyfter upp innehållet i verksamheten	
	Större och mångsidigare e-resurssamling	E-resursernas användning ökar
	Två nya filmstreamingtjänster har tagits i bruk och användningen av e-resurser har ökat.	
	En enhetlig lärtig	Samtliga elever i åk 1,4 och 7 besöker biblioteket eller bokbussen under läsåret.

Bibliotek

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bibliotekschef Heidi Enberg/Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Den enhetliga lärtigen är ännu under arbete men största delen av eleverna i åk 1, 4 och 7 har besökt biblioteket eller bokbussen under året.

Analys över åtgärder

Personal från Raseborg deltar i flera arbetsgrupper inom Helle-samarbetsområdet. Dessa planerar bl.a. gemensamt marknadsföringsmaterial, fortbildningar, biblioteksmaterialets transporter osv. Materialtransporterna mellan biblioteken sker tätare fr.o.m. början av juni då samarbetet inleddes med ett nytt transportföretag. Det betyder att låntagare i regel får material, som de reserverat från ett annat bibliotek, snabbare än tidigare. Ett nytt mångsidigare webb bibliotek lanserades för allmänheten den 1.10. Bibliotekets marknadsföring har blivit mer organiserad och verksamheten planeras färdigt för följande kalenderår under hösten.

En ny filmstreaming-tjänst togs i bruk strax före årsskiftet 2018–19 och en annan filmstreamingtjänst under hösten 2019. Användningen av de flesta e-resurser har ökat jämfört med tidigare år.

De flesta elever i åk 1,4 och 7 har besökt biblioteket under året, men det är svårt att veta exakt om alla gjort det och om någon grupp blivit borta.

Svartå filialbibliotek stängde fr.o.m. den 16.9 inför rivning av byggnaden där biblioteket verkar. Arbetet med att gå igenom och flytta samlingen samt tömma bibliotekslokalen inleddes genast efter stängningen i september.

Arbetet med att gå igenom Karis bibliotekssamlingar och tömningen av magasinet där inleddes under hösten.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Öppettimmar	9 691	9 800	10 209
Fysiska besök	196 491	205 000	207 242
Besök till hemsida	29 961	25 000	24 770
Anskaffning	9 145	10 000	9 246
Lån totalt	282 888	300 000	298 650

Bibliotek

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bibliotekschef Heidi Enberg/Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	5 502	3 000		6 764	3 764	225,5%
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag	9 322			10 740	10 740	0,0%
Övriga intäkter	31 507	25 000		34 090	9 090	136,4%
Intäkter totalt	46 331	28 000	0	51 594	23 594	184,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				11,4 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-710 311	-706 410		-701 411	4 999	99,3%
Köp av tjänster	-213 424	-191 230		-208 728	-17 498	109,2%
Material och varor	-229 094	-233 100		-224 731	8 369	96,4%
Understöd						
Övriga kostnader	-446 100	-443 810		-452 497	-8 687	102,0%
Kostnader totalt	-1 598 929	-1 574 550	0	-1 587 367	-12 817	100,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-0,7 %		
Verksamhetsbidrag	-1 552 598	-1 546 550	0	-1 535 773	10 777	99,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-1,1 %		
Därav:						
Interna intäkter	13 427	10 000		10 695		
Interna kostnader	-583 638	-576 840		-586 660		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Allmänt:

Öppettimmarna ökade för att självbetjäningstimmarna, som ingår i dem, ökade. Besöken ökade med 10 000 jämfört med året innan och lånen likaså med 15 000, även om de inte riktigt nådde upp till budgeterade målet. Besöken till hemsida blev strax under budgeterat, men då saknas uppgifter för mars månad och endast några besök räknades under februari p.g.a. att hemsidan byttes ut. Anskaffningen blev aningen högre än året innan, även om den inte nådde upp till budgeterade målet.

Ekonomi:

Inkomster: 10 740 € i statliga projektbidrag och fondmedel ingår i bokslutet både på inkomst- och utgiftssidan. Försäljningsintäkterna samt övriga intäkter blev 12 800 € högre än budgeterat.

Köp av tjänster: Anslaget överskreds dels p.g.a projektkostnader, dels transportkostnader då transportmängden ökade samt installation av kameraövervakning i Ekenäs bibliotek, då den mänskliga övervakningen minskade.

Övriga kostnader: Ekenäs bibliotek övertog en del utrymmen då Kulturbyrån flyttade ut ur byggnaden i slutet av 2018 och dessa var inte med i budgeten för 2019. Den interna hyran överskreds därför med 8 500 €.

Fritid

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Idrott och motion är en kommunal basservice och en grundrättighet för alla. Det kommunala idrottsväsendets huvuduppgift är att skapa allmänna förutsättningar för idkandet av idrott och motion, varvid tillgången och kraven på tidsenliga anläggningar utgör tyngdpunkten. Den egentliga idrotts- och motionsverksamheten organiseras huvudsakligen av ideella föreningar. Stadens ledda verksamhet riktar sig till hela befolkningen med låg tröskel att delta. Idrotten har även en viktig roll i invandrarnas anpassning till samhället samt som en del av den enhetliga lärstigen.

Ungdomsverksamheten i Raseborg ska stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess. Ungdomsbyrån främjar aktivt medborgarskap och stärker ungas sociala identitet. Ungdomsbyrån producerar kommunala ungdomstjänster som ungdomsgårdsverksamhet, smågruppsverksamhet, läger och utfärder. Via mångprofessionella samarbetet med bildningens andra avdelningar är ungdomsverksamheten en viktig del i den enhetliga lärstigen. Ungdomsverksamhetens insatser är ett tillägg i utvecklandet av elev- och studerandevården.

Enligt förvaltningsstadgan administrerar fritidsnämnden idrottsverksamheten samt beställer skötseln och underhållet till anläggningarna från samhällstekniska avdelningen.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Idrottsverksamhetens målsättning år 2019 är att påbörja satsningen på utökad ledd motionsverksamhet och motionsrådgivning samt utreda investeringsbehoven på ett längre perspektiv inför de kommande åren med en helhetslösning som gagnar alla idrotter, motionärer och även ungdomsverksamheten. En finansieringsansökan för att starta motionsrådgivning lämnas in under hösten 2018.

Det nya idrottsparlamentet som startar sin verksamhet under hösten 2018 skall ta en aktiv roll i planeringen av den kommunala idrottsverksamheten till den del som berör idrottsföreningar och på så sätt öka invånarnas delaktighet. Den, år 2017 påbörjade utredningen av stadens understödspolicy samt principer för hyresfrihet och lokalkostnader, skall behandlas av nämnden i form av ett helhetspaket, vilket skall göra spelreglerna klara och jämlika för alla samt stöda föreningarna bättre och skapa kontinuitet från och med våren 2019.

Ekenäs simhall skall genomgå en grundlig utredning och utvärdering under 2019–2020 inför renoveringen kring åren 2022 - 2023.

Samarbetet med de lokala externa aktörerna som sköter de mera perifera idrotts- och motionsfaciliteterna skall utökas och bli avtalsbaserat.

Ungdomsbyrån följer den av nämnden fastställda verksamhetsplanen för 2018–2019.

Ungdomsbyrån jobbar aktivt med ungdomsfullmäktige och ordnar ungdomsparlamentet. Målet är ett välfungerande ungdomsfullmäktige och aktiverande av ungdomarna i samhällsfrågor. Ungdomsledarna och specialungdomsledarna samarbetar aktivt och mångprofessionellt med skolorna och andra organisationer för att tillfredsställa de lokala behoven som kommer fram i olika ungdomsundersökningar.

Ungdomsgårdsverksamhet erbjuds i Ekenäs, Karis, Pojo, Tenala och Svartå. Ungdomsbyrån har ett aktivt samarbete med skolor, ungdomsverkstäder, övriga kommunala enheter samt tredje sektorn som föreningar och församlingar.

Fritid

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Den ledda motionsverksamheten når större del av befolkningsandelen som är i största behovet och staden startar utvecklingen av motionsrådgivning.	Staden lämnar in finansieringsansökan för att kunna bygga upp en egen modell tillsammans med tredje sektorn och motionsrådgivningen skall bli en systematisk del av social- och hälsovårdens verktyg.
	Statsunderstöd för uppbyggandet av motionsrådgivning erhöles och verksamheten startade 2.9.2019 och hade vid året 2019 slut ca 75 inskrivna klienter.	
	Tillsammans med samhällstekniska sektorn och externa samarbetspartners utarbetas en fungerade och kostnadseffektiv modell för underhåll och skötsel av idrottsanläggningarna.	Staden gör avtal med tillräckligt antal externa samarbetspartners om skötsel av de mera perifera idrottsanläggningarna.
	Avtal vars avtalsperiod tagit slut har förnyats och villkoren preciserats.	
	Ett välfungerande och mera jämlikt system för föreningarnas användning av stadens idrottsanläggningar.	Det nya rådgivande idrottsparlamentet kopplas ihop med utdelning av träningsturer och utdelningsgrunderna förnyas samt planering av idrottsfaciliteter.
	Arbetet påbörjades men kunde inte slutföras under år 2019 på grund av personalresurser. Arbetet har återupptagits och en modell för beviljandet av träningsturer kommer att behandlas i fritidsnämnden i maj 2020.	
	Stadens ungdomsbyrå samarbetar aktivt med den grundläggande utbildningen i staden och baserar den verksamhet som erbjuds på det verkliga behovet som poängterats i olika undersökningar.	Skolkontaktarna förstärks och det skapas mångprofessionella kontakter till skolornas personal. Arbetsfördelningen mellan ungdomsledare och specialungdomsledare förtydligas i enlighet med bildningens tyngdpunkter.
	Nya arbetsbeskrivningar för ungdomsarbetare och specialungdomsarbetare har utarbetats. Sedan hösten 2019 har den nya modellen tagits i bruk och utvärderas kontinuerligt. Kontakter med skolorna har skapats i större skala än tidigare och försök med anordnandet av rastaktiviteter i Kiilan koulu och Ekenäs högstadieskola har planerats och påbörjas 2020.	
	Stärka ungdomarnas möjligheter att påverka närsamhället och öka kunskaperna om det.	Ungdomsfullmäktige avger aktivt utlåtanden i olika ärenden till olika nämnder i staden.
	Ungdomsfullmäktige har gett utlåtanden om bland annat inomhusluftsfrågor, handlingsplan för förebyggande av sexuella trakasserier och ingripande i dessa. Nämnderna behöver aktivare begära om utlåtanden av ungdomsfullmäktige.	

Fritid

Förtroendeorgan: Fritidsnämnd

Ansvarsperson: Bildningsdirektör Tina Nordman

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys över åtgärder

Stadsfullmäktige beslöt på sitt möte 23.9.2019 att omorganisera fritidsavdelningen så att biblioteks- och museiverksamheten från och med 1.10.2019 hör under avdelningen övrig utbildning.

Utvecklandet av idrotts- och ungdomsverksamheten under år 2019 har varit utmanande på grund av att fritidschefen slutade och ingen ny kunde rekryteras under hösten. Sektorchefen skötte fritidschefens uppgifter. Från och med november anställdes en person med ansvar för idrott- och hälsomotion.

Motionsrådgivningen har kommit bra igång och redan efter en relativt kort tid visat sig vara en viktig form för stöddet av raseborgarnas välmående. Motionsrådgivningen är en lagstadgad kommunal service och Raseborgsmodellen har fungerat väldigt bra. För tillfället har motionsrådgivningen ca 75 inskrivna klienter. Dessa får alla under ett års tid stöd och individuella råd om motion, kost, hälsa och välmående. Idrotten har under det senaste året byggt upp ett starkt sektoröverskridande samarbete med både kommunala och privata vårdenheter. Med hjälp av projektet har man även kunnat anställa idrottsledare som tagit över en del av idrottsinstruktörernas ledda verksamhet för att frigöra dem till rådgivningen, och med hjälp av projektet har man även startat en hel del nya motionsgrupper. I augusti delade idrotten ut en motionsbroschyr till alla hushåll i regionen ca 22 000 st. Dessa väckte stor uppmärksamhet bland invånarna om stadens ledda verksamhet. Broschyren kommer i framtiden att utkomma varje år i augusti. Målsättningen är att motionsrådgivningen ska bli en bestående del av kommunens service.

Under flera års tid har idrotten haft ett starkt samarbete med invandrarbyrån. Ända sedan 2016 har man med hjälp av regionförvaltningens understöd arbetat aktivt med integration genom motion. Under 2019 har projektet förvalts av idrotten. Målsättningen med detta projekt har varit att stöda invandrarens resa in i den finska kulturen och motionskulturen på långsikt och stöda integrering och deltagande i samhället.

Ungdomsverksamheten har utvecklats, men tyvärr har utförandet försvårats på grund av att det är svårt att hitta personal som är intresserade av att arbeta som vikarier och kvällsarbetare. Den ena specialungdomsarbetarvakansen var obesatt hela året.

Ungdomsfullmäktiges arbete har diskuterats och ännu fungerar arbetet inte optimalt. Ungdomsfullmäktige har haft representanter i samtliga nämnder.

Nyckeltal			
	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Simhallsbesök/år	94 508	95 000	101 299
Simundervisning för skolor/antal deltagare per år	7 090	7 000	7 970
Ungdomsgårdsbesök/år	13 498	14 000	10 251
Ledd verksamhet/antal deltagare (vattenaktiviteter, gym, ej skolor)	20 765	20 000	24 669
Ledd ungdomsverksamhet/antal	3 637	3 500	1 951
Specialungdomsverksamhet/		100	0

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	377 857	415 900		427 524	11 624	102,8%
Avgiftsintäkter	35 035	33 500		33 696	196	100,6%
Understöd och bidrag				41 800	41 800	0,0%
Övriga intäkter	409 786	429 200		378 767	-50 433	88,2%
Intäkter totalt	822 678	878 600	0	881 787	3 187	100,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				7,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-898 584	-909 950		-918 121	-8 171	100,9%
Köp av tjänster	-754 618	-752 620		-808 879	-56 259	107,5%
Material och varor	-255 041	-268 650		-269 637	-987	100,4%
Understöd	-138 310	-160 000		-160 215	-215	100,1%
Övriga kostnader	-727 694	-967 570		-929 938	37 632	96,1%
Kostnader totalt	-2 774 247	-3 058 790	0	-3 086 790	-28 000	100,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				11,3 %		
Verksamhetsbidrag	-1 951 569	-2 180 190	0	-2 205 003	-24 813	101,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				13,0 %		
Därav:						

Analys av ekonomi och nyckeltal

Ungdom

Budget: 678 930, budgetförverkligande: 635 841 = 93,7 % (-43 089 euro). Underskridningen beror på att flera befattningar varit obesatta under sommaren och första halvan av hösten. Detta syns mycket tydligt i nyckeltalen gällande ungdomsgårdsbesök och ledd ungdomsverksamhet. Löneanslagen underskreds med 48 912 euro.

Motion och idrott:

Budget: 501 260, budgetförverkligande: 1 569 163 = 104,5 % (67 903 euro). Den största orsaken till överskridningen är två motionsprojekt som erhållit 36 000 euro understöd från Regionförvaltningsverket. Stadens egna andel måste dock vara 33 000 euro. Projektet var inte budgeterade. Den andra orsaken till överskridningen står att finna i bollhall/simhall, som överskred sin budget med 32 365 euro, varav löner 24 670 euro, resten diverse tjänster. Glädjande är att simhallsbesöken åter kommit upp till normal nivå efter en svacka 2018. Den ledda verksamheten har haft nästan 20 % flera deltagare än tidigare – orsaken är främst motionsprojekten och det utökade antalet motionsgrupper.

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

Grundläggande information om sektorn

Samhällstekniska sektorn är på stadsfullmäktiges bindningsnivå indelad i åtta bindningsnivåer: (stadsfullmäktiges bindningsnivåer) 1) Administration 2) Samhällsteknik 3) Mätning och fastighetsbildning 4) Planläggning 5) Bygg och miljö 6) Utrymmesförvaltning 7) Städning och kosthåll 8) Avfallsnämnden.

Tekniska sektorn består av följande verksamhetsavdelningar: 1) Administration 2) Samhällsteknik 3) Planläggning och miljö 4) Utrymmesförvaltning och 5) Avfallsnämnden

Tekniska nämnden ansvarar för hela sektorns funktioner, budgeten och personalen förutom för byggnads- och miljövårdens myndighetsverksamhet samt miljöhälsans verksamhet. Planläggningsnämnden är en expertnämnd i planläggningsfrågor, miljö- och byggnadsnämnden sköter byggnads- och miljötillstånd och avfallsnämnden är en myndighetsnämnd för hela västra Nyland.

Huvudsakliga uppgifter:

- Främja tillväxt och trivsel i Raseborgs stad.
- Ansvara för markpolitiken, fastighetsförsäljning och områdesplanering.
- Ansvara för de allmänna områdenas skötsel och underhåll.
- Främja och upprätthålla en trygg infrastruktur och goda trafikförbindelser.
- Koordinera planeringen och förverkligandet av investeringar tillsammans med övriga sektorer.
- Ansvara för underhållet av stadens byggda fastighetsbestånd/lokaliteter och verkställandet av fastighetsstrategin ¹
- Ansvara för produktionen av stadens kosthålls- och städtjänster i enlighet med sektorernas behov.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

- De viktigaste målsättningarna för tekniska sektorn:
  - för kommuninvånarnas bästa; målet är en nöjd kund
  - tillsammans med övriga sektorer; målet är en nöjd beställare
  - sektorn internt; målet är fungerande interna arbetsätt
- Ett bra och tydligt ledarskap i den tekniska sektorn, tydliga befattningsbeskrivningar och ansvarsområden
- Ett intimt samarbete mellan tekniska sektorn och stadens övriga sektorer
- En till det ekonomiska läget rätt dimensionerad, motiverad och kunnig personal
- Alternativa produktionsätt för tjänsteproduktion, aktivt utnyttjande av marknaden vid nyinvesteringar och utjämnande av toppar.
- Rätt dimensionerad kundservice på avdelningarna och på stadens hemsida.
- Tydlig planläggning, snabba bygglov samt marknadsföring och försäljning av tomter i rätt tid.
- Förmåga att reagera på snabbt uppdykande behov och efterfrågan.
- Fortlöpande projektutveckling, effektivt genomförande av utvecklingsprojekt.
- Schemaläggning för genomförande av projekt, planering av arbetsmoment och förhandsmarknadsföring vid överlåtelse av ett område.
- Verkställande av fastighetsstrategin och fungerande fastighetsutvecklingsåtgärder.
- Gott samarbete med tekniska centralen, Raseborgs Vatten, Ekenäs Energi och övriga nätverksbyggare.
  - Samtidigt förverkligande av investeringar med andra aktörer då detta är möjligt.
  - Förverkligande av investeringar samtidigt med övriga aktörer då det är möjligt.

¹ Definition av fastighetsstrategin och dess innehåll; Raseborg äger drygt 200 byggnader (fastigheter med byggnader). Fastighetsstrategin utgörs av följande helheter:

- 1) Åtgärdsprogrammet för stadens byggda fastigheter, den s.k. indelningen i fastighetsportföljer definierar bl.a. klassificeringen av objektets skick och skötsel, utvecklingsåtgärderna och -målen samt innehåller uppgifter om objektet.
- 2) En långsiktig riktgivande investeringsplan för såväl byggda fastigheter som kommunaltekniska konstruktioner.
- 3) Definition av interna (kapital)hyror portfölj- och fastighetsvis; fastställd beräkningsmetod för stadens egna användare samt t.ex. för Sote-fastigheter.

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

- Utvecklande av (gemensamma) upphandlingsförfaranden.
- Gott samarbete med regionala och statliga myndigheter

Målsättningen för de anpassningsåtgärder i åtgärdsprogrammet 'Raseborg 2020 del I' som stadsfullmäktige godkände 6.6.2016 § 60 är att utveckla tekniska sektorns funktioner så att följande ekonomiska verkningar uppnås; 300 000 € s.k. allmänt sparmål år 2019 samt som resultat av genomförandet av den s.k. fastighetsstrategin 400 000 € under verksamhetsåren 2017–2020 (133 333 € /verksamhetsår), sektorns anpassningsbehov är sammanlagt 433 000 € för år 2019 från budgeten för år 2018. Anpassningsprogrammet är 3-årigt, den sista anpassningsperioden är 2019.

Målet för åtgärdsprogrammet 'Raseborg 2020 del II' som godkänts av stadsfullmäktige 14.4.2018 § 35, är att fortsättningsvis koncentrera stadens funktioner till egna fastigheter. Det totala sparmålet för koncentration har satts vid 175 000 euro för år 2019. En effektiviserad användning av fastigheter för stadens egen verksamhet är helt i linje med fastighetsstrategin. Sysselsättningsavdelningen flyttar i enlighet med fullmäktiges beslut under år 2019 från externa lokaliteter till egna utrymmen och verksamheten för Tunabo daghem flyttas till Snappertuna skolas utrymmen 1.8.2019. De utrymmen i Snappertuna som blir tomma säljs i enlighet med grunderna för fastighetsstrategin. Dessa åtgärder har inga kostnadseffekter för utrymmesförvaltningen, inbesparingarna uppnås för de enheter som utnyttjar utrymmena, utrymmesförvaltningen sparar in på driftskostnaderna när fastigheterna har sålts.

Ekåsenområdet har en central roll i placeringen av stadens administration när det nya stadshuset blir klart hösten 2018. Användningen av de 16 byggnaderna på området effektiveras genom att koncentrera stadens verksamheter dit. Utvecklandet av Ekåsenområdet till en s.k. administrationskluster kommer att vara en utmaning för de kommande verksamhetsåren. Det är ändamålsenligt att koncentrera kommunala och servicefunktioner till samma område, redan för att effektivt höja fastigheternas användningsgrad och förbättra den allmänna servicen.

För år 2019 uppdateras den interna kapitalhyran för stadens fastigheter till den gängse kommunala nivån. Ändringar i funktioner på grund av landskapsförvaltningen och eventuella Sote-reformen förutsätter att hyresnivån (den externa) för stadens fastigheter ligger rätt. Principen för bestämmande av den interna kapitalhyran som tillämpats i budgeten 2019 motsvarar beräkningsmodellen och principerna för landskapets utrymmescentral.

Stadens administrativa personal har varit decentraliserad tills det nya stadshuset har tagits i bruk under hösten 2018. De byggnader som blir tomma när administrationen flyttat ut bör tas i bruk för någonting annat (t.ex. till s.k. evakueringsutrymmen under skolornas reparationer) eller alternativt ska de avyttras i enlighet med fastighetsstrategin. Under övergångsperioden kan extra fastighetskostnader uppstå, målet är att koncentrera stadens funktioner till stadens egna fastigheter så effektivt som möjligt. Tomma stadsägda fastigheter belastar utrymmesförvaltningens ekonomi. Eftersom det inte finns någon 'slutanvändare', ansvarar utrymmesförvaltningen för byggnadernas driftskostnader. Kostnaderna för fastigheter som står tomma befaras stiga när det nya stadshuset blir färdigt. Under en sk. övergångsperiod, när förvaltningsgrenarna flyttar in i det nya stadshuset, åsamkas kostnader om ca 50 000–100 000 euro för tomma fastigheter tills ny aktivitet skapats i dem eller de har avyttrats på annat vis.

Planlägningsprogrammet och genomförandeplanerna för byggandet uppdateras till att motsvara det aktuella behovet. En av tyngdpunkterna under verksamhetsåret 2019 är planläggning av tomtmark för företagsverksamhet. När generalplanen mellan Karis och Ekenäs fastställs kommer den att främja planläggning av arbetsplatsområden. Därtill ska Skogby och Horsbäck områden utvecklas. Inflyttning främjas med hjälp av ett attraktivt tomt- och bostadsutbud och en effektiv, öppen marknadsföring av tomterna. Natur, vattendrag och bruksmiljöer är Raseborgs styrka!

För Tovö- och Risöområdet planläggs under åren 2019–2020 tomter för fritidsbostäder vilka har betydelse för stadens fastighetsförsäljningsintäkter. Tyngdpunkten för tomtbildningen (planläggningen) bör på basis av de tidigare årens erfarenheter vila på planläggning av arbetsplats- och industritomter samt vid att utöka höghusbeståndet i centrum av Ekenäs och Karis. Den förhållandevis boendetrenden är att människor vill bo i centrum av tätorter nära all service.

Fastighetsförsäljningen av såväl obbyggda markområden som byggnader, har koncentrerats till mättnings- och fastighetsbildningsavdelningen. Försäljningsprocessen förbereds så, att vid försäljning av ett objekt, bör vid beslutsfattandet finnas nödvändig information, samt tillräckliga bakgrundsuppgifter för säljbeslut och för köpkandidaten. Ett smidigt samarbete mellan anskaffning av råmark (markpolitik) – planläggning – tillståndshandling och fastighetsförsäljning är viktigt och det är kopplat till de gemensamma verksamhetsmässiga och ekonomiska målsättningarna. Försäljningsvinsten från fastighetsförsäljningen har för år 2019 satts vid 1,37 miljarder euro, när den tidigare har varit 1,7 miljarder euro.

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

Försäljningsprocessen för fastigheter (byggda och obbyggda) utvecklas vidare. Målsättningen är att de behövliga besluten och beredningen av dem görs i god tid så att man har flera olika typer av objekt till salu samtidigt. Försäljningen av fastigheter genererar både direkta försäljningsinkomster och å andra sidan inbesparingar i underhållskostnader och den kalkylmässiga reparationsskulden minskar när fastighetsmassan krymper. Fastighetsförsäljningens operativa och ekonomiska mål hör ihop med hela tekniska sektorns verksamhet.

Staden förbättrar ekonomin och energieffektiviteten i skötseln av fastigheter, gator och allmänna områden genom att ytterligare utveckla samarbetet mellan stadens tekniska funktioner. Inom stadens tjänsteproduktion utnyttjas marknaden för tjänsteproduktion och man tar i bruk nya verksamhetsmodeller t.ex. för att utjämna toppar. Målet för den tekniska sektorn är att vidare öka tekniska personalens samarbete med avdelningarna inom samhällsteknik och utrymmesförvaltning. Man kommer att precisera uppgiftsbeskrivningar, arbetsledning och kostnadsuppföljning. Arbetsätten bör ändras överlag för att den ekonomiska anpassningen ska vara möjlig. Under verksamhetsår 2019 utreds, om man kan finna synergifördelar genom att överföra förvaltningen, skötseln och investeringarna för stadens gatubelysning i sin helhet på Ekenäs Energi.

Som en följd av stadens investeringsbehov för de närmaste åren, prioriteras övervakningen av investeringsprojekt och mera resurser koncentreras till detta ändamål. I början av 2019 anställs en projekt-/arbetsledare vars huvudsakliga arbetsuppgifter är projektledning och koordinering av arbetsprocesserna för investeringarna. Personen ska besitta teknisk kompetens inom konstruktionsteknik och energieffektivisering. Åtgärden medför ett mindre behov av konsulter inom berörda arbetsområde. De ökade lönekostnaderna belastar investeringsbudgeten.

Målsättningen är att byggnadsinspektionen och miljöbyrån verkar i nära samarbete med det övriga tekniska väsendet och hela sektorn försöker därmed utnyttja synergifördelarna mellan avdelningarna. Man förbereder sig för en eventuell regionalisering av myndighetsfunktioner. Raseborg är beredd att diskutera samarbete mellan Ingå och Hangö i samband med detta.

Avfallsbolagen i Västra Nyland och Östra Nyland har fusionerats i vid början av år 2019 till ett avfallshanteringsbolag. Raseborg fungerar tills vidare som värdkommun för den nya avfallsnämnden. Verksamheten för nya Nylands avfallsnämnd har beskrivits närmare under nämnda avdelning i ett eget avsnitt.

Investeringarna 2019

Investeringarna finns presenterade i budgetens investeringsdel.

Förankrande av strategin i tekniska sektorns målsättningar

Verkställandet av den strategi som stadsfullmäktige fastställde 4.6.2018 § 45 beaktas i målsättningarna för sektorns olika avdelningar. Man har strävat att behandla de åtgärder som presenteras i strategin som konkreta delar av hela sektorns verksamhet. Tyngdpunkterna för strategin och 'förankringen' för tekniska sektorn under de närmaste åren är:

- Växelverkan med företag som redan är verksamma på området och med företag som eventuellt etableras. Gäller markpolitik, försäljning av byggmark och byggnader, planläggning, serviceproduktion och byggverksamhet.
- Gör det möjligt att få arbetsplatser och tillväxt genom att förverkliga planerade projekt, såsom t.ex. Västra Nylands Centralstation, fungerande trafikarrangemang inom verkningområdet för riksväg 25 och bantrafiken (kustbanan och Hangö-Hyvinge –banan), främjar förverkligandet av handelns projekt och gynnar industrins projekt.
- Aktiva åtgärder för att vara koldioxidneutrala t.o.m. år 2035
- Satsningar görs på fungerande myndighetsverksamhet, smidig lovgivning (bygglov, undantagslov och miljötillstånd).
- En stram fortsatt tillämpning av fastighetsstrategin, koncentration av verksamheten på egna byggnader, ett rätt dimensionerat internt hyressystem, som kan användas också vid en eventuell landskapsreform, obehövliga byggnader avyttras.
- Tekniska sektorn utarbetar tillsammans med andra sektorer en servicenätsutredning om stadens olika tjänster (serviceutbud, utbildning, daghem, grundtrygghet osv.). Utredningen om servicenätet berör samtliga

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

sektorer och man bör komma överens om att utarbeta den.

- På basis av en utredning om servicenätet utarbetas en utvecklingsbild för markanvändningen (= plan), som fungerar som bakgrundsmaterial för generalplanläggningen.
- Uppdatering av energi- och klimatprogrammet och aktiv tillämpning av programmet samt återgång till att vara en aktiv HINKU-kommun.

Åtgärder

- Under verksamhetsåret 2019 inleddes förberedelser för en uppdatering av det markpolitiska programmet. Under verksamhetsåret bereddes betydande markögoarrangemang för att få strategiskt viktiga markområden i stadens ägo på det generalplanlagda området i närheten av rv 25.
- Servicenätsutredningen blev klar under verksamhetsåret 2019. Servicenätsutredningen är en fortsättning på den fastighetsstrategi som inleddes 2016 och vars syfte är att effektivisera användningen av de utrymmen som staden besitter, skapa planmässighet och långsiktighet i anslutning till beslutsfattandet och för sin del skapa beredskap t.ex. för en eventuell landskapsreform, varvid en del av fastigheterna överförs till landskapet.
- En bestämning av fastigheternas (byggnadernas) interna hyra har tagits i bruk och grunderna för bestämningen uppdateras vid behov.
- Utarbetandet av det bostadspolitiska programmet inleddes under verksamhetsåret som en del av genomförandet av fastighetsstrategin och servicenätsutredningen. Som nästa åtgärd utarbetas en utvecklingsbild för markanvändningen och denna fungerar som bakgrundsmaterial för den kommande (general)planläggningen
- I investeringsbudgeten för 2020 beaktades vid budgetberedningen ett separat anslag för genomförande av åtgärder som förbättrar energieffektiviteten.
- Västra Nylands centralstation, Karis resecenter, blev i huvudsak färdigt under verksamhetsåret, och bildar en viktig s.k. knutpunkt för olika kollektivtrafikformer. Målet med knutpunkten är att göra spårtrafiken till ett ännu mer attraktivt alternativ för t.ex. pendlingstrafiken.
- Tekniska sektorns processbeskrivningar på olika nivåer har i huvudsak definierats, projektet för närmare beskrivningar av processerna fortsätter

Analys över åtgärder

Tekniska nämnden behandlade 22.1.2019 § 4 hela tekniska sektorns dispositionsplan (med undantag för byggnads- och miljömyndighetsverksamheten samt miljöhälsovårdens verksamhet), där man definierade de ekonomiska och operativa målen för budgeten. Planläggningsnämnden fungerade som expertnämnd i planläggningsfrågor, miljö- och byggnadsnämnden ansvarade för byggnads- och miljötillstånd och avfallsnämnden fungerade som myndighetsnämnd för hela (västra) Nyland. Tekniska nämnden godkände 22.1.2019 separat också investeringsanslagen för fastigheter (8 §) och samhällstekniska projekt (7 §) samt dispositionsplanen för driftskostnader.

Tekniska sektorns ekonomiska resultat 2019 är positivt. Flera faktorer bidrar till det positiva resultatet. Sparåtgärder under tidigare år, anpassning av verksamheten och allmän försiktighet i verksamheten påverkar resultatet. I fråga om driftskostnaderna gjordes under året en budgetändring, gatuunderhållet, (Sfge 14.10.2019 § 104) + 200 000 euro. För personalens del har en del tjänster och befattningar varit obesatta under verksamhetsåret p.g.a. pensioneringar och allmän omsättning. Besparingar har uppnåtts bl.a. inom skogsvård och vård av utrymmen (städning) och kostnaderna för fastighetsskötsel har varit lägre än budgeterat. Kosthållets kostnader överskred de budgeterade anslagen, men någon budgetändring blev ändå inte aktuell.

I fråga om köpta tjänster var besparingen cirka 130 000 euro, vilket delvis beror på fördelningen av s.k. överåriga reparationsprojekt mellan verksamhetsåren samt på försiktighet i fråga om anskaffningar. Jämfört med året innan har mängden köpta tjänster ökat, vilket beror på vinterunderhållet samt uppföljning av inomhusluften i byggnader och vidtagna åtgärder. En del av reparationerna och renoveringarna av fastigheterna överförs till det kommande året och utmaningen i dessa saneringsprojekt som sträcker sig utöver verksamhetsåret är den s.k. balanskontinuiteten, då användningen av anslagen fördelas på olika verksamhetsår.

Planläggningen har varit smidig och har under år 2019 fortsatt att aktivt samarbeta med centrala myndigheter, såsom NTM-centralen i Nyland och Nylands förbund. Tyngdpunkten i planläggningen har legat på att föra vidare den centrala generalplanen (Karis västra och Horsbäck generalplan).

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

Under verksamhetsåret 2019 gjordes inom tekniska sektorn 3 budgetändringar; ändringen av driftsbudgeten för samhällsteknik (Sfge 14.10.2019 § 104), i fråga om investeringsbudgeten en överföring av investeringsanslag från det föregående verksamhetsåret till projektet för det nya daghemmet i Karis (Sfge 11.3.2019 § 6) och projektet för Västra Nylands centralstation (Karis resecenter) (11.3.2019 § 5).

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	8 928 205	9 727 120		9 709 162	-17 958	99,8%
Avgiftsintäkter	847 764	711 500	25 000	680 675	-55 825	92,4%
Understöd och bidrag	67 232	155 300		195 206	39 906	125,7%
Övriga intäkter	20 896 267	22 847 910	0	22 825 515	-22 395	99,9%
Intäkter totalt	30 865 970	33 766 830	25 000	33 726 477	-65 353	99,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				9,3 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-10 592 305	-10 849 330	-25 000	-11 003 472	-129 142	101,2%
Köp av tjänster	-8 074 244	-8 667 750	-200 000	-8 743 140	124 610	98,6%
Material och varor	-6 350 703	-6 562 730	0	-6 329 657	233 073	96,4%
Understöd	-202 261	-228 520	0	-224 551	3 969	98,3%
Övriga kostnader	-4 185 557	-5 339 280	0	-5 173 590	165 690	96,9%
Kostnader totalt	-29 405 071	-31 647 610	-225 000	-31 474 411	398 199	98,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				7,0 %		
Verksamhetsbidrag	1 460 900	2 119 220	-200 000	2 252 066	332 846	117,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				54,2 %		
Därav:						
Interna intäkter	23 666 432	25 826 370	0	25 816 750		
Interna kostnader	-1 174 960	-1 993 800	0	-2 011 415		

Analys av det ekonomiska utfallet

Driftsutgifter

Tekniska sektorns verksamhet utvisar ett överskott på 331 887 euro i förhållande till nettobudgeten.

De övriga avdelningarna kan på ett allmänt plan beskrivas på följande sätt.

Samhällstekniska avdelningen använde 2 535 341 euro för väghållning och 636 404 euro för parkavdelningens verksamhet. Gatuunderhållets kostnader för köptjänster var 19 622 euro mindre än budgeterat. Elkostnaderna för vägbelysningen var 414 164 euro, vilket var mera än året innan. Fordonens bränslekostnader var 100 174 euro. De krav som ställs på parkavdelningen, bl.a. i fråga om uppföljningen och skötseln av lekparkerna, växer hela tiden. Samhällstekniska avdelningens verksamhetsbidrag var 3 579 603 euro.

Fastighets- och mättningsavdelningens bokförda inkomster från fastighetsförsäljning (försäljningsvinst) uppgick till 1 230 956 euro. Under året sålde eller hyrde ut avdelningen sammanlagt 26 tomter. År 2018 var antalet 33 tomter, år 2017 45 tomter, år 2016 23 tomter, år 2015 20 tomter, år 2014 49 tomter och år 2013 49 tomter. Verksamhetsbidraget för fastighets- och mättningsavdelningen var totalt + 2 203 170 euro (budgeterat 2 263 310 euro).

Skogsbrukets virkesförsäljningsinkomster var 647 953 euro (ekonomiskogar och parkskogar), försäljningen överskred budgeten med 39 466 euro.

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

Utrymmesförvaltningens (fastighetsskötseln) verksamhetsbidrag var + 7 708 176 euro, (budgeterat 7 288 000 euro) som huvudsakligen beror på att förvaltningen effektivt har fyllt upp de tidigare tomma fastigheterna i samband med stadshusbygget. Dessutom har man sparat på det budgeterade fastighetsunderhållet.

På motsvarande sätt är verksamhetsbidraget för lokalvård och kosthåll 281 396 euro (budgeterat 84 190 euro) vilket beror på högre kostnader än budgeterat inom kosthållet, bl.a. personalkostnader och råvaror.

Planläggningens verksamhetsbidrag var 626 313 euro, vilket huvudsakligen följer budgeten. Anslagen för planläggningens köptjänster genomfördes inom ramen för beviljade medel. Planläggningen använde totalt 212 784 euro för köptjänster.

Byggnadstillsynen uppvisade ett nettoresultat på -232 474 euro. Intäkterna förverkligades till 97,5 % och nettoutgifterna var 38 724 euro högre än vad budgeten förutsatte. Inkomsterna för miljövården förverkligades till 96,8 %, vilket är 6 846 euro under budgeten. Verksamhetsbidraget för miljövården var + 68 874 euro jämfört med budgeten. Kostnaderna för Sydspetsens miljöhälsa (miljöhälsovård och veterinärvård) underskred budgeten sammanlagt med 64 534 euro.

Inkomsterna för samhällstekniska sektorns administration var lägre än de budgeterade, inkomsterna (småbåtshamnens och verksamhetens inkomster) underskred det budgeterade med 10 486 euro.

Anpassningsåtgärder, åtgärdsprogram

Under verksamhetsåret 2016 utarbetades en s.k. fastighetsstrategi, enligt vilken stadens byggnader indelades i skilda 'portföljer' för vilka man har definierat en portföljbestämd intern hyra samt skötselklassificering. Fastighetsstrategins verkställande fortsatte under 2017. I samband med fastighetsstrategin fastslogs också vilka fastigheter som ska avyttras. De interna hyrorna uppdaterades under verksamhetsåret 2018. Definitionsprincipen för hyror motsvarar den allmänna nivån i kommunerna och är också i enlighet med den s.k. landskapsmodellen.

Stadens egen reserv av småhustomter är utmärkt. Raseborgs stad har totalt ca 120 småhustomter till salu i olika delar av staden (tomterna på stadens mark). Fastighetsförsäljningen har flerfaldig inverkan på tekniska sektorns ekonomi – å ena sidan får man försäljningsinkomster men å andra sidan har också minskade driftskostnader stor betydelse och den s.k. reparationskulden minskar.

Tekniska sektorns åtgärdsprogramsenliga insatser gällde flyttningen av verksamhet i den s.k. Toli-fastigheten till den tomma fastigheten i stadens ägo i Karis och flyttningen av Snappertuna daghemsverksamhet till skolans utrymmen. Ändringarna i verksamheten i Snappertuna möjliggör minskning av fastighetsbeståndet genom försäljning.

Investeringarna 2019

Investeringsanslagen användes enligt följande (investeringarna har presenterats skilt kostnadsvis i förteckningen av investeringar):

Samhällsteknik;

Tekniska centralen använde 94,7 % av investeringsmedlen år 2019, dvs man använde 6,52 miljoner euro av 6,885 miljoner.

Till parker, parkkonstruktioner och badstränder hade anvisats ett anslag på sammanlagt 130 000 euro. Arbetet med att uppdatera och förnya stadens lekparker och badstränder fortsatte Projekt under verksamhetsåret var: sanering av badhytten och förnyande av simbryggan och toaletten vid badstranden i Bromarv; förbättring av den s.k. Parkour-platsen för utomhusmotion i Karis; ansökt och beviljat åtgärdsstillstånd för Simmis terrass 9/2019; uppsnygning av Stallörsparkens område bl.a. genom förbättring av gångbanorna. Av det totala anslaget användes 129 502 euro.

Anslaget för idrottsanläggningar (200 000 euro) anvisades för förnyande av marknadsplanens rink, vilken färdigställdes under vintern 2019/2020. Utomhusgymmet i Karis förverkligades sommaren 2019. Golvet i Ekenäs bollhall förnyades under sommaren 2019. Förbättringsarbeten gjordes på Österby sportplan under det gångna året. Av det totala anslaget användes sammanlagt 220 392 euro.

För istandsättning av gäst- och småbåtshamnarna och byggande av nya småbåtshamnar hade sammanlagt 250 000 euro reserverats. På Gumnäs område byggdes en småbåtsbrygga med ca 12 hyrbåtsplatser, installationen utfördes

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

sommaren 2019. Vid Barckens udde finns bryggkonstruktioner av trä. Trädäcket på bryggan på strandsidan närmast stranden förnyades och båtarnas förtöjningar, t.ex. akterpålarna, förstärktes. På Rågö förnyades bryggans däck- och stödkonstruktioner och bryggans förankringskedjor byttes ut. Norra hamnens bryggor försågs med portar, ett mindre muddringsarbete utfördes i området i fråga för att uppnå tillräckligt vattendjup. I Flyets strandområde installerades en flytande brygga. Pålarna vid den fasta bryggkonstruktionen i Ormnäs togs bort hösten 2019. Av det totala anslaget för småbåtshamnen användes 218 859 euro. Muddringen av Södra viken och förbättringen av bryggorna beviljades tillstånd, regionförvaltningsverkets beslut 100/2019.

Investeringsprogrammet för gatunätet var totalt 2,0 miljoner euro och summan användes enligt följande: Grundförbättringsobjekt och gatubelysning förbättrades enligt investeringsprogrammet för totalt 2 001 045 euro som fördelades enligt följande:

- 692 000 € för grundförbättring och asfaltering av gator
- 255 000 € för lagning och förnyande av slitna asfaltytor
- 923 000 € till nybyggnation
- 131 000 € till att bygga och förnya belysningen

Trafikarrangemangen rv 25

För trafikarrangemangen kring anslutningarna längs riksväg 25:s s.k. utvecklingskorridor har årligen reserverats anslag. För år 2019 har ett totalanslag på 800 000 euro reserverats och i ekonomiplanen 1,0 miljoner euro för år 2020 och 0,8 miljoner euro för år 2021. Anslagen har i första hand reserverats för trafikarrangemangen i Läpp. Raseborgs stad håller på att förhandla om utvecklandet av markanvändningen på Läppområdet. Förverkligandet av de kommersiella projekten på området förutsätter trafikarrangemang, nuläget motsvarar inte den ökade trafikens behov. Stadsstyrelsen beslutade 17.6.2019 § 247 att anvisa 100 000 euro för år 2019 och likaså för år 2020 för utarbetandet av en vägplan. Vägplanen för Läppområdet utarbetas tillsammans med NTM-centralen i Nyland, kostnaderna delas jämnt. År 2019 användes 91 797 euro för vägplaneringen.

Investeringarna omfattade också grundreningen av järnvägsbron i Karis och förverkligandet av stationsområdet (det s.k. resecentret). Projektet är ett samprojekt med Trafikverket. Byggnadsarbetena startade i maj 2018 och fortsätter fram till februari 2020. Projektets helhetstidtabell är 6 månader försenad, vilket huvudsakligen beror på den besvärliga vintern 2018/2019, det trafikerade järnvägsområdet på byggarbetsplatsen, leveransen av hissarna samt beställarens parallella arbeten. De tekniska arbetena framskred huvudsakligen enligt planerna, förändringarna i anslutning till planera och verkställ -entreprenaden (ST-urakka) kostnaderna i anslutning till dessa har beaktats i budgeten för 2019. Det anslag som anvisats för projektet för 2019 uppgick till 2 300 000 euro, genomförandekostnaderna till 2 307 532 euro och projektets totalkostnad vid utgången av 2019 till sammanlagt 5 114 586 euro. Ändringen i projektanslaget på grund av den s.k. balanskontinuiteten (överföring av anslaget för 2018 till 2019) gjordes av stadsfullmäktige 11.3.2019 § 5.

Investeringsanslaget för nya bostads- och industriområden användes för byggande av gator i Röd mossens och Nabogatan samt projektplanering för Gammelboda småbåtshamn. Totalanslaget var 200 000 euro och de förverkligade kostnaderna var 165 933 euro.

Sammanlagt 200 000 euro anvisades för verkställande av markanvändningsavtal. Gatubyggandet i Fiskars sker i enlighet med det byggprogram som bifogats markanvändningsavtalet. Objekten år 2019 var belysningen på Isidorvägen och Malcolmvägen, utarbetandet av vägplanen för Sparvägen, Marskens väg och Marskens gränden, förbättringen av gång- och cykeltrafikleden på sträckan mellan torget/parkeringsområdet och kvarter 26/Tröskhuset och installeringen av belysning på den samma samt breddningen av Hälleforsvägen på sträckan mellan gångbron och knivfabriken. Arbetena i enlighet med Billnäs markanvändningsavtal fortsatte år 2019. För ovan nämnda projekt användes sammanlagt 202 867 euro.

Ett investeringsanslag (220 000 euro) har reserverats för år 2019 (-2021) för förverkligande av projekt. Det användes för att genomföra följande projekt: utveckling av området kring Pojo centrum, landskapsgestaltning på torgområdet och förnyande av biltak; Förverkligande av friluftsleden mellan Ormnäs och Jägarbacken i enlighet med godkänd parkplan, leden förlängs senare till Ekåsenområdet. Trafiksäkerhetsplanen uppdateras under år 2019. Trafiksäkerheten förbättrades under det gångna året bl.a. i de s.k. skolkvarteren, längs Flemingsgatan (av grundförbättringsanslaget).

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

Tekniska sektorns investeringar omfattar byggande av fiskvägar i Svartån (6 år 105 000 euro/år, hela projektet ca 5,5 miljoner euro). Raseborgs stads andel för de kommande åren har preciserats inom ramen för det sammanlagda anslaget. Projektet har beviljats en påtaglig extern (EU) finansiering. Raseborgs stad deltar i EU-projektet (IP-Life projektet) vars syfte är att finansiera fiskvägar i Svartån. År 2017 fick man de erforderliga tillstånden till att bygga de två lägsta fiskvägarna (Åminnefors och Billnäs). Byggarbetena för de båda fiskvägarna kom igång under 2018. Byggandet av Åminne fiskväg har visat sig vara mycket besvärligt på grund av att det bredvidliggande kraftverkets undervattenskonstruktioner är i så dåligt skick. Det anslag som anvisats för projektet år 2019 (Raseborgs betalningsandel) var 495 000 euro och kostnaderna för genomförandet uppgick till 966 250 euro under året. Den betydande avvikelserna i kostnaderna beror på att byggarbetsplatsen i Åminne försenats och på de kostnader som tilläggsarbetena medfört. Också en betydande del av de beviljade stöden beviljas först under 2020, då stadens totala kostnader utjämnas. Fordringarna år 2020 uppgår till 215 000 euro från NTM-centralen i Nyland och ca 126 000 euro från EU. För projektet har anvisats sammanlagt 1 295 000 euro under hela projektperioden 2016–2020, prognosen är att kostnaderna för hela projektet överstigs med cirka 100 000–200 000 euro, de ekonomiska slutföljderna av projektet klarnar under 2020.

För utveckling och förverkligande av Bromarv skärgårdshamn hade reserverats sammanlagt 680 000 euro (300 000 euro/2017; 290 000 euro/2018 och 90 000 euro/2019) tillsammans med byaföreningen och andra samarbetspartner. Raseborgs stads nettoanslag för 2019 var 90 000 euro, som användes för att slutföra projektet våren 2019, sammanlagt 89 976 euro.

Det nya daghemmet i Karis (1 150 000 euro 2019, totala anslaget 3 250 000 euro)

Planeringen av projektet och de förberedande arbetena inleddes 2017 och byggandet inleddes 2018. Det nya daghemmet har 5 avdelningar och ersätter mindre daghemsenheter, såsom Sandbo (Sannäs skola), Nalle gruppfamiljedaghem ja Lövkulla gruppfamiljedaghem. Daghemmet Karusellen blev färdigt i juni 2019. På grund av användningen av investeringsanslag mellan verksamhetsåren gjordes under 2019 en anslagsändring mellan verksamhetsåren så att 500 000 euro från anslaget för verksamhetsår 2018 genom stadsfullmäktiges beslut (11.3.2019 § 6) överfördes till verksamhetsåret 2019. Projektets totala kostnader uppgick till 3 130 733 euro, dvs. projektet genomfördes inom ramen för det totala anslaget.

Fokus (200 000 euro för år 2019, det totala anslaget beräknas uppgå till 5 000 000 euro, genomförande åren 2020–2021)

En projektplan för stadens fastigheter i Karis centrum har uppgjorts. Enligt den grundrenoveras Fokus i fråga om t.ex. biblioteksverksamheten, stadens betjäningsspunkt för invånare samt mötesutrymmen. Projektet förverkligas under 2019–2021 och för det har reserverats sammanlagt 5,0 miljoner euro. Stadsstyrelsen godkände 17.6.2019 § 248 projektplanen, enligt vilken projektet genomförs som ett samprojekt med en andra part; staden är delägare i det ömsesidiga fastighetsaktiebolag som kommer att grundas. Intensionsavtalet mellan staden och den stiftelse som grundats godkändes i stadsstyrelsen 2.12.2019 § 451. Stadens finansieringsandel för 2020 och 2021 betalas via fastighetsaktiebolaget som en placering, t.ex. som en aktieteckning. Av det anslag på 200 000 euro som anvisats för projektet användes 50 132 euro för preliminära utredningar i anslutning till projektet samt för konditionsundersökningar och undersökningar av skadliga ämnen i den nuvarande Fokus-byggnaden.

För projektet Svartå skolcentrum anvisades 150 000 euro för år 2019. En arbetsgrupp har tillsatts för att utarbeta en projektplan för skolan, daghemmet och biblioteket i Svartå. Arbetsgruppens uppgift är att ta fram en projektplan för genomförande av tvåspråkig kommunal service i enlighet med målen. Projektplanen godkändes i stadsstyrelsen 29.4.2019 § 172 och projektets totalkostnads kalkyl fastställdes till 5,3 miljoner euro. Dessutom ansöks om stöd för gymnastiksalens andel (uppskattningsvis ca 300 000 euro). Avsikten är att projektet ska genomföras under 2020 och 2021. En detaljplaneändring har gjorts för området i fråga.

Katarinaskolan 150 000 euro för 2019, totalt anslag enligt investeringsplanen 5 600 000 euro, genomförande uppskattningsvis åren 2022–2023)

En projektgrupp har tillsatts för att genomföra sanering, utbyggnad och utredningar av Katarinaskolan. Syftet med den preliminära utredningen är att den utgör en grund för den fortsatta planeringen, för vilken ett anslag har föreslagits för år 2019. I samband med den preliminära utredningen görs en omfattande konditionsgranskning av den nuvarande skolbyggnaden, en behovsutredning angående elevmängder och motsvande behov av utrymmen, en verkställighetsplan samt en preciserad kostnads kalkyl för projektet. Kartläggningen av skadliga ämnen och konditionsgranskningen blev klara i början av 2019. Beroende på byggnadens kondition och byggnadens lämplighet för den planerade verksamheten beslutar man separat om hur omfattande saneringen kommer att vara. Katarinaskolans projektplan är en del av den s.k. servicenätsutredningen. Av planeringsanslaget användes 66 756

Sektor: Teknik

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl

euro till konditionsgranskningen och till att definiera byggnadens tekniska skick som grund för den fortsatta planeringen.

Skolgårdarna (100 000 euro)

Planen för förbättringsåtgärder för skolgårdarna utarbetas som ett samprojekt mellan bildningsväsendet och tekniska väsendet. Skolgårdar, vars trivsamhet förbättrades 2019, var Österby skola, Seminarieskolan och Kirkonkylän koulu i Pojo. Anslaget användes till att förnya och förbättra skolans gårdar och anläggningar till ett sammanlagt belopp av 120 250 euro.

För sprinklerinstallation i byggnaderna har inte föreslagits något separat anslag i investeringsbudgeten för 2019. Sprinklerinstallationsprojektet vid Tenala servicehem från år 2018 sträckte sig för sin del till 2019 års sida, varför anslaget användes under det gångna året.

Kosthållsutredning, verkställande år 2019

Saneringen och utbyggnaden av Österby skolas kök inleddes i mars och färdigställdes före årets slut. Anslaget för projektet uppgick till sammanlagt 1 730 000 euro i investeringsbudgeten. Saneringen omfattade sanering och tillbyggnad av tillredningsköket i nuvarande Österby skola samt förnyande av köksutrustningen. I Österbo daghems utdelningskök gjordes nödvändiga ändringar för matutdelningen. Av det anslag som anvisats användes 1 090 313 euro under det gångna året.

Det investeringsanslag som beviljats för att administreras av tekniska nämnden uppgick till 1 300 000 euro. När ett anslag för ett enskilt objekt överstiger 200 000 € ska det godkännas av stadsstyrelsen. Anslaget aktiveras med ett separat beslut av tekniska nämnden efter en offertrunda och slutförd planering. Det projektspecifika anslaget samt tidtabellen för genomförandet preciseras genom separata beslut. Arbetsprogrammet för år 2019 behandlades som en separat paragraf, till vilken arbetsprogrammet innehållande nedan nämnda investeringsprojekt bifogas. Arbetsprogrammet för tekniska nämndens investeringar, som behandlas som en separat paragraf, innehåller även större reparationer som ska bekostas med medel från driftskostnader.

Administration

Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: Chef för administrativa tjänster Jens Rosendal

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Avdelningen ansvarar för den övergripande administrationen och stödfunktionerna inom hela sektorn. Avdelningen leder och koordinerar ekonomiplaneringen samt ansvarar för sektorns totala ekonomiuppföljning.

Kansliet ansvarar för ärendehantering, kundservice, sektorns ekonomiförvaltning inklusive fakturering och inköpsreskontra, prognoser och statistik samt controllerfunktion. Kansliet driver för hela sektorn gemensamma administrativa funktioner. De övriga avdelningarna har för sina egna och närstående kanslifunktioner egen administrativ personal.

Investeringsplaneringsenheten ansvarar för investeringarna för stadens alla sektorer. Detta innebär ansvar för uppgörande av budget samt koordinering och verkställande av stadens investeringsbudget i sin helhet.

Fordonsadministrationsenheten ansvarar för administrationen av stadens fordonspark. Bistår vid anskaffning, upprätthåller register samt följer upp kostnader för fordonsanvändningen.

Stadens småbåtshamnar drivs som en nettoenhet underställd avdelningen.

Räddningsväsendet sköts genom köptjänst av Västra Nylands räddningsverk / Esbo stad. Verksamheten administreras av avdelningen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Som en följd av flytten till nya stadshuset kommer det sektoröverskridande samarbetet att effektiviseras.

Investerings- och fordonsadministrationsenhetens verksamhet fortsätter utvecklas under 2019. Målsättningen är att enheterna ska få en klarare roll i arbetet med stadens investeringar och fordon. Som en följd av stadens investeringsbehov för de närmaste åren, prioriteras övervakningen av investeringsprojekt och mera resurser koncentreras till detta ändamål. I början av 2019 anställs en projekt-/arbetsledare vars huvudsakliga arbetsuppgifter är projektledning och koordinering av arbetsprocesserna för investeringarna. Personen ska besitta teknisk kompetens inom konstruktionsteknik och energieffektivisering. Åtgärden medför ett mindre behov av konsulter inom berörda arbetsområde. De ökade lönekostnaderna belastar investeringsbudgeten.

Småbåtshamnarna strävar till att utöka antalet båtplatser. En ny brygga till Pojo, Gumnäs med ca 10–20 båtplatser anläggs. Bryggorna på Barckens udde snyggas upp och satsningar på säkerheten vid bryggorna i Jägarbacken kommer att göras. Vinterförvaringen struktureras.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Effektiva kanslifunktioner	Nå upp till budgeterade nyckeltal.
	Skötseln av de för sektorn gemensamma kanslifunktionerna har förverkligats enligt plan. Mängden ärenden i tekniska nämnden samt inköpsverifikat och fakturor motsvarade det budgeterade.	
	Investeringsprojekten genomförs inom utsatt tidtabell och håller sig inom givet budgetanslag.	Uppföljning av investeringsbudgeten varje månad.
	Uppgifter om investeringsprojektens utfall redovisas separat. Investeringsbudgeten följs upp varje månad och investeringsplaneringsenheten styr och övervakar projekten så att de förverkligas enligt plan. Under 2019 förverkligades 86 % av investeringsbudgeten och de flesta investeringsprojekt blev klara eller pågår enligt utsatt tidtabell och hölls inom givet budgetanslag.	

Administration

Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: Chef för administrativa tjänster Jens Rosendal

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Utveckling av fordonsadministrationen. Utvecklingen görs tillsammans med övriga sektorer.	En verksamhetsbeskrivning för enheten görs.
	Diskussioner om stödverksamheten för social- och hälsovårdens fordon fördes under året. Diskussionerna resulterade i en tydligare uppgiftsfördelning mellan fordonsadministrationen och fordonsanvändarna. Diskussioner om serviceleasingavtal fördes och utredningen fortsätter under 2020. I november togs två stycken nya elbilar i bruk för stadens anställda. Anskaffningen av elbilarna ledde till att arbetet med verksamhetsbeskrivningen sköts upp till 2020.	
	Öka uthyrningen av båtplatserna	85 % av båtplatserna hyrs ut.
	39 platser på yttre sidan på den andra bryggan vid Barckens udde togs bort, medan 12 nya platser för uthyrning tillkom i Gumnäs i Pojo. Uthyrningsgraden ligger för tillfället på 79 %, vilket är en ökning i jämförelse med 2018 (76 %). Budgetmålet på 85 % nåddes inte, eftersom uthyrningsgraden i Södra viken och Barckens udde (248 båtplatser) endast är 52 % och i Flyet (22 båtplatser) endast 36 %. I övriga båthamnar sker uthyrningen enligt plan.	

Analys över åtgärder

Kanslifunktionerna har effektiviserats i och med flytten till stadshuset på Ekåsenområdet. Det att hela stadens administration är placerad under samma tak möjliggör ett effektivare sektoröverskridande arbete än tidigare. Året har också präglats av stora förändringar i IT-programmen inom ekonomiförvaltning och ärendehantering. Tekniska nämnden har på sitt möte den 21.5.2019 § 90 valt chef för administrativa tjänster på tekniska sektorn. Arbetet med att göra de nödvändiga förberedelser som det nya kommuninformationsprogrammet kräver pågick under året. Även arbetet med att beskriva tekniska sektorns processer kom igång och verksamhetens huvudprocesser har slagits fast.

Rekryteringen av en projektchef till investeringsplaneringsenheten genomfördes och enheten förstärktes fr.o.m. den 1.9.2019. Detta underlättar arbetet med investeringsprojekten, framförallt på fastighetssidan.

I november togs två stycken nya elbilar i bruk för stadens anställda. Anskaffningen är en del av strategins handlingsprogram och i början kommer användningen att rikta sig till stadens egen personal. Då systemet fungerar internt kan eventuellt också invånarna tas med i användningen. Användningen har kommit bra igång och utvärderas under 2020. Stadens fordonsförsäkringar har gått igenom och fordonskontrakten uppdaterades. Några fordon vars leasingperiod gick ut löstes in och registrerades hos staden. Nya fordon införskaffas i de fall det är ändamålsenligt för verksamheten.

Den nya bryggan till Pojo, Gumnäs installerades i maj och erbjuder 12 nya båtplatser för uthyrning. Båtbryggorna i småbåtshamnen utanför Norra hamnen förseddes med portar. Tekniska nämnden uppdaterade regler och avgifter gällande vinterförvaringen av båtar. De uppdaterade vinterförvaringsplatserna och principerna för uthyrningen trädde ikraft så att de gäller redan för den pågående vinterperioden.

Administration

Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: Chef för administrativa tjänster Jens Rosendal

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
TN antal sammanträden / år	12	12	12
TN antal behandlade ärenden	203	200	200
Antal hanterade inköpsverifikat	18 932	20 000	19 059
Antal fakturor	14 937	18 000	15 326
Småbåtshamnar			
Antal småbåtspplatser	870	877	843
Andel uthyrda platser %	76	85	79
Regionalt räddningsverk			
Utryckningar, trafikolyckor	118	100	84
Utryckningar, bränder	12	18	9
Utryckningar, fara för byggnadsbrand	23	30	14
Granskning av automatalarm	113	150	100

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	114 836	153 500		136 753	-16 747	89,1%
Avgiftsintäkter				65		
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter	11 408	10 000		16 196	6 196	162,0%
Intäkter totalt	199 244	303 500	0	258 265	-45 236	85,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				29,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-495 763	-516 490		-495 449	21 041	95,9%
Köp av tjänster	-1 910 497	-1 969 190		-1 964 764	4 426	99,8%
Material och varor	-12 584	-24 900		-12 965	11 935	52,1%
Understöd						
Övriga kostnader	-15 416	-25 700		-27 763	-2 063	108,0%
Kostnader totalt	-2 434 259	-2 536 280	0	-2 500 941	35 339	98,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				2,7 %		
Verksamhetsbidrag	-2 235 014	-2 232 780	0	-2 242 676	-9 896	100,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,3 %		
Därav:						
Interna intäkter	1 041	500		14 147		
Interna kostnader	-42 073	-55 680		-57 429		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Intäkttssidan stannade under den budgeterade nivån, vilket delvis beror på att intäkterna från småbåtshamnarna underskreds med cirka 25 000 euro. Det beror på att uthyrningsgraden i Södra viken och Barckens udde (248 båtplatser) endast är 52 % och på Flyet (22 båtplatser) där uthyrningsgraden är endast 36 %. Rivning av bryggor i

Administration

Förtroendeorgan: Teknisk nämnd

Ansvarsperson: **Chef för administrativa tjänster Jens Rosendal**

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Flyet och Ormnäs utfördes under hösten och kostnaderna belastade driftsbudgeten. Småbåtshamnarnas nettoresultat blev således cirka 50 000 euro sämre än budgeterat.

I budgeten fanns ett anslag om 140 000 euro för tillverkning för eget bruk, alltså kostnader som påförs investeringsbudgeten. I den budgeterade summan ingick 70 000 euro för en ny personresurs till investeringsplaneringsenheten. Den nya projektchefen påbörjade sitt arbete den 1.9.2019, vilket ledde till att personalkostnaderna blev lägre än budgeterat och att intäkterna minskade i samma utsträckning. Förfarandet hade alltså ingen effekt på nettobudgeten.

Största delen av kostnaderna består av betalningsandelar för räddningsverket och dessa blev cirka 40 000 euro lägre än budgeterat.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsteknikens verksamhetsområde omfattar:

- skötsel av gator, vägar och allmänna områden, parker, simstränder, hamnar och avstjäpningsplatser, samt verkställer de investeringar som ansluter sig till verksamheten
- koordinering av skötseln av närområdena för stadens fastigheter som en del av övrigt underhåll
- underhåll av småbåtshamnarna i enlighet med administrativa avdelningens definition av servicenivån
- teknisk skötsel och underhåll av idrottsområdena i enlighet med bildningsväsendets nivådefinition
- skötsel av ekonomi- och parkskogar
- administrering av gatu- och grävstillståndsregister
- koordinering av tekniska verkets dejourverksamhet
- aktiv kundservice
- deltagande i förverkligandet av investeringar tillsammans med det övriga tekniska verket

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Verksamheten inom det samhällstekniska verksamhetsområdet håller nu, efter ändringarna 2016 i förvaltningstadgan, på att stabiliseras efter att skötseln av idrottsanläggningar och koordineringsansvaret för fastigheternas uteområden övergått till samhällstekniska enheten. Arbetsledningens uppgifter har breddats och blivit mångsidigare. Personalresurser har kombinerats med andra avdelningar.

Balanseringen av personalresurserna kommer att vara en viktig tyngdpunkt under det kommande budgetåret. Den egna produktionen koncentreras vidare till centra och man strävar efter en flexibel användning av entreprenörer. Samarbetet mellan utrymmesförvaltningen och samhällstekniken har ökat men måste fördjupas med olika åtgärder. Samarbetet med affärsverken konkretiseras genom den gemensamma depåverksamheten. Den nya entreprenadperioden för vinterunderhåll 2018–2022 inleds.

En elektronisk uppföljning av arbetstid och fordon har tagits i bruk 2018. Vidareutvecklingen av systemet fortsätter tillsammans med leverantören och det utvidgas till personalen inom underhåll, målet är 90 % täckning. Rutiner för att utnyttja data från systemet formas.

Avdelningen är aktivt med i de projekt som NTM-centralen och Trafikverket har startat på området, bl.a. Hangö-Hyvinge järnvägsplanen, planerna att förverkliga de objekt som trafikarrangemangen av rv 25 ger upphov till. Man fortsätter sedan fyra år att i egen regi återställa stadens gamla grustag och deponeringsplatser.

Samhällstekniska verksamhetsområdet

Anslagen för underhåll av parker och gator hålls som helhet på ungefär samma nivå som året innan. Ramen för ekonomin växer med öronmärkta kostnadsreservationer för underhåll. Vid sidan av ersättningen för dagvattensystemets underhåll som togs i bruk redan förra året samt det reviderade anslaget för motionsanläggningar görs förberedelser för att återställa marktäktområdet i Brandal.

För köptjänster och gatubelysning har anvisats ett anslag, som baseras på de tidigare årens kostnader. Man ska vara beredd på att entreprenadspriserna för vinterunderhåll kommer att stiga. Under verksamhetsåren (2018-)2019 utreds, om man kan finna synergifördelar genom att överföra förvaltningen, skötseln och investeringarna för stadens gatubelysning i sin helhet på Ekenäs Energi. Ifall utredningen visar att synergier samt ekonomisk nytta kan erhållas, föreslås att gatubelysningsinfrastrukturen samt underhållet överförs på tredje part.

Utredningen av depåverksamheten slutförs under verksamhetsåret och man utarbetar en driftsplan med investeringsplan för utrymmen som beaktar en eventuell fusion mellan affärsverken.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Personal

Den tekniska personalstyrkan har dimensionerats så, att man kan upprätthålla en basberedskap i underhållsarbeten och på samma vis som tidigare delta i genomförandet av mindre investeringar även som eget arbete. I personalanslaget ställer man in sig på att efter en lång reduceringsperiod ha möjlighet att utföra genomtänkta rekryteringar inom underhåll. Samarbetsförhandlingarnas skyldighet att minska 1 årsverke har för samhällsteknikens del förverkligats 2018. Man bereder fortsättningen genom att utarbeta en personalresursplan som täcker hela utrymmesförvaltningen och samhällstekniken.

Rekrytering till tekniska arbeten sker i första hand ur nuvarande personal om möjligt, men en genomtänkt nyrekrytering nästa år är möjlig. Vid personresurseringen bör man dessutom fästa vikt vid att staden behåller tillräckligt av mångsidig teknisk yrkeskompetens och funktionsförmåga inte bara inom produktionen utan även i arbetsledning. Detta är speciellt viktigt i en situation där enhetens ansvarsområde har vuxit. I fortsättningen utreds samma möjlighet (att använda säsongarbetare) även för skötsel av trafikleder för att även där komplettera det säsongbetonade arbetet.

Arbetsledningen inom samhällstekniken ansvarar nu för arbetsledningen också på motionsområden samt koordineringen av skötseln av fastigheternas uteområden. Dessutom har vissa myndighetsuppgifter från miljöenheten delegerats till samhällstekniska arbetsledningen. Denna verksamhet håller på att bli etablerad och personalens färdigheter utvecklas. Den bör stödas även i fortsättningen.

Erfarenheterna av elektronisk uppföljning av arbetstiden har varit positiva och systemet kommer att utvidgas stegvis till att omfatta hela personalen inom tekniska arbeten. Elektronisk uppföljning av arbetstid ger realtidsdata om var olika kostnader har uppstått och binder verksamheten tätare till ekonomisk planering. Tillika möjliggör uppföljningen av entreprenörernas arbetsresultat en bättre kontroll av arbetskvalitet och kundservice och ger information om olika entreprenadsområden.

Trafikleder och fastigheternas närområden

Målsättningen för underhållet av trafikleder och fastigheternas närområden är att producera åt kommuninvånare ett underhåll av gator och fastigheternas gårdsområden som är anpassat till väderleken i södra Finland och är ekonomiskt.

Vinterunderhållet av trafikleder är den mest betydande kostnadsposten för samhällstekniska tjänsteproduktionen. Vinterunderhåll produceras både som egen produktion och som köptjänster. Vinterunderhållet har indelats i ett tjugotal entreprenader på olika entreprenadområden. Kostnaderna för vinterunderhåll (gator och allmänna områden) beror givetvis på väder och snömängd, men kostnads hanteringen är aktiv i och med den dejourerande arbetsledningen som övervakar förhållandena.

Konkurrensutsättningen av den nya entreprenadperioden (hösten 2018-våren 2022) genomfördes på våren 2018. Priserna kommer att stiga men å andra sidan har entreprenaderna i viss mån inkluderat arbete som tidigare utförts som extra arbete. Entreprenaderna verkställs med enhetspriset som grund (dvs. €/km teoretisk plogningskilometer).

Arbetsledningen för samhällstekniken ansvarar också för koordineringen av vinterunderhållet för fastigheterna i stadens eget bruk samt deltar i produktionen av tjänster. Såväl de entreprenader som produceras som eget arbete som de entreprenader som köps har förtätats och sammanslagits.

Man fortsätter att göra underhållsarbetet alltmer ekonomiskt bl.a. genom att koncentrera arbetsledningen samt kontakterna mellan entreprenörer och stadens personal och genom att vidare minska beredskaps- och jourarbete.

Områdesentreprenader som omfattar all skötsel av yttre områden tas i bruk som en ny produktionsmetod i lämpliga objekt inom staden under de närmaste verksamhetsåren. Det förutsätter att även marknadens intresse väcks.

Sommarunderhållet av trafiklederna, avlägsnandet av sandningssand, ytutjämnning, underhåll av trafikmärken sker som en kombination av egen produktion och köp av tjänster.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Skötsel av grönområden och parker

Underhåll av parker och grönområden har som uppgift att upprätthålla Raseborgs stads tilltalande stadsbild med vackra och välskötta allmänna områden, parker och badstränder. Enheten sköter också stadens allmänna lekplatser, som upprätthålls enligt standarderna SFS-EN 1176 och SFS-EN 1177. Enheten utför bl.a. syneförrättningar av skolornas och daghemmens gårdsplaner.

Samarbetet inom skötsel av parker och fastigheters grönområden ökas i Karis-Pojo-Svartå området genom att utse en gemensam arbetsledningsresurs för verksamheten ur nuvarande personal. Man utvecklar i samarbete med fastighetsenheten rutiner för granskningen av lekparkar och daghemsgårdarnas lekställningar och strävar att höja personalens kunskande. Arbetsledarna för skötseln av parkerna har dessutom hand om vissa myndighetsuppgifter inom miljövärdn.

Under vintersäsongen deltar parkpersonalen i stadens snöberedningsgrupp och bl.a. skottar snö och förhindrar halka, underhåller parkinventarier, maskinparken och kvistar gatuträd. Resursen för verksamheten omfattar många läroavtalselever, sommararbetare, civiltjänstgörare och personal från den rehabiliterande arbetsverksamheten. Denna resursmöjlighet beaktas i fortsättningen också i andra arbeten.

Skötsel och underhåll av motionsområden

Skötseln av motionsområden fördelas mellan utrymmesförvaltningen och samhällstekniken. Personalen har överflyttats från bildningsväsendet till samhällstekniken och utgör en del av enhetens gemensamma personal. Den nya, under 2017–2018 inkörda, nya arbetsfördelningen mellan tekniska centralen och bildningsväsendet baseras på varderas styrkor och på samarbete. Därmed ökar yrkeskunskapen och kännedomen om verksamheten beträffande skötseln av motionsområden inom staden.

Kostnaderna för skötseln av motionsanläggningar tillkommer inom tekniska väsendet och fritidsväsendet reserverar motsvarande anslag i sin egen budget. Kostnaderna för underhåll (inkl. personalkostnader) faktureras fritidsväsendet. På så sätt är skötseln av motionsanläggningarna ur tekniska väsendets synpunkt kostnadsneutral.

Till fritidsväsendets budget föreslås för fritidsnämnden en höjning på 20 000 euro till tekniska väsendets budget för underhåll. Motiveringen är ändringar i personal, där dimensioneringen nu är 4 personer, varav en är på deltid, dvs. dimensioneringen av arbetskraft är för tillfället 3,6 årsverken. När en deltidsanställd person slutar, borde hen ersättas med en arbetare på heltid. Dessutom kräver perioder för vintersport och sommarens bollsäsong säsongarbetare för att hålla arbetstiderna för den ordinära personalen på rimlig nivå.

Det blir ändringar i användningen av anslaget jämfört med detta år. Ökade kostnader finns i maskinernas leasingsserviceköp, men det kan täckas inom anslaget ramar. Dessa kan alltså täckas genom att göra ändringar i kontonivån. Dessutom bör man reservera en mindre summa än tidigare på att värma eller alternativt smälta konstgräset i Karis med kemikalier. I övrigt hålls användningen av anslagen inom tekniska väsendet i stort sett oförändrad.

Kartläggningen av idrottsplatserna, deras skick och behov av underhåll samt alternativen för att producera underhåll fortsätter under verksamhetsår 2019. Den årsklocka för underhållsarbete som utarbetades år 2017 tas i bruk och samtidigt planerar man att göra skötseln av områden allt mer ekonomisk och öka sam användningen av personal, särskilt gällande dejoursarbetet.

Maskinpark

Stadens maskinpark är relativt gammal. Den tunga maskinparken gallras. Tyngdpunkten är på multifunktionella och flexibla maskiner, som är i sam användning. Genom att följa den utvecklingsplan för maskinparken som utarbetades år 2017 avstår man åren 2018–2020 från maskiner med låg användningsgrad, delvis via rotation och genom att förnya maskinparken. Enligt uppskattning kommer priset på el och flytande bränslen att hållas på nuvarande nivå under år 2019.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Anpassning och effektivisering

Som en följd av organisationsreformer har kompetensen och resurserna för arbetsledningen inom underhållet getts också till de andra avdelningarnas förfogande. Konkreta exempel på samhällsteknikens resurser som numera delas är skötseln av motionsområden (1,0 årsverken), miljövårdens myndighetsuppgifter (0,25 årsverken) och vinterunderhållet av fastigheternas närområden (0,25 årsverken). Man kan dock, efter övergångsperioden, konstatera att ändringarna har varit lyckade och gemensamma arbetstagare mellan avdelningarna förbättrar informationsgången. Dyliga ändringar är bra att överväga även i fortsättningen.

Effektiviseringsåtgärderna 2019 hör ihop med utvecklandet av elektronisk uppföljning av arbetstiden och -insatsen och utnyttjande och analysering av rapporter från det elektroniska systemet. Information om entreprenörens arbetsinsats som kommer genom samma system och tas som en del av arbetsledningens rutiner förbättrar möjligheterna att övervaka arbetets förverkligande enligt avtal. Nästa steg i gemensam resursering är att utöka den gemensamma arbetsledningen inom parkenheten.

Nivån på underhållet strävar man till att anpassa efter de ekonomiska förutsättningarna, nivån på skötseln måste man eventuellt sänka där det inte skapar orimlig olägenhet för invånarna. I underhållsverksamheten har man redan gått in för klassificeringar t.ex. i skötseln av grönområden, vid behov bör man fortsätta med prioriteringarna. Antalet områden och objekt som ska underhållas ökar småningom medan resurserna minskar.

Om extraordinära, korrigerande spar- och anpassningsåtgärder görs vid behov en separat utredning med kostnadseffekter.

Skogsbruk

Stadens skogar sköts i enlighet med skogsbruksplanen på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Det ekonomiska utfallet av ekonomiskogarnas verksamhet torde ungefär motsvara det resultat som man väntar sig av motsvarande privatägda skogar. Avverkningsvolymerna i ekonomiskogarna anpassas till förslaget i skogsbruksplanen för planperioden.

I skötseln av parkskogar betonas trygghet, estetik och biodiversitet. Uppgörandet av skötselplan för parkskogarna fortsätter. Andelen maskinell avverkning i parkskogarna ökar.

Enskilda vägar

Tekniska nämnden har under 2018 fattat beslut om att underhållet av 11 st vägar överförs till fastighetsägarna och andra vägdelägare. Beslutet innebär att anslaget för understöd till enskilda vägar höjs. I Raseborg finns totalt 616km bidragsberättigade enskilda vägar. Understödet per kilometer är 370 euro, vilket betyder att det totala stödet för enskilda vägar under 2019 är 227 920 euro. Höjningen på 24 420 euro i förhållande till nivån 2018 tas från anslaget för gatuunderhåll.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Depåfunktionerna koncentreras till depån på Ekåsen och i Karis	Slutföra depåutredning och bearbeta användningsplan för utrymmen och därtill hörande utredning av investeringsbehov.
	Depåutredningen behandlades i tekniska nämnden och återremitterades till beredning. Av central betydelse är Raseborgs vattens lösningar angående utrymmena. Arbetet fortsätter 2020.	
	Utvecklande av gemensam personalresursering tillsammans med utrymmesförvaltningen.	Utarbeta plan för personalresursering, identifiera behovet av framtida rekryteringar.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

	Personalresursplan utarbetas år 2020. Genom områdesentreprenadmodellen uppstår mycket naturligt samarbete mellan avdelningarna, detta utnyttjas ytterligare.	
	Utveckla arbetsmetoder tillsammans med utrymmesförvaltningen.	Utse gemensamma resurser och ibruktagande av nya handlingsmodeller där effektivisering av verksamheten är möjlig.
	Utvecklingen av områdesentreprenadmodellen och de gemensamma resurserna i Pojo samt inom underhållsentreprenaden genomfördes planenligt.	
	Områdesentreprenader	Inledning av områdesentreprenader för fastigheters uteområden våren 2019.
	Upphandlingsprocessen pågår vid årsskiftet 2019–2020.	
	Elektronisk uppföljning av arbetstid och arbetsinsats	Personalens täckningsgrad 90 % Entreprenörer för vinterunderhåll 100% Aktivt utnyttjande av rapporter
	Personalens täckningsgrad 100 % av depåpersonalen. Elektroniska timlappar. Entreprenörer 100 %.	
	Skötselklassifiering av park- och grönområden	Produktion av geodata och kvalitetsdefinitioner
	Fiskars, Tenala, Bromarv, Svartå och delar av centrumområdena, skötselklassificeringarna uppgjorda.	
	Utvecklingsobjekt för nya periodens vinterunderhåll	Styrning av lönsamhet Reparation av plogningsskador, övervakning Ibruktagning av gps-utrustning, utnyttjande av data Omsätta ändringar i avtalen i praktiken
	Förverkligats planenligt. Utvecklande av trafiksäkerheten genom gps-uppföljning (körhastigheter).	
	Säsongbetoning och resursering av skötseln av trafikleder	Utvärdering av arbetstidsbanksystemet Uppskattning av behovet av vår-sommarresurser
	Utvärderingen av arbetstidsbanksystemet flyttades till våren 2020, till slutet av vinterunderhållsperioden. Vår- och sommarresurser köps vid behov som köptjänst.	
	Skogsbruk Ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar skötsel av skogsområden. Skötselplan för när-, rekreations- och parkskogar.	Avverkningar enligt plan: Ekonomiskogar 13 000 m ³ Parkskogar 1 500 m ³
	I ekonomiskogar har avverkats 11 470 m ³ och i parkskogar 1 803 m ³ .	

Åtgärdsprogram 2019–2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare / Euro
	Gemensam personalresurs	Plan för personalresurs
	Utvecklingen av en gemensam personalresurs genom olika små åtgärder fortsätter. Med tanke på tydligheten i fråga om personal, kompetensområden och arbetsledningsarrangemang är det svårt att uppnå en genuint gemensam resurs. Säsongsbetoningen bör ökas ytterligare.	
	Utvecklande av arbetsmetoder inom grönområdesskötsel	Områdesentreprenader Gemensam arbetsledning
	Områdesentreprenaderna har förberetts. Den gemensamma arbetsledningen förverkligas på depånivå genom samarbete. Samarbete betonas fortsättningsvis.	
	Elektronisk uppföljning av arbetstid och arbetsinsats	Personalens täckningsgrad 90 % Entreprenörer för vinterunderhåll 100% Aktivt utnyttjande av rapporter
	Målen har uppnåtts. Utnyttjandet av rapporterna utvecklas kontinuerligt.	

Analys över åtgärder

Balanseringen av personalresursen har under det gångna budgetåret varit en viktig tyngdpunkt särskilt inom skötseln av grönområdena. Personalens ork på lång sikt särskilt inom grönarbeten har varit ett bekymmer som man har försökt hitta en lösning på.

De stora investeringar som har pågått i centrumområdena (resecentret och bron i Karis samt rondellarbetet i Ekenäs) jämte förberedelser, trafikarrangemang och efterarbeten har krävt deltagande också av underhållspersonalen. I synnerhet resecentret är ett nytt objekt med sina mångsidiga tekniska system.

I serviceavtalen har inga betydande förändringar skett under verksamhetsåret. Vid serviceupphandlingar eftersträvas långvariga ramavtal och samarbete mellan avdelningarna. Under året har man berett en modell för områdesentreprenader i samarbete med utrymmesförvaltningen. Erfarenheterna under beredningsarbetet har varit positiva – för att den lokala marknaden ska fås med krävs kontinuerlig utveckling av entreprenad- och avtalsmodeller.

Samarbetet med affärsverken konkretiseras genom den gemensamma depåverksamheten. Under året har man berett en gemensam depåutredning med Raseborgs vatten och Ekenäs energi i syfte att hitta nyttor av samarbetet och lösningar på depåläget i Ekenäs.

Entreprenadperioden för vinterunderhåll 2018–2022 pågår. Våren 2019 var tung med tanke på kostnaderna för vinterunderhåll, hösten däremot helt snöfri.

Den elektroniska arbetstids- och fordonsövervakningen togs i bruk 2018 och utvecklandet av systemet fortsatte 2019 tillsammans med systemleverantören och utvidgades till att omfatta underhållets personal. Nu omfattas alla arbetstagare av systemet. Nopsa-systemet producerar automatiskt timbokföring med projektspecifika kontouppgifter om de timregistreringar som arbetstagarna gör via mobilapplikationen. Enheten har också stött utvecklingen av timbokföringen för bildningssektorn, fastighetssektorn, skogsvården och Raseborgs vatten i syfte att få till stånd ett gemensamt system för tekniska sektorn.

Avdelningen är aktivt med i de projekt som NTM-centralen och Trafikverket har startat på området, bl.a. Hangö–Hyvinge järnvägsplan och planeringen av förverkligandet av de objekt som utvecklingsbehovet av trafikarrangemangen vid rv 25 ger upphov till.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Trafiksäkerheten var ett stort tema under verksamhetsåret. Man har gjort upp Raseborgs trafiksäkerhetsplan 2020, som förs till nämnden för behandling i början av året, och tillsatt en multiprofessionell trafiksäkerhetsarbetsgrupp i staden. För underhållets del syns detta t.ex. som att hastighetsskyltar dyker upp i gatubilden.

Man fortsätter att i egen regi återställa stadens gamla grustag och deponeringsplatser och deltar delvis i underhållet av hamnområdena.

Teknikas chefsjour avslutades under verksamhetsåret. Orsaken till att verksamheten avslutas är ekonomisk och det lilla behovet i förhållande till de praktiska arrangemang som jouren krävde.

Samhällstekniska verksamhetsområdet

I fråga om anslaget för parker och idrott höll sig verksamheten inom ramarna tack vare den särskilda ekonomiska disciplinen. Vid sidan av den ersättning för underhåll av dagvattensystemet som togs i bruk redan ifjol samt det justerade anslaget för underhåll av motionsområden förbereder man sig för återställningsprojektet för Brandals grustag som har fortsatt år 2019.

För köptjänster och gatubelysning hade anvisats ett anslag som baserar sig på kostnaderna under tidigare år. Entreprenadpriserna för vinterunderhåll ökade vid upphandlingen 2018 och dessutom ledde den snörika midvintern 2019 till ett behov av tilläggsanslag för underhållet av trafiklederna.

Under verksamhetsåret 2019 har synergieffekterna utretts genom att förvaltningen och underhållet av gatubelysningen samt investeringarna i anslutning till den samma i sin helhet har överförts till Ekenäs Energi. Utredningarna visar att synergier och ekonomiska inbesparingar kan uppnås och det föreslås att gatubelysningsinfrastrukturen och underhållet överförs till en tredje part 2020.

Personal

Den tekniska personalstyrkan har dimensionerats så, att basberedskap för underhållsarbeten kan upprätthållas och att det är möjligt att delta i genomförandet av mindre investeringar även som eget arbete som förut. Ändringarna är mycket små. Inom skötseln av motionsområden har en deltidsanställd arbetstagare i och med pensionering ersatts med en heltidsanställd och inom skötseln av parkområdena har personalen kompletterats genom vikariearrangemang.

Maskinpark

Stadens maskinpark är relativt gammal. Den tunga maskinparken gallras. Tyngdpunkten ligger på multifunktionella och flexibla maskiner som kan sammanvändas. I enlighet med den år 2019 uppdaterade utvecklingsplanen för maskinparken avstår man från maskiner med låg användningsgrad, delvis via rotation och genom att förnya maskinparken. Priserna på el och flytande bränsle steg något under år 2019.

Skogsbruk

Det målsatta verksamhetsbidraget har kunnat uppnås med en mindre avverkningsmängd, 13 300 m³ (budgeterat 14 500 m³), dels tack vare timmerdominerad sortimentsfördelning och dels till följd av en stor mängd energived – 12 995 m³ till ett värde av 74 400 euro - i form av hyggesrester och klippta helträd och som inte ingår i redovisade eller planerade avverkningsmängder. Mängden energirot motsvarar 1000 m³ (1 miljon liter) lätt brännolja. Inbesparing i budgeterade utgifter till följd av rotförsäljning.

Samhällsteknik

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Ansvarig gatuchef Piia Nordström Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019			
Gatunät						
Gatunätets längd (km)	256,0	257,0	252,7			
Lättrafiknätets längd (km)	44,3	43,5	53,1			
Gatunät (€/km)	6 846	7 022	7 730			
Enskilda vägar, stöd (€/km)	327	370	368			
Antal belysningspunkter (st)	9 752	9 720	9 832			
Gatubelysning (€/ljuspunkt)	51,08	41,15	51,79			
Parker						
Skötta grönområden (ha)	79,0	79,0	79,0			
Underhåll av parker (€/grönområden ha)	8 287	7 928	7 760			
Skötta gångstigar (km)	13,0	13,0	13,0			
Lekparker (st)	37	37	37			
Underhåll av lekparker (€/lekpark)	17 693	16 928	16 568			
Simstränder (st)	19	19	19			
Underhåll av badstränder	34 456	32 965	32 263			
Skogsbruk						
Skogsareal (ha)*	2 400	3 500	3 500			
Parkskogar (ha)*	500	1 200	1 200			
Såld virkesmängd skog+park m ³	12 700	14 500	13 273			
*ny beräkningsgrund 2019						
Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	618 642	1 058 730		1 095 501	36 771	103,5%
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag	11 983	10 000		18 760	8 760	187,6%
Övriga intäkter	545 594	95 500		80 737	-14 763	84,5%
Intäkter totalt	1 284 799	1 274 230	0	1 293 399	19 169	101,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 661 863	-1 659 870		-1 684 632	-24 762	101,5%
Köp av tjänster	-1 477 514	-1 523 540	-200 000	-1 627 538	96 002	94,4%
Material och varor	-858 080	-895 250		-878 582	16 668	98,1%
Understöd	-201 661	-227 920		-224 551	3 369	98,5%
Övriga kostnader	-427 478	-478 860		-457 700	21 160	95,6%
Kostnader totalt	-4 626 596	-4 785 440	-200 000	-4 873 003	112 437	97,7%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				5,3 %		
Verksamhetsbidrag	-3 341 797	-3 511 210	-200 000	-3 579 603	131 607	96,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				7,1 %		
Därav:						
Interna intäkter	451 109	424 230		437 708		
Interna kostnader	-249 237	-282 620		-283 103		

Analys av ekonomi och nyckeltal

De budgeterade intäkterna överskreds under året, vilket främst beror på virkesförsäljningen. Försäljningsmålet inom skogsbruket överskreds med 28 000 euro. Den budgeterade försäljningen kunde uppnås med en mindre avverkningsmängd än budgeterat. De interna intäkterna för skötsel av idrottsanläggningarna följde kostnaderna och blev 13 000 euro större än budgeterat. Användningen av egen personal i arbetet med investeringsprojekt motsvarade det budgeterade.

Budgeten belastades av de höga kostnaderna för vinterunderhållet. Trafikledernas verksamhetsbidrag blev 54 000 euro sämre än budgeterat, vilket beror på det kritiska kostnadstrycket som uppstod efter den snörika vintern 2018 - 2019. Tack vare en hård budgetdisciplin och anpassning av verksamheten till de ekonomiska realiteterna lyckades man minimera överskridningen. För att möjliggöra genomförandet av höstens verksamhet beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag på 200 000 euro.

Den övriga samhällstekniska verksamheten (parkskötsel och skötsel av idrottsanläggningar) höll sig inom givna budgetanslag och stöden för enskilda vägar betalades ut som planerat. Skogsbrukets kostnader blev 130 000 euro lägre än budgeterat, vilket beror på minskade personalkostnader och rotförsäljning. Leasingkostnaderna för maskinparken har minskat och blev 25 000 euro lägre än budgeterat. Dessa kostnader kommer att öka när maskinparken förnyas.

Hamntorget i Norra hamnen i Ekenäs färdigställdes under sommaren, vilket innebär ett tillägg på 200 meter i gatunätet. Gällande nyckeltalet för gatunätet har det också gjorts en korrigerig gällande de 3,5 km privata vägar som tekniska nämnden under 2018 fattade beslut om att staden inte längre ska underhålla. Under året har också tillkommit 8,8 km lätttrafikled fördelat på följande platser: Banvallen mellan Karis och Åminnefors, friluftsleden mellan Ormnäs och Jägarbacken, Hamntorget, Flemingsgatan i Ekenäs, Bangatan i Karis och Stabsgatan i Karis. De förverkligade investeringarna innebär samtidigt ett utökat underhållsbehov. Parkens nyckeltal är oförändrade.

Mätning- och fastighetsbildning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Mätningsschef Roger Nyberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Stadens markpolitik, förvaltning av stadens markegendom, mätningens verksamhet, fastighetsbildning, kartservice. Försäljning av bebyggda och obebyggda fastigheter.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Tillhandahålla en tillräcklig och ändamålsenlig råmarksreserv för planläggning. Utföra fastighetsförrättningar och föra fastighetsregister på detaljplanerat område. Ansvara för uppgörande av avtal för inledande och förverkligande av detaljplanering och markanvändningsavtal. Utarbeta kartprodukter samt upprätthålla stadens kartverk. Utföra terrängmätningar. Ansvara för stadens markpolitik, inköp av markområden. Ansvara för försäljning av bebyggda och obebyggda fastigheter. Under 2019 ligger vikten på att fortsättningsvis vidareutveckla fastighetsinnehavet och skapa förutsättningar för företagsetableringar.

En av tyngdpunkterna år 2019 är att fortsätta försäljningen av fastigheter som staden inte behöver för att erhålla försäljningsintäkter samt uppnå inbesparing i byggnadernas driftsutgifter. Andra tyngdpunkter är att effektivisera sektorövergripande samarbete för att kunna koncentrera verksamhet, att sälja fastigheter och minska driftskostnaderna. Försäljningsbeslut tas separat för varje objekt där balansvärde och övriga faktorer beaktas. För att uppnå det uppsatta målet för fastighetsförsäljningen krävs att speciella utvecklingsprojekt kan säljas årligen. En förutsättning är att objekten kan förädlas genom detaljplaneändring och marksaneringsarbeten, vilket föranleder behov av investeringsanslag. I bokslut 2017 återstår 183 469,87 euro av avsättningen för marksanering genom soptippar.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Sträva efter en ökning av ordinära bostadstomtöverlåtelse.	12 överlåtna tomter/år. 300 000 euro i bruttoförsäljning, alternativt 15 000 euro i arrende.
	Under 2019 har givits ut 3 nya bostadstomter/ byggplatser, sålts 7 tidigare arrendetomter varav 2 är våningshustomter, sålts 1 tilläggsområde till tomt samt sålts 2 fritidsbyggplatser. Försäljningssumman uppgår till ca. 618 000 euro och försäljningsvinsten uppgår till ca. 484 000 euro.	
	Fastighetsförsäljning, verkställande av försäljningsportföljen och icke ordinära objekt. Vidare utveckla processerna för fastighetsförsäljning tillsammans med utrymmesförvaltningen.	1 370 000 euro försäljningsvinst. Försäljningsinkomster består av olika objekt, utvecklingsprojekt, egen tomtproduktion samt försäljningsportföljen.
	Under 2019 har försäljningsbeslut tagits för 5 objekt ur avyttringsportföljen, 2 köp har slutförts för en summa om 661 500 euro. En markbytesaffär har slutförts till ett totalvärde om 300 000 euro. Totalt har sålts fastigheter för 1 678 455 euro och försäljningsvinsten uppgick till 1 230 956 euro.	
	Aktiv anskaffning av råmark och istandsättande av egen mark för detaljplanering.	Inköp av markområden 500 000 euro / år i enlighet med markpolitiska programmet. Marksanering för byggnadsändamål.

Mätning- och fastighetsbildning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Mätningsschef Roger Nyberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Under året har Rödgrunds byggnader införskaffats av den tidigare arrendetagaren. Ett markbyte har slutförts i Bäljars, markbytet ger staden tilläggsmark ca. 14 ha. Beslut om byte av mark i Horsbäck har fattats, markbytet ger staden ca. 47 ha mark som kan planeras. Några mindre mark- och vattenområden har även införskaffats under året. Totalt har mark- och vattenområden införskaffats för 372 926 euro. Anslaget i reserveringsfonden för marksanering borde granskas.		
	<table border="1"> <tr> <td>Markarrenden tillsätts kapitalhyran</td> <td>Implementering av markarrenden, 652 000 euro, som en del av stadens interna hyra.</td> </tr> </table>	Markarrenden tillsätts kapitalhyran	Implementering av markarrenden, 652 000 euro, som en del av stadens interna hyra.
Markarrenden tillsätts kapitalhyran	Implementering av markarrenden, 652 000 euro, som en del av stadens interna hyra.		
	Markarrenden ingår som en tredje och sista del av stadens interna hyra. Markarrendets storlek är 0,50 euro/m ² i enlighet med statsrådets förordning om fastställande av hyra mellan kommuner och landskap. De interna hyresintäkterna tillfaller utrymmesförvaltningen, som sedan betalade arrendenas andel på 652 000 euro till mätningseenheten. Faktureringen av de interna arrendena gjordes som en engångstransaktion under det ande kvartalet.		

Åtgärdsprogram 2019–2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare / Euro
	Åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning.	Inbesparade driftskostnader 400 000 euro på tre år (inbesparingen sker inom utrymmesförvaltningen).
	Avyttring av fastigheter genom försäljning eller rivning under perioden 2017 - 2019 har under 2019 gett en inbesparing i driftskostnader på ca 112 000 euro. Den kumulativa driftsinbesparingen under perioden 2017 – 2019 är ca 157 000 euro. Målet på 400 000 euro uppnåddes inte.	

Analys över åtgärder

Utgivningen av tomter för bostadsbyggande är fortfarande måttlig. Under året öppnades inga nya bostadsområden för försäljning. Tomter för datacentraler finns i Skogby och Bäljars. Höjdsystemet n2000 togs i bruk den 1.4.2019. Fokus lades på försäljningen av objekt ur avyttringsportföljen och byggplatser. 6 stycken objekt annonserades ut och 6 objekt såldes under året. De totala inkomsterna för fastighetsförsäljningen nådde inte upp till de budgeterade målen.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Överlåtna tomter (arrende + sålda)	33	30	26
Tomtreserv, småhustomter	109	120	100
Tomtreserv, våningshustomter	12	12	12
Tomtreserv, företagstomter	40	40	40
Antal bildade tomter, förrätn./antal bildade	49/26	50/25	48/33
Tomter i tomtindelningar	19	40	21
Utmärkning av byggnader	71	60	48
Försäljning av registerutdrag	985	1 000	850
Försäljning av kartor	925	1 200	800
Stadens markegendom (ha)	5 860	5 900	5 898
Bruttoinkomst av markegendom (€/ha)	351	491	476
Vinst på försäljning av anläggningstillgångar (€)	1 089 992	1 370 000	1 230 956

Mätning- och fastighetsbildning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Teknisk direktör Jan Gröndahl / Mätningsschef Roger Nyberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	23 033	27 500		20 454	-7 046	74,4%
Avgiftsintäkter	200 894	167 500		133 220	-34 280	79,5%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter	1 831 721	2 702 000		2 652 959	-49 041	98,2%
Intäkter totalt	2 056 942	2 897 000	0	2 808 821	-88 179	97,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				36,6 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-433 073	-423 910		-423 618	292	99,9%
Köp av tjänster	-103 120	-152 030		-130 505	21 525	85,8%
Material och varor	-7 239	-7 900		-7 700	200	97,5%
Understöd						
Övriga kostnader	-53 236	-49 850		-42 648	7 202	85,6%
Kostnader totalt	-596 668	-633 690	0	-604 471	29 219	95,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				1,3 %		
Verksamhetsbidrag	1 460 275	2 263 310	0	2 204 350	-58 960	97,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				51,0 %		
Därav:						
Interna intäkter	4 533	654 500		656 302		
Interna kostnader	-57 022	-73 580		-72 994		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Fastighetsförsäljningen under 2019 nådde inte upp till det budgeterade målet. Under året uppgick bruttoförsäljningen av stadens fastigheter till 1 678 455 euro. Av den summan utgör försäljningsvinsterna 1 230 956 euro. Målsättningen i budgeten var en bruttoförsäljning på 1,87 miljoner och försäljningsvinster på 1,37 miljoner euro. Intäkterna steg ändå i jämförelse med 2018. Under 2019 fattades beslut om försäljning av en aktielägenhet.

Inga markanvändningsavtal förföll till betalning under året. Arrendeintäkterna ökade en aning i jämförelse med 2018 och nådde nu upp till 759 463 euro. Intäkterna från den övriga verksamheten sjönk i jämförelse med 2018, inkomsterna stannade en aning under budgetmålet som helhet. Kostnaderna höll sig inom givet budgetanslag, men på grund av intäkterna från fastighetsförsäljningen blev verksamhetsområdets nettoresultat 60 140 euro sämre än budgeterat.

I tabellen med nyckeltal syns det också att den ordinarie verksamheten krympte från 2018 beroende på mindre försäljning av utdrag för beviljande av lov och färre antal utmärkningar av nybyggnader. Fastighetsförsäljningen har fortsättningsvis betonats för att uppnå försäljningsintäkterna och inbesparingar i driftskostnader för byggnader. Då försäljningsobjekten minskar till både kvalitet och antal kan ekonomin inte balanseras med denna intäktspost och av detta syntes redan tydliga tecken under 2019.

Verksamhetsbeskrivning

Till utrymmesförvaltningsavdelningen hör fastighetsförvaltning, städning och kosthåll. I budgetstrukturen utgör fastighetsförvaltningen en egen helhet, medan städning och kosthåll tillsammans utgör den andra helheten.

Utrymmesförvaltningen ansvarar för stadens 209 byggnader omfattande ca 173 000 m², inkluderat leasingobjekt och idrottsbyggnader. Därtill har utrymmesförvaltningen ännu övergripande ansvaret för uthyrningen av stadens 840 hyresbostäder varav 216 hyresbostäder är direkt ägda.

Avdelningens personal deltar i genomförandet av investeringarna i samarbete inom tekniska sektorn.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Utrymmesförvaltningen har som målsättning att med de övriga sektorerna så effektivt som möjligt använda stadens byggnader, underhålla dem i enlighet med fastighetsportföljsindelningen och förverkliga ändamålsenliga utrymmen åt användarna. Försäljningsprocessen med de byggnader som inte är i optimal användning fortsätter. Sålunda uppnås en inbesparing om ca. 133 000 euro per år, enligt åtgärdsprogrammets mål 2017–2019.

Verksamheten styrs i hög grad av de övriga sektorernas beställningar till enheten, var verksamhetspunkterna är stationerade. Eftersträvan är att i så hög grad som möjligt använda stadens egna byggnader.

Den interna hyran gällande driften baserar sig på ett medeltal av 2016 och 2017 års reella utgifter plus en sk. marknadsökning. Förutom kostnader för el, värme, vatten, renhållning, fastighetsunderhåll etc. påförs ett omkostnadstillägg som är 0,90 €/m² eller 1,00 €/m² beroende på byggnadens storlek, en förhöjning på 0,05€/m² från 2018. Omkostnadstillägget täcker arbetsledningen, dejourverksamheten, leasinghyror för bilarna, försäkringar, interna IT-tjänster, reservdelar för fordon, bränslekostnader osv.

För hyror och vederlag till externa hyresvärdar 2019 är budgeterat 1 504 250 euro. Bokslutet 2017 visade en summa på 1 585 413 euro. Skillnaden beror på att utrymmesförvaltningen effektiviserat användning av egna byggnader genom att stadens verksamhet flyttar till egna utrymmen.

Personalkostnaden för egenanställd personal belastar driftbudget med motsvarande ca. 13 % av fastighetsavdelningens totala kostnader.

Åtgärdsprogram Raseborg 2020, del 1

Fastighetsenheten sköter fastighetsunderhåll i enlighet med fastighetsportföljindelningen och enhetens målsättning är att anpassa verksamheten så att byggnader som inte är i ändamålsenlig användning kan säljas eller eventuellt rivras och sålunda uppnå en inbesparing om ca. 133 000 euro per år, enligt åtgärdsprogrammets mål 2017–2019.

Åtgärdsprogram Raseborg 2020, del 2

Eftersträvan är att i så hög grad som möjligt använda sig av stadens egna byggnader. Sysselsättningsavdelningen flyttar från externa utrymmen till stadens egna fastigheter, en uppsägning av avtalet betyder ca 150 000 euro lägre externa hyreskostnader. Tunabo daghems verksamhet flyttar in i Snappertuna skolas byggnad fr.o.m. 1.8.2019. Tunabo daghem blir tomt och byggnaden finns i avyttringsportföljen för försäljning. Nettoeffekten för utrymmesförvaltningens del är +/- 0, inbesparingen sker hos "beställaren", d.v.s. hos social- och hälsovården samt bildningssektorn. Inbesparingen i fastighetsunderhållet uppnås när ifrågavarande byggnader som berörs av RB del II är avyttrade.

Effektiveringsåtgärd 2019

I dagsläget tar utrymmesförvaltningen hjälp av externa konsulter för vissa uppdrag. Det är en viktig möjlighet att både kunna stärka med specialkompetens och få in fler resurser vid behov. Nackdelen med att anlita konsulter är att kompetensen och erfarenheten blir mer flyktig. Under flera år har konsulter anlåtats för att genomföra investeringsprojekt inom ramanslag för drifteffektiviseringar och inomhusmiljö. Utrymmesförvaltningen föreslår att

Utrymmesförvaltning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

tekniska sektorns personal förstärks i form av en projekt-/arbetsledare med teknisk kompetens inom konstruktionsteknik, och energieffektivisering, samt att mindre anlita sig av konsulter inom berörda arbetsområde.

Fastighetsförvaltning

Fastighetsskötseln sköts via sex stycken pooler. Varje pool har sin ansvarsperson. Fastighetsskötaren har ca. 5–7 byggnader att underhålla. Under 2017 övergick underhållet av 13 stycken idrottsbyggnader till fastighetsförvaltningen. För idrottsbyggnaderna påförs en kapitalhyra från och med 1.1.2019. Hyran för idrottsbyggnaderna är således jämställda med stadens övriga byggnader. Ekenäs sim,- och bollhall kvarstår i bildningens egen budgetering.

Under våren 2018 har utrymmesförvaltningen låtit utföra en mätning av fastighetsskötselns tekniska arbeten samt arbeten på yttre områden för att bättre kunna resursera arbetsfördelningen inom poolerna, få en jämnare fördelning av arbetsbördan samt effektivisera arbetet och minska på körrutternas till arbetspunkterna. Mätningen har lett till en omfördelning inom poolerna.

För att underlätta fastighetsskötseln och arkiveringen av data gällande byggnaderna använder sig avdelningen av det elektroniska serviceprogrammet Granlund Manager. Tidigare har endast en bråkdel av stadens personal haft möjlighet att göra arbetsbeställningar samt felanmälningar elektroniskt, men en förändring har gjorts och nu har hela stadens personal möjlighet att anmäla ärenden till fastighetsenheten genom serviceprogrammet.

I samband med införandet av stadens fastighetsstrategi granskades och infördes stadens alla byggnader i olika portföljer beroende på skick, användningsändamål och nyttjandegrad. Portföljerna är 7 till antalet. De är namngivna enligt följande; utveckling, användning, reparation, drift, avyttring, hyresbostäder och anskaffning. Byggnaderna har även poäng getts utgående från deras tekniska skick. Byggnader som motsvarar ett nybygge har konditionsklass 5 och byggnader i dåligt skick har konditionsklass 1. De flesta byggnader som är i avyttringsportföljen har konditionsklass 1. Denna portföljklassificering är som utgångsläge hur en byggnad ska skötas och repareras i framtiden. En byggnad som är i avyttringsportföljen omfattar ej saneringar (endast nödvändiga), emedan för en byggnad som finns i reparationsportföljen uppgörs en reparationsplan (pitkän tähtäimen suunnitelma PTS).

Fastighetsenheten har sedan tidigare ramavtal med företag inom mindre byggtekniska arbeten samt VVS-arbeten. Ramavtalen konkurrensutsattes och förnyades våren 2018. Avtalen är i kraft tre år med möjlighet om ett års option. Även inom el-, VVS-, och arkitektplanering har ramavtalsplaneringsbyråer anlåtats. Dessa har även konkurrensutsatts och förnyats våren 2018 på tre år med möjlighet om ett års option. Ramavtal har även ingåtts 2018 gällande övervakningstjänster samt byggherreconsultation. Övervakaren/byggherreconsultanten övervakar tekniska sektorns byggprojekt samt infra byggande.

Fastighetsförvaltningsenheten prioriterar högt underhållet och skötseln av ventilationsmaskiner, och kanaler för att minimera problem med ineluften. Staden har en inomhusluftgrupp som sammanträder en gång i månaden. Gruppens sammansättning består förutom av stadens representanter från fastighetsenheten och arbetskyddet också representanter från Sydspetsens miljöhälsa och företagshälsovården. Fastighetsenheten har som mål att i ett tidigt skede ingripa och utreda orsakerna till symptom i byggnaderna och vid behov använda sig av experttjänst.

Under 2019 implementeras markhyran som en tredje och sista del av kapitalhyran. Åtgärden är kostnadsneutral för Utrymmesförvaltningen, eftersom summan betalas till mätningseenheten (utgift) och tillsätts den interna hyran (inkomst). De ökade hyresintäkterna behandlas som separat utgift/inkomst i stadens förvaltning, kapitalhyran används inte till reparationsverksamheten till sitt fulla belopp. Kapitalhyran budgeteras på skilt konto för att underlätta uppföljningen och säkerställa att driftshyran täcker driften. Leasinghyror täcks av driftshyran.

I övrigt har uppdateringen skett enligt stadsstyrelsens beslut från den 11.12.2017 § 552. I budgeten för 2019 är avkastningskravet 3,3 % - 6 % och består av en räntenivå på 3,3 % och en reparationsansvarsdel på 0 - 1,7 - 2,7 % (beroende på fastighetens situation i fastighetsportföljen).

Rotation orsakad av flytten till nya stadshuset

Större förändringar i verksamheten är ibruktagandet av Raseborgs nya stadshus på Ekåsen området som färdigställdes hösten 2018. Förvaltningsbyggnaden har finansierats med sale and leaseback metoden. Till byggnaden flyttar tekniska centralen, bildningens administratiq₅ IT-avdelningen, social-, och hälsovårdsavdelningens

Utrymmesförvaltning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

administration, personal- och ekonomiavdelningen, stadskansliet, arbetarfullmäktige och huvudförtroendemännen. Kostnaderna förväntas uppgå till ca 510 000 euro/år, varav 310 000 leasinghyra och 200 000 i driftskostnader.

Stadens tekniska central samt musikinstitutet finns i dag i den av staden ägda Lönnbergsgata fastigheten på Elin Kurcksgatan 11 i Karis. Till Lönnbergsgata fastigheten flyttar Sysselsättningsavdelningen från externa utrymmen till interna. Sysselsättningsavdelningen hyr för snickeriverksamhet del av våning 1 i Knipnäs Snickeribygnaden. Musikinstitutet flyttar till i Fokus varande tomma utrymmen.

Bildningen finns i dag i Karis depå samt i Grabbegården. Till Karis depå flyttar bolaget Raseborgs hyresbostäders personal från externa utrymmen. Till Grabbegården andra våning flyttar grundtrygghetens sociala service-verksamhets servicepunkt i Karis.

Grundtryggheten har verkat i Villa Ormnäs på Ormnäsvägen 3 i Ekenäs. Byggnadens beläggningsgrad blir efter flytten till Raseborgs nya stadshus 0 %. Fastigheten finns i avyttringsportföljen och är till försäljning.

Upphyrningen av utrymmen i Knipnäs fastighet upphör genom flytten till nya stadshuset. Då verksamheten som funnits i Knipnäs koncentreras till F-huset betyder det att den interna hyran övergår till Axxell. De interna hyresintäkterna blir alltså externa.

Gamla stadshuset på Gustav Wasa gatan i Ekenäs skall sättas till försäljning.

I radiostudios andra våning på Långgatan i Ekenäs blir utrymmena tomma.

Tomma fastigheter som finns till försäljning i avyttringsportföljen belastar utrymmesförvaltningens budget kännbart. För byggnaderna har budgeterats 2019 en anpassad driftskostnad för att hålla byggnaden varm och belyst samt för lätt underhåll.

Karis nya daghem Karusellen på Prästgårdsgatan 7 färdigställs våren 2019, till daghemmet flyttar Nalle gruppfamiljedaghem, Sandbo daghem (Sannäs skola) och Lövkulla gruppfamiljedaghem som hyrs externt.

Övriga kommande investeringsprojekt är planeringen och byggandet av Katarina skola samt Svartå projektet. Båda projekten föranleder att bildningen först gjort en behovsutredning.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Åtgärdsprogramet Raseborg 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning.	Inbesparade driftskostnader under 3 år 400 000 euro, vilket innebär ca 133 000 euro/år.
	Avyttring av fastigheter genom försäljning eller rivning under perioden 2017 - 2019 har under 2019 gett en inbesparing i driftskostnader på ca 112 000 euro. Den kumulativa driftsinbesparingen under perioden 2017 – 2019 är ca 157 000 euro. Målet på 400 000 euro uppnåddes inte.	
	Fastighetsförsäljning, verkställande av försäljningsportföljen och icke ordinära objekt.	1 370 000 euro försäljningsvinst. Fastighetsförsäljningen sköts av mättningsavdelningen i samråd med utrymmesförvaltningen.
	Under 2019 har försäljningsbeslut tagits för 5 objekt ur avyttringsportföljen. Totalt har sålts fastigheter för 1 678 455 euro och försäljningsvinsten uppgick till 1 230 956 euro.	
	Idrottsbyggnaderna tillsätts kapitalhyran.	Implementering av kapitalhyra, ca 190 000 euro, som en del av stadens interna hyra.

	Idrottsbyggnadernas kapitalhyra infördes 1.1.2019. I och med detta ingår kapitalhyra som en del av den interna hyran för alla stadens byggnader.	
	Regelbundna uppföljnings- och "respons"möten med sektorerna.	<ul style="list-style-type: none"> - 2 gånger/år - rätt anpassad servicenivå - förplanering av kommande ändringar - ekonomiuppföljning - feedback från/till sektorerna
	Regelbundna responsmöten 2 gånger per år med sektorerna omfattande servicenivå, förplanering av kommande ändringar, ekonomiuppföljning och respons från sektorerna har genomförts.	
	Markarrenden tillsätts kapitalhyran.	Implementering av markarrenden, 652 000 euro, som en del av stadens interna hyra.
	Markarrenden ingår som en tredje och sista del av stadens interna hyra. Markarrendets storlek är 0,50 euro/m ² i enlighet med statsrådets förordning om fastställande av hyra mellan kommuner och landskap. De interna hyresintäkterna tillfaller utrymmesförvaltningen, som sedan betalade arrendenas andel på 652 000 euro till mätningensheten. Faktureringen av de interna arrendena gjordes som en engångstransaktion under det andra kvartalet.	
	Depåfunktionerna koncentreras till depån på Ekåsen och i Karis	Slutföra depåutredning och bearbeta användningsplan för utrymmen och därtill hörande utredning av investeringsbehov.
	Depåutredningen är ett samarbete med samhällstekniken och vattenverket. Depåutredningen är under arbete. Fastighetsenheten har verksamhet i Ekenäs depå, Karis depå och Pojo depå.	
	Utvecklande av gemensam personalresursering tillsammans med samhällstekniken.	Utarbeta plan för personalresursering, identifiera behovet av framtida rekryteringar.
	Gemensam projektledare för utrymmesförvaltningen och samhällstekniken.	
	Utveckla arbetsmetoder tillsammans med samhällstekniken.	Utse gemensamma resurser och ibruktagande av nya handlingsmodeller där effektivisering av verksamheten är möjlig
	Gemensam utredning omfattande områdesentreprenad, område 1 Tenala-Bromarv, område 2 Svartå-Fiskars	
	Elektronisk uppföljning av arbetstid och arbetsinsats	Personalens täckningsgrad 90 % Aktivt utnyttjande av rapporter
	Elektronisk uppföljning av arbetstiden och arbetsinsatsen införd, personalens täckningsgrad 90 %.	

Åtgärdsprogram 2019–2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare / Euro
	Åtgärdsprogrammet Raseborg 2020 strävar efter en årlig minskning av fastigheternas driftskostnader genom försäljning.	Inbesparade driftskostnader under 3 år 400 000 €, vilket innebär ca 133 000 €/år.

Utrymmesförvaltning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Avyttring av fastigheter genom försäljning eller rivning under perioden 2017 - 2019 har under 2019 gett en inbesparing i driftskostnader på ca 112 000 euro. Den kumulativa driftsinbesparingen under perioden 2017 – 2019 är ca 157 000 euro. Målet på 400 000 euro uppnåddes inte.	
	Koncentrering av depåverksamhet	2+1 tekniska depåer Samarbete över avdelningsgränser
	Fastighetsenhetens depåverksamhet, Ekenäs depå, Karis depå och Pojo depå. Samarbete över avdelningsgränserna infördes.	
	<p>Samarbetsförfarandet i anslutning till Raseborg 2020 grundar sig i huvudsak på de förändringar i servicestrukturen som den ekonomiska situationen medfört.</p> <p>Ersättande utrymmen för Toli fastigheten i Karis. Enligt strategin ska verksamheten koncentreras till egna utrymmen.</p>	Inbesparing på ca 150 000 euro i externa kostnader.
	Den så kallade Lönnbergiska fastigheten fungerar som ersättande utrymmen för den i Toli fastighet tidigare belägna verksamhet.	
	Tunabo daghem flyttar till Snappertuna skolas fastighet	En årlig inbesparing på ca 25 000 euro efter att fastigheten har avyttrats.
	Tunabo daghem har flyttat till Snappertuna skola och fastigheten är såld.	

Analys över åtgärder

Frisk inomhusluft, trivsamma lokaler och hälsosam kost prioriteras högt inom utrymmesförvaltningen. Samarbetet mellan fastighets-, kosthålls- och lokalvårdsenheterna fungerar bra.

Staden har en inomhusluftgrupp som behandlar anmälningar från byggnader var upplevs symptom vilka möjligen är relaterade till inomhusluften. Gruppen tar ställning till reparationsåtgärder, fortsatt uppföljning, besöker objektet och vid behov anlitar expertishjälp. Gruppen består av representanter från bildningsväsendet, företagshälsovården, arbetsskyddsfullmäktige, arbetsskyddet, Sydspetsens miljöhälsa samt utrymmesförvaltningen.

Fastighetsunderhållet sköts av sex pooler. Elektroniskt tidsuppföljningsprogram har införts för fastighetsskötsel.

Serviceätsutredningen omfattande verksamheten och stadens fastighetsmassa utfördes i samarbete med sektorerna. Elektroniska räddningsplaner har införts för del av fastighetsmassan i samarbete med användarna, arbetet fortsätter 2020. Två informations- och respsmöten med sektorerna hölls 2019.

Minskad klimatpåverkan står i fokus genom energisnålhet som beaktas i nybyggnation och sanering genom bl.a. ventilationsaggregat med värmeåtervinning, isoleringstjocklek ökas och energisnåla fönster samt en kvadratsmart planering.

Tekniska nämnden beviljades ett anslag på 1,3 miljoner euro för grundförbättringar som nämnden disponerade över

- Ekenäs ungdomsgårds fasadpanel och fönster förnyades. Projektet påbörjades 2018.
- Ekta byggnaden utvidgades med utrymmen för cafeteria, entré och infopunkt.
- Seminarieskolans gymnastiksals takarbeten påbörjades.

Utrymmesförvaltning

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

- Ekåsen områdets J-byggnads takmaterial förnyades.
- Raseborgs bäddavdelnings hiss förnyades.
- Fysions bassängs teknik förnyades.
- Konditionsgranskning av Ekenäs sim- och bollhall utförd.
- EHS undervisningskök förnyades.
- Iloq låssystem infördes i flertal byggnader.
- Led armaturer ersatte lysrör i Ekenäs gymnasium.
- Ekenäs bollhall försågs med ny golvbeläggning.

Av anslaget på 1,3 miljoner euro användes 1,16 miljoner euro till dessa grundförbättringsprojekt.

Förutom grundförbättringsprojekt handhar tekniska nämnden investeringar vars bindningsnivå är fullmäktige.

- Karis nya daghem Karusellen, nybyggnationen har färdigställts. Daghemmet omfattar 5 avdelningar fördelat på ca 1200 m². Nybyggnationen utfördes under utsatt tids- och ekonomiram. Kuivaketju10 principerna beaktas i planering och nybyggnation.
- Svartå skolcenters planeringsarbete startade 2019, projektet fortsätter 2020.
- Katarina skolans konditionsgranskning utfördes.
- Fokus nybyggnations planering påbörjades.
- Österby skolas tillverkningskök och Österbo daghems utdelningskök sanerades i enlighet med kosthållsutredningen och stadsstyrelsens beslut.
- Skolgårdarna vid Österby skola, Seminarieskolan och Pohjan kirkonkylän koulu försågs med nya anläggningar.

Större reparationer som belastade driften var Kila daghems förnyande av takmaterial och dränering, Pojo kyrkobys våtutrymmens sanering, målning av Fiskars pensionärsbostäders och Billnäs pensionärsbostäders fasader samt sanering av Karjaan yhteiskoulus våtutrymmen och omklädningsrum. Upphandling av expertishjälp, analyser och mätningar omfattande inomhusluft belastar driften i allt högre grad.

Hanteringen av reparationsskulden i fastighetsmassan bygger på en förtätning av fastighetsmassan. Utrymmesförvaltningen samarbetar med mätningseenheten gällande försäljningen av objekt ur avyttringsportföljen. Bromarvhemmet och Villa Ormnäs såldes under året. De totala inkomsterna för fastighetsförsäljningen nådde inte upp till de budgeterade målen.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
	Fastighetsmassa, egen (m ²)	156 430	158 000
Extern upphyrda utrymmen (m ²)	11 089	9 312	10 007
Leasade utrymmen (m ²)	10 011	15 131	14 662
Fastighetskostnader (€/m ² /mån)	5,35	5,84	5,74
Verksamhetsbidrag (€/m ² /mån)	3,36	3,33	3,55
Avskrivningar (€/m ² /mån)	1,34	1,37	1,39
Fastighetskostnader (€/inv/mån)		38,16	37,69

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	14 305	6 200		12 037	5 837	194,2%
Avgiftsintäkter				65	65	0,0%
Understöd och bidrag	21 179			27 087	27 087	0,0%
Övriga intäkter	18 469 864	19 987 130		20 037 782	50 652	100,3%
Intäkter totalt	18 558 648	20 063 330	0	20 168 962	105 632	100,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				8,7 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-1 604 651	-1 594 010		-1 559 377	34 633	97,8%
Köp av tjänster	-2 803 255	-3 116 910		-3 141 827	-24 917	100,8%
Material och varor	-3 895 802	-3 960 940		-3 767 598	193 342	95,1%
Understöd						
Övriga kostnader	-3 096 767	-4 103 470		-3 991 984	111 486	97,3%
Kostnader totalt	-11 400 475	-12 775 330	0	-12 460 786	314 544	97,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				9,3 %		
Verksamhetsbidrag	7 158 173	7 288 000	0	7 708 176	420 176	105,8%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				7,7 %		
Därav:						
Interna intäkter	15 442 064	16 925 420		16 936 101		
Interna kostnader	-287 065	-981 810		-994 155		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Utrymmesförvaltningens verksamhetsbidrag blev drygt 400 000 euro bättre än budgeterat. De interna hyresintäkterna fakturerades i enlighet med budgeten, medan de övriga intäkterna överskred det budgeterade målet med cirka 100 000 euro. Det beror bl.a. på att nya hyresgäster tillkommit i stadens fastigheter efter det att budgeten för 2019 gjordes upp. Dessutom har den ökade satsningen på eget arbete med stadens investeringsprojekt medfört att andelen av personalkostnaderna som fördelas på projektanslagen har stigit. Implementeringen av markarrenden som en tredje och sista del av den interna hyran samt det att idrottsbyggnaderna påfördes kapitalhyra, höjde intäkterna i jämförelse med 2018.

Kostnaderna stannade drygt 300 000 euro under det budgeterade. Det beror på att uppvärmningskostnaderna under hösten var lägre än normalt och på att leasingperioden för den gamla delen av Båssaboda daghem gick ut och byggnaden tillföll staden. Därmed minskade kostnaderna för leasinghyror. Användningen av köptjänster följde budgeten, största delen av driftsreparationerna genomfördes under sommaren och det gjordes betydande satsningar på förebyggande åtgärder för inomhusluftproblem.

Under året har försäljningen av Bromarvhemmet (940 m²) och Villa Ormnäs (896 m²) slutförts, vilket betyder att 1 836 m² fastighetsmassa avyttrades under året. Fastighetsmassa som tillkommit är daghemmet Karusellen (1 273,5 m²) den gamla delen av Båssaboda daghem (399,5 m²), som överfördes från de leasade till de av staden ägda objekten. Därmed minskade den av staden ägda fastighetsmassan med 162 m² under året. Trots att den gamla delen av Båssaboda daghem överfördes från de leasade till de av staden ägda objekten har de leasade utrymmena ökat med 4 651 m², vilket beror på att leasingperioden för stadshuset (5 050 m²) påbörjades den 1.2.2019. Fastighetsmassan inklusive leasingobjekt uppgår per 31.12.2019 till 170 930 m². Andelen upphyrda utrymmen minskade med 1 082 m², vilket beror på att hyresavtalet för Toli-fastigheten i Karis avslutades.

Nyckeltalen som ger en indikation om fastighetsenhetens produktivitet visar att verksamhetens produktivitet har varit bättre än budgeterat. Avskrivningarna av byggnader uppgick till 2,61 miljoner euro i jämförelse med 2,52 miljoner under 2018. De ökade avskrivningarna beror på att flera investeringsprojekt har färdigställts under året.

Lokalvård och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Till utrymmesförvaltningsavdelningen hör fastighetsförvaltning, lokalvård och kosthåll. I budgetstrukturen utgör fastighetsförvaltningen en egen helhet, medan lokalvård och kosthåll tillsammans utgör den andra helheten.

Utrymmesförvaltningsavdelningen ansvarar för 98 000 m² av städningen. Städytan varierar beroende på verksamhetens hygienivå. Lokalvårdens produktion är anknuten till bildningens och hälsovårdens verksamhet i fastigheterna.

Lokalvårds verksamheten omfattar två olika lokalvårdspaket;

Lokalvårdspaket 1 omfattar städservice från måndag till fredag till priset av 21,95 €/timme, d.v.s. samma pris som år 2017 och 2018. Paketet används i alla skolor, daghem, hälsostationer, kansliutrymmen mm. Det innehåller även service av tvätt-linnekläder och köksuppgifter gemensamt med kosthåll.

Lokalvårdspaket 2 innehåller städservice från måndag till söndag, d.v.s. sju gånger per vecka. I städpriset 23,95 €/timme ingår grundstädning, allt material så som soppsåsar, wc-handpapper, tvål, maskinservice, handledning mm.

För tillfället är det endast bildningen som beställer lokalvårdspaketet för sin verksamhet i Karis idrottshall. Social- och hälsovården har för tillfället ingen beställning på lokalvårdspaket 2.

Vid flytt utförs specialstädning av möbler som stödåtgärd till att främja god inomhusluft.

Raseborgs stads kosthållsenhet har för närvarande 1 centralkök, 9 tillverkningskök och 37 utdelningskök av varierande storlek, vilka årligen tillsammans producerar ca 1 600 000 portioner. Därtill inköps årligen från en extern producent ca 143 000 portioner. Kosthållsenhetens huvudmålsättning är att tillreda näringsrik och god mat till ett ekonomiskt fördelaktigt pris där personalkostnadernas andel i kosthållsenhetens totala budget inte överskrider 50 %. Därtill är målsättningen att köken i mån av möjlighet använder närproducerade råvaror. Raseborgs stad har leveransavtal med Kuntahankinnat.

Kosthållsenheten tillreder den största delen av maten i Raseborg i egen regi. Till Hagahemmet, Raseborgs bäddavdelning samt Mäntykoto och Langansböle daghem köps däremot maten av HUS Tukipalvelut. Då kosthållsenhetens kunder är allt från småbarn till åldringar, som alla har olika behov och rekommendationer och äter olika stora och många portioner per dygn, betyder det att även måltidspriserna är rätt många till antalet. Samma måltidskostnader tillämpas oberoende av produktionskostnad. Detta betyder att variationen i produktionskostnaderna som finns inom Raseborg inte beaktas i den interna faktureringen.

Social- och hälsovårdsnämnden fattar beslut om vissa måltidspriser som direkt berör och gäller kosthållsenheten. Dessa priser är:

- morgonmål, måltid, kvällsmål i verksamhetsenhet, euro/portion

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Lokalvård

Raseborgs administrations flytt till Raseborgs nya stadshus och koncentrationen av den administrativa verksamheten medför inbesparingar för lokalvården genom att personalen stationeras till en arbetspunkt, inbesparing ca 15 000 euro/år. Karis nya daghem Karusellen färdigställs 2019, verksamheten flyttar in den 1.8.2019. Nybygget medför att lokalvårdens verksamhet koncentreras, men större ytor skall städas, därav ingen inbesparing. Tunabo daghem flyttar till Snappertuna skola den 1.8.2019. Som ett resultat av att daghem och skola finns i samma byggnad kan lokalvården skötas med 1 st delad tjänst köksbiträde/städare.

Lokalvårdens tyngdpunkt ligger på effektivisering av städarbetstid, vilket omfattar städning på rätt tidpunkt med rätta redskap och metoder. Genom en rätt dimensionerad städning förvaltas fastigheten och materialens livslängd förlängs.

Lokalvårdens mål är att skapa en säker, hälsosam och trivsam miljö i stadens lokaler samt att använda och öka användningen av miljövänliga städmedel. Av städmedel som används är ca 80 % svanmärkta. Svanen är Nordens mest kända och officiella miljömärkning. Svanen bedömer miljöpåverkan från en vara eller tjänst under hela dess

Lokalvård och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

livscykel, från råvara till avfall. Det ställs hårda klimat- och miljökrav men även krav på funktion och kvalitet. Svanen tar hänsyn till alla miljöaspekter som till exempel klimatpåverkan, kemikalier, biologisk mångfald, utsläpp till luft, vatten och mark samt avfallshantering. Svanen skärper kraven kontinuerligt för att driva utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Lokalvården följer ekologiska värderingar som omfattar ringa mängd vatten, ekologiska städmedel samt städmetoder som inkluderar mikrofiber dukar och moppar.

I enlighet med åtgärdsprogrammet för 2017–2019 skall lokalvårdens verksamhet anpassas. Inför 2019 har detta skett med 2 st årsverken och lokalvården har nått det eftersträvade målet.

Kosthåll

Målsättningen är att tillreda näringsrik och god mat till ett ekonomiskt fördelaktigt pris, men även att gallra och minska på tillsatserna samt välja ekologiska alternativ när det möjliggörs. Centrala förändringar inom kosthållet förverkligas i enlighet med stadsstyrelsens beslut gällande kosthållsstrukturen den 20.8.2018 § 315. Färdigställandet av Karis nya daghem Karusellen 2019, med 5 barngrupper föranleder marginell ökning av personal för kosthållet. Tunabo daghems flytt 2019 föranleder en minskning av kökspersonal. Varken skolstängningarna eller förändringen av Fiskarin koulus kök från centralkök till utdelningskök förverkligas, därav kommer åtgärdsprogrammets ekonomiska målsättningar ej att förverkligas för kosthållet.

Andelen vegetariska luncher på enhetens matsedel är 1–2 per vecka, eftersom fisk- och grötdagar räknas som vegetariska dagar. Målet är att senast om fem år alltid kunna servera ett vegetariskt alternativ till lunchen i skolor.

Genom att minska på köttkonsumtionen påverkas klimatförändringen i positiv riktning. Raseborgs stad är en HINKU kommun med målsättning att minska CO2 utsläpp. Målet är att utveckla nya vegetariska rätter och på basen av responsen införa dem på matlistorna och därigenom även göra en miljögärning.

Ekologiska produkter används och målet är att utöka andelen ekologiska produkter under 2019.

Kött och köttprodukter upphandlades skilt vid upphandlingen 2017, med samma kriterier som gäller för de finländska bönderna vid djurhushållningen. Kött-% enheten har specificerats vid upphandlingen. Halvfabrikat som används i Raseborgs egen produktion är biffar, bullar, färser och i någon mån frestelser. Vid upphandlingen av dessa produkter är kriterierna åtstramade.

Frukt införs i högre grad till stadens skolor och daghem.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Lokalvård Nya arbetsmetoder och specialkunnande införs i lokalvården för att förbättra inomhusluften.	Bidrar till en god inomhusluft.
	Nya arbetsmetoder med nya arbetsredskap har införts samt ett digitalt städuppföljningsprogram.	
	Kosthåll Implementering av kosthållsutredningen, del 1	Följande kök saneras; Österby skola och Österbo daghem
	Österby skolas tillverkningskök och Österbo daghems utdelningskök har sanerats.	
	Frukt införs i högre grad till stadens skolor och daghem.	Öka antalet frukter för daghems- och skolbarn.
	1 frukt per dag infördes till stadens skolbarn enligt kosthållspolicyn. Avslutades i september p.g.a. stram budget.	

Lokalvård och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Regelbundna uppföljnings- och "respons"-möten med sektorerna.	<ul style="list-style-type: none"> - minst 2 gånger/år - rätt anpassad servicenivå - förplanering av kommande ändringar - ekonomiuppföljning - feedback från/till sektorerna
	Regelbundna responsmöten 2 gånger per år med sektorerna omfattande servicenivå, förplanering av kommande ändringar, ekonomiuppföljning och respons från sektorerna har genomförts.	

Åtgärdsprogram 2019–2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare / Euro
	Lokalvård Anpassningen i städverksamheten i anslutning till Raseborg 2020-processen, ändringarna i stadens servicestruktur.	För verksamhetsåret 2019, 60 000 euro. Enligt ovanstående åtgärder.
	Anpassningen av lokalvården har skett i enlighet med beställningarna från sektorerna samt ändringar i stadens servicestruktur. Kostnaderna minskade inte i jämförelse med tidigare år.	
	Kosthåll Anpassningen i kosthållsverksamheten i anslutning till Raseborg 2020-processen, ändringarna i stadens servicestruktur.	För verksamhetsåret 2019, 26 000 euro. Enligt ovanstående åtgärder.
	Anpassningen av kosthållet har skett i enlighet med beställningarna från sektorerna samt ändringar i stadens servicestruktur. Kostnaderna minskade inte i jämförelse med tidigare år.	

Analys över åtgärder

Lokalvård

Anpassning av lokalvården har skett i enlighet med beställningar från sektorerna. Raseborgs administrations flytt till Raseborgs nya stadshus och koncentrationen av den administrativa verksamheten medför inbesparingar för lokalvården genom att personalen stationeras till en arbetspunkt. Karis nya daghem Karusellen färdigställdes 2019 och verksamheten flyttade in den 1.8.2019. Nybygget medförde att lokalvårdens verksamhet koncentrerades, men större ytor skall städas, därav ingen inbesparing. Tunabo daghem flyttade till Snappertuna skola den 1.8.2019. Som ett resultat av att daghem och skola finns i samma byggnad kan lokalvården skötas med 1 st delad tjänst köksbiträde/städare.

Lokalvårdens tyngdpunkt ligger på effektivisering av städarbetstiden, vilket omfattar städning på rätt tidpunkt med rätta redskap och metoder. Genom en rätt dimensionerad städning förvaltas fastigheten och materialens livslängd förlängs. För att förbättra och förebygga en god inomhusluft har lokalvården infört specialstädningsprogram i arbetsprogrammet. Lokalvården har uppdaterat hela Raseborgsområdets städdimensionering och infört ett digitalt kvalitetsuppföljningsprogram. Programvaran har införts för att underlätta uppföljningen av städningen.

Inom social- och hälsovården sköter vårdbiträden städningen på alla enheter. Under 2019 har planeringen omfattande överflyttning av 16 st. vårdbiträden till lokalvården från äldreomsorgen skett. Genom att flytta vårdbiträden från social- och hälsovårdssektorn till lokalvårdsenheten får personalen arbetsledning och handledning i lokalvård och fastigheternas underhåll enhetligas.

Lokalvård och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

På Raseborgs mentalvårdscenter skötes städningen av HNS-Desiko under hela året. Staden har verksamhet i ca 15 % av byggnaden, återstående del av byggnadsmassan hyrs av HUS.

Utvecklingssamtal tillsammans med lokalvårdens personal i form av teammöten och diskussionstillfällen gav ett lyckat resultat, arbetet kommer att fortsätta. Flertal utbildningar för personalen har ordnats, omfattande smidigare arbetsmetoder, nya redskap och nyheter inom branschen. Genom samarbete med Axell har ett utbildningsprogram för städare startat hösten 2019, med ett stort deltagarantal som resultat.

Lokalvården har gått inför ett nytänk med miljövänliga städmedel och städmaterial. Hälsan och miljön påverkas på ett positivt sätt med miljömärkta varor och hållbar städning, avfallssortering betonas. En intensiv satsning på hygiennivån har gjorts med kvalitetsuppföljningar och uppdatering av städdimensioneringen.

I enlighet med åtgärdsprogrammet för 2017–2019 skall lokalvårdens verksamhet anpassas. Inför 2019 har detta skett med 2 st årsverken.

Kosthåll

Kosthållet producerade år 2019 totalt 1 432 423 matportioner. Största kundgruppen är skolelever. Raseborgs stads medelpris för skolmat är 3,47 euro per skolmåltid, Kosthållet har 9 st tillverkningskök och 40 st utdelningskök. Som ett resultat av kosthållsutredningen har Österby skolas och Österbo daghems köksrenoveringar utförts 2019.

Karis nya daghem Karusellen färdigställdes 2019 och verksamheten flyttade in den 1.8.2019. Nybygget medförde att kosthållets verksamhet koncentreras. Verksamheten i Sandbo daghem och Karis gruppfamiljedaghem flyttade in i nya utrymmen. Tunabo daghem flyttade till Snappertuna skola den 1.8.2019. Som ett resultat av att daghem och skola finns i samma byggnad kan lokalvården skötas med 1 st delad tjänst köksbiträde/städare. Verksamheten i Västerby daghem flyttade till Österbo daghem och verksamheten koncentrerades, vilket medförde inbesparingar för korthållsverksamheten. Björkebo daghems tillverkningskök ändrades till ett utdelningskök, maten levereras från Seminarieskolan.

Kosthållsenheten gick med i Kuntahankinnat för tidsperioden 1.8.2017- 31.1.2020. Upphandlingen av livsmedel sker i samarbete med Hangö stad. Kosthållsenhetens huvudmålsättning är att tillreda näringsrik och god mat till ett ekonomiskt fördelaktigt pris där personalkostnadernas andel i kosthållsenhetens totala budget inte överskrider 50 %. Därtill är målsättningen att köken i mån av möjlighet använder närproducerade råvaror. Ca 70% av maten 2019 som serveras i skolor och daghem lagas från grunden i stadens tillverkningskök.

Utbildning och föreläsningar samt utvecklingssamtal har ordnats för personalen under 2019.

Raseborgs stads kostpolicy färdigställdes 2019. Klimatpåverkan står i fokus, därför har staden genom sin kostpolicy gått in för tre fokusområden – att öka andelen ekologiska livsmedel, att minska matsvinnet och att erbjuda vegetarisk kost som alternativ. Klimatbelastningen för en vegetarisk rätt är cirka 0,5 kg koldioxid jämfört med cirka 2 kg koldioxid för en kött rätt. En frukt per dag principen infördes till skolbarnen i alla skolor och matsvinnet uppföljs och rapporteras dagligen i alla stadens skolors matsalar. Temaveckor i skolor och temadagar på stadens åldringsvård har varit aktuella 2019.

En viktig del av arbetet är att fråga och få in synpunkter från dem som dagligen äter av maten som Raseborgs stad serverar. Synpunkterna har betydelse och vägs in i arbetet. Genom matråd har konsumenten möjlighet att påverka och ta ansvar för maten och måltidsmiljön. I matråden på varje enhet skall det finnas representanter från elever, måltidspersonal och pedagogisk personal. Matråd hålls minst två gånger per skolår och protokollförs och delges kosthållschefen och berörd husmor. Matrådssammankallningen sker av skolornas rektorer.

Lokalvård och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019			
Lokalvård						
Städpaket 1 (€)	22,23	21,95	22,11			
Städpaket extern (€)	23,90	23,90	23,90			
Antal städtimmar	134 507	131 500	133 484			
Kostnader (€/inv/mån)		8,91	8,93			
Kosthåll						
Kostnader (€/inv/mån)		15,54	16,18			
<i>Portionsantal (st)</i>						
Daghem	454 868	462 420	454 906			
Skolor	541 303	564 740	547 530			
Åldringshem	311 212	315 546	313 156			
Vård i hemmet	4 989	4 745	6 185			
Övriga	109 697	110 000	110 646			
Totalt	1 422 069	1 457 451	1 432 423			
<i>Måltidspriser (€)</i>						
Daghem/heldagsvård	5,55	5,55	5,55			
Daghem/heldagsvård diet	6,13	6,13	6,13			
Skolor/lunch, lågstadier	3,42	3,42	3,42			
Skolor/lunch, högstadier/gymnasier	3,46	3,46	3,46			
Skolor/dietlunch	3,95	3,95	3,95			
Åldringshem/dygnspris	13,73-23,12	13,73-23,12	13,73-23,13			
Pensionär lunch	5,80	5,80	5,80			
Pensionär dagverksamhet	7,00	7,00	7,00			
Vård i hemmet	5,80		5,80			
Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	7 950 967	8 030 190		7 959 438	-70 752	99,1%
Avgiftsintäkter	6 438	6 000		1 288	-4 712	21,5%
Understöd och bidrag	2 448	9 300		13 078	3 778	140,6%
Övriga intäkter	36 939	53 280		35 531	-17 749	66,7%
Intäkter totalt	8 016 892	8 098 770	0	8 019 245	-79 525	99,0%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,0 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-4 925 760	-4 992 710		-5 067 980	-75 270	101,5%
Köp av tjänster	-913 054	-958 910		-1 018 688	-59 778	106,2%
Material och varor	-1 568 301	-1 657 540		-1 656 052	1 488	99,9%
Understöd						
Övriga kostnader	-516 510	-573 800		-557 922	15 878	97,2%
Kostnader totalt	-7 923 624	-8 182 960	0	-8 300 641	-117 681	101,4%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				4,8 %		
Verksamhetsbidrag	93 268	-84 190	0	-281 396	-197 206	334,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-401,7 %		
Därav:						
Interna intäkter	7 752 518	7 821 720		7 762 380		
Interna kostnader	-384 266	-420 040		-423 707		

Lokalvård och kosthåll

Förtroendeorgan: Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Utrymmesförvaltningschef Anna Friberg

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Vissa avvikelser i verksamhetsekonomi för lokalvård och kosthåll kan konstateras. Intäkterna för städtjänster och måltidsservice blev ca 80 000 euro lägre än planerat och kostnaderna överskred budgeten med knappt 120 000 euro. Det betyder att verksamhetsbidraget blev knappt 200 000 euro sämre än budgeterat. Det negativa verksamhetsbidraget uppstod i sin helhet inom kosthållsverksamheten, medan lokalvårdens bokslut motsvarar det budgeterade. De interna priserna inom kosthåll har alltså inte varit tillräckligt höga för att täcka de ökade kostnaderna.

Inom lokalvården var såväl intäkter som kostnader lägre än budgeterat och verksamhetsbidraget följde budgeten. Lokalvården jobbar intensivt med att förespråka en sparsam och effektiv linje, utan att pruta på kvaliteten. Personalen är väl medveten om vilka sparåtgärder Raseborg har och detta är en stark orsak till det goda resultatet. T.ex. på materialsidan gjordes en betydande inbesparing på cirka 30 000 euro i förhållande till budgeten. Lokalvårdens nyckeltal, städpaket 1, landade 2019 på 22,11. Enheten har producerat 133 484 städtimmar under året och för dessa tjänster debiterat sina kunder en summa på 2 951 352,12 euro. I städtimmarna ingår inte olika typer av specialstädningar, vilket är en orsak till att nyckeltalet är högre än budgeterat. För helgstädning debiterades ett timpris på 23,90 euro, vilket var tillräckligt för att täcka de högre personalkostnaderna.

Kosthålllet hade utmaningar med budgeten under året. Kostnaderna blev knappt 150 000 euro högre än budgeterat, medan intäkterna stannade cirka 50 000 euro under den budgeterade målsättningen. Det beror bl.a. på implementeringen av stadens nya kostpolicy och på att personalens löner justerades uppåt. Under tiden för renoveringen av utdelningsköket i Österbo daghem och tillverkningsköket i Österby skola steg också kostnaderna för köptjänster. Det i förhållande till budgeten minskade portionsantalet inom skolor och daghem ledde i sin tur att intäkterna blev lägre än budgeterat. Kosthålllets måltidspriser var på samma nivå under hela året och täckte alltså inte de ökade kostnaderna.

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Planläggningens huvudmålsättning är att enligt de i budgeten uppställda måtetalen förverkliga det godkända planläggningsprogrammet, med strävan till ett tillräckligt stort och attraktivt tomtutbud i staden, såväl för bostäder, service som för företagsetablering. En ekonomiskt hållbar bostads- och näringslivspolitik förutsätter en långsiktig och tillräcklig produktion av tomter på stadens egen mark. Planläggningen deltar aktivt i projekt som berör bostads- och näringslivspolitik.

För att uppnå målen måste staden ständigt utöka arealen med rättsverkande generalplan i centrumområden och övriga strategiskt viktiga områden. Detta ger bättre möjligheter för staden att själv kunna påverka den detaljerade planeringen. I områden med rättsverkande generalplan kan staden planera utan direkt styrning från landskapsplanen och på så sätt effektivare utnyttja sitt planläggningsmonopol. Dessutom blir eventuella besvärprocesser kortare, då besvärsrätten till högre rättsinstans är begränsad inom områden med rättsverkande generalplan

Behovet av att i högre grad gå igenom gällande detaljplaners aktualitet beaktas i resurseringen av planeringen. I avgränsningen av nya planprojekt beaktas alltid omkringliggande planers aktualitet och uppdateringsbehov.

En central målsättning är att i planeringsprocessen fördjupa samarbetet inom planeringen över sektor- och avdelningsgränserna. Avsikten är att i ett så tidigt skede som möjligt utreda planers totalekonomiska verkningar med beaktande av utbyggnad av infrastruktur och annan kommunal service.

Enheten ansvarar förutom för allmänna planläggningsuppgifter, som till exempel uppgörande av general- och detaljplaner också för lov enligt 171 §, 137 § och 137a §.

Enheten bevakar stadens intressen inom landskapsplaneringen.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Under budgetår 2019 inleds arbetet med att uppgöra en utvecklingsbild för markanvändningen för Raseborgs hela geografiska område. Projektet är inskrivet i stadens nya strategi och skall enligt strategibeslutet basera sig bl.a. på en servicenätsutredning. Utvecklingsbilden ska fungera som vägledande för kommande generalplanering i staden.

Utarbetandet av utvecklingsbilden i enlighet med strategin förutsätter en tilläggsresurs, en nyinrättad planeringstjänst inom planläggningsenheten, som skulle handha generalplaneringen (generalplanerare/yleiskaavoittaja). Inom ramen för tjänsten kunde även byageneralplaneringen främjas.

Utvecklingsbilsarbetet beaktas i planeringen av kommande planläggningsprogram.

Detaljplaneringen av Skogby industriområde fortsätter i enlighet med gällande generalplan.

I Ekenäs fortsätter planeringen av Ekåsens område. Järnvägsgatan-Liljedahlsgatans detaljplan för nya våningshustomter färdigställs. I Karis –området fortsätter planeringen av Stationsbackens område samt detaljplanen för Karis centrumområde bereds för godkännande. I planeringen beaktas möjligheten att använda kollektivtrafik/pendling.

Bland andra dessa ovan nämnda bostadsplanprojekt ger möjligheter för kommunen att idka en hållbar och långsiktig bostadspolitik. Målet är att skapa fungerande servicehelheter i städernas absoluta centrum där efterfrågan från olika användargrupper och på olika former av boende beaktas. Bostadspolitiken utformas tvärsektoriellt inom staden och de ekonomiska konsekvenserna bedöms på koncernnivå.

Tonvikt läggs även på planering av kulturhistoriskt värdefulla miljöer och på genomgången av detaljplaners aktualitet; planeringen av bl.a. Billnäs bruk, etapp II och Fiskars bruk, Malcolmvägen fortsätter.

Insatser för att säkerställa utbudet av attraktiva egnahemstomter sker genom att färdigställa lämpliga planeringsobjekt, vilka redan är igångsatta; Båssastranden planläggs för havsnära boende med ca 50 st. egnahemstomter.

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

I verksamheten ingår att aktivt bevaka stadens intressen i pågående landskapsplaneprocess.

Anslag för köp av planläggningstjänster bibehålls på 170 000 € för att kunna nå målen.

Beredningen av undantagslov och planeringsbehov fortsätter enligt gällande praxis.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare
	Skogby industridetaljplan godkänd.	Beslut om godkännande i fullmäktige.
	Planen godkänd och vunnit laga kraft. Inga besvär.	
	Bostadspolitiska satsningar i centrum; Järnvägsgatan-Liljedahlsgatan färdigställd, Karis centrum detaljplan färdigställd.	Beslut om godkännande i fullmäktige.
	Järnvägsgatan-Liljedahlsgatan godkänd och vunnit laga kraft. Inga besvär.	
	Framläggning av stranddetaljplanen för Tovö-Risö	1–2 framläggningsperioder.
	Projektet fortsätter under 2020. Inventeringar (natur och arkeologi) gjorda.	
	Påbörjande av utarbetandet av utvecklingsbild, upphandling, PDB.	Beslut i nämnd och på tjänsteinnehavarnivå.
	Inte påbörjat. Väntar på servicenätutredning och kräver personalresurs.	

Åtgärdsprogram 2019–2020

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvd nivå / Mätare / Euro
	Tomtutbud för företagsetableringar i Malmkulla, Läpp, Bäljars, Horsbäck och Skogby. Etableringsmöjligheter för näringslivet med fokus på datacenteretableringar och logistikföretag.	Tomtöverlåtelse och arbetsplatser, samfunds- och fastighetsskatt
	Plan i Malmkulla, Bäljars och Skogby godkända och vunnit laga kraft. Horsbäck och Läpp väntar på delgeneralplanens fastställelse.	
	Planändringar enligt portföljen för utveckling. Objekt flyttas enligt behov mellan portföljerna för att optimera stadens intäkter.	Ca 5 st objekt
	Objekt har inte flyttat mellan portföljer enligt logiken att objekten skulle utvecklas inom utvecklingsportföljen. Vissa planändringar gjorda inom ramen för "utveckling" t.ex. Gamla Bastun.	

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Skapande av tomtutbud av attraktiva byggplatser i skärgården, Tovö och Risö.	ca 8–10 byggplatser / 500 000 euro
	Utredningar har gjorts. Planeringen fortsätter under år 2020. Projektet är en del av stadens åtgärdsprogram.	

Analys över åtgärder

Trots att verksamheten har nått budgeten i fråga om de matematiska mätetalen har personalresurserna inte räckt till i förhållande till de verbala budgetmål som ställts. Framförallt generalplaneringen i centrumområden har inte avancerat. Generalplaneringen i centrumområdena ska enligt planläggningsprogrammet basera sig på en utvecklingsbild för hela Raseborg. Utvecklingsbilden baserar sig i sin tur på stadens kommande strategi och servicenätutredning. Stadens arbete med servicenätet var under uppgörande ännu under hela budgetåret.

Stranddetaljplaneringen och undantagsberedningar belastar enheten och äter resurser av spetsprojekten, vilka är särskilt viktiga för stadens utveckling framförallt med tanke på näringslivet. Planläggningen lider av en konstant underbemanning av planerare med 1–2 personer i förhållande till andra kommuner i Nyland med samma storlek.

Det är synnerligen viktigt att staden/planläggningen har personalresurser för intressebevakning i ett regionalt sammanhang; landskapsplaneringen och dess utfall är av stor betydelse för stadens egna kommande planläggning. Avsaknaden av rättsverkande generalplan i strategiskt viktiga områden gör stadens markplanering särskilt sårbar gentemot den regionala planeringen, samt att besvärsgången blir mer än dubbelt så lång.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Anhängiggjorda planer	18	7	14
Generalplaner, framlägningsperioder	2	2	0
Detaljplaner, framlägningsperioder	19	7	17
Godkända generalplaner		1	2
Godkända detaljplaner	9	6	9
Nya byggplatser/tomter i planer	65	30	52
Undantagslov	77	100	70

Planläggning

Förtroendeorgan: Planläggningsnämnden / Tekniska nämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	5 056			7 139	7 139	0,0%
Avgiftsintäkter	77 273	73 000		76 140	3 140	104,3%
Understöd och bidrag						
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	85 329	73 000	0	84 279	11 279	115,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-1,2 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-482 390	-440 740		-469 600	-28 860	106,5%
Köp av tjänster	-260 259	-246 110		-212 784	33 326	86,5%
Material och varor	-2 091	-3 000		-2 206	794	73,5%
Understöd						
Övriga kostnader	-16 934	-27 010		-26 002	1 008	96,3%
Kostnader totalt	-761 675	-716 860	0	-710 592	6 268	99,1%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-6,7 %		
Verksamhetsbidrag	-676 346	-643 860	0	-626 313	17 547	97,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				-7,4 %		
Därav:						
Interna intäkter	3 860			6 380		
Interna kostnader	-60 719	-72 920		-75 204		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Planläggningen följde den uppgjorda budgeten och verksamhetsbidraget blev drygt 15 000 euro bättre än budgeterat. Intäkterna nådde samma nivå som under 2018 och överskred budgetmålet med drygt 10 000 euro. Kostnaderna höll sig inom givet anslag. En omfördelning mellan personalkostnader och köptjänster gjordes och en del av det budgeterade anslaget för köptjänster användes istället för egna personalresurser.

Verksamheten nådde budgeten i fråga om nyckeltalen. Antalet godkända detaljplaner och generalplaner överskred budgetmålet och nivån under 2018. Även de flesta andra mätetal överskrider den budgeterade nivån.

Bygg och miljö

Förtroendeorgan: Miljö- och byggnadsnämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store / Miljöinspektör Maria Eriksson Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Verksamhetsbeskrivning

Miljövården

Miljöenheten sköter myndighetsuppgifter i enlighet med lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning och speciallagar (t.ex. miljöskyddslagen, avfallslagen, vattenlagen, naturskyddslagen samt marktäktslagen, lagen om vattentjänster, terrängtrafiklagen samt markanvändnings- och bygglagen). Miljömyndigheten beviljar tillstånd och behandlar anmälningar, övervakar olika verksamheter och ger utlåtanden. Rådgivning, uppföljning av miljöns tillstånd och att främja och utveckla miljövården utgör en viktig del av uppgifterna.

Miljöhälsovård

Sydspetsens miljöhälsonämnd i Hangö stad fungerar som kommunens hälsoskyddsmyndighet och anordnar lagstadgad veterinärvård.

Byggnadstillsynen

Enheten handhar byggnadstillsynsmyndighetens uppgifter enligt markanvändnings- och bygglagen.

Byggnadstillsynsenhetens uppgifter omfattar rådgivning och övervakning för att styra byggandet enligt gällande planer och byggnadsordning. Den svarar för en behörig hantering av bl.a. byggnadslov, åtgärdstillstånd och utlåtanden i frågor som gäller byggande. Den utför granskningar och utpålningar på glesbygden.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Miljövården

Målsättningen är att trygga en hälsosam, trivsam och stimulerande samt naturekonomiskt hållbar livsmiljö för kommunens invånare. Miljöenheten satsar på att främja hållbar utveckling i samarbete med stadens övriga sektorer.

Övervakning och förebyggande verksamhet samt tillståndsbehandling prioriteras. Övervakningen är riskbaserad och sköts mera planerat än tidigare. Avgifter tas ut för planerade inspektioner och för kontroll av rapporter i enlighet med miljöskyddslagen och miljövårdsmyndighetens taxa. Ansökningar gällande miljötillstånd och marktäkttillstånd behandlas inom 8 månader, registrering av verksamheter behandlas inom 90 dagar.

Projekt Raseborgs å är ett av regeringens spetsprojekt för vatten- och havsvård. Projektet som finansieras av miljöministeriet fortsätter. Syftet är att förbättra tillståndet av Barösunds kustvattenområde, som hör till de sämst mående havsområdena i Finland.

Förändringar i lagstiftningen kräver en betydande arbetsinsats och utbildning för att upprätthålla kunskapsnivån.

Byggnadstillsynen

Byggnadstillsynens målsättning är att i enlighet med stadens strategi upprätthålla en rätt resurserad och smidig lovhantering med korta behandlingstider. Under år 2018 har en ny byggnadsordning vunnit laga kraft, som möjliggör ett enklare lovförfarande än tidigare.

Under år 2019 strävar man efter att största delen av lovansökningarna lämnas in elektroniskt, via nätbaserade gränssnittet Lupapiste. Möjligheten att ansöka om lov i pappersformat kvarstår, men själva behandlingen och arkiveringen sker via Lupapiste. I och med övergången till den elektroniska lovbehandlingen har tyngdpunkten flyttats från byggnadsinspektörerna till tillståndsberedarna. Tillståndsberedarna sköter numera om största delen av all lovberedning, medan byggnadsinspektörerna ansvarar för att loven beviljas, syneförrättningarna blir utförda samt allmän övervakning inom sina egna geografiska ansvarsområden. Tillståndsberedarna och byggnadsinspektörerna ska trots sina ansvarsområden vara flexibla och även kunna fördela resurserna till de delområden där byggverksamheten är som störst för att behandlingen av lovärendena och syneförrättningarna ska kunna optimeras.

Byggnadstillsynsmyndigheten kommer att minska på syneförrättningarna år 2019 för att prioritera behandling och beviljande av lovärenden. Det olovliga byggandet upptar även alltmånga av byggnadsinspektörens tid idag än tidigare. För att ytterligare fördela resurserna och prioritera behandlingen av lovärenden kan gårds- och gatusynen framöver utföras vartannat år, istället för varje år.

Bygg och miljö

Förtroendeorgan: Miljö- och byggnadsnämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store / Miljöinspektör Maria Eriksson Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Under år 2019 kommer enheten att satsa på skolning, exempelvis inom områden som byggnadsjuridik, förvaltningstvångsärenden och allmänt förvaltningsförfarande. Avsaknaden av markanvändnings- och byggnadsjurist orsakar fördröjning i ordinarie arbete i och med att byggnadstillsynen själv måste sköta om och ansvara för riktigheten i juridiskt komplicerade ärenden, bl.a. ärenden relaterade till grannfejder.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Miljövården Miljötillstånd och marktåktstillstånd behandlas utan dröjsmål.	Strävan är att den genomsnittliga behandlingstiden förkortas.
	Sex miljötillstånd och två marktåktstillstånd har beviljats 2019. Behandlingstiderna för tillstånd kunde förkortas betydligt jämfört med tidigare år.	
	Planenliga inspektioner görs enligt tillsynsplanen.	15 st. miljövårdsinspektioner enligt tillsynsplanen görs.
	20 miljötillståndsinspektioner enligt tillsynsplanen har gjorts.	
	Utlåtanden ges inom utsatt tid.	100 st. utlåtanden ges.
	320 utlåtanden har givits. Antalet utlåtanden är många till följd av många anhängiggjorda planer, undantagslov och åtgärdstillstånd för att förnya avloppsvattensystem.	
	Byggnadstillsynen Uppnå måtetalen i budgeten vad gäller antalet bygglovsbeslut.	320 st. bygglovsbeslut
	Antalet bygglov nådde budgeten.	
	Uppnå måtetalen i budgeten vad gäller antalet anmälningsbeslut.	250 st. anmälningsbeslut
	Antalet behandlade anmälningar ligger under budgeterat. Det verkar som om den budgeterade nivån ligger för högt. En åtgärd kunde vara att se över tröskeln för åtgärdstillstånd gentemot anmälning.	
	Byggnadsinspektörers och tillståndsberedares deltagande i skolningstillfällen inom förvaltningsjuridik, förvaltningstvång eller motsvarande ärenden utöver ordinarie skolning.	Minst en kurs genomförd med detta tema.
	Byggnadstillsynen har deltagit i intern kurs med nämnda tema.	
	Ibruktage av elektroniskt arkiv och därtill hörande kundtjänst.	Upprättande av fungerande servicehelhet.
	Ibruktaget	

Bygg och miljö

Förtroendeorgan: Miljö- och byggnadsnämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store / Miljöinspektör Maria Eriksson Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Analys över åtgärder

Byggnadstillsynen

Lovansökningsprocessen samt arkiveringen av ansökningarna sker allt mera via en elektronisk lovansökningsportal, Lupapiste. Inskanningen av ansökningar i pappersform till Lupapiste sköts av personalen på byggnadstillsynen. I samband med flytten till nya utrymmen har inskanningen av lovarkivet fortsatt. Dessa arbeten har krävt resurser vid sidan om ordinarie verksamhet. Enheten har haft samtliga tjänster besatta under året, vilket har lett till kortare lovköer. Under en del av året har en halv årsresurs på byggnadstillsynen arbetat med undantagslovsberedning.

Miljövården

Under år 2019 har miljöbyrån satsat på övervakning och förebyggande verksamhet samt tillståndsbehandling. Planerad övervakning och utlåtanden är viktiga verktyg när det gäller att förebygga miljöproblem. I juni 2019 gjorde man en ändring i dispositionsplanen så att miljövårdens intäkter höjdes med 25 000 euro. Anslaget för miljövårdens personalkostnader höjdes med motsvarande summa. Tack vare detta kunde tillståndsberedningen skötas smidigt med hjälp av en extra miljöinspektör och behandlingstiderna för marktäktstillstånd och miljöstillstånd kunde förkortats betydligt jämfört med tidigare år. Rådgivning gällande förnyelse av avloppssystem har krävt en hel del resurser under året.

Inom projektet Raseborgs å gjorde man upp en åtgärdsplan för minskande av näringsbelastningen från åns avrinningsområde. En preliminär plan för den naturenliga rensningen av åns huvudfåra gjordes i samarbete med dikningssammanslutningen. Cirka 110 ha åkermark behandlades med jordförbättringsmedel som har en vattenvårdseffekt. Uppföljning av vattenkvaliteten och marken påbörjades. Tilläggsfinansiering anhölls från lokala stiftelser och från NTM-centralen i Nyland. Projektet framskred som planerat år 2019.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Byggnadstillsyn			
Beviljade byggnadslov	416	320	317
Bruttokostnad/beviljat byggnadslov	1 429,10	1 861,41	2 001,18
Bruttokostnad/invånare	21,52	21,35	23,02
Åtgärdstillstånd	271	180	317
Anmälningar	150	250	169
Utförda syner	691	450	718
Miljövård			
Miljöstillståndsinspektioner	30	15	20
Marktäktsinspektioner	24	25	12
Inspektioner enligt avfallslagen	47	40	13
Övriga miljöinspektioner	96	20	77
Miljövårdsinspektioner, totalt	197	100	122
Behandlade tillstånd för miljöåtgärder	18	15	27
Utlåtanden	322	100	320
Beslut och registreringar	62	30	44
Utlåtanden och beslut, totalt	384	130	364
Behandlade anmälningar	257	50	148
Miljöhälsovård			
Nettokostnader för miljöhälsovård	213 720	244 000	179 688
Veterinärvård			
Nettokostnader för veterinärvård	201 744	220 000	220 562

Bygg och miljö

Förtroendeorgan: Miljö- och byggnadsnämnden

Ansvarsperson: Stadsplaneringsarkitekt Simon Store / Miljöinspektör Maria Eriksson Sammandrag

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	11 017			1 463	1 463	0,0%
Avgiftsintäkter	563 159	465 000	25 000	469 897	-20 103	95,9%
Understöd och bidrag	26 321	136 000		132 421	-3 579	97,4%
Övriga intäkter	740			2 310	2 310	0,0%
Intäkter totalt	612 404	606 000	25 000	613 271	-17 729	97,2%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,1 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-842 164	-860 060	-25 000	-910 525	-25 465	102,9%
Köp av tjänster	-593 207	-676 410		-630 823	45 587	93,3%
Material och varor	-6 606	-13 200		-4 553	8 647	34,5%
Understöd	-600	-600			600	0,0%
Övriga kostnader	-50 982	-75 250		-69 557	5 693	92,4%
Kostnader totalt	-1 493 558	-1 625 520	-25 000	-1 615 458	35 062	97,9%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				8,2 %		
Verksamhetsbidrag	-881 155	-1 019 520	0	-1 002 187	17 333	98,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				13,7 %		
Därav:						
Interna intäkter	11 307			3 732		
Interna kostnader	-86 213	-102 760		-104 822		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Året förlöpte bra och de flesta av nyckeltalen nådde upp till en högre nivå än det budgeterade. Flera av prestationerna blev ändå lägre än under 2018. T.ex. minskade antalet beviljade byggnadslov med 99 st. i förhållande till 2018, medan antalet miljövårdsinspektioner minskade med 75 st. Detta avspeglar sig direkt på verksamhetsintäkterna som sjönk med knappt 100 000 euro i förhållande till 2018 och stannade ca 20 000 euro under det budgeterade. Miljöministeriets bidrag för projektet Raseborgs å betalas ut i samband med årsskiftet och motsvarade nivån i budgeten.

Kostnaderna underskred budgeten med ca 17 000 euro. Den främsta orsaken var att kostnaderna för miljöhälsan stannade ca 65 000 euro under det budgeterade. Byggnadstillsynens kostnader var knappt 40 000 euro högre än budgeterat, vilket beror på ökade personalkostnader. En del av de ökade personalkostnaderna uppstod i samband med periodiseringen av semesterlönen och är svåra att prognostisera. Miljövårdens kostnader följde den korrigerade budgeten. Tack vare de lägre kostnaderna för miljöhälsans verksamhet blev verksamhetsbidraget ca 17 000 euro bättre än budgeterat.

Avfallsnämnden

Förtroendeorgan: Västra Nylands avfallsnämnd

Ansvarsperson: Avfallschef Christine Perjala

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Verksamhetsbeskrivning

Västra Nylands avfallsnämnd och Borgå regionala avfallsnämnd sammanslås och bildar Nylands avfallsnämnd, som inleder sin verksamhet den 1.1.2019. Nylands avfallsnämnd är en gemensam nämnd för de 12 kommuner (Askola, Borgnäs, Borgå, Hangö, Högfors, Ingå, Lojo, Lovisa, Raseborg, Sibbo, Sjundeå och Vichtis) som är delägare i avfallsbolaget Rosk'n Roll Oy Ab. Nämnden sköter och besluter om avfallshanteringens myndighetsuppgifter som enligt avfallslagen hör till kommunens uppgifter och som kommunerna gett vidare att sköta till avfallsnämnden. Verksamheten sker i ett nära samarbete med avfallsbolaget Rosk'n Roll Oy Ab samt kommunernas miljövårdsenheter.

Raseborgs stad fungerar som ansvarskommun för avfallsnämnden, verksamheten är definierad i avtalet om den gemensamma avfallsnämnden. Personalen är stationerad i både västra- och östra Nyland.

Verksamhetens målsättningar, tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Avfallshanteringen i Nyland fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Fusionen mellan de tidigare nämnderna Västra Nylands avfallsnämnd och Borgå regionala avfallsnämnd sker vid årsskiftet 2018–2019 och den nya gemensamma nämnden, Nylands avfallsnämnd, börjar sin verksamhet. Den nya nämnden har ansvaret för över 228 000 invånares avfallshantering i västra och östra Nyland.

Avfallshanteringsmyndigheten sköter om myndighetsuppgifterna gällande avfallshantering för kommunernas del. En av de viktigaste tyngdpunkterna för år 2019 är att ta i bruk gemensamma avfallshanteringsföreskrifter och en gemensam avfallstaxa på hela avfallsnämndens område.

Enligt avfallslagen har avfallsnämnden ansvaret över avfallstransportregistret. Nämnden har från tidigare ett täckande register över de blandavfallstransporter som kommunen ansvarar för. Arbetet med att få ett nytt täckande avfallstransportregister för slamtransporterna fortgår. När nämnderna gått ihop bör registren från de tidigare nämnderna sammanslås. Uppbyggnaden av registret kräver omfattande insatser.

I och med fusionen av nämnderna ökar avfallsnämndens personal. För att kunna uppfylla de krav som avfallslagen ställer för avfallsnämnden kommer det att anställas två nya tjänstemän som i sitt arbete utökar offentlig makt. Utöver det behövs också en ny befattning för en ny assistent. För uppbyggnaden av avfallstransportregistret för slamtransporterna och för att sammanslå de nuvarande registren bör det anställas tidsbundna projektanställda. Om transporterna för slam inte övergår till det kommunala transportsystemet kommer nämnden att behöva anställa uppskattningsvis 5 personer vars uppgift enbart är att bygga upp registret för slamtransporterna.

Det är överenskommet att Borgå regionala avfallsnämnds tjänstemans tjänsteförhållande flyttas över till Raseborgs stad (ansvarskommunen) då Nylands avfallsnämnd bildas.

Avfallsnämndens alla kostnader täcks med den grundavgift som det kommunala avfallsbolaget Rosk'n Roll Oy Ab indriver. För Raseborgs stad uppkommer det inga kostnader av avfallsnämndens verksamhet. Personalen består av fyra tjänstemän och två befattningar samt tidsbundna befattningar för projektarbete.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Avfallshanteringsföreskrifterna och avfallstaxan är lika inom den nya nämnden.	Avfallshanteringsföreskrifterna och avfallstaxan är godkända av den nya nämnden före den 30.4.2019.
	I maj 2019 godkände avfallsnämnden avfallshanteringsföreskrifterna och avfallstaxan som gäller för hela avfallsnämndens område. Båda två trädde i kraft 1.7.2019.	

Avfallsnämnden

Förtroendeorgan: Västra Nylands avfallsnämnd

Ansvarsperson: Avfallschef Christine Perjala

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

	Uppbyggandet av transportregistret för slamtransporter framskrider.	De tidigare nämndernas transportregister är sammanslagna och nya uppgifter kan föras in i det nya registret.
	En del av transportföretagarna sänder inte in de lagstadgade uppgifterna såsom lagen förutsätter och en stor del av de uppgifter som sänds är bristfälliga. Till påföljd av detta sker uppbyggandet av registret långsamt och binder personalresurser.	

Analys över åtgärder

Att inleda verksamheten med den nya avfallsnämnden och avfallshanteringsmyndigheten har gått som planerat. Sammanslagningen av de två tidigare myndigheternas personal lyckades bra, trots att en stor del av den nya personalen blev på längre ledighet och det anställdes vikarier för dem. Arbetet med att följa upp ett likadant handlingssätt av ärenden på båda verksamhetsställena (Lojo och Borgå) fortsätter med målsättning att alla invånare på hela avfallsnämndens verksamhetsområde behandlas likvärdigt.

Nyckeltal	BS 2018	BU 2019	BS 2019		
Antal sammanträden	3	5	4		
Antal behandlade ärenden	17	40	24		
Antal tjänstemannabeslut	80	200	282		

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändringar i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	190 348	451 000		476 376	25 376	105,6%
Avgiftsintäkter						
Understöd och bidrag	5 301			3 860	3 860	0,0%
Övriga intäkter						
Intäkter totalt	195 649	451 000	0	480 236	29 236	106,5%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				145,5 %		
Kostnader						
Personalkostnader	-146 642	-361 540		-392 293	-30 753	108,5%
Köp av tjänster	-13 339	-24 650		-16 212	8 438	65,8%
Material och varor						
Understöd						
Övriga kostnader	-8 236	-5 340		-15	5 325	0,3%
Kostnader totalt	-168 216	-391 530	0	-408 519	-16 989	104,3%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				142,9 %		
Verksamhetsbidrag	27 432	59 470	0	71 717	12 247	120,6%
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				161,4 %		
Därav:						
Interna intäkter						
Interna kostnader	-8 365	-4 390				

Avfallsnämnden

Förtroendeorgan: Västra Nylands avfallsnämnd

Ansvarsperson: Avfallschef Christine Perjala

BOKSLUT 2019

DRIFTSHUSHÅLLNING

Sammandrag

Analys av ekonomi och nyckeltal

Personalkostnaderna blev ca 30 000 euro högre än budgeterat, medan kostnaderna för köptjänster underskred budgeten. Överskridningen av personalkostnaderna beror på periodiseringen av semesterlönen som är mycket svår att prognostisera. Avfallsnämnden hyr inte längre något utrymme av Utrymmesförvaltningen och den budgeterade interna hyreskostnaden har således fallit bort. Kostnaderna för verksamheten faktureras Roskín Roll i enlighet med gällande avtal om fakturering av avfallsnämndens kostnader.

Ekonomi och nyckeltalen skall inte jämföras med de tidigare åren (innan 2019), eftersom Nylands avfallsnämnd är en ny nämnd som började sin verksamhet den 1.1.2019. Borgå regionala avfallsnämnd och Västra Nylands avfallsnämnd sammanslogs och bildade Nylands avfallsnämnd.

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2019	Budget inkl. ändringar	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Total användning	Situationsrapport 31.12.2019
Mark- och vattenområden, fastigheter								
Utgifter / Inköp av markområden			-500 000	-500 000	-372 926	127 074		Köpta tomter och markområden: 3 st Markbyten: 2 st
Inkomster / Balansvärde för sålda markområden och byggnader			500 000	500 000	446 319	-53 681		Sålda tomter och markområden: 14 st Sålda byggnader: 2 st
Bromarhemmet					197 637			Ett markbyte mellan staden och ägarna av lägenheten Domargård genomfördes i juni. Staden erlade 196 500 euro i mellanskillnad till ägarna av fastigheten. I september har ett markbyte med Varuboden genomförts. I september slutfördes köpen av ett ca 5 307m2 stort område i Svartå för ett pris om 27 416 euro samt ett område på 2 033 m2 (Bostads Ab Karis Panorama) för 45 802 euro.
Villa Ormnäs					52 790			Bromarhemmet såldes i februari, medan Villa Ormnäs såldes i augusti. Resten av inkomsterna består av balansvärden för övriga markområden.
Markområden					195 891			
Netto			0	0	73 393	73 393		
Byggnader								
Karis nya daghem								
Arbetena påbörjade sommaren 2018 och byggnaden färdigställs sommaren 2019. Bildningsnämnden har beställt ett daghem som rymmer 6 avdelningar och ersätter Sandbo daghem (inkl. avdelningen Myrorna), samt Lövkulla gruppfamiljedaghem och Nalle gruppfamiljedaghem.								Arbetena med daghemmet Karusellen följde tidtabellen och färdigställdes i juni 2019. Daghemmet omfattar 5 avdelningar fördelat på ca 1 200 m2. I bokslutet för 2018 blev cirka 500 000 euro av anslaget oförbrukat. För att projektanslaget för 2019 skulle räcka, överfördes det oförbrukade anslaget från 2018 till verksamhetsåret 2019. Överföringen av anslaget mellan verksamhetsåren godkändes i stadsfullmäktige den 11.3.2019 § 6 och påverkade inte projektets totalbudget.
Utgifter	-3 250 000	-1 613 582	-1 150 000	-1 650 000	-1 517 151	132 849	-3 130 733	
Fokus								
En projektplan har uppgjorts för stadens fastigheter i Karis centrum. Enligt den renoveras Fokus för åtminstone biblioteksverksamhet, stadens betjäningsspunkt för invånare samt mötesutrymmen. Projektet förverkligas under åren 2019-2021. Saneringskostnaden preciseras i samband med konstruktionsplaneringen. Under 2019 görs en projektplan, en utredning av skadliga ämnen samt en helhetsplanering.								Stadsstyrelsen har den 17.6.2019 § 248 godkänt en projektplan för den s.k. nya Fokusfastigheten. En utredning för Karis centrumfastigheter samt konditionsgranskning och projektplan för Fokus fastighet har gjorts. Konditionsgranskningen påvisar att byggnaden är i dåligt skick och ur projektplanen framkommer att den föreslås ersättas med ett nybygge. Projektanslaget omfattar nybygge och rivning av Fokus. Investeringsanslaget förbrukas genom köp av aktier i ett gemensamt fastighetsaktiebolag. Stadens betalningsandel till fastighetsaktiebolaget sker i enlighet med avtalet mellan parterna. Stadsstyrelsen godkände den 2.12.2019 § 451 intentionsavtalet mellan Raseborgs stad och stiftelsen/Stiftelsen för kultur- och utbildningsinvesteringar. Det nybildade fastighetsaktiebolaget fungerar som byggherre. Det oförbrukade anslaget från 2019 beaktas i samband med budgetbehandlingen för 2021.
Utgifter	-5 000 000		-200 000	-200 000	-50 132	149 868	-50 132	
Svartå skolcentrum								
För planering av byggnad för kommunal service för bägge språkgrupper anvisas ett anslag för 2019. Byggnaden omfattar dagvård på två språk, förskola, skola för årskurs 1-6, bibliotek samt gymnastiksal. Under 2019 fastställs projektplanen och byggandet föreslås påbörjas 2020 och slutföras 2021.								En arbetsgrupp tillsattes för att utarbeta en projektplan för Svartå skola, Mustion koulu, daghem, barnrådgivning och bibliotek. Arbetsgruppen har tagit fram en projektplan för genomförande av kommunal service i enlighet med målsättningar. Projektplanen godkändes av bildningsnämnden den 16.4.2019 § 42 och av tekniska nämnden den 16.4.2019 § 72. Stadsstyrelsen beslutade på sitt möte den 29.4.2019 § 172 att reservera totalt 5,3 miljoner euro i budgeten för 2020 och ekonomiplanen för 2021 för byggnad för kommunal service för bägge språkgrupper i Svartå. Byggnaden är planerad till Askersgården och för att projektet ska kunna verkställas krävs en rivning. Rivningslovet beviljades den 13.11.2019. På basis av projektplanen utarbetas en verkställighetsplan och ett preciserat kostnadsförslag för projektet. Byggandet är planerat att inledas 2020 och slutföras 2021. Tekniska nämnden valde huvud- och arkitektplanerare på sitt möte den 11.6.2019 § 102 och konstruktionsplanerare den 22.10.2019 § 162. Det oförbrukade anslaget från 2019 beaktas i samband med budgetbehandlingen för 2021.
Utgifter	-5 300 000	-9 371	-150 000	-150 000	-80 432	69 568	-89 803	
Katarinaskolan								
Behovsutredning samt fortsatt planering av Katarinaskolans sanering och tillbyggnad i Karis under 2019. Anslaget används till förplanering av själva skolprojektet, men också för planering av ersättande utrymmen under saneringstiden. Projektet är avsett att förverkligas under åren 2022-2023.								En projektgrupp har tillsatts för att planera saneringen, utbyggnaden och utredningar för Katarinaskolan. Avsikten med den preliminära utredningen är att utgöra en grund för fortsatt planering. I samband med den preliminära utredningen utarbetas en omfattande konditionsgranskning av den nuvarande skolbyggnaden, en behovsutredningen om elevmängder och motsvarande behov av utrymmen, en verkställighetsplan och en preciserad kostnadsräkning för projektet. En undersökning av skadliga ämnen och en konditionsgranskning blev färdiga under 2019. Beroende på byggnadens skick och den i byggnaden planerade verksamheten fattas separata beslut gällande saneringens omfattning. De behövliga utredningarna och granskningarna (projektplan) utarbetas under år 2019 så att de kan användas som grund för saneringen av skolbyggnaden under verksamhetsåren 2022-2023. Ersättande utrymmen måste beaktas i utredningarna.
Utgifter	-5 600 000	-6 886	-150 000	-150 000	-66 756	83 244	-73 642	

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2019	Budget inkl. ändringar	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Total användning	Situationsrapport 31.12.2019
Kosthållsutredning								
Stadsstyrelsen beslutade den 20.8.2018 § 315 att befintliga tillverknings- samt utdelningskök i Ekenäsområdet saneras och förnyas inom kommande 10 års period. Sanering och förnyande av befintliga tillverkningskök är beräknat att förverkligas enligt följande tidtabell: Österby skola 2019 därefter preliminärt Ekenäs högsta skola 2021, Höjdens skola 2023 och Seminarieskolan 2025. Dessutom bör utdelningskökens saneringar förverkligas parallellt med tillverkningsköken så, att utdelningslogistiken är beaktad i dimensioneringen av de förnyade tillverkningsköken. För 2019 föreslås frutom förnyande av köket i Österby skola, även sanering av utdelningsköket i Österbo daghem.								Tekniska nämnden godkände på sitt möte den 19.3.2019 § 47 projektplanen och kostnadsuppskattningen för saneringen och utbyggnaden av Österby skola samt Österbo daghems utdelningskök. Stadsstyrelsen godkände planen på sitt möte den 1.4.2019 § 111. Saneringen omfattade det nuvarande tillredningskökets sanering och tillbyggnad samt förnyande av köksutrustning. I Österbo daghems utdelningskök gjordes ändringar som är nödvändiga för matutdelning. Arbetena påbörjades i juni och slutfördes i december.
Utgifter	-4 700 000	-46 903	-1 730 000	-1 730 000	-1 090 313	639 688	-1 137 216	
Skolgårdar								
För en förbättring av skolornas gårdsmiljö reserveras ett anslag. Anslaget fördelas med separat beslut av tekniska nämnden.								Planen för att förbättra skolornas gårdsområden utarbetades som ett samprojekt för bildningen och tekniska sektorn. Skolgårdar som omfattades i arbetsprogrammet för 2019 var Österby skola, Seminarieskolan och Pohjan kirkonkylän ala-aste. Arbetena utfördes under sommaren och färdigställdes i början av hösten.
Utgifter			-100 000	-100 000	-120 250	-20 250		
Sprinklers, Tenala servicehem								
Tenala servicehem förses med ett sprinklersystem.								Tenala servicehem förseddes med ett sprinklersystem. Största delen av arbetena gjordes under 2018 och färdigställdes i januari 2019. I bokslutet för 2018 blev 27 059 euro av anslaget oförbrukat och projektets totala kostnader höll sig därmed inom projektets budget.
Utgifter	-100 000	-72 941		0	-9 943	-9 943	-82 884	
Grundreoveringar								
För reparationer i olika byggnader reserveras årligen ett reparationsanslag som fördelas med separat beslut av tekniska nämnden. Anslaget omfattar även åtgärder på Ekäsområdet. Enskilda projekt över 200 000 € godkänns av stadsstyrelsen.								Tekniska nämnden behandlade den 22.1.2019 § 5 arbetsprogrammet för byggnader. Nämnden slog fast den slutgiltiga fördelningen av anslaget på sitt möte den 19.11 § 177. Aktuella projekt 2019 var: Ungdomsgården i Ekenäs; Arbetet påbörjades sommaren 2018 och färdigställdes hösten 2019. Ny hiss till Raseborgs bäddavdelning; Hissen levererades i november. LED-belysning till byggnader; Ekenäs gymnasium förseddes med LED-belysning. Ekenäs museum; Arbetena slutfördes i oktober. Fysions terapibassäng; Arbetena är slutförda. Iloq-system; Båssaboda daghem, Langansböle daghem, Pojo bibliotek, Labyrintens daghem, Lönnbergs och Ekenäs brandstation förseddes med iloq. Österby skola; Tekniska nämnden godkände projektplanen på sitt möte den 16.4.2019 § 71, men avbröt upphandlingen av entreprenör den 17.9.2019 § 148. J-huset; Arbetena färdigställdes i oktober. Ekäsens byggnader; L-M-husets fönster och O-husets rännor förnyades. Fjärrvärme installerades för I- och H-huset. Simhallen; En sanering av simhallen är planerad till 2023-2024. För att undvika överraskningar och underlätta planeringsarbetet gjordes en konditionsgranskning samt en undersökning av skadliga ämnen. Ekenäs högsta skolas undervisningskök; Förnyandet av köksinredning i undervisningsköket i Ekenäs högsta skola färdigställdes i början av 2019. Av anslaget för 2018 blev 35 341 euro oförbrukat, vilket betyder att projektet höll sig inom sin budget. Seminarie skolan; Tekniska nämnden beslutade den 17.9.2019 § 148 att avbryta upphandlingen av bergvärme till Österby skola och istället genomföra takprojektet för Seminarie skolan. Tekniska nämnden valde entreprenör och omfördelade anslag på sitt möte den 1.10.2019 §§ 154 och 155. Stadsstyrelsen godkände projektet den 7.10.2019 § 338. Arbetena har påbörjats och slutförs i februari 2020. Tenala brandsstation; En konditionsgranskning samt undersökning av skadliga ämnen gjordes i december.
Utgifter			-1 300 000	0	0	0		
Ungdomsgården i Ekenäs		-454 750		-330 000	-287 031	42 969	-741 781	
Ny hiss till Raseborgs bäddavdelning				-120 000	-118 058	1 942	-118 058	
Led belysning				-25 000	-23 050	1 950	-23 050	
Ekta infopunkt, entréns utvidgning		-12 477		-140 000	-134 041	5 959	-146 518	
Fysions terapibassäng				-100 000	-84 653	15 347	-84 653	
Iloq-system		-160 603		-60 000	-57 389	2 611	-217 992	
Uppvärmningskälla, Österby skola				-15 000	-12 396	2 604	-12 396	
J-huset				-150 000	-83 277	66 723	-83 277	
Ekäsens byggnader				-100 000	-104 660	-4 660	-104 660	
Simhallen				-20 000	-16 784	3 217	-16 784	
Seminarie skolans tak		-260 000		-200 000	-198 840	1 160	-198 840	
Ekenäs Högsta skolas undervisningskök		-52 605		-20 000	-18 368	1 632	-70 973	
Tenala brandstation		-520 000		-20 000	-20 119	-119	-20 119	
Totalt			-1 300 000	-1 300 000	-1 158 665	141 335		
Byggnader totalt			-4 780 000	-5 280 000	-4 093 642	1 186 358		

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2019	Budget inkl. ändringar	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Total användning	Situationsrapport 31.12.2019
Infrastruktur								
Parkanläggningar och lekplatser								
Anslaget omfattar sanering och förnyandet av konstruktioner för allmänna områden. Anslaget fördelas med separat beslut av tekniska nämnden. Under 2019 förnyas Stallörsparkens WC.								<p>Följande projekt förverkligades under verksamhetsåret: Gångförbindelse mellan Stallörens simstrand och Simmis, terrasskonstruktionens åtgärdstillstånd 9/19, arbetena påbörjade Sanering av omklädningshytten vid Bromarv badstrand, badbrygga och wc förnyas; Arbetena färdigställdes. Parkourbanan i Karis (plats för motion utomhus); Arbetena fortsätter under 2020. Lekparkernas lekställningar förnyades i flera lekparker. På allmänna områden förnyades och byttes efter behov bänkar, planteringskrukor och mindre skräpkärl.</p> <p>Folkhälsan beviljade understöd som täcker materialkostnaderna för utegym i Bromarv.</p> <p>Tekniska nämnden beslutade den 19.2.2019 § 31 att ändra investeringsplanen. De medel som reserverats för byggandet av ett allmänt wc riktades till en förbättring av gångförbindelsen mellan sandstranden och wc:t vid Simmis, byggandet av en terrass på Knipans strand samt reparation av strandkonstruktioner som ska bevaras.</p>
Utgifter			-130 000	-130 000	-145 440	-15 440		
Inkomster			0	0	15 938	15 938		
Netto			-130 000	-130 000	-129 502	498		
Fritidsanläggningar								
Anslaget omfattar idrotts-, samt fritids- och motionsanläggningar. Aktuella projekt är Marknadsplanens rink, utegym i Karis och Ekenäs samt golvet i Ekenäs bollhall. Anslaget fördelas med ett separat beslut av tekniska nämnden.								<p>Anslaget disponerades av tekniska nämnden den 22.1.2019 § 4.</p> <p>Efterarbetena med Österby sportplan och rinken i Pojo färdigställdes 2019.</p> <p>Rinken vid marknadsplanen blev färdig under sommaren och placerades permanent efter höstmarknaden.</p> <p>Utegyppet i Karis färdigställdes under sommaren. Utegyppet i Ekenäs förverkligas först under 2020.</p> <p>Golvet i Ekenäs bollhall förnyades under sommaren.</p>
Utgifter			-200 000	0	0	0		
Rinken i Pojo	-100 000	-94 988		0	-8 107	-8 107	-103 095	
Österby sportplan	-70 000	-65 947		0	-5 635	-5 635	-71 582	
Marknadsplanens rink	-110 000			-30 000	-34 258	-4 258	-34 258	
Utegym i Karis och Ekenäs	-145 000			-50 000	-53 853	-3 853	-53 853	
Golvet i Ekenäs bollhall				-120 000	-118 538	1 462	-118 538	
Totalt			-200 000	-200 000	-220 392	-20 392		
Småbåtshamnar								
Anslaget innehåller ny brygga till Pojo Gumnäs (ca 10-20 båtplatser), grundreparation av bryggor på Barckens udde och portar till Norra hamnens bryggor.								<p>En småbåtsbrygga på Gumnäs området, med 12 st hyrplatser, installerades i maj. På Barckens udde finns bryggkonstruktioner av trä. Bryggans trädäck på strandsidan, som ligger närmast stranden, förnyades och förtöjningar av båtar, t.ex. akterpålar, förstärktes. Rågö bryggans däck- och stödkonstruktioner förnyades och kättingarna byttes ut. Båtbryggorna i småbåtshamnen utanför Norra hamnen förseddes med portar. Invid de nya bryggorna utfördes muddringsarbeten i februari. Bryggornas säkerhetsutrustning uppdaterades under året. Regionförvaltningsverket har med beslut 100/2019 beviljat lov för iståndsättning och muddring av Södra viken. En flytbrygga vid Flyet med 22 båtplatser installerades och förberedelserna för en flytbrygga till Ormnäs påbörjades. Bryggan i Ormnäs installeras under 2020.</p>
Utgifter			-250 000	-250 000	-218 859	31 141		
Trafikleder, grundförbättringar och nybyggnad								
Anslaget används för grundförbättringar, nybyggnad och asfalteringar. Tonvikten ligger på att minska saneringsskulden. Ett skilt arbetsprogram för fördelning av anslaget uppgörs och separat beslut om fördelningen fattas av tekniska nämnden. Anslaget omfattar förutom det årliga anslaget för trafikleder också en reservering för byggandet av hamntorget och förbättrandet av korsningsarrangemangen vid Alingsåsgatans anslutning till Karis järnvägsbro.								<p>Anslaget har fördelats i tekniska nämnden 22.1.2019 § 6 enligt följande: nybyggnad 1 000 000, beläggning 800 000 och gatubelysning 200 000.</p> <p>De största enskilda projekten år 2019 var: • Trafikrondell vid Flemingsgatan/Raseborgsvägen och gång- och cykelled vid Flemingsgatan. Arbetena med rondellen färdigställdes under sommaren. • Hamntorget och anknypande gång- och cykelled. Arbetena färdigställdes under sommaren. • Bangatan och Alingsåsgatan, hör till Karis projekt med övergångsbron. Bangatan på avsnittet Köpmansgatan - Henriksgatan färdigställs 2020. • Stabsgatan, entreprenadarbetena är färdigställda. Asfaltering och efterarbeten görs planenligt 2020.</p> <p>I maj färdigställdes lätttrafikleden mellan Karis och Åminnefors.</p>
Utgifter			-2 000 000	-2 000 000	-2 001 045	-1 045		

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2019	Budget inkl. ändringar	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Total användning	Situationsrapport 31.12.2019
Trafikledsarrangemang RV 25								
Trafikarrangemang i anslutning till den s.k. utvecklingskorridoren för RV 25. Anslaget reserveras för trafikarrangemangena i Läpp. Korsningsarrangemangen vid omfartsvägen och RV 25 ses som en helhet och förverkligas i etapper. Planerna att avlägsna plankorsningar längs Hangö-Hyvinge banan kan föräntleda deltagande i kostnader för staden. Anslaget aktiveras med separat beslut av stadsstyrelsen när kostnadseffekten är klar.								Trafikarrangemangen för RV 25, LV 111 och gatunätets del brädskar, vägplanering på området inleddes i början av år 2019, byggandet av vägprojekt börjar möjligtvis redan år 2020. Den finansieringsandel som staden har reserverat för projektet är en del av sk. självfinansieringsandel. Man föreslår därtill att Nylands NTM-central och Trafikverket ska delta i finansieringen. Stadsstyrelsen beslutade den 14.1.2019 § 15 att investeringsanslaget kan användas för vägplaneringen av Läppområdet. De totala kostnaderna för vägplanen (fas I och II) preciseras när planeringen inleds, och grundundersökningarna samt de tekniska och trafikmässiga lösningarna för korsningsområdet fastställs. Stadsstyrelsen beslutade den 17.6.2019 § 247 att ett planeringsanslag om 200 000 euro anvisas för utarbetandet av projektets vägplan. Av anslaget fördelas 100 000 euro på 2019 och 100 000 euro på 2020. Stadens deltagande förutsätter att NTM-centralen i Nyländ deltar med 50 %. Vägplanens förplaneringskedje färdigställdes i juni, den egentliga vägplaneringen påbörjades i augusti.
Utgifter			-800 000	-800 000	-91 797	708 203	-91 797	
Karis järnvägsbro, Bangatan grundförbättring								
Reparation av Karis järnvägsbro, en förlängning av lätttrafikunneln under bangården samt anläggande av tillhörande trafikområde invid Bangatan. Under arbetets gång kommer balanskontinuitet att beaktas. Projektet är ett sambyggnadsprojekt tillsammans med Trafikverket och färdigställs 2019. De valda tekniska lösningarna i den sk ST-entreprenaden (entreprenören sköter planering i samråd med staden och bygger i enlighet med godkända planer) och dess kostnadseffekt beaktas i budgeten för 2019.								Byggarbetena kom igång år 2018 och projektet färdigställs i februari 2020. För genomförandet av projektet hade föreslagits ett totalanslag på 2 000 000 euro för innevarande år. I bokslutet för 2018 blev cirka 300 000 euro av anslaget oförbrukat. För att anslaget för 2019 skulle räcka överfördes det oförbrukade anslaget från 2018 till verksamhetsåret 2019. Överföringen av anslaget mellan verksamhetsåren godkändes av stadsfullmäktige den 11.3.2019 § 5 och påverkade inte projektets totalbudget.
Utgifter	-4 950 000	-2 807 054	-2 000 000	-2 300 000	-2 307 532	-7 532	-5 114 586	
Nya bostads- och industriområden								
Utbyggande av bostads- och industriområden enligt behov och efterfrågan på tomter. Anslaget fördelas med separat beslut av tekniska nämnden.								Anslaget disponerades av tekniska nämnden den 22.1.2019 § 4. För genomförande av gatufra på Rödmossens detaljplaneområde och Nabogatans område i Karis reserverades 120 000 euro av anslaget. Arbetena fortsätter 2020.
Utgifter			-200 000	0	0	0		
Gammelboda småbåtshamn	-50 000			-80 000	-31 116	48 884	-31 116	För konceptplanering och förberedande gatufraarbeten i Gammelboda småbåtshamn reserverades 80 000 euro.
Rödmossen	-370 000	-83 058		-120 000	-134 817	-14 817	-217 875	Tekniska nämnden konstaterade på sitt möte den 19.11.2019 § 175 att staden inte bör gå vidare med planerna i sin nuvarande form.
Totalt			-200 000	-200 000	-165 933	34 067		
Markanvändningsavtal								
Projekt där staden ingått markanvändningsavtal. Aktuella projekt för 2019 är Billnäs och Fiskars. Anslaget fördelas med ett separat beslut av tekniska nämnden.								Tekniska nämnden har den 22.1.2019 § 7 godkänt utbyggnadsprogrammet för Fiskars detaljplaneområde. Arbetena utfördes under hösten.
Utgifter			-200 000	0	0	0		Arbeten i enlighet med markanvändningsavtalet för Billnäs fortsatte under 2019.
Fiskars markanvändningsavtal				-100 000	-77 681	22 319		Anslaget disponerades av tekniska nämnden den 22.1.2019 § 4.
Billnäs markanvändningsavtal				-100 000	-125 187	-25 187		
Totalt			-200 000	-200 000	-202 867	-2 867		
Projekt								
För 2019 föreslås ett anslag som omfattar Pojo centrum, en friluftsled som avser Ormnäs - Estholmen och senare till Ekåsenområdet samt trafiksäkerhetsåtgärder, totalt 220 000 euro. Trafiksäkerhetsåtgärderna innebär förbättringar av trafikmiljön enligt målsättningarna i trafiksäkerhetsplanen enligt nämndens prioritering. För 2020 reserveras ett anslag för en ny vägförbindelse i Svartå bruk. Anslag för en naturstig och bro för Ramsholmen-Gåsören föreslås under 2021. Anslaget fördelas med ett separat beslut av tekniska nämnden.								Ett investeringsanslag reserverades år 2019 för förverkligandet av följande projekt; Utvecklande av Pojo centrumområde, gatuplan för torgområdet och i samband med planen små åtgärder för att förbättra trivseln; Förslaget till gatuplan godkändes av tekniska nämnden den 22.10.2019 § 166. Förverkligande av en friluftsled mellan Ormnäs och Jägarbacken i enlighet med godkänd parkplan, som senare kommer att förlängas till Ekåsenområdet; Sträckan Jägarbacken-Ormnäs är färdigställd. Av anslaget reserverades 50 000 euro för trafiksäkerhetsåtgärder. Trafiksäkerhetsåtgärderna betyder förbättringar av trafikmiljön enligt tekniska nämndens prioriteringar i trafiksäkerhetsplanens målsättningar. Projekten följer den godkända trafiksäkerhetsplanen från år 2010, bl.a. för Ekenäs skolområdes och Horsbäckes del. Den ifrågasvarande trafiksäkerhetsplanen uppdaterades under år 2019 och behandlas under 2020. Anslaget disponerades av tekniska nämnden den 22.1.2019 § 4.
Utgifter			-220 000	0	0	0		
Pojo centrum	-65 000			-30 000	-12 062	17 938	-12 062	
Friluftsled Ormnäs - Estholmen	-180 000			-140 000	-77 401	62 599	-77 401	
Trafiksäkerhetsåtgärder				-50 000	-36 514	13 486		
Totalt			-220 000	-220 000	-125 977	94 023		

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2019	Budget inkl. ändringar	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Total användning	Situationsrapport 31.12.2019
Svartån, fiskevägar								
För byggande av fiskevägar i Svartån reserveras för åren 2016-2021 totalt ett anslag på 1,3 miljoner euro. Fiskevägsprojektet är ett samprojekt tillsammans med NTM-centralen, kommunerna Raseborg, Lojo, Vihtis, Karkkila och Loppis. Dessutom ingår finansiering från staten och EU. Raseborgs stad fungerar som byggherre för projektet. Byggandet inleddes under år 2018. Ett förhöjt anslag för 2019 är beaktat i budgeten pga av oförutsedda förhållanden vid Äminne kraftverk. Tilläggskostnaderna föreslås bekostas av alla finansierare.								Billnäs fiskeväg färdigställdes i september, testningar och justeringar gjordes i oktober. Äminneförs fiskeväg färdigställs i januari 2020. Byggandet av Äminneförs fiskeväg har visat sig vara väldigt utmanande på grund av det intilliggande kraftverkets undervattenskonstruktionens dåliga skick. Tilläggsfinansiering på 215 000 euro har beviljats från Miljöministeriet. Den tredje raten av EU-stödet (Freshabit) betalades ut i oktober. 126 000 euro av EU-stödet återstår och det betalas ut under 2020.
Utgifter	-1 295 000	-1 353 861	-495 000	-495 000	-1 650 826	-1 155 826	-3 004 687	
Inkomster		660 494		0	684 576	684 576	1 345 070	
Netto	-1 295 000	-693 367	-495 000	-495 000	-966 250	-471 250	-1 659 617	
Bromarv skärgårdshamn								
Bromarv skärgårdshamn förbättras under åren 2017-2019. För projektet anvisas ett totalt anslag på 0,68 milj. euro, varav 90 000 euro är reserverat för år 2019. Projektet är ett samprojekt med många aktörer: lokal finansiering (privata bidrag mm), privata företag (butiken, fiskare mm.), Leader/Pomoväst, NTM-centralens stöd för utveckling av fiskeriet och Interreg. Projektets totalkostnad är uppskattad till 1,5 milj. euro. Stadens betalningsandel för 2019 är slutarbeten på området, t.ex. asfaltering och färdigställande av kommunalteknik.								Raseborgs stads nettoanslag för år 2019 var 90 000 euro. Anslaget utgör en del av den sk. kommunala betalningsandelen i projektet. Anslagen användes till att bygga en brygga och torgområdet. Huvudparten av byggarbetena gjordes år 2018, slutarbetena färdigställdes under våren 2019.
Utgifter	-790 000	-950 800	-90 000	-90 000	-89 976	24	-1 040 775	
Inkomster		249 535	0	0	0	0	249 535	
Netto	-790 000	-701 265	-90 000	-90 000	-89 976	24	-791 241	
Infrastruktur totalt			-6 585 000	-6 885 000	-6 520 129	364 871		
Övrigt								
Numerisk baskarta								
Baskarta för planläggning och markdisponering.								Grundkartan kompletteras och hålls ajour kontinuerligt och en ny grundkarta för planläggning utarbetas vid behov. Ingen ny karta införskaffades under 2019.
Utgifter			-30 000	-30 000	0	30 000		
Placeringar								
Utgifter				0	0	0		
Inkomster				0	50 000	50 000		Bab Karis Panorama likviderades 2019
Netto				0	50 000	50 000		
Bruttoinvesteringar			-11 895 000	-12 695 000	-11 687 210	1 007 790		
Inkomster			500 000	500 000	1 196 833	696 833		
Nettoinvesteringar			-11 395 000	-12 195 000	-10 490 378	1 704 622		

INVESTERINGAR	Senaste kostnadsberäkning	Användning under tidigare år	Ursprunglig budget 2019	Budget inkl. ändringar	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Total användning	Situationsrapport 31.12.2019
AFFÄRSVERK: Raseborgs Vatten		År 2016-2018						
Komplettering av vattentäkter								
Utgifter		-18 779	-25 000	-25 000	-20 650	4 350		Uv lampa installerad vid Ekerö vattentäkt.
Utbyggnad av ledningsnät i bostads- och industriområden								
Utgifter		-963 180	-300 000	-300 000	-166 836	133 164		Sanering av ytvatten och komplettering med ytvattensmagasin gjord i samband med förnyande av järnvägsbron i Karis. Komplettering av ytvatten Snäcksvägen.
Inkomster		66 837						
Netto		-896 343						Rödmossen skede 1 klart. Kompletteringar vid Tärnbygatan samt i Dragsvik området.
Sanering av ledningsnät, ytbyggnad av ytvattenledningar								
Utgifter		-1 436 641	-700 000	-500 000	-683 832	-183 832		Sanering gjord vid följande gator: Tvillinggränd, Stabsgatan, Dikesgatan, Sjösångvägen Borgmästaregatan, Pojoviksgatan, delar av Ladugårdsgatan, Nabogatan och Chicagogatan Hushållsvatten- och ytvattenrör till Karis vattentorn förnyades.
Vattentornet i Karis, sanering								
Utgifter		-40 065	-750 000	-950 000	-813 083	136 917		Saneringsarbetet påbörjat på våren och så gott som slutfört december 2019.
Ekenäs-Karis förbindelseledning								
Utgifter		-22 610	-360 000	-360 000	-6 779	353 221		Upphandling gjord, entreprenör vald och arbetet påbörjat i december 2019
Komplettering av avloppspumpstationer								
Utgifter		-132 204	-25 000	-25 000	-924	24 076		Förnyande av tak på Ringvägens avl.pumpstation utfört. Förnyande av rör i Södra vikens avl.pumpstation utfört. Installation av aktivkolfiler vid avloppspumpstationen vid brandstationen i Karis.
Komplettering av reningsverk								
Utgifter		-61 840	-25 000	-25 000	-18 049	6 951		Utredning av alternativ kemikaliematning på Skeppsholmen. Provkörning gjord.
Raseborgs Vatten								
Utgifter			-2 185 000	-2 185 000	-1 710 153	474 847		
Inkomster			0	0	0	0		
Netto			-2 185 000	-2 185 000	-1 710 153	474 847		
Bruttoinvesteringar inkl affärsverken			-14 080 000	-14 880 000	-13 397 363	1 482 637		
Inkomster inkl affärsverken			500 000	500 000	1 196 833	696 833		
Nettoinvesteringar inkl affärsverken			-13 580 000	-14 380 000	-12 200 530	2 179 470		

6.5 Finansiering, skatteinkomster, statsandelar, lånestock

Skatteinkomster

(1 000 euro)	BS 2018	BU 2019	BS 2019	avvikelse mot budget	utfall i %
Kommunalskatt	97 092	97 092	98 558	1 466	102 %
Samfundsskatt	4 435	4 922	4 120	-802	84 %
Fastighetsskatt	11 344	11 470	11 418	-52	100 %
Totalt	112 871	113 484	114 096	612	101 %

Statsandelar

(1 000 euro)	BS 2018	BU 2019	BS 2019	avvikelse mot budget	utfall i %
Statsandel för kommunal basservice (utan utjämningar)	45 630	45 300	45 334	34	100 %
Utjämningen av statsandelar på basis av skatteinkomster	9 578	9 300	9 307	7	100 %
Utjämning till följd av systemändringen	-5	1 220	1 203		
Övriga statsandelar för undervisnings- och kulturverksamhet	-1 310	-1 300	-1 344	-44	103 %
Behovsprövad höjning av statsandelen					
Totalt	53 893	54 520	54 500	-20	100 %

Budgetlån

Lånekapital 31.12. (1 000 euro)	BS 2018	BU 2019	BS 2019	avvikelse mot budget	utfall i %
Raseborgs stad	60 823	64 855	67 344	2 489	104 %
Raseborgs Vatten	5 677	4 761	4 761	0	100 %
	66 500	69 616	72 105	2 489	104 %

6.6 Resultaträkning 31.12.2019

extern	INKL.AFFÄRSVERK	
	BS 2019	BS 2018
Verksamhetens intäkter	28 747 645,76	28 743 694,90
Försäljningsintäkter	9 829 756,28	9 824 429,91
Avgiftsintäkter	9 537 892,84	9 628 536,55
Understöd och bidrag	2 090 779,93	2 256 808,38
Övriga verksamhetsintäkter	7 289 216,71	7 033 920,06
Tillverkning för eget bruk	315 919,57	267 439,30
Verksamhetens kostnader	-197 935 055,15	-192 678 025,88
Personalkostnader	-83 410 472,52	-81 553 849,29
Löner och arvoden	-66 119 067,46	-64 031 108,36
Lönebikostnader	-17 291 405,06	-17 522 740,93
Pensionskostnader	-15 289 562,80	-15 254 826,39
Övriga lönebikostnader	-2 001 842,26	-2 267 914,54
Köp av tjänster	-89 106 785,90	-86 075 504,88
Material, förnödenheter och varor	-10 772 818,16	-10 714 609,97
Understöd	-8 762 355,23	-8 694 683,62
Övriga verksamhetskostnader	-5 882 623,34	-5 639 378,12
Verksamhetsbidrag	-168 871 489,82	-163 666 891,68
Skatteinkomster	114 095 487,38	112 870 600,51
Statsandelar	54 500 118,00	53 892 643,00
Finansiella intäkter och kostnader	782 064,82	642 089,61
Ränteintäkter	1 686 809,53	1 738 512,44
Övriga finansiella intäkter	457 924,37	444 626,88
Räntekostnader	-1 358 298,13	-1 533 649,41
Övriga finansiella kostnader	-4 370,95	-7 400,30
Årsbidrag	506 180,38	3 738 441,44
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 679 916,00	-6 428 536,21
Avskrivningar enligt plan	-6 679 916,00	-6 414 502,51
Nedskrivningar		-14 033,70
Extraordinära poster	0,00	0,00
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-6 173 735,62	-2 690 094,77

6.7 Balansräkning 31.12.2019

	INKL.AFFÄRSVERK	
AKTIVA	31.12.2019	31.12.2018
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar	83 369,61	148 200,04
Immateriella rättigheter	83 369,61	148 200,04
Materiella tillgångar	133 198 385,22	127 566 740,31
Mark- och vattenområden	17 714 867,11	17 571 420,81
Byggnader	61 876 794,83	59 414 132,79
Fasta konststruktioner och anordningar	49 542 145,74	43 138 208,95
Maskiner och inventarier	325 423,23	384 301,77
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	3 739 154,31	7 058 675,99
Placeringar	38 278 993,04	38 333 193,04
Aktier och andelar	36 390 144,61	36 440 144,61
Övriga lånefordringar	1 221 812,68	1 221 812,68
Övriga fordringar	667 035,75	671 235,75
FÖRVALTADE MEDEL	1 255 015,53	1 177 984,53
Statens uppdrag		0,00
Donationsfondernas särskilda täckning	1 255 015,53	1 177 984,53
RÖRLIGA AKTIVA		
Omsättningstillgångar	96 923,52	97 404,92
Material och förnödenheter	96 923,52	97 404,92
Fordringar	32 623 085,96	34 666 332,94
Långfristiga fordringar	26 304 250,00	27 330 790,00
Lånefordringar	26 304 250,00	27 171 500,00
Övriga fordringar		159 290,00
Kortfristiga fordringar	6 318 835,96	7 335 542,94
Kundfordringar	2 984 335,92	3 121 025,70
Lånefordringar	1 017 250,00	1 167 250,00
Övriga fordringar	2 217 483,94	3 040 041,00
Resultatregleringar	99 766,10	7 226,24
Finansiella värdepapper	11 388,94	11 388,94
Aktier och andelar	11 388,94	11 388,94
Kassa och bank	3 416 961,30	6 258 392,83
AKTIVA TOTALT	208 964 123,12	208 259 637,55

PASSIVA	31.12.2019	31.12.2018
EGET KAPITAL	61 758 037,13	67 938 757,80
Grundkapital	71 555 877,43	71 555 877,43
Uppskrivningsfond	802 327,88	809 312,93
Övriga egna fonder	606 182,23	606 182,23
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-5 032 614,79	-2 342 520,02
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-6 173 735,62	-2 690 094,77
AVSÄTTNINGAR	225 083,75	260 283,75
Avsättningar för pensioner	67 300,00	102 500,00
Övriga avsättningar	157 783,75	157 783,75
FÖRVALTAT KAPITAL	1 255 015,53	1 177 984,53
Statens uppdrag		0,00
Donationsfondernas kapital	1 255 015,53	1 177 984,53
Övrigt förvaltad kapital		
FRÄMMANDE KAPITAL	145 725 986,71	138 882 611,47
Långfristigt	62 496 404,23	59 200 897,92
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	57 601 209,65	54 494 543,92
Lån från offentliga samfund	228 187,35	299 405,13
Lån av övriga kreditgivare		
Erhållna förskott	73 387,81	64 599,45
Övriga skulder	4 593 619,42	4 342 349,42
Kortfristigt	83 229 582,48	79 681 713,55
Masskuldebrevslån	43 000 000,00	40 000 000,00
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	14 202 608,04	11 631 255,35
Lån från offentliga samfund	73 056,75	74 460,59
Lån av övriga kreditgivare	687 234,89	797 547,38
Erhållna förskott	217 204,18	244 141,14
Skulder till leverantörer	10 984 620,80	8 268 373,59
Övriga skulder	2 917 489,63	3 105 642,20
Resultatregleringar	11 147 368,19	15 560 293,30
PASSIVA TOTALT	208 964 123,12	208 259 637,55

7. Noter

7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV BOKSLUTET

Jämförande uppgifter med tidigare år

Stadsfullmäktige godkände en reviderad förvaltningsstadga 19.9.2016. Organisationen förändrades och indelades i fyra sektorer; Koncerttjänster, Social- och hälsovård, Bildning och Teknik. Sektorerna indelades i sammanlagt 32 verksamhetsområden med bindande nettoanslag på stadsfullmäktiges bindningsnivå. Budget- och redovisningsmässigt tillämpades omorganiseringen från och med räkenskapsperioden 2017. Uppgifterna mellan åren 2019 och 2018 är således jämförbara.

Värdering av tillgångar bland bestående aktiva

Stadsfullmäktige godkände 26.10.2009 § 177 avskrivningsplanen "Planenliga avskrivningar av bestående aktiva för Raseborgs stad". Avskrivningsplanen justerades av stadsfullmäktige 20.5.2013 i enlighet med bokföringsnämndens anvisningar så att en ny grupp "Grundrenovering av byggnader" med avskrivningstid om 20 år intogs i planen under "materiella tillgångar", "byggnader och konstruktioner". Vidare ändrades förvaltningsstadgan kapitel 3 § 4 Godkännande av avskrivningsplan så att utgifter för grundrenoveringar avskrivs enligt egen grupp under byggnader och konstruktioner i avskrivningsplanen. Tillgångarna bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningspriset minskat med avskrivningar enligt plan och bokförs under sin ekonomiska verkningstid som kostnad för räkenskapsperioden enligt en på förhand uppgjord avskrivningsplan. Avskrivningsplanen finns i noterna under 7.4 och de planenliga avskrivningarna under 7.5.

Värdering av placeringar

Aktier har bland bestående aktiva upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Värdering av omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna (lager) har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Värdering av finansieringstillgångar

Fordringarna har i balansräkningen upptagits till sitt nominella värde.

Prestationsprincipen

Väsentliga bokningar enligt kontantprincipen har rättats och bokförts enligt prestationsprincipen.

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Koncernbalansräkningen följer kommunens värderings- och periodiseringsprinciper. Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats med tillämpning av parivärdemetoden. Alla väsentliga inbördes fordringar och skulder har eliminerats. Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens eget kapital. Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr.o.m. 2014. Avskrivningsplanerna är anpassade till den verksamhet som bolagen bedriver och följer därmed koncernens redovisningsprinciper.

7.2 Verksamhetens intäkter

	Kommun	
	2019	2018
Koncerttjänster	1 306 125,91	1 530 622,66
Social- och hälsovård	10 165 498,17	10 574 275,53
Bildning	4 240 836,52	4 146 368,58
Teknik	7 593 807,60	7 073 035,12
Raseborgs Vatten		
Omsättning	5 932 875,58	5 883 885,69
Övr.intäkter av ordinarie verks.	62 389,75	69 273,16
Elimineringar		
Raseborgs stad	-176 231,32	-160 975,54
Raseborgs Vatten	-377 556,45	-372 790,29
Totalt	28 747 745,76	28 743 694,91

Köp av tjänster

	2019	2018
Köp av kundtjänster	69 758 228,49	67 335 595,76
Köp av övriga tjänster	19 348 557,41	18 739 909,12
Totalt	89 106 785,90	86 075 504,88

7.3 Extraordinära poster samt försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva

Försäljningsvinster och -förluster från anläggningstillgångar

Försäljningsvinster och -förluster	BS 2019	BS 2018
Vinst vid försäljning av		
mark- och vattenområden	1 132 984,18	526 992,05
byggnader	97 972,17	563 000,00
fasta konstr. o anläggningar		
maskiner o. inventarier	1 612,90	23 025,81
aktier och andelar	0,00	151 825,31
Försäljningsvinster totalt	1 232 569,25	1 264 843,17
Förlust vid försäljning		
mark- och vattenområden	0,00	4 312,52
byggnader	0,00	10 096,40
fasta konstr. o anläggningar		
övr. aktier o andelar	22 700,20	11 137,22
Försäljningsförluster totalt	22 700,20	25 546,14

Extraordinära intäkter och kostnader

Extraordinära intäkter och kostnader	BS 2019	BS 2018
Extraordinära intäkter		
Extraordinära kostnader		
	0,00	0,00

7.4 Avskrivningsplan

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid (år)	Avskrivnings- metod	Avskrivnings- rekommendation (år)
Immateriella tillgångar		lineär	
Utvecklingsutgifter	4		2 - 5
Immateriella rättigheter	10		5 - 20
<i>Övriga utgifter med lång verkningstid</i>		lineär	
Grundläggnings- och organisationsutgifter			
Forsknings- och utvecklingsutgifter			
Koncerngoodwill			
Goodwill	4		2 - 5
Adb-program	4		2 - 5
Övriga	4		2 - 5
Gemensamma skolor	20		
Kretsalarmentalerna, andel i inventarie-anskaffn.			
Materiella tillgångar			
<i>Mark- och vattenområden</i>	ingen avskrivning		ingen avskrivning
<i>Byggnader och konstruktioner</i>		lineär	
Förvaltnings- och institutionsbyggnader	40		20 - 50
Fabriks- och produktionsbyggnader	25		20 - 30
Ekonomibygnader	18		10 - 20
Fritidsbyggnader	25		20 - 30
Bostadsbyggnader	40		30 - 50
Grundrenoveringar av byggnader	20		20 - 50
<i>Fasta konstruktioner och anordningar</i>		lineär	
Gator, vägar, torg och parker	18		15 - 20
Broar, kajer och badinrättningar	20		10 - 30
Övriga jord- och vattenkonstruktioner	25		15 - 30
Vattendistributionsnät	35		30 - 40
Avloppsnät	35		30 - 40
Fjärrvärmenät	25		20 - 30
Elledningar, transformatorer, utomhusbelysning	18		15 - 20
Telefonnät, central och abonnentcentraler	11		10 - 12
Naturgasnät	22		20 - 25
Övriga rör- och kabelnät	18		15 - 20
Maskinerier o anodrn. vid el-, vatten- o. dyl verk	15		10 - 20
Fasta lyft- och flyttanordningar	18		15 - 20
Trafikregleringsanordningar	12		10 - 15
Övriga fasta maskiner, anordningar och konstr.	12		10 - 15
<i>Maskiner och inventarier</i>			
Fartyg av järn	18		15 - 20
Fartyg av trä och andra flytande arbetsmaskiner	11		8 - 15
Person-, paket- och lastbilar			
Brandbilar och ambulanser			
Övriga transportmedel	6		4 - 7
Övriga rörliga arbetsmaskiner	7		5 - 10
Traktorer och schaktningsmaskiner			
Övriga tunga maskiner	12		10 - 15
Övriga lätta maskiner	7		5 - 10
Sjukhus-, hälsovårds- och dyl. anordningar	10		5 - 15
Adb-utrustning	4		3 - 5
Arbetsmaskiner och anordningar			
Övriga anordningar och inventarier	4		3 - 5
<i>Övriga materiella nyttigheter</i>			
Naturresurser			
Konst- och värdeföremål	ingen avskrivning		
Pågående nyanläggningar	ingen avskrivning		
Placeringar			
Aktier och andelar	ingen avskrivning		

7.5 Bestående aktiva
FÖRÄNDRINGAR I BESTÅENDE AKTIVA

Bestående aktiva	Immateriella tillgångar			Materiella tillgångar						
	Immateriella rättigheter	Övr. utg. med lång verkningstid (ADB-progr.)	Totalt	Mark- & vattenområde	Byggnader	Fasta konstruktioner & anl.	Maskiner & inventarier	Övr. mat. tilg.	Förskotts bet. o pågående nyanläggningar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	19 962,89	128 237,15	148 200,04	17 571 420,81	59 414 132,79	43 138 208,95	384 301,77	0,00	7 058 675,99	127 566 740,31
Ökningar under räkenskapsperioden	0,00	36 514,32	36 514,32	392 127,81	3 618 601,51	5 878 418,61	57 389,02	0,00	3 406 311,85	13 352 848,80
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15 938,00	0,00	0,00	684 575,89	700 513,89
Minskningar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	248 681,50	160 361,78	33 075,46	0,00	0,00	0,00	442 118,74
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	2 119 870,41	4 170 921,80	0,00	0,00	-6 290 792,21	0,00
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-249 534,57	0,00	0,00	249 534,57	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	6 546,93	94 797,82	101 344,75	0,00	3 115 448,10	3 346 855,59	116 267,56	0,00	0,00	6 578 571,25
Nedskrivningar och deras återföringar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	13 415,96	69 953,65	83 369,61	17 714 867,12	61 876 794,83	49 542 145,74	325 423,23	0,00	3 739 154,31	133 198 385,23
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	13 415,96	69 953,65	83 369,61	17 714 867,12	61 876 794,83	49 542 145,74	325 423,23	0,00	3 739 154,31	133 198 385,23
Elimineringar (staden-affärsverk)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	13 415,96	69 953,65	83 369,61	17 714 867,12	61 876 794,83	49 542 145,74	325 423,23	0,00	3 739 154,31	133 198 385,23

Bestående aktiva	Placeringar					Övriga låne- och övriga fordringar			
	Aktier o andelar i dottersamf.	Samkommun- andelar	Aktier o.andelar i int.o.ägar- samf.	Andelar i affärs- verkgrund.kap	Övriga aktier o. andelar	Totalt	Övriga låne- fordringar	Övriga fordringar	Totalt
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	20 795 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 440 144,61	1 221 812,68	798 550,50	2 020 363,18
Ökningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8 000,00	8 000,00
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Minskningar under räkenskapsperiod	50 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	4 200,00	4 200,00
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nedskrivningar och deras återf.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	20 745 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 390 144,61	1 221 812,68	802 350,50	2 024 163,18
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.	20 745 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 390 144,61	1 221 812,68	802 350,50	2 024 163,18
Elimineringar (staden-affärsverk)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	-135 314,75	-135 314,75
Bokföringsvärde 31.12.	20 745 946,05	11 402 159,04	5 227,95	0,00	4 236 811,57	36 390 144,61	1 221 812,68	667 035,75	1 888 848,43

7.6 Aktier och andelar

Aktier och andelar	BS 2019	Antal	BS 2018
Dottersamfund, konto 1201			
Bostads Ab Dönsbyvägen	47 136,92	111 330	47 136,92
Bostads Ab Karis Panorama		0	50 000,00
Fastighets Ab Bäljars Park	6 896,00	1 293	6 896,00
Fastighets Ab Karis stads hyreshus	1 218 521,53	1 449	1 218 521,53
Fastighets Ab Tranan	8 438,44	15 000	8 438,44
Karis Industrifastigheter Ab	33 637,58	20	33 637,58
Fastighets Ab Knipnäs	24 891,76	148	24 891,76
Fastighets Ab Koskenkylänraitti	35 319,47	1 500	35 319,47
Fastighets Ab Pojovägen	126 921,50	15 000	126 921,50
Raseborgs hyresbostäder Ab	123 632,85	2 001	123 632,85
Ekenäs Energi Ab	19 118 050,00		19 118 050,00
Raseborgs Utveckling Ab	2 500,00	100	2 500,00
Dottersamfund totalt	20 745 946,05		20 795 946,05
Samkommuner konto 1203			
HNS	9 219 057,05		9 219 057,05
Kårkulla	662 453,22		662 453,22
Länsi-Uudenmaan Ammattikoulutus kuntayhtymä	976 026,12		976 026,12
Eteva	163 832,74		163 832,74
Västra Nylands Folkhögskola	379 018,88		379 018,88
Nylands Förbund	1 771,03		1 771,03
Samkommuner totalt	11 402 159,04		11 402 159,04
Intressesamfund, konto 1205			
Fastighets Ab Jägarbacken	5 227,95	300	5 227,95
Intressesamfund, totalt	5 227,95		5 227,95
Samägt samfund, konto 1207			
Fastighets Ab Trollet	0,00		
Samägt samfund totalt	0,00		0,00

Aktier och andelar	BS 2019	Antal	BS 2018
Övriga aktier och andelar, konto 1210			
Bostads Ab Gumnäsvägen	21 191,68	504	21 191,68
Bostads Ab Såg	13 510,28	389	13 510,28
Bostads Ab Ringvägen	4 271,96	254	4 271,96
Bostads Ab Björknäsgatan 24	92 113,37	86	92 113,37
Bostads Ab Björknäsgatan 37	38 262,75	73	38 262,75
Bostads Ab Jaktvägen 11	44 031,60	311	44 031,60
Bostads Ab Prästängsgatan 11-13	43 560,67	37	43 560,67
Bostads Ab Raseborgsvägen 20	27 919,20	224	27 919,20
Bostads Ab Torngatan 4	42 383,36	40	42 383,36
Bostads Ab Tuna	10 292,09	658	10 292,09
Bostads Ab Kilavägen 29	8 913,96	53	8 913,96
Bostads Ab Karis Nabogatan 26	15 439,65	918	15 439,65
Bostads Ab Tallmoparken		0	0,00
Fastighets Ab Kaptensvägen 8	1 681,88	10	1 681,88
Fastighets Ab Axxell	768 152,63	5 950	768 152,63
Axxell Utbildning Ab	203 200,00	200	203 200,00
Kunta-Asunnot Oy	1 154 960,73	6 867	1 154 960,73
VN Avtallshantering AB	289 619,61	4 305	289 619,61
Varuboden	26,91	8	26,91
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret	1 600,00	20	1 600,00
Sosiaalitalito Oy	6 000,00	30	6 000,00
Andelsbanken Raseborg	100,00		100,00
Kommunfinans Abp	27 276,22	25 630	27 276,22
Karis Telefon Ab	40 410,35	2 820	40 410,35
Karis TV	3 027,38	18	3 027,38
Ekenäs TV	504,56	3	504,56
Lojo Telefon	5 524,97	55	5 524,97
Salon seudun puhelin Oy	50,46	1	50,46
Pohjan näyttelyosuuskunta	840,95		840,95
Metsäliitto	30 000,00		30 000,00
Pojo Servicebostadsstiftelse	36 496,35		36 496,35
Skäldö vattenandelslag	500,00		500,00
Kuntien Tiera Oy	29 065,00	29 065	29 065,00
Novago Ab Oy / Yrityspalvelut Oy	56 854,20	29 156	56 854,20
Raseborgs Ishall Ab Oy	650 000,00		650 000,00
Katternö Kärnkraft Oy Ab	561 529,25	230	561 529,25
KuntaPro Oy	4 375,00	25	4 375,00
Övriga aktier och andelar, totalt	4 233 687,02		4 233 687,02
Aktier och andelar totalt	36 387 020,06		36 437 020,06

Placeringar i penningmarknadsinstrument	Antal	BS 2019	Marknadsvärde 31.12.		Skillnad
			€/ st	totalt	
Aktia (A)	25 308		9,00	236 376,72	236 376,72
Metsä Board Oyj (B)	1 260	2 829,00	5,12	7 547,40	4 718,40
Neo Industrial (B)	100	66,50	2,03	204,00	137,50
Sampo Oyj	100	94,19	38,41	3 891,00	3 796,81
Nordea	5 052	8 399,25	7,27	36 648,88	28 249,63
Placeringar i penningmarknadsinstrument totalt		11 388,94		284 668,00	273 279,06

7.7 Rörliga aktiva, fordringar

Specifikation över fordringar	BS 2019		BS 2018	
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Raseborgs stad				
Fordringar på dottersamfund				
Kundfordringar		81 701,86		76 640,44
Lånefordringar	26 304 250,00	1 017 250,00	27 171 500,00	1 167 254,00
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	26 304 250,00	1 098 951,86	27 171 500,00	1 243 894,44
Fordringar på samkommuner, i vilka kommuner är medlem				
Kundfordringar		44 891,49		511 220,38
Lånefordringar				
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	0,00	44 891,49	0,00	511 220,38
Fordringar på intresse- och andra ägarintressesamfund				
Kundfordringar				
Lånefordringar				
Övriga fordringar				
Resultatregleringar				
Totalt	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordringar totalt	26 304 250,00	1 143 843,35	27 171 500,00	1 755 114,82

7.8 Förändringar i eget kapital

Förändringar i eget kapital	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad		
Grundkapital 1.1.	71 555 877,43	71 555 877,43
Ökning/minskning av grundkapital under räkenskapsperioden		
Grundkapital 31.12.	71 555 877,43	71 555 877,43
Uppskrivningsfond 1.1.	808 063,47	810 667,96
Förändring	-6 985,05	-2 604,49
Uppskrivningsfond 31.12.	801 078,42	808 063,47
Fastighetsfond 31.12.	507 742,26	507 742,26
Ekenäs 450-års jubileums fond 1.1.	97 876,41	97 925,64
Förändring	0,00	-49,23
Ekenäs 450-års jubileums fond 31.12.	97 876,41	97 876,41
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-9 051 519,25	-5 777 561,19
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-6 789 112,83	-3 273 958,06
Eget kapital totalt (Raseborgs stad)	57 122 506,00	63 918 603,88
Raseborgs Vatten		
Grundkapital 1.1.	9 975 546,55	9 975 546,55
Ökning av grundkapital under räkenskapsperioden		
Grundkapital 31.12.	9 975 546,55	9 975 546,55
Uppskrivningsfond 31.12.	1 249,46	1 249,46
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	4 018 904,46	3 435 041,17
Räkenskapsperiodens över-/underskott	615 377,21	583 863,29
Eget kapital totalt (Raseborgs Vatten)	14 611 077,68	13 995 700,47

Förändringar i eget kapital	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad inkl. affärsverk		
Grundkapital 1.1	71 555 877,43	71 555 877,43
Ökning/minskning av grundkapital under räkenskapsperioden		0,00
Grundkapital 31.12.	71 555 877,43	71 555 877,43
Uppskrivningsfond 1.1.	809 312,93	811 917,42
Förändring	-6 985,05	-2 604,49
Uppskrivningsfond 31.12.	802 327,88	809 312,93
Fastighetsfond 31.12.	507 742,26	507 742,26
Ekenäs 450-års jubileumsfond 1.1.	97 876,41	97 925,64
Förändring	0,00	-49,23
Ekenäs 450-års jubileumsfond 31.12.	97 876,41	97 876,41
Ekenäs seminariums minnesfond 31.12.	563,56	563,56
Över-/underskott från tidigare räkenskapsperioder	-5 032 614,79	-2 342 520,02
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-6 173 735,62	-2 690 094,77
Eget kapital totalt (Raseborgs stad inkl. affärsverk)	61 758 037,13	67 938 757,80
Uppskrivningsfond	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad		
Uppskrivningsfond 1.1.		
Jord- och vattenområden 1.1.	808 063,47	810 667,96
Förändring	-6 985,05	-2 604,49
Jord- och vattenområden 31.12.	801 078,42	808 063,47
Aktier och andelar 31.12		
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs stad)	801 078,42	808 063,47
Raseborgs Vatten		
Uppskrivningsfond 1.1.	1 249,46	1 249,46
Jord- och vattenområden 31.12.	1 249,46	1 249,46
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs Vatten)	1 249,46	1 249,46
Uppskrivningsfond 1.1		
Jord- och vattenområden 1.1.	809 312,93	
Förändring	-6 985,05	-2 604,49
Jord- och vattenområden 31.12.	802 327,88	-2 604,49
Aktier och andelar 31.12.	0,00	0,00
Uppskrivningsfond totalt (Raseborgs stad inkl. affärsverk)	802 327,88	-2 604,49

7.9 Avsättningar

Avsättningar	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad		
Avsättning för pensioner 1.1.	102 500,00	102 500,00
Förändring under året	-35 200,00	0,00
Avsättning för pensioner 31.12.	67 300,00	102 500,00
Uppgifterna baserar sig på Kommunernas Pensionsförsäkrings beräkning 17.2.2020 gällande förändringar år 2019.		
Avsättningar för pensioner totalt	67 300,00	102 500,00
Raseborgs stad		
Övriga obligatoriska avsättningar 1.1.	157 783,75	183 469,87
Förändring under året - Norra hamnen - stadsfullmäktige 9.6.2014 § 72	0,00	-25 686,12
Övriga obligatoriska avsättningar 31.12.	157 783,75	157 783,75
Ekenäs fge beslöt 17.10.2005 § 17 inta ett anslag om 1 400 000 € i driftsbudg. för eftervården av f.d soptippen i Österby.		
Karis fge beslöt 20.6 2005 § 51 inta ett anslag om 680 000 € i driftsbudgeten för eftervården av f.d soptipparna i både Bäljars och Svartå.		
Detta i enlighet med bokföringsnämndens kommunsektions rekommendation.		
Avsättningen upplöses mot realiserade utgifter.		
Avsättning om 2 100 000 € för eftervård av f.d soptippen i Österby reserverat 2010		
Övriga obligatoriska avsättningar totalt	157 783,75	157 783,75

7.10 Främmande kapital

Långfristigt främmande kapital	01.01.2019	Nya lån	Amortering	31.12.2019	
Lån från finans. institut o försäkr.anst.					
Inhemskadepositionsbanker					
Staden	22 324 795,37	14 800 000,00	4 232 748,28	32 892 047,09	
Raseborgs Vatten	1 818 707,48		438 597,24	1 380 110,24	
	24 143 502,85	14 800 000,00	4 671 345,52	34 272 157,33	
Kommunfinans Ab					
Staden	38 124 137,42	0,00	6 461 901,00	31 662 236,42	
Raseborgs Vatten	3 858 159,00		477 541,00	3 380 618,00	
	41 982 296,42	0,00	6 939 442,00	35 042 854,42	
Lån från offentliga samfund					
Staten	163 900,69		25 951,62	137 949,07	
Kommunernas pensionsförsäkrin	209 965,00		46 670,00	163 295,00	
	66 499 664,96	14 800 000,00	11 683 409,14	69 616 255,82	
Långfristigt främmande kapital, amorteringar 2020					
Staden				10 959 609,41	
Raseborgs Vatten				827 249,44	
				11 786 858,85	
Lån som förfaller till betalning efter 5 år eller längre tid				Saldo 31.12.2025	31.12.2024
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter					
Staden				13 771 223,74	19 376 540,46
Raseborgs Vatten				1 404 258,00	1 659 577,04
				15 175 481,74	21 036 117,50
Lån från offentliga samfund				10 121,27	26 021,27
				15 185 603,01	21 062 138,77
Kortfristigt främmande kapital				31.12.2019	31.12.2018
Checkräkningslimit 10 000 000 €, Andelsbanken Raseborg				2 488 805,94	0,00
Koncernkonto, Andelsbanken Raseborg				687 234,89	797 547,38
Nordea (kommuncertifikat)				13 000 000,00	18 000 000,00
Danske Bank Abp (kommuncertifikat)				15 000 000,00	17 000 000,00
OP Yrityspankki Oyj (kommuncertifikat)				15 000 000,00	5 000 000,00
Kommunfinans Ab (kommuncertifikat)				0,00	0,00
				46 176 040,83	40 797 547,38

7.11 Passiva resultatregleringar

Specifikation av passiva resultatregleringar	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad		
Förskott på statsandelar		0,00
Periodisering av räntor	138 712,36	159 909,71
Periodiseringar av löner och lönebikostnader	10 778 057,02	11 919 043,24
Periodisering av skatter		3 256 242,29
Resultatregleringar totalt	10 916 769,38	15 335 195,24
Raseborgs Vatten		
Periodiseringar av löner och lönebikostnader	200 640,23	194 007,85
Periodisering av räntor	29 958,58	31 090,21
Resultatregleringar totalt	230 598,81	225 098,06
Totalt	11 147 368,19	15 560 293,30

7.12 Ansvarsförbindelser, leasingansvar och övriga ekonomiska ansvar

Ansvarsförbindelser	BS 2019	BS 2018
Borgensförbindelser för andra		
Ursprungligt kapital	21 548 349,08	21 548 349,08
Återstående kapital	11 068 497,86	11 970 574,08
Borgensförbindelse / Kommunernas garanticentral		
Borgensansvar	166 111 968,00	158 999 314,00
Borgensansvar utan täckning		
Täckning för eventuellt ansvar för fond	109 291,00	102 149,72
Finansieringsansvar (andel av ansamlat underskott)		
HUS samkommun	2 502,63	0,00
Leasingansvar	BS 2019	BS 2018
Danske Finance Oy Ab		
-leasingansvar totalt	4 358 173,35	5 847 016,65
-andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	1 907 191,95	1 950 623,45
-varav finansieringsleasingansvar i anslutning till fastigheter	2 686 446,02	3 891 887,35
Kommunfinans Abp		
-leasingansvar totalt	2 127 902,89	2 123 383,28
-andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	300 799,30	300 149,42
-varav finansieringsleasingansvar i anslutning till fastigheter	300 799,30	300 149,20
3 Step IT (OP-Bank)		
-leasingansvar totalt	1 330 632,23	1 223 225,72
-andel som ska betalas nästa räkenskapsperiod	715 914,33	625 814,15
Leasingansvar totalt	7 816 708,47	9 193 625,65
Derivatavtal	BS 2019	BS 2018
Ränteswapavtal 1 (Raseborgs Vatten), 74842		
Avtalets begynnelse dag 1.8.2006		
Återstående kapital 31.12	1 500 000	1 625 000
Avtalets utgångsdatum 2.8.2021		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 4,25 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-131 123	-197 599
Säkring av ränterisken för enskilt lån, Raseborgs Vatten		
Ränteswapavtal 2, 700316/824427		
Avtalets begynnelse dag 2.1.2008		
Återstående kapital 31.12	6 389 610	7 012 987
Avtalets utgångsdatum 2.1.2020		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 4,284 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-25 283	-330 015
Säkring av ränterisken för enskilt lån (tidigare Ekenäs Energi)		

Ränteswapavtal 4, 32845700SA-7802R Avtalets begynnelse­dag 7.2.2013 Återstående kapital 31.12	10 000 000	10 000 000
Avtalets utgångsdatum 7.2.2023 Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 1,735 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring mot stadens kommuncertifikat	-671 131	-739 678
Ränteswapavtal 5, 32066 Avtalets begynnelse­dag 19.2.2013 Återstående kapital 31.12	4 421 064	5 684 220
Avtalets utgångsdatum 20.2.2023 Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 1,341 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring av ränterisken mot enskilt lån	-122 777	-179 322
Ränteswapavtal 6, 310933 Avtalets begynnelse­dag 31.12.2013 Återstående kapital 31.12	0	427 000
Avtalets utgångsdatum 30.12.2019 Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 3,17 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring av ränterisken mot enskilt lån (tidigare Ekenäs Energi)	0	-9 315
Ränteswapavtal 7, 396448 Avtalets begynnelse­dag 22.5.2015 Återstående kapital 31.12	4 631 584	5 473 688
Avtalets utgångsdatum 23.5.2022 Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 0,508 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring av ränterisken mot enskilt lån	-76 425	-86 933
Ränteswapavtal 8, 1525822/2090283 Avtalets begynnelse­dag 30.6.2015 Återstående kapital 31.12	875 000	1 312 500
Avtalets utgångsdatum 31.12.2021 Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 0,275 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring av ränterisken mot enskilt lån	-7 198	-11 339
Ränteswapavtal 9, 1525825/2090286 Avtalets begynnelse­dag 30.9.2015 Återstående kapital 31.12	526 315	736 842
Avtalets utgångsdatum 30.3.2022 Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 0,398 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring av ränterisken mot enskilt lån	-5 749	-8 259
Ränteswapavtal 10, 423021 Avtalets begynnelse­dag 19.11.2015 Återstående kapital 31.12	8 000 000	8 000 000
Avtalets utgångsdatum 19.11.2020 Rörlig ränta 3 mån. Euribor (banken utför) Fast ränta 0,149 % (staden utför) Gångse värde (enligt bankens meddelande) Säkring mot stadens kommuncertifikat	-43 823	-65 080

Ränteswapavtal 11, 1482848		
Avtalets begynnelse­dag 24.5.2017		
Återstående kapital 31.12	3 421 055	3 947 370
Avtalets utgångsdatum 24.5.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,194 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-25 007	-28 916
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 12, 3108723		
Avtalets begynnelse­dag 24.5.2017		
Återstående kapital 31.12	3 421 055	3 947 370
Avtalets utgångsdatum 24.5.2022		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,110 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-28 818	-19 480
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 13, 50880193SA-BHCO		
Avtalets begynnelse­dag 15.6.2018		
Återstående kapital 31.12	4 210 529	4 736 842
Avtalets utgångsdatum 19.11.2025		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,731 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-150 209	-89 567
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		
Ränteswapavtal 14, 108437		
Avtalets begynnelse­dag 22.11.2018		
Återstående kapital 31.12	8 000 000	8 000 000
Avtalets utgångsdatum 15.12.2027		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta 0,801 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	-369 776	-69 748
Säkring mot stadens kommuncertifikat		
Ränteswapavtal 15, 2041373/3573450		
Avtalets begynnelse­dag 29.10.2019		
Återstående kapital 31.12	6 800 000	0
Avtalets utgångsdatum 29.3.2029		
Rörlig ränta 6 mån. Euribor (banken utför)		
Fast ränta - 0,119 % (staden utför)		
Gångse värde (enligt bankens meddelande)	37 821	0
Säkring av ränterisken mot enskilt lån		

Övriga ekonomiska ansvar

Stadsfullmäktige beslöt 4.12.2017 § 139 att Raseborg stad deltar i basfinansieringen för Forskarkollegiet inom bioekonomi vid yrkeshögskolan Novia med högst 150 000 euro per år under tiden 2018-2022. Villkor för stadens betalningsandel är att Novia erhåller 250 000 euro per år i övrigt basfinansiering för forskarkollegiet. Stadens betalningsandel bestäms utgående från en total basfinansiering om 400 000 euro per år.

7.13 Löneutgifternas utveckling

Löneutgifternas utveckling (Enligt skatteredovisn.)	BS 2019	BS 2018
Löner för huvudsyssla		
Raseborgs stad	65 706 304	62 060 594
Raseborgs Vatten	980 324	956 077
Löner för bisyssla		
Raseborgs stad	58 265	1 088 620
Raseborgs Vatten	0	5 454
Naturaförmåner		
Raseborgs stad	328 404	310 090
Raseborgs Vatten		
Pensioner		
Raseborgs stad	16 212	15 980
Raseborgs Vatten		
Arbetsersättningar	2 200 671	2 045 493
Källskattepliktiga löner	2 733	0
Löneutgifter totalt	69 292 913	66 482 308

Personalkostnader	BS 2019	BS 2018	+/- %
Personalkostnader			
Löner och arvoden	67 222 323,45	65 134 655,17	3,2
Till löner hörande ersättningar	-1 103 255,99	-1 103 546,83	0,0
	66 119 067,46	64 031 108,34	3,3
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	15 289 562,80	15 254 826,39	0,2
Övriga lönebikostnader	2 001 842,26	2 267 914,54	-11,7
Totalt enligt resultaträkningen	83 410 472,52	81 553 849,27	2,3
Aktiverade personalkostnader	68 561,22	67 256,61	1,9
Personalkostnader totalt	83 479 033,74	81 621 105,88	2,3

7.14 Personalkostnader

Personalkostnader	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad		
Löner och arvoden	66 295 497,94	64 215 908,60
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	15 091 383,85	15 057 875,66
Övriga personalbikostnader	1 974 008,60	2 235 729,68
Personalersättningar	-1 097 636,11	-1 090 405,95
Personalkostnader totalt enligt resultaträkningen	82 263 254,28	80 419 107,99
Raseborgs Vatten		
Löner och arvoden	926 825,51	918 746,57
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	198 178,95	196 950,73
Övriga personalbikostnader	27 833,66	32 184,86
Personalersättningar	-5 619,88	-13 140,86
Personalkostnader totalt enligt resultaträkningen	1 147 218,24	1 134 741,30
Elimineringar		
Raseborgs Vatten		
Totalt	0,00	0,00
Totalt enligt resultaträkningen	83 410 472,52	81 553 849,29
Aktiverade personalkostnader		
Raseborgs stad		0,00
Raseborgs Vatten	68 561,22	67 256,61
Totalt	68 561,22	67 256,61
Personalkostnader totalt inkl. aktiverade kostnader	83 479 033,74	81 621 105,90

7.15 Arvoden till revisorer

Revisionsammanslutning BDO Audiator Ab	BS 2019	BS 2018
revisionsarvoden	30 568,31	51 143,38
utlåtagen av revisorer	1 200,00	
uppgifter som sekreterare för revisionsnämnden	2 396,90	11 898,41
övriga arvoden	8 335,50	52 306,23
Totalt	42 500,71	115 348,02

Under övriga arvoden ingår en genomgång av mervärdesbeskattningen för Raseborgs stad gällande räkenskapsperioden 2019.

7.16 Övriga noter

1. Beträffande befintliga tillgångar bland bestående aktiva, d.v.s. tillgångar för vilka avskrivning påbörjats före 1.1.2009, tillämpas respektive tidigare kommuns avskrivningsplan, och för tillgångar som aktiveras från och med 1.1.2009 tillämpas Raseborgs stads avskrivningsplan. Planen har till vissa delar ändrats och kompletterats genom stadsfullmäktiges beslut 20.5.2013.
2. Staden har haft yrkanden mot Lemminkäinen Oyj i ett asfaltkartellmål, 550 796,23 €, samt räntor ca 112 000 € (exklusive dröjsmålsräntor). Helsingfors tingsrätt har 28.11.2013 givit sin dom i målet och dömt bolaget till skadestånd. Lemminkäinen Oyj har 9.1.2014 erlagt 369 098,72 € i skadestånd, rättegångskostnader och räntor, som inte tillsvidare resultatförts. Motparten överklagade domen i Helsingfors hovrätt. Hovrättens avgörande 20.10.2016 i rättegången i asfaltkartellärendet var för Raseborgs stad – tillika för flera andra kommunkärnande – betydligt oförmånligare än tingsrättens avgörande. Stadsstyrelsen beslöt 21.11.2016 att Raseborgs stad söker besvärstillstånd hos högsta domstolen för att kunna söka ändring i domen som Helsingfors hovrätt har gett i asfaltkartellärendet. Stadens ansökan om besvärstillstånd hos Högsta domstolen förkastades men Lemminkäinen, numera YIT:s ansökan (där staden är svarande) blev att vänta på avgörande i de ärenden där besvärstillstånd gavs av Högsta domstolen 6.9.2017.

Parterna har under sommaren och hösten 2019 sökt en förlikning i ärendet, stadsstyrelsen beslöt 21.10.2019 § 371 godkänna förlikningsavtalet med YIT Oyj genom ett separat avtal. Då avtalet godkänts har parterna sinsemellan inga krav på varandra i ärendet. I och med förlikningen har år 2019 under koncerntjänster resultatförts en inkomst 83 211,46 euro vilket utgör slutresultatet efter erhållna skadestånd och erlagda rättegångskostnader. Processen är därmed avslutad.

3. Staden har följande avtal gällande markanvändning, planeringsreserveringar samt föravtal som innehåller ekonomiska förpliktelser:

Fiskars Abp, avtal om utbyggande av kommunalteknik, 26.4.2011, ingen markanvändningsavgift, däremot årliga prestationer som finansieras ur stadens investeringsbudget. Uppdatering av utbyggnadsprogrammet sker årligen. Utbyggnad enligt markanvändningsavtalet har nu skett i åtta år. Avtalet är fullgjort då planen är förverkligad.

Handelshamnen, ändring av detaljplan (ny process), planprojekt 7727, planen i kraft 1.6.2018, kommande förpliktelser gällande en rad infrastrukturåtgärder (planeringsreserveringsavtal, bilaga A), juni 2014. Inkomsterna härrör sig från kommande överlåtelse av KM-tomterna (föravtal). Tidigare kostnader för bortförande av förorenade jordar från invidliggande kvarter baserades på ovan nämnda avtal.

Billnäs bruk, planprojekt 7659, markägaren erlägger en del av planläggningskostnaderna i enlighet med intentionsavtalet mellan parterna, dock maximalt 90 000 €. Detaljplanen har vunnit laga kraft. Markanvändningsavgift om 40 382 euro har fakturerats under år 2017. Staden har i markanvändningsavtalet, 28.8.2015, förbundit sig att förbättra områdets gator och lätta trafikleder samt svara för underhållet av dem. En uppdatering av utbyggnadsprogrammet kommer att uppgöras.

Detaljplaneändring för Västra Nylands yrkesskolas område, planprojekt 7691 (Kustregionens utbildningsfastigheter), 18.3.2015, stadens förpliktelser gällande byggande av gator är knutna till beviljade bygglov. Inga gator har ännu byggts i enlighet med avtalet. Markanvändningsavgiften om 190 000 euro är fakturerad i sin helhet.

Gammelboda Stranden, detaljplan, planprojekt 7619, ett markanvändningsavtal (12.2.2018). Detaljplanen ikraft 10.4.2018. Markanvändningsavgift om 53 736 euro fakturerat under år 2018. Då planområdet är nytt, följer skyldighet för staden att bygga infra på området. Ingen utbyggnad har ännu skett.

Predium Hamn Oy Ab, ändring av detaljplan (samt ny detaljplan), planprojekt 7761, ett markanvändningsavtal (31.5.2018). Detaljplanen ikraft 27.8.2018. Markanvändningsavgift om 65 400 euro faktureras under år 2019. Inga skyldigheter för staden beträffande förverkligande av infra.

Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag, ändring av detaljplan, planprojekt 7757, ett markanvändningsavtal (17.5.2019). Detaljplanen ikraft 16.8.2019. Ingen markanvändningsavgift. Däremot förbinder sig motparten att delta i kostnaderna för byggande av rondell (Järnvägsgatan) om 70 000 euro, vilket faktureras allt eftersom byggandet framskrider. Staden svarar för byggande av delar av Grönalundsgatan och Järnvägsgatan (bl.a. lättrafikled i anslutning till den sistnämnda gatan).

4. Staden har ingått två finansieringsleasingavtal med Danske Finance Abp angående finansiering av två enheter i Karis för resurserat serviceboende, restvärdesansvar per 31.12.2019 6 257 345,16 euro och seniorbostäder, restvärdesansvar per 31.12.2019 3 128 098,11 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år (utgår 30.9.2021) med option om förlängning av avtalen upp till 25 år. Ett hyresavtal mellan Intern Service och Grundtrygghetssektorn har uppgjorts. Grundtrygghetssektorn ansvarar för vidareuthyrningen av lägenheterna.

Staden har ingått ett finansieringsavtal med Danske Finance Ab angående byggande av ny brandstation i Karis, restvärdesansvar per 31.12.2019 3 963 548,08 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år (utgår 31.12.2021) med option om förlängning av avtalet upp till 25 år. Ett hyresavtal mellan Raseborgs stad och Västra Nylands Räddningsverk för motsvarande tid har uppgjorts.

Staden har 2.6.2016 ingått ett finansieringsavtal med Danske Finance Ab angående byggande av en gemensam byggnad för psykiatri och mentalvård i Ekenäs, restvärdesansvar per 31.12.2019 7 678 487,18 euro. Ett hyresavtal på 30 år har uppgjorts mellan HNS och staden per 1.12.2017. HNS hyr 86 % av utrymmena för sin verksamhet. Byggnaden färdigställdes i oktober 2017 och stadsfullmäktige har befullmäktigat stadsstyrelsen att göra ett fastighetsleasingavtal till ett värde om högst 8 000 000 euro. Den egentliga leasingtiden är 5 år med option om förlängning av avtalet upp till 25 år.

Det sammanlagda restvärdeansvaret för ovanstående leasingobjekt var 21 027 478,44 euro per 31.12.2019.

Staden har 25.4.2017 ingått ett finansieringsleasingavtal med Kommunfinans Ab. Avtalet avser finansieringen av saneringen av Ekåsens huvudbyggnad för staden administration. Bygget startade i augusti 2017 och färdigställdes i september 2018. Leasingtiden är 25 år, räntevillkoren granskas efter 10 år, och restvärdesansvaret per 31.12.2019 uppgick till 2 127 902,89 euro.

5. För att kompensera kommunernas skattebortfall 2019 beslöt regeringen hösten 2019 att tidigarelägga en statsandelsskompensation av engångsnatur från år 2020 till år 2019. Detta innebär för Raseborgs stads del att statsandelarna för år 2019 överskred det budgeterade beloppet med 1,2 miljoner euro.

7.17 Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat

Dagbok
Huvudbok
Resultaträkning
Balansräkning
Bokslutsspecifikationer

Använda verifikattyper

Raseborgs stad

	verifikatnummer	
001	Huvudbokens IB	000001 - 000000
002	Memorialverifikat	004001 - 005263
003	Fördelning GTR-produktion ledningsfunktion	003001 - 003000
004	Fördelning GTR-produktion till beställarenhet	003101 - 003099
009	Anläggningstillgångar	009001 - 009011
015	Kontoutdragshändelser	015001 - 015450
030	Löner	030001 - 030093
035	Utkomststöd	035001 - 035258
047	Inköpsreskontra, utbetalningar	047001 - 049252
100	Försäljningsreskontra, ekonomiavdelningen	100001 - 100143
210	Inköpsreskontra, Rondo R8	210001 - 256857
300	Försäljningsreskontra, socialkansliet	300001 - 300458
315	Försäljningsreskontra, hälsovård	315001 - 333882
320	Försäljningsreskontra, utsocknes besök	110001 - 110399
360	Försäljningsreskontra, musikinstitutet	520001 - 521126
380	Försäljningsreskontra, tandvård	380001 - 398973
400	Försäljningsreskontra, mbi	540001 - 543064
430	Försäljningsreskontra, bildningskansliet	430001 - 430899
450	Försäljningsreskontra, int.serv.övrigt	450001 - 450423
460	Intern fakturering	460001 - 460213
500	Försäljningsreskontra, museiverksamhet	500001 - 500042
510	Försäljningsreskontra, kulturverksamhet	511001 - 511027
520	Försäljningsreskontra, åldringsvård	350001 - 365396
530	Försäljningsreskontra, hyror Sophiehemmet	115001 - 115220
540	Försäljningsreskontra, dagvård (barn)	400001 - 407002
550	Försäljningsreskontra, eftermiddagsvård	116001 - 117320
560	Försäljningsreskontra, idrottsbyrån	560001 - 560548
600	Försäljn.resk., samhällstekniska kansliet	600001 - 604356
700	Försäljningsreskontra, hyror	700001 - 703264
801	Försäljningsreskontra, inbetalningar	800001 - 803142

Raseborgs Vatten

001	Ingående saldon	000001 - 000000
002	Memorialverifikat	002001 - 002119
009	Anläggningstillgångar	009001 - 009012
013	Sonet lager Ekenäs	013060 - 013121
015	Kontoutdragshändelser	015001 - 015312
030	Löner	030001 - 030053
047	Inköpsreskontra, utbetalningar R8	049001 - 049248
210	Inköpsreskontra, Rondo R8	210001 - 212428
601	Försäljningsreskontra, inbetalningar	600001 - 600525
800	Försäljn.res.,vattenfakturering, Komartek	800001 - 827163
810	Försäljningsreskontra, övr. arbetsfakturering	860001 - 860363

8. Noter till koncernen

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Interna transaktioner och internbidrag

Koncernsamfundens interna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har eliminerats. Intäkter och kostnader samt fordringar och skulder mellan koncernsamfunden och de samkommuner där kommunen är delägare har eliminerats förutom i fråga om transaktioner av ringa betydelse. Väsentliga interna bidrag har eliminerats.

Eliminering av intern innehav

Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen samt från koncernens eget kapital i koncernbalansen.

Låneamorteringsfonden 750 000,- i Fab Knipnäs har i balansen i sin helhet avräknats från egna kapitalet till minoritetsandelar eftersom kapitalet i låneamorteringsfonden betalats av minoriteten.

Planmässiga avskrivningar

Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr o m 2014. Avskrivningsplanerna är anpassade till den verksamhet som bolagen bedriver och följer därmed koncernens redovisningsprinciper.

Intressesamfund

Intressesamfunden har sammanställts i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmodellen.

Avskrivningsdifferenser och reserver

Avskrivningsdifferenser och reserver i dottersamfundens balansräkningar har i koncernbalansräkningen uppdelats i eget kapital och latent skatteskuld och förändringar i dem har i koncernresultaträkningen uppdelats i latent skatteskuld och räkenskapsperiodens resultat.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetens intäkter

	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad totalt (inkl tillv för eget bruk) (se 7.2.)	29 064	29 011
Omsättning		
Samkommuner	70 985	66 068
Ekenäs Energi + övriga bolag	19 337	18 476
Hysesintäkter och andra fastighetsintäkter i fastighetsbolag	3 187	3 140
Elimineringar i koncernen		
Raseborgs stad	-368	-354
Fastighetsbolag	-316	-331
Samkommuner	-1 617	-1 604
Ekenäs Energi + övriga bolag	-4 212	-4 317
Totalt	116 060	110 089

Försäljningsvinster och förluster

	BS 2019	BS 2018
Raseborgs stad	se 7.3.	
Samkommuner		
mark- och vattenområden		5
byggnader	2	934
övriga	10	11
Försäljningsvinster totalt	12	950
Försäljningsförluster	1	1

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN
Materiella och immateriella tillgångar

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar						Totalt
		Immat. rättigheter o. övr.utg. med lång v.tid	Mark och vatten-områden	Byggnader	Fasta konstr. och anordningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	2 240	20 050	95 565	46 799	23 979	10 944	10 620	207 957
ökning under räkenskapsperioden	111	392	5 213	5 880	2 644	778	8 784	23 691
finans.andelar under räkenskapsper.	0	0	30	16	0	0	684	730
minskningar under räkenskapsperioden	1	283	183	33	12	0	13	524
överföringar mellan poster	518	14	3 888	3 950	546	0	-8 883	-485
räkenskapsperiodens avskrivning	493	0	5 135	3 597	3 134	604	0	12 470
nedskrivningar och eliminering av bolagiseringsvinst	33	0	69	3	0	0	0	73
Oavskriven ansk.utgift 31.12.	2 341	20 173	99 249	52 980	24 022	11 118	9 824	217 366
Uppskrivningar								
Bokföringsvärde 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilläggsavskrivning i koncernbokslut	0	0	0	0	0	0	0	0
Koncernbokslut 31.12.	2 341	20 173	99 249	52 980	24 022	11 118	9 824	217 366

Placeringar

	Placeringar			Övriga lånefordringar och övriga fordringar		Totalt
	Samkommunandelar	Aktier o. andelar i int. o. ägarsamf.	Övriga aktier o. andelar	Övriga lånefordringar	Övriga fordringar	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	0	573	6 315	479	9	7 376
ökning under räkenskapsperioden	0	98	132	0	8	238
finans.andelar under räkenskapsper.	0	0	0	0	0	0
minskningar under räkenskapsperioden	0	1	35	29	4	69
överföringar mellan poster	0	0	0	0	0	0
räkenskapsperiodens avskrivning	0	0	0	0	0	0
nedskrivningar och återföreningar av dem	0	0	0	0	0	0
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	0	669	6 412	450	13	7 544
Uppskrivningar						
Bokföringsvärde 31.12.	0	0	0	0	0	0
Bokföringsvärde 31.12.	0	669	6 412	450	13	7 544

Dotterksamfund, samkommunandelar samt ägar intressesamfund

Namn	Hemort	Kommunens ägarandel	Koncernens ägarandel	Kommunkoncernens andel		
				av eget kapital	av främmande kapital	av räkensk. per. vinst/förlust
Dotterksamfund						
FAb Karis hyresbostäder	Raseborg	100 %	100 %	1 262	2 584	0
FAb Dönsby	Raseborg	100 %	100 %	319	4 127	-3
FAb Pojovägen	Raseborg	100 %	100 %	234	2 527	0
Raseborgs Hyresbostäder Ab	Raseborg	100 %	100 %	130	70	15
Karis Industrifastigheter Ab	Raseborg	100 %	100 %	77	3	0
Ekenäs Energi Ab	Raseborg	100 %	100 %	19 337	35 372	211
FAb Bäljarspark	Raseborg	86,2 %	86,2 %	16	175	0
FAb Knipnäs	Raseborg	84,57 %	84,57 %	778	4 125	0
Raseborgs Utveckling Ab	Raseborg	100 %	100 %	516	0	11
			Totalt	22 669	48 982	233
Samkommuner						
HNS	Helsingfors	2,407 %	2,407 %	9 107	23 851	-334
Kårkulla samkommun	Pargas	7,53 %	7,53 %	852	2 871	14
Nylands Förbund	Helsingfors	2,68 %	2,68 %	47	77	3
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	1,6 %	1,6 %	281	800	12
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Lojo	7,88 %	7,88 %	2 827	459	20
Västra Nylands Folkhögskola	Raseborg	56,255 %	56,255 %	680	156	-33
			Totalt	13 793	28 215	-317
Ägarintressesamfund						
FAb Jägarbacken	Raseborg	30 %	30 %	2	17	0
			Totalt	2	17	0
Övriga samägda samfund (icke sammanställd)						
Pojo servicebostadsstiftelse	Raseborg					

Specifikation över fordringar	BS 2019	BS 2018
Långfristiga fordringar totalt	456	653
Övriga fordringar		
Raseborgs stad		159
Samkommuner	14	13
Ekenäs Energi + övriga bolag	442	480
Kortfristiga fordringar totalt	13 492	12 250
Kund- o övriga fordringar		
Raseborgs stad	5 119	6 079
Fastighetsbolag	36	67
Samkommuner	4 844	2 510
Ekenäs Energi + övriga bolag	3 332	3 092
Resultatregleringar	161	502
Totalt	13 948	12 903

Specifikation av väsentliga resultatregleringar inom kortfristiga fordringar	BS 2019	BS 2018
Kortfristiga fordringar totalt	13 492	12 250
varav aktiva resultatregleringar	161	502
varav Raseborgs stad	100	7
övriga väsentliga aktiva resultatregleringar i koncernen		
FPA ersättningar för arbetsplatshälsovård	120	111
Samkommuners projektfordringar (bl.a EU understöd)	21	6

Specifikation av eget kapital		BS 2019	BS 2018
Grundkapital 1.1.		71 556	71 556
Ökningar			
Minskningar			
Grundkapital 31.12.		71 556	71 556
Uppskrivningsfond 1.1.		809	812
Ökningar		0	0
Minskningar		7	3
Uppskrivningsfond 31.12.		802	809
Övriga fonder 1.1.		1 617	2 283
Ökningar		3	12
Minskningar		3	678
Övriga fonder 31.12.		1 617	1 617
Överskott från tidigare verksamhetsperioder		-9 652	-8 764
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		-4 810	-879
Eget kapital totalt		59 513	64 339
Avsättningar		BS 2019	BS 2018
Avsättningar för pensioner			
Raseborgs stad (se närmare 7.9.)		67	103
Övriga, HUS		21	24
		88	127
Övriga avsättningar			
Raseborgs stad (se närmare 7.9.)		158	158
Övriga, HUS			
patientskadeförsäkring		922	1 155
övriga		85	84
		1 165	1 397
Avsättningar totalt		1 253	1 524
Specifikation över övriga skulder		BS 2019	BS 2018
Långfristiga totalt		93 776	85 885
Anslutningsavgifter			
Raseborgs stad		4 593	4 342
Samkommuner		0	0
Ekenäs Energi Ab		5 105	5 140
Latent skatteskuld			
Ekenäs Energi Ab		546	521
Fastighetsbolag		778	750
Samkommuner		38	40
Övriga skulder			
Raseborgs stad		57 903	54 859
Fastighetsbolag		10 939	10 700
Samkommuner		13 875	9 533
Ekenäs Energi Ab + övriga bolag			
Kortfristiga totalt		99 530	93 968
Totalt		193 306	179 853

Specifikation av väsentliga resultatregleringar inom kortfristig främmande kapital	BS 2019	BS 2018
Kortfristig främmande kapital totalt	99 530	93 968
varav passiva resultatregleringar	22 856	23 181
varav Raseborgs stad (se not 7.11.)	11 147	15 560
övriga väsentliga passiva resultatregleringar inom kortfristig främmande kapital		
periodisering av löner och lönebikostnader	6 704	6 167
periodisering av räntor	30	55
övriga resultatregleringar	753	1 385
garantihyror	21	14

Specifikation av koncernbolagens ansvarsförbindelser samt leasingansvar	BS 2019	BS 2018
Ansvarsförbindelserna specificerade enligt specifikationer i bolagens egna bokslut.		
Intecknade pantbrev för		
lån	5 807	6 112
byggnader	4 309	3 799
legorätt på byggnader	13 044	13 044
Hyresförbindelser	12 333	19 173
Leasinghyresavtalsansvar	1 274	1 127
Ospecificerade samt diverse andra ansvarsförbindelser	6 258	5 565
Raseborgs stads borgen till koncernbolag	5 807	6 111

Väsentliga förändringar i samkommunandelar 31.12.2019

Samkommun	Balansvärde 01.01.	%	Ökn. under räkenskapsperioden	Minskn. under räkenskapsperioden	Balansvärde 31.12.	Kommunens andel av samkommunens grundkap.	Skillnad
HNS	9 219 057,05	2,407 %			9 219 057,05	9 417 462,71	-198 405,66
Eteva kuntayhtymä	163 832,74	1,60 %			163 832,74	257 890,45	-94 057,71
Kårkulla samkommun	662 453,22	7,530 %			662 453,22	662 836,38	-383,16
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskeskus	976 026,12	7,88 %			976 026,12	1 034 916,48	-58 890,36
Västra Nylands Folkhögskola	379 018,88	56,255 %			379 018,88	379 018,01	0,87
Nylands Förbund	1 771,03	2,68 %			1 771,03	2 726,30	-955,27
	11 402 159,04				11 402 159,04	11 754 850,33	-352 691,29

9. Underskrifter och revisionsanteckningar

Stadsstyrelsen i Raseborgs stad den 30 mars 2020.

Anders Walls
Ordförande

Isabella Alén

Filip Björklöf

Jan-Mikael Ekholm

Camilla Grundström

Kimmo Koivunen

Roger Hafström

Kati Sointukangas

Kerstin Ilander

Mats Lagerstam

Anita Westerholm

Ragnar Lundqvist
stadsdirektör

Över utförd revision har idag avgivits revisionsberättelse.

Raseborg den 23 april 2020

DDO Auditor Ab, revisionsammanslutning

Helge Vuoti
OFER, GR

RASEBORG
RAASEPORI

RASEBORG.FI

BOKSLUT 2019

Raseborgs Vatten

Innehållsförteckning

1. Verksamhetsberättelse år 2019	
1.1. Verksamhetsidé, vision	1
1.2. Vattenverksdirektörens översikt	2
1.3. Organisation och personal	3
1.4. Ekonomi	5
1.5. Intern kontroll och riskhantering	6
1.6. Vattenanskaffning	6
1.7. Vattendistribution och avloppsavledning	8
1.8. Dagvattenhantering	10
1.9. Avloppsvattenrening	11
1.10. Utbyggnad och saneringar	14
1.11. Avgående direktörens hälsning	16
2. Resultaträkning	17
3. Balansräkning	18
4. Verksamhetssammandrag	19
5. Tablå över investeringar	22
6. Finansieringsanalys	23
7. Noter	
7.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	24
7.2. Verksamhetens intäkter	24
7.3. Bestående aktiva	25
7.4. Rörliga aktiva, fordringar	26
7.5. Eget kapital	26
7.6. Främmande kapital	26
7.7. Lån som förfaller till betalning senare än efter fem år enligt amorteringsplan	27
7.8. Passiva resultatregleringar	27
7.9. Antal anställda	27
7.10. Personalkostnader	27
7.11. Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat	28
8. Särredovisning av dagvatten	
8.1. Särredovisad resultaträkning	29
8.2. Särredovisad balansräkning	30
8.3. Särredovisad finansieringsanalys	31
9. Noter till särredovisade bokslutskalkyler	
9.1. Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder	32
9.2. Förändringar i bestående aktiva	32
10. Underskrifter	33

1. Verksamhetsberättelse år 2019

1.1 Verksamhetsidén, vision

Raseborgs Vatten sköter om vattentjänster inom de av fullmäktige fastslagna verksamhetsområdena.

Vår verksamhet grundar sig på:

- god service
- kunnig och motiverad personal
- tekniskt-ekonomiskt ändamålsenlig verksamhet

Vi utvecklar vår verksamhet enligt kundernas behov och utvecklingen i Raseborgs stad.

- Vi utvecklar vår yrkeskunnighet.
- Vi stöder en rättvis och motiverad lönepolitik.
- Vi tar initiativ beträffande vattentjänster i Raseborg.
- Vi förbättrar vår:
  - teknik
  - kostnadsmedvetenhet
  - lönsamhet

1.2 Vattenverksdirektörens översikt

Raseborgs Vattens elfte verksamhetsår har förlöpt fint utan några större överraskningar. Vattenanskaffning, vattendistribution, avloppsavledning och avloppsvattenhantering har som helhet fungerat bra.

Två viktiga investeringar har framskridit. Både entreprenaden för sanering av Karis vattentorn samt entreprenaden för utbyggnaden av förbindelseledningen mellan Ekenäs och Karis upphandlades under året. Saneringen av Karis vattentorn påbörjades på våren och var så gott som slutförd vid årets slut. Byggnaden har nu återställts till ursprungligt utförande och all teknik är förnyad. Slutresultatet är bra och saneringen har fått mycket positiv respons. Byggandet av förbindelseledningen mellan Karis och Ekenäs påbörjades i slutet av året. Förbindelseledningen stärker vattenverkets försörjningsberedskap genom att vårt ledningsnät därmed är sammankopplat från Hangö i väst till Svartå i öst.

Det ekonomiska resultatet är bättre än året innan men sämre än det budgeterade resultatet. Jämfört med budgeten var intäkterna från vatten- och avloppsvattenförsäljningen mindre medan driftskostnaderna ökade och avskrivningarna var större än man budgeterat.

De pågående investeringarna stärker vår beredskap. Kommande år krävs det ytterligare investeringar för att minska på saneringsskulden och ledningsnätverkets läckprocent. Eventuellt minskande försäljningsintäkter och ökande mängder ytvatten och dess påverkan på vår verksamhet är frågor som vi troligtvis bör beakta i framtiden.

Vattenverkets tidigare direktör Tom Törnroos meddelade på vårvintern att han ämnar gå i pension och tjänsten som direktör lediganslogs under våren 2019. I början av juni valde direktionen en ny direktör för vattenverket. Tom Törnroos förtjänar ett stort tack för sitt långvariga och förtjänstfulla arbete vid Raseborgs Vatten.

Därtill förtjänar alla i personalen och direktionen ett stort tack för gott arbete! Det är vårt gemensamma arbete som möjliggör verksamheten; rent och gott hushållsvatten levereras till kunderna varje dag och avloppsvattnet behandlas på ett ändamålsenligt sätt dygnet runt.

Raseborg den 14.2.2020

Klara Eklund
vattenverkets direktör

1.3 Organisation och personal

Raseborgs Vattens ordinarie personal bestod vid årets slut av 20 st heltidsanställda samt 4 st deltidanställda. Antalet anställda med månadslön är 18 st, medan 6 st har timlön.

I maj 2019 deltog Raseborgs Vattens personal i Ärevarvet på Karis centralidrottsplan till förmån för barn och ungdomsarbete. I december ordnades för personalen ett företagsbesök till Ägräs destilleriet och Fiskarsin panimo bryggeriet i Fiskars.

Personalens medelålder är 47,4 år. I tabellen nedan illustreras ålders- och lönefördelningen mellan de anställda.

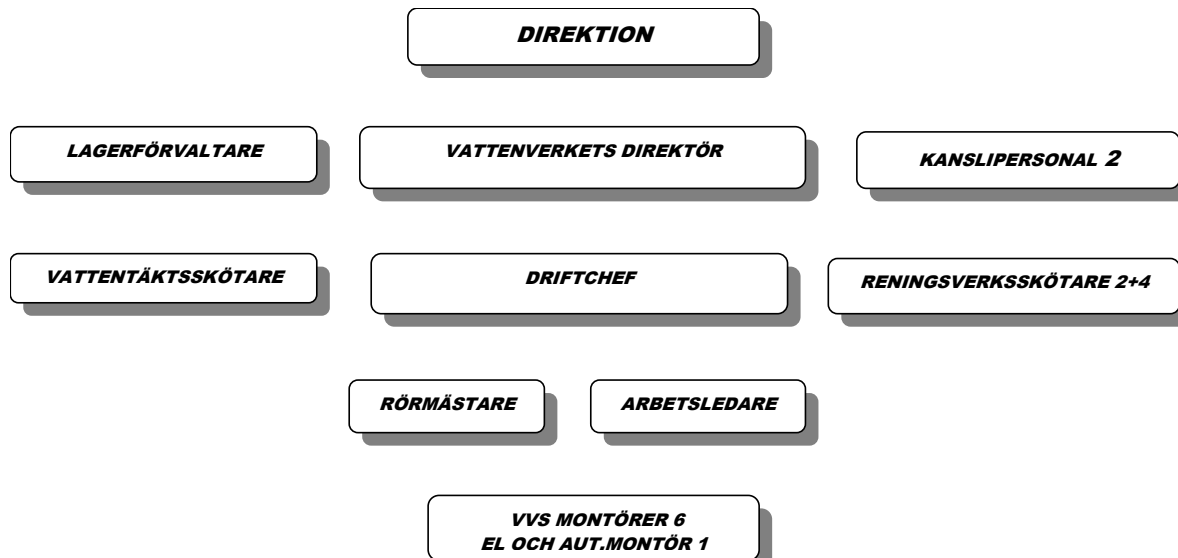
Åldersfördelning	Månadslön	Timlön	Totalt
20-29	4		4
30-34	1		1
35-39		1	1
40-44	2		2
45-49	2	1	3
50-54		1	1
55-59	3	1	4
60-64	4	2	6
Totalt	16	6	22

Två av de deltidanställda (5 %) är inte beaktade i ovanstående åldersfördelning.

Personalen på besök till Ägräs destillery i Fiskars i december 2019

ORGANISATIONSSCHEMA

Två reningsverksskötare arbetar med arbetsledansvar. Organisationen arbetade i ett skift och ytterom arbetstid fungerade dejoursberedskap.

Direktionens sammansättning 31.12.2019

Ordinarie	Ersättare
ordf. Mikael Borgman	Linnea Henriksson
viceordf. Petri Palin	Veijo Kämppi
Tina Nykänen-Lindqvist	Mona Wickström
Per Falenius	Erik Munsterhjelm
Kerstin Gottberg	Lenita Vanhapelto
Tom Rehn	Rune Westerlund
Cynthia Moed-Ring	Esko Vuorinen

Jan-Mikael Ekholm är stadsstyrelsens representant.

Direktionen sammanträdde 11 gånger under året.

1.4 Ekonomi

Vattenförsäljningen uppgick till 1 329 584 m³ och omsättningen till 5 966 483 €.

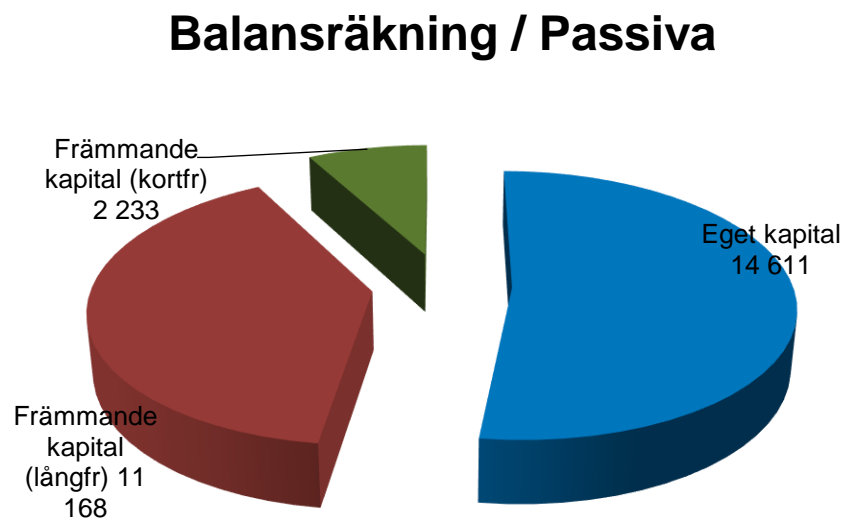
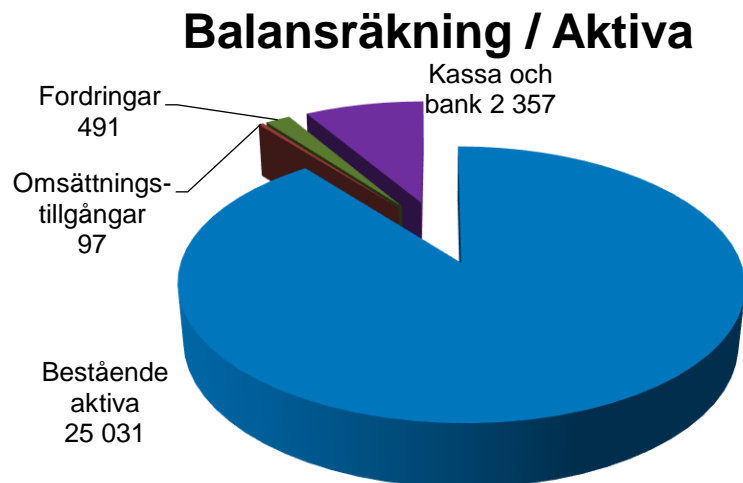
Årets överskott är 615 377 €.

Vid jämförelse med mätare i uppgjord budget kan det konstateras att intäkterna på 4,49 €/m³ är 3 cent över budget, medan utgifterna på 2,39 €/m³ är 4 cent över budget.

Överskottet om 615 377 € överförs till kontot räkenskapsperiodens över/underskott i affärsverkets balansräkning under eget kapital.

Raseborgs Vattens avkastning till staden	598 533 €
Räntekostnader	132 756 €
Långfristigt främmande kapital	11 168 332 €

(1000 €)

1.5 Intern kontroll och riskhantering

Syftet med den interna kontrollen är att säkerställa att verksamheten är effektiv och ekonomisk och att den information som besluten bygger på är tillräcklig och tillförlitlig så att egendomen och resurserna tryggas. Inom Raseborgs Vatten följs den interna kontrollen upp av direktionen samt av revisionsnämnden. Inga direkta brister eller fel har uppdagats under år 2019.

Genom riskhanteringen identifieras och analyseras risker i verksamheten och förfaringssätt för att hantera, förebygga och följa upp risker. För ett vattenverk är riskhanteringen central då brister i verksamheten kan ha långtgående konsekvenser både för vattenverkets kunder, omgivande miljö och ekonomi.

De centrala punkterna gällande intern kontroll och riskhantering under år 2019 har varit följande:

- iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut
- övervakning av anskaffningar, överlåtelser och förvaltning
- avtal
- riskbedömning och beaktande av osäkerhetsfaktorer

Under hösten 2019 beslöts att utarbeta ett riskhanteringsprogram för hushållsvatten (WSP) samt att göra en riskkartläggning på arbetsplatsen. Både WSP:n samt riskkartläggningen skall färdigställas under år 2020 för att i framtiden ingå i och stöda riskhanteringen.

1.6 Vattenanskaffning

Björknäs vattentäkt

Under året pumpades grundvatten från 12 st. vattentäkter, av vilka Ekerö, Björknäs, Landsbro, Mjölbolsta, Korsnäs och Brödorp är de viktigaste. Den totala vattenpumpningen uppgick till 1 718 500 m³ (1 702 004 m³), vilket ger ett medeltal på 4 708 m³ (4 663 m³) per dygn. Sålåd vattenmängd 1 329 584 m³ (1 340 198 m³).

Skillnaden mellan pumpad och försåld vattenmängd, som uppgår till 388 916 m³ (361 806 m³) eller 22,6 % (21,3 %) består av vatten som använts vid underhåll av ledningsnätet, läckvatten samt vatten som använts vid brandtillbud.

Vid alla vattentäkter förutom Mjölmarby och Lindnäs justerades råvattnets pH med lut, soda eller kalksten. Mjölmarby råvatten pumpas genom aktivkolfilter för reduktion av bekämpningsmedel, medan vatten från Lindnäs vattentäkt används enbart som tekniskt vatten av vägförvaltningen. Vid Finnäs vattentäkt fortsatte skyddskloreringen för att säkerställa vattenkvaliteten. Vid vattentäkterna i Nyby och Mjölbolsta gjordes under året vissa uppdateringar av själva byggnaderna. UV lampor finns installerade i Björknäs, Västervik, Landsbro, Brödtorp, Korsnäs, Nyby och Mjölbolsta vattentäkter. Under år 2019 installerades UV lampor vid Ekerö vattentäkt.

Vattentäkt	Pumpad mängd m ³ / år	
	2018	2019
Ekerö	511 400	407 858
Landsbro	207 536	216 712
Mjölbolsta	229 492	225 463
Björknäs	307 186	390 118
Brödtorp	140 335	136 585
Nyby	71 263	69 646
Korsnäs	98 863	158 651
Mjölmarby	26 289	25 085
Västervik	89 330	63 894
Finnäs	4 350	4 067
Kansjerf	15 255	19 037
Manibacka	705	1384
Totalt m³	1 702 004	1 718500

Sammanställning av analysresultat:

År 2019 (V=kvalitetskrav, T=kvalitetsmål)		Sammanställning av analysresultat, Karis området														
		Escherichia coli	Clostridium perfringens	Kolliforma bakterier	Lukt	Smak	Grunthet	Färg	pH	Ledningsförmåga	Järn	Mangan	Aluminium	Ammonium	Nitrit	Nitrit i utgående vatten
		0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	1=godkänt för användarna, ingen ändring, 2=är inte godkänt, är ändring				6,5 - 9,5	< 2500 µS/cm	< 200 µg/l	< 50 µg/l	< 200 µg/l	< 0,50 mg/l	0,50 mg/l	0,10 mg/l
V	T	T	T	T	T	T	V/T	T	T	T	T	T	T	V	V	
SAMMANDRAG AV DISTRIBUTIONSOMRÅDETS RESULTAT																
Antal analyser (st)	17	0	17	10	10	10	10	9	9	15	15	3	9	3	3	
Antal analyser som uppfyller krav/rekommendationer (st)	17	0	17	10	10	10	10	9	9	14	15	3	9	3	3	
Antal analyser som inte uppfyller krav/rekommendationer (st)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
Antal analyser som uppfyller krav/rekommendationer (%)	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	93,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Variabelns analysresultats medeltal	0	0	0					7,7	232	29	1	25	0,00	0,00	0,00	
Medeltal för analyser som ej uppfyller resultat										370						
Största analysresultat	0	0	0					8,1	264	370	5	46	0,00	0,00	0,00	
Minsta analysresultat	0	0	0					7,4	218	0	0	6	0,00	0,00	0,00	
pH <6,5	Antal resultat							0								
pH >9,5	Antal resultat							0								
pH <6,5	Summan av resultat							0,0								
pH >9,5	Summan av resultat							0,0								
Summan av analysresultaten								69,2								
Summan av resultat som ej uppfyller kravrekommendation								0,0								

År 2019 (V=kvalitetskrav, T=kvalitetsmål)		Sammanställning av analysresultat, Ekenäs området														
		Escherichia coli	Clostridium perfringens	Koliforma bakterier	Lukt	Smak	Gummlighet	Färg	pH	Leedningsförmåga	Järn	Mangan	Aluminium	Ammonium	Nitrit	Nitrit i utgående vatten
		0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	0 pmy/100 ml	1=godkänt för användarna, ingen ändring, 2=är inte godkänt, är ändring				6,5 - 9,5	< 2500 µS/cm	< 200 µg/l	< 50 µg/l	< 200 µg/l	< 0,50 mg/l	0,50 mg/l	0,10 mg/l
V	T	T	T	T	T	T	VT	T	T	T	T	T	T	V	V	
SAMMANDRAG AV DISTRIBUTIONSOMRÅDETS RESULTAT																
Antal analyser (st)		28	0	28	16	16	16	16	16	16	16	3	16	4	3	
Antal analyser som uppfyller krav/rekommendationer (st)		28	0	28	16	16	16	16	16	16	16	3	16	4	3	
Antal analyser som inte uppfyller krav/rekommendationer (st)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Antal analyser som uppfyller krav/rekommendationer (%)		100,0		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Variabelns analysresultats medeltal		0		0					7,7	239	3	1	6	0,00	0,00	
Medeltal för analyser som ej uppfyller resultat																
Största analysresultat		0	0	0					7,8	335	7	7	17	0,01	0,00	
Minsta analysresultat		0	0	0					7,6	151	0	0	0	0,00	0,00	
pH <6,5 Antal resultat									0							
pH >9,5 Antal resultat									0							
pH <6,5 Summan av resultat									0,0							
pH >9,5 Summan av resultat									0,0							
Summan av analysresultaten									123,8							
Summan av resultat som ej uppfyller kravrekommendation									0,0							

1.7 Vattendistribution och avloppsavledning

Verksamhetsområdet omfattar med nuvarande indelning 7 st. separata områden. De största är centrumområdena i Karis, Pojo och Ekenäs. Dessa områden omfattar både vatten- och avloppsvattenhantering. Avloppsvattnet renades centralt i Karis-Pojo eller i Skeppsholmens reningsverk. I Finnäs, Bromarv och Manibacka finns separata distributionsnät. I Bromarv renades avloppsvattnet i ett lokalt reningsverk, medan det i de två övriga områdena enbart distribuerades vatten.

Under våren 2019 inleddes saneringen av vattentornet i Karis och den framskred i stort sett enligt tidtabell och budget. Upphandlingen av den planerade förbindelsledningen mellan Karis och Ekenäs fördröjdes en del. Entreprenadavtalet skrevs under i december 2019 och förbindelseledningen skall vara färdigställd före sommaren 2020.

För att eliminera lukt installerades aktivkolfilter vid avloppspumpstationen vid brandstationen i Karis. Elcentralen vid Rögrunds avloppspumpstation förnyades.

Under året anslöts 23 nya kunder till vårt ledningsnät. 41 st läckage på huvudvattenledningar reparerades och 20 st. anslutningar förnyades.

Utbyggd teknik per 31.12 2019	
Vatten	400 km
Avlopp	422 km
Tryckförhöjningsstationer	8 st.
Vattentorn	3 st.
Avloppspumpstationer	145 st
Reningsverk	3 st.

Karis vattentorn i olika skeden av saneringen, 2019.

1.8 Dagvattenhantering

Norra strandgatan

Med dagvatten avses smält- och regnvatten från fastigheter, gator och övriga allmänna områden, som leds in i stadens ledningsnät för dagvatten.

Enligt lagen om vattentjänster skall dagvattentjänsterna avskiljas från de övriga verksamheterna inom kommunens bokföring, likaledes bör överenskommelse fattas angående ansvarsfördelningen mellan staden och vattenverket angående det tekniska ansvaret för utbyggnad och underhåll.

Dagvattenhanteringen sköttes enligt överenskommelse av vattenverket under år 2019. Kostnaderna för dagvattenhanteringen fakturerades stadens samhällstekniska avdelning.

Under året investerades i nya dagvattenledningar totalt 266 930,03 € och för underhåll av befintliga ledningar användes 31 704,50 €.

Ny ytvattenlösning med magasin byggdes i Karis centrum invid Västra Nylands centralstation. Vid Pumpviken och på Snäcksundsvägen gjordes kompletteringar av ytvattenledningar.

Dagvattenledningsnätets bokföringsvärde per 31.12.2019 uppgick till 3 132 159,86 €.

1.9 Avloppsvattenrening

Skeppsholmens reningsverk luftningsbassänger

Vid avloppsreningsverken renades under året 2 848 703 m³ avloppsvatten (2 453 741 under år 2018 m³, en ökning på 16 %). Tekniken i reningsverken varierar, medan huvudprincipen för reningen är densamma. Avloppsvattnet renades mekaniskt, biologiskt och kemiskt.

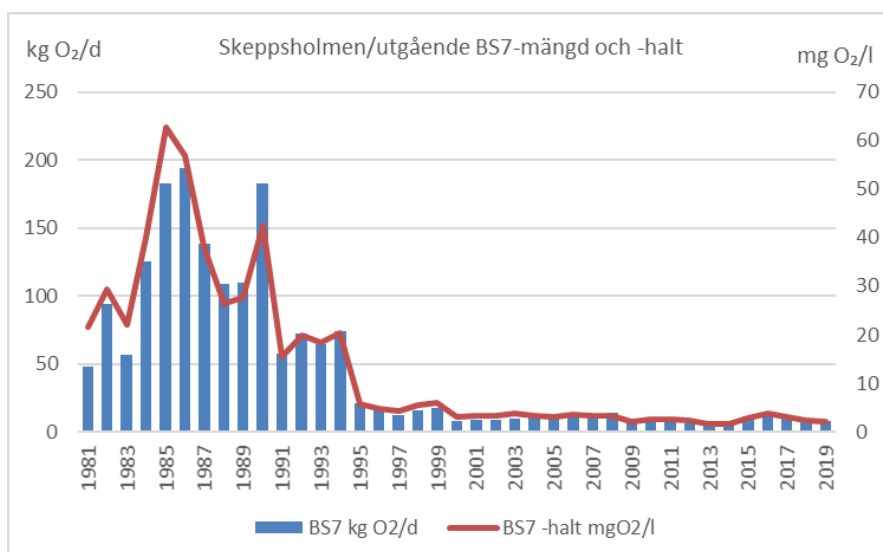
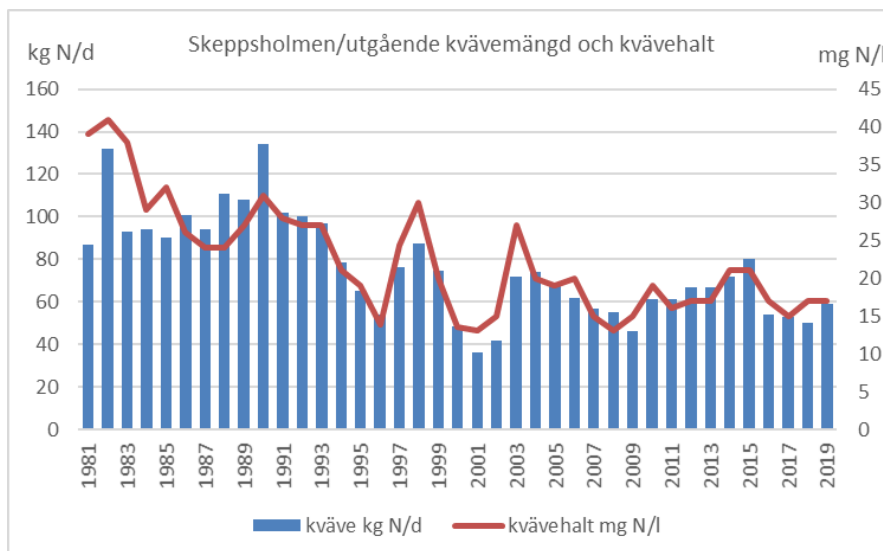
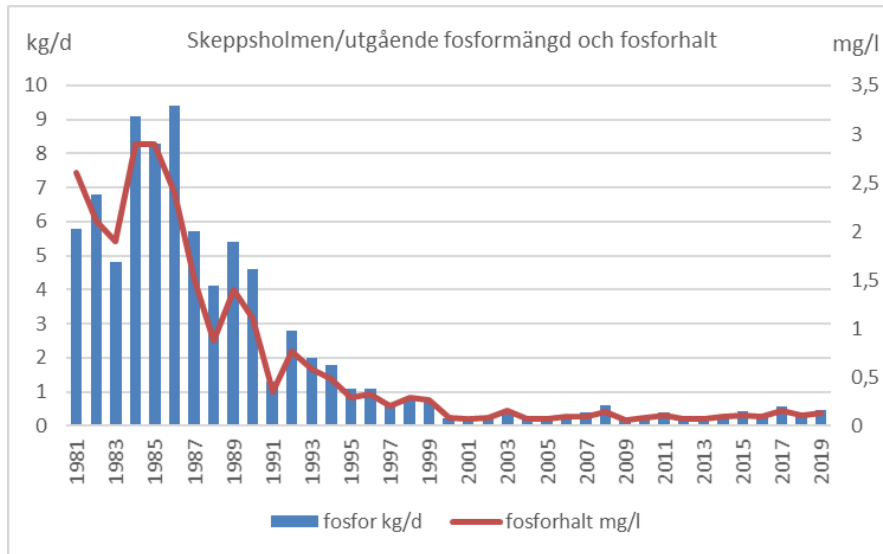
Totalt komposterades 3 447,3 ton slam från reningsverken vid Gasums anläggningar, främst i Åbo. Gasums anläggningar framställer biogas, elektricitet och fjärrvärme.

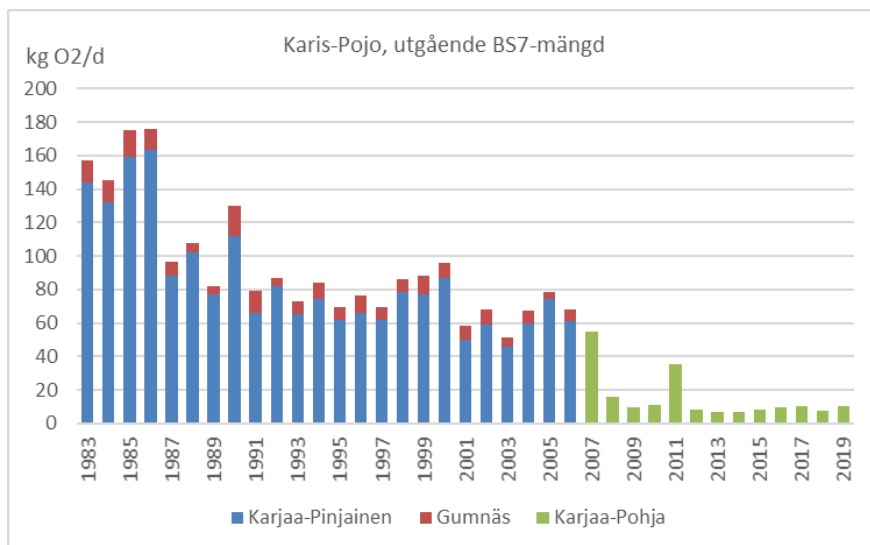
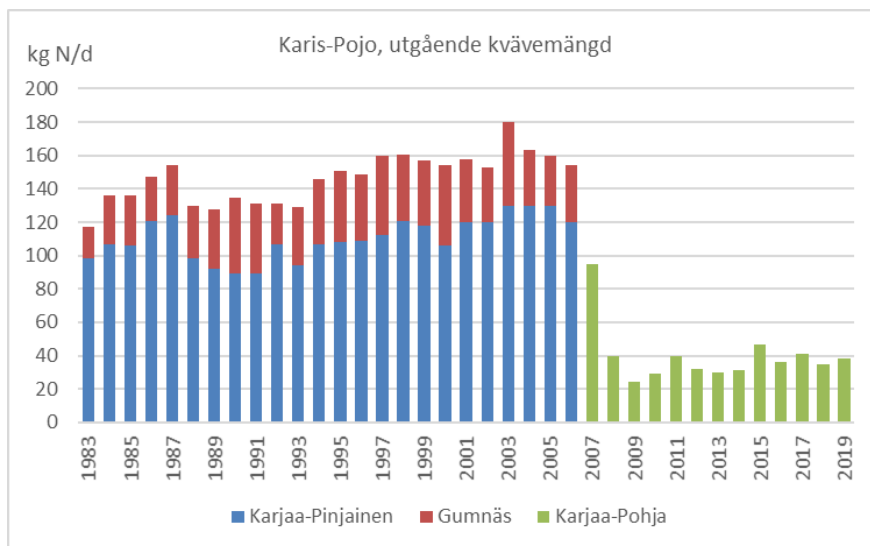
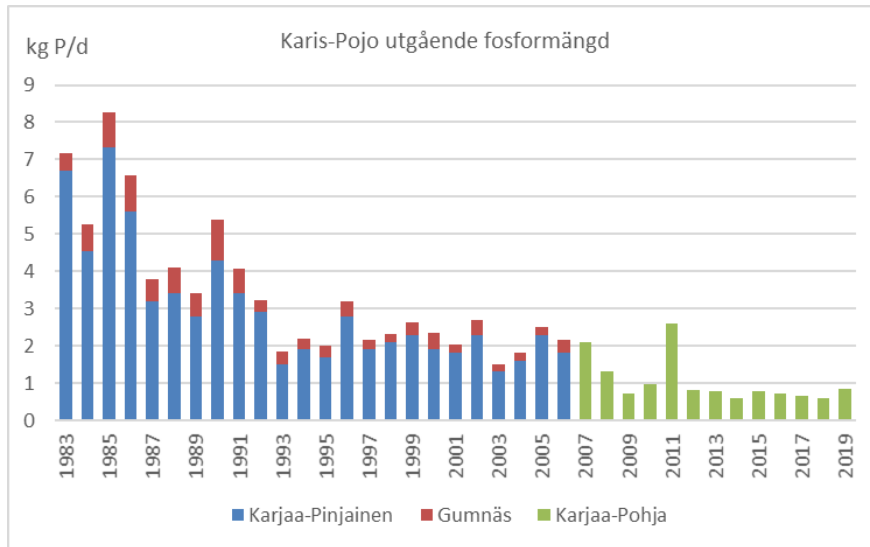
Reningsverken uppfyllde ställda reningskrav. Reningsresultat för år 2019 som årsmedelvärde kan ses från tabellen nedan.

Reningsverk	Q _{med.} m ³	BS ₇ %	P %	N %	Q _{tot} m ³
Karis-Pojo	4 306	98	96	76	1 571 819
Skeppsholmen	3 462	99	98	71	1 263 740
Bromarv	36	99	98	53	13 144

Reningskrav	BS ₇ %	P %	N %
Karis-Pojo	95	95	70
Skeppsholmen	95	95	60
Bromarv	90	90	40

I diagrammen på följande sidor (sida 12-13) illustreras reningseffekten vid våra centralreningsverk och utvecklingen för fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen under de senaste årtiondena.

1.10 Utbyggnad och saneringar

Sanering vid Borgmästaregatan, Karis

Under året sanerades teknik vid bl.a Stabsgatan, Dikesgatan, Borgmästaregatan, Pojoviksgatan, Sjöängvägen, Tvillinggränd samt delar av Ladugårdsgatan, Nabogatan och Chicagogatan. Därtill sanerades hushållsvatten- och ytvattenrören till Karis vattentorn i samband med saneringen av tornet. Totala mängden sanerad ledning var ca 1,6 km under år 2019.

Gällande nybyggnad gjordes kompletteringar vid Tårnbygatan i Karis samt i Dragsvik området. Därtill byggdes teknik till det nya servicehuset vid stadshuset i Ekenäs. Det nya området Rödmosen i Karis byggdes ut. Totalt byggdes ca 0,8 km nya ledningar.

Totalt investerades i ledningsnätet under året 850 668 € av årets budget på 800 000 €. Totalt investerades under året 1 710 153 € (budget 2 185 000 €) varav investeringen i saneringen av Karis vattentorn var 813 083 € (budget 950 000 €).

Arbete vid Pojoviksgatan i Österby, Ekenäs

Sanering vid Tvillinggränd, Pojo

1.11 Avgående direktörens hälsning

Då jag i början av 2019 meddelade att jag ansöker om pension från 1.3 2020 beslöt direktionen, utan fördröjning, att lediganslå tjänsten, som direktör för Raseborgs Vatten.

Bland många meriterade sökanden utsåg direktionen DI Klara Eklund till min efterträdare från 1.9.2019.

I Klara har vattenverket en ny chef med energi och bra visioner för framtiden.

Jag önskar Klara lycka till med utmaningarna.

Då jag som 26 åring anställdes på vattenverket i Ekenäs, med ansvar för avloppsvattenreningen, kunde jag väl inte tro att jag för resten av mitt yrkesverksamma liv skulle jobba med vattenförsörjning.

I själva verket väcktes mitt intresse för vattenförsörjning redan under studietiden på 70-talet då jag i flera repriser praktiserade på vattenverket.

Ett varierande arbete i olika ansvarspositioner med många intressanta och utmanande projekt, några kommunfusioner, dålig ekonomi, sex stadsdirektörer har satt sin prägel på vardagen.

Det har alltid känts meningsfullt och bra att komma på jobb.

Efter 11 år i Raseborg är det lätt att konstatera att sammanslagningen av vattenverken i Pojo, Karis och Ekenäs enbart haft positiva följder för vattenförsörjningen i regionen.

Här kunde Hangö gott ha varit med.

Vår nuvarande verksamhetsform, som ett kommunalt affärsverk, är den absolut bästa garantin för en välfungerande och trygg vattenförsörjning även framöver.

Mycket har gjorts under åren, men mycket återstår att göra.

Nu då ekonomin är någorlunda stabil torde förutsättningarna till detta vara rätt goda.

För att lyckas krävs det långsiktig målmedveten planering och en del tålamod.

Ett stort Tack till personal och direktion för gott samarbete. Ert yrkeskunnande och Er positiva attityd är beundransvärda.

Tack också till övriga personal inom staden, beslutsfattare, kunder samt samarbetspartner.

Lycka Till med kommande utmaningar. Tänk positivt!

Hälsningar

Tom Törnroos

Exkl. interna kostn. och intäkter

2. Resultaträkning

	01.01.-31.12.2019		01.01.-31.12.2018	
Omsättning	5 932 875,58		5 883 885,68	
Övriga rörelseintäkter	62 389,75		69 273,16	
Material och tjänster				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden	-767 223,42		-748 082,16	
Ökning/minskning av lager				
Köp av tjänster	<u>-1 118 261,83</u>		<u>-1 083 041,73</u>	
Personalkostnader				
Löner och arvoden	-921 205,63		-905 605,71	
Lönebikostnader				
Pensionskostnader	-198 178,95		-196 950,73	
Övriga lönebikostnader	<u>-27 833,66</u>		<u>-32 184,86</u>	
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-1 505 437,00		-1 501 689,39	
Övriga rörelsekostnader	-115 589,10		-149 717,12	
Rörelseöverskott	1 341 535,74		1 335 887,14	
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	0,00		0,00	
Övriga finansiella intäkter	5 208,62		3 167,20	
Till kommunen betalda räntekostnader	-38 684,87		-52 762,63	
Till övriga betalda räntekostnader	-94 071,16		-103 648,47	
Ersättning för grundkapitalet	-598 532,80		-598 532,80	
Övriga finansiella kostnader	<u>-78,32</u>		<u>-247,15</u>	
Överskott (underskott) före extraordinära poster	615 377,21		583 863,29	
Extraordinära intäkter och kostnader				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott	615 377,21		583 863,29	
Resultaträkningens nyckeltal	2019		2018	
Avkastning på placerat kapital, %	5,99 %		5,77 %	
Avkastning på kommunens placerade kapital, %	7,25 %		7,28 %	
Vinst, %	10,37 %		9,92 %	

3. Balansräkning	31.12.2019		31.12.2018	
Aktiva				
Bestående aktiva				
Immateriella tillgångar				
Immateriella rättigheter		13 415,96		19 962,89
Materiella tillgångar				
Mark- och vattenområden	51 437,70		51 437,70	
Anslutningsavgifter	71 448,12		71 448,12	
Byggnader	5 913 934,68		6 315 924,25	
Fasta konstruktioner och anläggningar	17 905 316,66		17 989 081,23	
Maskiner och inventarier	0,00		0,00	
Förskottsbetalning och pågående nyanläggningar	1 089 078,02	25 031 215,18	392 061,27	24 819 952,57
Placeringar				
Anslutningsavgifter		22 773,29		22 773,29
Rörliga aktiva				
Omsättningstillgångar				
Material och förnödenheter		96 923,52		97 404,92
Fordringar				
Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	410 900,08		322 722,10	
Fordringar hos kommunen	34 136,28		36 168,89	
Övriga fordringar	46 028,44		34 273,05	
Resultatregleringar	0,00	491 064,80	0,00	393 164,04
Kassa och bank		2 356 703,60		2 823 963,92
		€ 28 012 096,35		€ 28 177 221,63
Passiva				
Eget kapital				
Grundkapital	9 975 546,53		9 975 546,53	
Uppskrivningsfond	1 249,46		1 249,46	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	4 018 904,46		3 435 041,17	
Räkenskapsperiodens överskott	615 377,21	14 611 077,66	583 863,29	13 995 700,45
Främmande kapital				
Långfristigt				
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	3 933 478,80		4 760 728,24	
Lån från kommunen	2 498 649,20		2 808 649,20	
Erhållna förskott	7 269,50		7 269,50	
Räntefria skulder till kommunen/ansl.avg.	160 657,25		152 657,25	
Anslutningsavgifter och övriga skulder	4 568 276,92	11 168 331,67	4 317 006,92	12 046 311,11
Kortfristigt				
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	827 249,44		916 138,24	
Lån från kommunen	310 000,00		310 000,00	
Erhållna förskott	0,00		0,00	
Leverantörsskulder	589 536,42		390 996,79	
Räntefria skulder till kommunen	273 682,52		289 817,42	
Övriga skulder	1 619,83		3 159,56	
Resultatregleringar	230 598,81	2 232 687,02	225 098,06	2 135 210,07
		€ 28 012 096,35		€ 28 177 221,63
Balansräkningens nyckeltal				
Soliditetsgrad, %		52,17 %		49,68 %
Relativ skuldsättningsgrad, %		223,41 %		238,10 %
Akkumulerat överskott (underskott)		4 634 281,67		4 018 904,46
Länestock 31.12 €		7 569 377,44		8 795 515,68

Förtroendeorgan: Direktionen för Raseborgs Vatten
Ansvarsperson: Klara Eklund

Verksamhetsbeskrivning

Raseborgs Vatten producerar vattentjänster för invånare och företag i Raseborg. Inom verksamhetsområdet, som godkänts i fullmäktige, är ca 6 750 fastigheter anslutna till vattenförsörjningen. Verksamheten finansieras i helhet via avgifter från kunderna.

Verksamhetens målsättningar tyngdpunkter och centrala förändringar 2019

Fortsatt hög nivå på kundservice, information, distribuerat vatten samt avloppsvattenrening. Uppdatering av teknik.

Bindande mål 2019

BS	Verksamhetsmål	Eftersträvad nivå / Mätare
	Vattenanskaffning	Förbättrad övervakning vid vattentäkterna
	UV-lampa installerad vid Ekerö vattentäkt	
	Vattendistribution	Uppdatering av teknik ock kartor
	Sanering av vatten- och avloppsledningar samt komplettering av ytvatten avslutad vid följande gator: Stabsgatan, Sjösängvägen, Dikesgatan, Borgmästaregatan, Tvillinggränd samt delar av Ladugårdsgatan, Nabogatan och Chicagogatan.	
	Avledande av avlopp	Uppdatering av teknik och kartor
	Sanering av vatten- och avloppsledningar samt komplettering av ytvatten avslutad vid följande gator: Stabsgatan, Sjösängvägen, Dikesgatan, Borgmästaregatan, Tvillinggränd samt delar av Ladugårdsgatan, Nabogatan och Chicagogatan.	
	Avloppsvattenhantering	Fortsatt hög nivå på avloppsvattenhanteringen
	Provkörning av alternativa kemikalier avslutad.	
	Ekonomi	Tjänster och produkter till konkurrenskraftiga priser
	Oförändrade avgifter.	

Förtroendeorgan: Direktionen för Raseborgs Vatten
Ansvarsperson: Klara Eklund

Analys över åtgärder

Saneringen av vatten- och rörledningar har fortsatt enligt planerat program. Komplettering av ytvattenledningar har främst gjorts i samband med sanering av övriga rörledningar. Entreprenaden för sanering av Karis vattentorn samt entreprenaden för utbyggnad av förbindelsledningen mellan Karis och Ekenäs upphandlades. Saneringen av Karis vattentorn påbörjades på våren och var i stort sett slutförd i slutet av året. Entreprenör för förbindelsledningen valdes i slutet av året. Vid Ekerö vattentäkt installerades UV-lampa. Planerade ledningsnätssaneringar samt utbyggnad av ledningsnät genomförda.

Myndighetskrav följs upp via regelbundna provtagningar på såväl distribuerat hushållsvatten som renat avloppsvatten. Provtagningarna utförs enligt godkänt kontrollprogram. Inga nämnvärda avvikelser eller förändringar har skett.

	BS 2018	BU 2019	BS 2019
Prestationer			
Antal anslutningar st	6 733	6 770	6 756
Såld vattenmängd m ³	1 340 198	1 370 000	1 329 584
Såld avloppsvattenmängd m ³	1 268 849	1 310 000	1 257 297
Vattenledning km	399	399	400
Avloppsledning km	421	422	422
Dagvattenledning km	144	145	145
Vattentäcker st	12	12	12
Avloppspumpstationer st	145	145	145
Avloppsreningsverk st	3	3	3
Bindande måttal			
Utgifter (€/m ³)	2,35	2,35	2,39
Inkomster (€/m ³)	4,41	4,46	4,53

Övriga nyckeltal

Driftkostnader per fakturerad vattenmängd 2,39 €/m³ (år 2018 2,35 €/m³)
(ju mindre tal desto effektivare har driftresurserna använts)

Totala kostnader per fakturerad vattenmängd 3,53 €/m³ (år 2018 3,47 €/m³)
(ju mindre tal desto effektivare har driftresurserna använts)

Rörelseöverskott/omsättning = 22,3 % (år 2018 22,3 %)

Förtroendeorgan: Direktionen för Raseborgs Vatten
Ansvarsperson: Klara Eklund

Ekonomi	BS 2018	BU 2019	Förändring i budgeten	BS 2019	Avvikelse	Utfall i %
Intäkter						
Försäljningsintäkter	5 921 665	6 113 630		5 966 483	-147 147	97,6 %
Övriga intäkter	69 273	60 550		62 390	1 840	103,0 %
Intäkter totalt	5 990 938	6 174 180	0	6 028 873	-145 307	97,6 %
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,6 %		
Kostnader						
Material, förmödenheter och varor	-762 236	-740 100		-779 998	-39 898	105,4 %
Köp av tjänster	-1 106 667	-1 118 130		-1 139 095	-20 965	101,9 %
Löner och arvoden	-905 606	-968 000		-921 206	46 794	95,2 %
Lönebikostnader	-229 136	-238 750		-226 013	12 737	94,7 %
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 501 689	-1 412 300		-1 505 437	-93 137	106,6 %
Övriga rörelsekostnader	-149 717	-159 000		-115 589	43 411	72,7 %
Kostnader totalt	-4 655 051	-4 636 280	0	-4 687 337	-51 057	101,1 %
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,7 %		
Rörelseöverskott	1 335 887	1 537 900	0	1 341 536	-196 364	87,2 %
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				0,4 %		
Ränteintäkter					0	0,0 %
Övriga finansiella intäkter	3 167	4 000		5 209	1 209	130,2 %
Till kommunen bet. räntekostn.	-52 763	-46 000		-38 685	7 315	84,1 %
Till övriga bet. räntekostnader	-103 648	-105 000		-94 071	10 929	89,6 %
Ersättning för grundkapital	-598 533	-599 000		-598 533	467	99,9 %
Övriga finansiella kostnader	-247			-78	-78	0,0 %
Räkenskapsperiodens överskott	583 863	791 900	0	615 377	-176 523	77,7 %
Förändring (BS 2019 vs BS 2018)				5,4 %		

Analys av ekonomi och nyckeltal

Raseborgs Vatten hade fortsatt stark ekonomi under år 2019. Ekonomiskt inträffade inga större förändringar jämfört med år 2018. Hushållsvatten av god kvalitet levererades till våra kunder och avloppsvattenreningen höll en bra nivå. Läckmängden var fortsättningsvis onödigt stor, vilket föranleder att ett mer omfattande saneringsprogram där problempunkterna identifieras bör utarbetas. Avloppsvattenmängden som renades vid reningsverken ökade med 16 % jämfört med år 2018. Detta påverkar direkt driftskostnaderna. En stor orsak till ökningen är större nederbördsmängder.

Överskottet för år 2019 är drygt 30 000 € mer än år 2018, men klart under budget. Avskrivningar och nedskrivningar var drygt 90 000 € högre än budgeterat. Vattenförsäljningen ökade jämfört med år 2018, men underskred den budgeterade ökningen. Under år 2019 var mängden nya anslutningar fler än under år 2018, men inga nya storförbrukare anslöt sig. Driftkostnaderna per fakturerad vattenmängd var högre än under år 2018 och högre än budget. En stor förklaring till det är de ökade avloppsvattenmängderna som behandlas och som ökar åtgången av kemikalier och elektricitet, trots att den sålda avloppsvattenmängden minskat.

5. Investeringar 2019

Verksamhetsenhet	Nyanskaffningar	Budget inkl. ändringar	Utfall i %	Skillnad
Vattentag				
Komplettering av vattentäkter	-20 650,00	-25 000	82,6	4 350,00
	-20 650,00	-25 000	82,6	4 350,00
Ledningsnät (vatten, avlopp, ytvatten)				
Utbyggnad av bostads- och industriområden	-166 835,60	-300 000	55,6	133 164,40
Sanering av ledningsnät och utbyggnad av ytvattenledningar	-683 832,23	-500 000	136,8	-183 832,23
Ekenäs-Karis förbindelseledning	-6 779,28	-360 000		353 220,72
Sanering av Karis vattentorn	-813 083,39	-950 000		136 916,61
	-1 670 530,50	-2 110 000	79,2	439 469,50
Pumpstationer, avlopp				
Komplettering av avloppspumpstationer	-923,58	-25 000	3,7	24 076,42
Reningsverk				
Komplettering av reningsverk	-18 048,60	-25 000	72,2	6 951,40
	-18 048,60	-25 000	72,2	6 951,40
Utgifter	-1 710 152,68	-2 185 000	78,3	474 847,32
Inkomster	0,00	0		0,00
Netto	-1 710 152,68	-2 185 000	78,3	474 847,32

6. Finansieringsanalys

	2019		2018	
Verksamhetens kassaflöde				
Rörelseöverskott	1 341 535,74		1 335 887,14	
Avskrivningar och nedskrivningar	1 505 437,00		1 501 689,39	
Finansiella intäkter och kostnader	-726 158,53		-752 023,85	
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	2 120 814,21	0,00	2 085 552,68
Investeringarnas kassaflöde				
Investeringsutgifter	-1 710 152,68		-900 687,45	
Finansieringsandelar för investeringsutgifter			15 000,00	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva		-1 710 152,68		-885 687,45
Verksamhetens och investeringsarnas kassaflöde		410 661,53		1 199 865,23
Finansieringens kassaflöde				
Förändring i utlåningen				
Ökning av övriga fordringar / anslutningsavgifter				
Förändringar i lånebeståndet				
Ökning av långfristiga lån från kommunen				
Ökning av långfristiga lån från övriga				
Minskning av långfristiga lån från kommunen	-310 000,00		-310 000,00	
Minskning av långfristiga lån från övriga	-916 138,24		-1 066 138,34	
Förändringar av kortfristiga lån från kommunen		-1 226 138,24		-1 376 138,34
Övriga förändringar av likviditeten				
Förändring av omsättningstillgångar	481,40		2 261,23	
Förändring av fordringar på övriga	-99 933,37		86 534,01	
Förändring av fordringar på kommunen	2 032,61		-5 916,88	
Förändr. av räntefria skulder till kommunen	307 719,00		243 870,97	
Förändringar av räntefria skulder	137 916,75	348 216,39	347 141,34	673 890,67
Finansieringens kassaflöde		-877 921,85		-702 247,67
Förändring av likvida medel		-467 260,32		497 617,56
Förändring av likvida medel				
Likvida medel 31.12	2 356 703,60		2 823 963,92	
Likvida medel 1.1	-2 823 963,92	-467 260,32	-2 326 346,36	497 617,56
Finansieringsanalysens nyckeltal		2019		2018
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde under 5 år		4 933 668,60		2 700 583,80
Intern finansiering av investeringar, %		124,01 %		235,47 %
Kalkylmässigt låneskötselbidrag		2,09		1,79
Låneskötselbidrag		1,66		1,46
Likviditet, kassadagar		126		168
Quick ratio		1,28		1,51
Current ratio		1,32		1,55

NOTER TILL BOKSLUTET

7.1 Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

Principer och metoder för uppgörande av bokslutet

Jämförande uppgifter med tidigare år

Från och med bokslutet för år 2016 särredovisades dagvattenhanteringen i Raseborgs Vatten så att separat balans- och resultaträkning samt finansieringsanalys uppgjorts. Raseborgs Vatten fakturerar tekniska centralen för kostnaderna för hanteringen under året inklusive det årliga avskrivningsbeloppet.

En separat taxa för dagvattenhanteringen har inte införts.

Finansieringstillgångar

Hantering av derivatavtal

Med derivatavtal avses avtal om ränteväxling. Avtalen ingås i säkrings syfte. 31.7.2006 har för Karis Vatten (nu Raseborgs Vatten) ingåtts ett avtal om ränteväxling till ett belopp om 3 000 000 €. I avtalet har den rörliga räntan bundits till fast ränta. Avtalet gäller fram till och med 2.8.2021.

7.2 Verksamhetens intäkter

	2019	2018
Omsättning	5 966 482,84	5 921 664,66
Övriga rörelseintäkter	62 389,75	69 273,16
Intäkter inkl. interna	6 028 872,59	5 990 937,82
Interna intäkter	-33 607,26	-37 778,98
Intäkter av affärsverksamheten totalt	5 995 265,33	5 953 158,84

7.3 FÖRÄNDRINGAR I BESTÅENDE AKTIVA

Redogörelse för grunderna för avskrivningar enligt plan

Avskrivningarna på förslitning underkastade tillgångar bland bestående aktiva har fastställts på basis av en på förhand uppgjord avskrivningsplan. Avskrivningarna enligt plan har beräknats utgående från tillgången bland bestående aktivas anskaffningsutgift enligt beräknad ekonomisk användningstid.

De beräknade avskrivningstiderna vilka följer Raseborgs stads avskrivningsplan och de mot dessa svarande avskrivningsprocenterna samt avskrivningsmetoderna är:

Lineära avskrivningar	Mark- och vattenområden	Byggnader		Fasta konstruktioner & anläggningar
		Ekonomi	Fabriks- och produktion	(Vattendist.nät, avloppsnät)
År	Ingen	18 år	25 år	35 år

Små anskaffningar av tillgångar, vilkas anskaffningsutgift är under 10.000 €, har upptagits som årskostnad.

Bestående aktiva

	Immateriella tillgångar	Materiella tillgångar					Placeringar	Sammanlagt	
	Immateriella rättigheter	Mark- och vattenområden	Byggnader	Fasta konstruktioner och anläggningar	Maskiner och inventarier	Förskottsbetal. och pågående nyanläggningar	Totalt		Övriga fordringar / anslutningsavgifter
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	19 962,89	122 885,82	6 315 924,25	17 989 081,23		392 061,27	24 819 952,57	22 773,29	24 862 688,75
Ökningar under räkenskapsperioden				695 056,41		1 015 096,27	1 710 152,68		1 710 152,68
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod							0,00		0,00
Minskningar under räkenskapsperiod									
Överföringar mellan poster	utg int			318 079,52		318 079,52	0,00		
Räkenskapsperiodens avskrivningar	6 546,93		401 989,57	1 096 900,50			1 498 890,07		1 505 437,00
Nedskrivningar och deras återf.									
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	13 415,96	122 885,82	5 913 934,68	17 905 316,66		1 089 078,02	25 031 215,18	22 773,29	25 067 404,43

7.4 Rörliga aktiva, fordringar

Specifikation över fordringar	2019	2018
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	410 900,08	322 722,10
Fordringar hos kommunen	34 136,28	36 168,89
Övriga fordringar	46 028,44	34 273,05
Resultatregleringar	0,00	0,00
Kortfristiga fordringar totalt	491 064,80	393 164,04

7.5 Eget kapital

Förändringar i eget kapital	2019	2018
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46
Överskott från tidigare räkenskapsår	3 435 041,17	2 531 832,33
Föregående års överskott	583 863,29	903 208,84
Överskott från tidigare räkenskapsår 31.12	4 018 904,46	3 435 041,17
Räkenskapsperiodens överskott	615 377,21	583 863,29
Eget kapital totalt	14 611 077,66	13 995 700,45

7.6 Främmande kapital

Långfristigt främmande kapital	2019	2018
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	3 933 478,80	4 760 728,24
Lån från kommunen	2 498 649,20	2 808 649,20
Erhållna förskott	7 269,50	7 269,50
Räntefria skulder från kommunen / ansl.avg.	160 657,25	152 657,25
Anslutningsavgifter och övriga skulder		
Anslutningsavgifter	4 568 276,92	4 317 006,92
Långfristigt främmande kapital totalt	11 168 331,67	12 046 311,11
Kortfristigt främmande kapital	2019	2018
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	827 249,44	916 138,24
Lån från kommunen / amortering	310 000,00	310 000,00
Erhållna förskott	0,00	0,00
Leverantörsskulder	589 536,42	390 996,79
Räntefria skulder från kommunen	273 682,52	289 817,42
Övriga skulder	1 619,83	3 159,56
Resultatregleringar	230 598,81	225 098,06
Kortfristigt främmande kapital totalt	2 232 687,02	2 135 210,07
Främmande kapital totalt:	13 401 018,69	14 181 521,18

7.7 Lån som förfaller till betalning senare än efter fem år enligt amorteringsplan

	2019 Saldo 31.12.2024	2018 Saldo 31.12.2023
Lån från finansiella institut o försäkringsanstalter	1 659 577,00	2 159 340,48
Lån från kommunen	0,00	2 188 649,20
	1 659 577,00	4 347 989,68

7.8 Passiva resultatregleringar

Specifikation av passiva resultatregleringar	2019	2018
Periodiserade räntor	29 958,58	31 090,21
Periodisering av löner och lönebikostnader	7 884,26	11 801,38
Periodisering av semesterlöneskuld och lönebikostnader	192 755,97	182 206,47
Passiva resultatregleringar totalt	230 598,81	225 098,06

7.9 Antal anställda

	2019	2018
Heltidsanställda	20	21
Deltidsanställda	2	2
Antal anställda totalt	22	23

7.10 Personalkostnader

Personalkostnader	2019	2018
Löner och arvoden	926 825,51	918 746,57
Till löner hörande ersättningar	5 619,88	13 140,86
	921 205,63	905 605,71
Personalbikostnader		
Pensionskostnader	198 178,95	196 950,73
Övriga lönebikostnader	27 833,66	32 184,86
	226 012,61	229 135,59
Totalt enligt resultaträkningen	1 147 218,24	1 134 741,30
Aktiverade personalkostnader	84 939,92	67 256,61
Personalkostnader inkl aktiverade personalkostn. totalt:	1 232 158,16	1 201 997,91

7.11 Förteckning över använda bokföringsböcker och verifikat

DAGBOK
HUVUDBOK
RESULTATRÄKNING
BALANSRÄKNING
BOKSLUTSSPECIFIKATIONER

ANVÄNDA VERIFIKAT

Verifikationsslag	Verifikat nr
001 Ingående balans	
002 Memorialverifikat	2 001 - 2 119
009 Anläggningstillgångar	9 001 - 9 012
013 Sonet lager	13 060 - 13 099
015 Kontoutdragshändelser	15 001 - 15 312
030 Löneverifikat	30 001 - 30 053
047 Inköpsreskontra, prestationer R8	46 001 - 49 248
210 Inköpsreskontra, Rondo	210 001 - 212 428
601 Förs.reskontra, prestationer	600 001 - 600 525
800 Förs.reskontra, vattenfakt. Vesikanta	800 001 - 827 163
810 Förs.reskontra, övrig arbetsfakt.	860 001 - 860 363

Exkl. interna kostn. och intäkter

8.1 Särredovisad resultaträkning

	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2019
Omsättning	5 932 875,58	5 901 171,08	31 704,50
Övriga rörelseintäkter	62 389,75	62 389,75	
Material och tjänster			
Material, förnödenheter och varor			
Inköp under räkenskapsperioden	-767 223,42	-767 082,61	-140,81
Ökning/minskning av lager			
Köp av tjänster	-1 118 261,83	-1 111 775,67	-6 486,16
	<u>-1 885 485,25</u>	<u>-1 878 858,28</u>	<u>-6 626,97</u>
Personalkostnader			
Löner och arvoden	-921 205,63	-920 721,23	-484,40
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	-198 178,95	-198 078,07	-100,88
Övriga lönebikostnader	-27 833,66	-27 819,11	-14,55
	<u>-1 147 218,24</u>	<u>-1 146 618,41</u>	<u>-599,83</u>
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan	-1 505 437,00	-1 480 959,30	-24 477,70
Övriga rörelsekostnader	-115 589,10	-115 589,10	
Rörelseöverskott	1 341 535,74	1 341 535,74	0,00
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	0,00	0,00	
Övriga finansiella intäkter	5 208,62	5 208,62	
Till kommunen betalda räntekostnader	-38 684,87	-38 684,87	
Till övriga betalda räntekostnader	-94 071,16	-94 071,16	
Ersättning för grundkapitalet	-598 532,80	-598 532,80	
Övriga finansiella kostnader	-78,32	-78,32	
	<u>-726 158,53</u>	<u>-726 158,53</u>	<u>0,00</u>
Överskott (underskott) före extraordinära poster	615 377,21	615 377,21	0,00
Extraordinära intäkter och kostnader			
Extraordinära intäkter			
Räkenskapsperiodens överskott	615 377,21	615 377,21	0,00

8.2 Särredovisad balansräkning	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019
Aktiva			
Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar			
Immateriella rättigheter	13 415,96	13 415,96	
Materiella tillgångar			
Mark- och vattenområden	51 437,70	51 437,70	
Anslutningsavgifter	71 448,12	71 448,12	
Byggnader	5 913 934,68	5 913 934,68	
Fasta konstruktioner och anläggningar	17 905 316,66	14 829 919,63	3 075 397,03
Maskiner och inventarier	0,00	0,00	
Förskottsbetalning och pågående nyanläggningar	1 089 078,02	1 032 315,19	56 762,83
	<u>25 031 215,18</u>	<u>21 899 055,32</u>	<u>3 132 159,86</u>
Placeringar			
Anslutningsavgifter	22 773,29	22 773,29	
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar			
Material och förnödenheter	96 923,52	96 923,52	
Fordringar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	410 900,08	410 900,08	
Fordringar hos kommunen	34 136,28	34 136,28	
Övriga fordringar	46 028,44	46 028,44	
Resultatregleringar	0,00	0,00	
	<u>491 064,80</u>	<u>491 064,80</u>	<u>0,00</u>
Kassa och bank	2 356 703,60	2 356 703,60	
	<u>28 012 096,35</u>	<u>24 879 936,49</u>	<u>3 132 159,86</u>
Passiva			
Eget kapital			
Grundkapital	9 975 546,53	9 975 546,53	
Uppskrivningsfond	1 249,46	1 249,46	
Överskott från tidigare räkenskapsperioder	4 018 904,46	886 744,60	3 132 159,86
Räkenskapsperiodens överskott	615 377,21	615 377,21	0,00
	<u>14 611 077,66</u>	<u>11 478 917,80</u>	<u>3 132 159,86</u>
Främmande kapital			
Långfristigt			
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	3 933 478,80	3 933 478,80	
Lån från kommunen	2 498 649,20	2 498 649,20	
Erhållna förskott	7 269,50	7 269,50	
Räntefria skulder fr kommunen/anst.avg.	160 657,25	160 657,25	
Anslutningsavgifter och övriga skulder	4 568 276,92	4 568 276,92	
	<u>11 168 331,67</u>	<u>11 168 331,67</u>	<u>0,00</u>
Kortfristigt			
Lån från finansiella inst o försäkr. anst.	827 249,44	827 249,44	
Lån från kommunen	310 000,00	310 000,00	
Erhållna förskott		0,00	
Leverantörsskulder	273 682,52	273 682,52	
Räntefria skulder från kommunen	589 536,42	589 536,42	
Övriga skulder	1 619,83	1 619,83	
Resultatregleringar	230 598,81	230 598,81	
	<u>2 232 687,02</u>	<u>2 232 687,02</u>	<u>0,00</u>
	<u>28 012 096,35</u>	<u>24 879 936,49</u>	<u>3 132 159,86</u>

8.3 Särredovisad finansieringsanalys

	Raseborgs Vatten	Vatten- försörjning	Dagvatten
	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2019
Verksamhetens kassaflöde			
Rörelseöverskott	1 341 535,74	1 341 535,74	0,00
Avskrivningar och nedskrivningar	1 505 437,00	1 480 959,30	24 477,70
Finansiella intäkter och kostnader	-726 158,53	-726 158,53	
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	0,00	
	<u>2 120 814,21</u>	<u>2 096 336,51</u>	<u>24 477,70</u>
Investeringarnas kassaflöde			
Investeringsutgifter	-1 710 152,68	-1 443 222,65	-266 930,03
Finansieringsandelar för investeringsutgifter		0,00	
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva		0,00	
	<u>-1 710 152,68</u>	<u>-1 443 222,65</u>	<u>-266 930,03</u>
Verksamhetens och investeringsarnas kassaflöde	410 661,53	653 113,86	-242 452,33
Finansieringens kassaflöde			
Förändring i utlåningen			
Ökning av övriga fordringar / anslutningsavgifter			
Förändringar i lånebeståndet			
Ökning av långfristiga lån från kommunen			
Ökning av långfristiga lån från övriga			
Minskning av långfristiga lån från kommunen	-310 000,00	-310 000,00	
Minskning av långfristiga lån från övriga	-916 138,24	-916 138,24	
Förändringar av kortfristiga lån från kommunen		0,00	
	<u>-1 226 138,24</u>	<u>-1 226 138,24</u>	<u>0,00</u>
Övriga förändringar av likviditeten			
Förändring av omsättningstillgångar	481,40		
Förändring av fordringar på övriga	-99 933,37		
Förändring av fordringar på kommunen	2 032,61		
Förändr. av räntefria skulder till kommunen	307 719,00		
Förändringar av räntefria skulder	137 916,75		
	<u>348 216,39</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Finansieringens kassaflöde	-877 921,85	-877 921,85	0,00
Förändring av likvida medel	-467 260,32	-573 024,38	-242 452,33
Förändring av likvida medel			
Likvida medel 31.12	2 356 703,60		
Likvida medel 1.1	<u>-2 823 963,92</u>		
	-467 260,32		

NOTER TILL SÄRREDOVISADE BOKSLUTSKALKYLER

9.1 Värderings- och periodiseringsprinciper och metoder

Noter till resultaträkningen

Driftskostnaderna för dagvatten innehåller direkt bokade kostnader för materialanskaffning, köp av tjänster och lönekostnader. Avskrivningar enligt plan från och med år 2016.

Noter till balansräkningen

I den inledande balansen har värdet på dagvattennätet bestämts enligt en beräkning att dagvatten finns på 40% av området och dagvattnets andel är 33%. Ledningsnätets balansvärden per 31.12.2015 18 096 723,74 gav ett värde för dagvattenledningarna per 31.12.2015 på 2 412 655,21€.

9.2 Förändringar i bestående aktiva

Bestående aktiva

	Materiella tillgångar		Totalt
	Fasta konstr. och anläggningar	Förskottsbet. och pågående nyanläggningar	
Oavskriven anskaffningsutgift 1.1.	2 833 471,23	56 236,30	2 889 707,53
Ökningar under räkenskapsperioden	266 930,03		266 930,03
Finansieringsandelar under räkenskapsperiod			
Minskningar under räkenskapsperiod			
Överföringar mellan poster	utg. 56 236,30 utg. -56 762,83	-56 236,30 56 762,83	0,00
Räkenskapsperiodens avskrivningar	24 477,70		24 477,70
Nedskrivningar och deras återf.			
Oavskriven anskaffningsutgift 31.12.	3 075 397,03	56 762,83	3 132 159,86

10 Underskrifter

Direktionen för Raseborgs Vatten den 3 mars 2020.

Mikael Borgman
ordförande

Petri Palin

Per Falenius

Kerstin Gottberg

Rune Westerlund

Tina Nykänen-Lindqvist

Klara Eklund
Vattenverkets direktör